De ſācto adriano et eius vxore natalia lxxxi.
Qualiter de carcere exiens vocauit eam ad ſuam paſſionem lxxxij.
De paſſione eiuſdē adriani lxxxiii.
De vita & tranſitu ſancte natalie lxxxiiij
Paſſio ſ. ſimplicij. faſtini. & beatricis. lxxxv.
De bona indole ſācte criſtine vgīnis lxxxvi.
De agone eiꝰ ſub patre ſuo vrbano lxxxvij
De agone eiuſdem ſub iudice dione lxxxviij.
De extremo eius agone ſub iuliano lxxxix.
De ſanctis cucufato & felice xc.
De agone ſancti cucufati .xci.
De ꝯſūmatione paſſionis eiuſdem xcij.
De ſancto theodoro martire xciij.
De fine agonis eius xciiij.
De ſancto puero panthaleone xcv.
De felici eiuſdem agone xcvi.
Paſſio ſ. luceie virginis & auceie cū alijs. xcvij.
Paſſio ſ. ſiluani cū ſoc. victorini militis & marcellini pape xcviij.
De ſ. ciriaco cū ſoc. ſuis & aproniano mar. xcix.
Paſſio ſancti ſiſinnij et ſaturnini & aliorum plurium. .c.
De filia diocleciani quam a demonio curauit ciriacus ci.
Paſſio ſancti ciriaci cum ſocijs ſuis cij.
Paſſio ſancti marcelli pape ciij.
De inopinata ꝯfeſſione ſancti geneſij ciiij.
De conſtantia eiuſdem in paſſione cv.
De ꝯiugio ſancti iuliani & baſiliſſe cvi.
Qualiter baſiliſſa ad amorem virginitatis cōuerſa eſt. cvii.
De trāſitu ſācte baſiliſſe cū ſuis virginibꝰ cviij.
Paſſio ſanctorum martirum quos iulianus deo acquiſierat cix.
De agone ſcī iuliani & oculo militi reſtituto. cx.
Qualiter ei celſus filiꝰ pſidis adheſit cxi.
Qualiter idē puer reſpōdit ꝓ ſe pr̄i & mr̄i. cxii.
De ꝯuerſione. vij. filiorꝫ ꝑoris ciuitatis cxiij.
De mortuo a iuliāo ſuſcitato. & eiꝰ relatōe. cxiiii.
De cupis ſuccenſis a quibꝰ ſcī liberati ſūt cxv.
Qualiter celſus puer matrē ad xp̄m ꝯuertit. cxvj
De ruina ydolorꝫ ad ꝑces ātonij & iuliani. cxvij.
Paſſio ſ. iuliani & celſi cū ſocijs ſuis cxviij.
De ſācta iuſtina virgine qualiter per ciprianum temptata eſt a demone cxix.
De ꝯuerſione cipriani ꝑ verba demonis cxx.
De paſſione vtriuſqꝫ ſ. cip̄ani & iuſtine cxxi.
De q̄m miſero ſtatu ꝯfuſus ſit ciprianꝰ cxxij.
Paſſio ſancte eulalie virginis cxxiij.
Paſſio ſācti vincentij & valerij cxxiiij.
De conſtanti agone ſancti vincentij cxxv.
De craticula eiuſdem cxxvi.
De illūinatōe carcēis & ꝺ felici eiꝰ trāſitu. cxxvii
De victoria eiuſdem etiā defuncti. & de ſepultura. cxxviii.
De quibuſdā aliis ſub daciano paſſis cxxix.
Paſſio. xviii. martirum qui dicuntur maſſa candida. cxxx.
Paſſio ſācti georgii militis cxxxi.
De conſūmatione agonis eiuſdem cxxxii.
Paſſio ſcē fidis vgīnis. & capraſii martiris. cxxxiii.
Paſſio ſ. felicis martiris gerundenſ cxxxiiii.
De conſūmatione agonis eiuſdem cxxxv.
De ſācto quintino martire cxxxvi.
De conſtātia eius in paſſione cxxxvii.
De reuelatione corporis eius cxxxvii
De trāſlatione eiuſdem .cxxxix.
Paſſio ſācti genciani martiris cxl.
Paſſio ſācti fuſciani & victorici cxli.
Paſſio ſācte macre virginis cxlii.
De ſācto puero iuſto & eiꝰ ꝑegrinatōe cxliii.
De paſſione eiuſdem xliiij.
De trāſlatione capitis eiuſdem cxlv.
Paſſio ſācti cipriani & criſpiani cxlvi.
De morte eorum & ſepultura cxlvij.
Paſſio ſācti rufini & valerij cxlviij.
Paſſio ſācti demetrij teſſalonic̄ cxlix.
De quodā eius miraculo cl.
De conuerſione affre peccatricis per ſanctum narciſſum cli.
De manifeſtatione demonis & morte ſancti narciſſi clij.
Paſſio ſācte affre ſupra nominate cliij.
Paſſio ſcē hilarie matris eiꝰ cū tribꝰ puellis. cliiij
Paſſio ſācte fauſte virginis & euilaſij clv.
De ſancta benedicta clvi.
De paſſione eiuſdem clvij.
Paſſio ſancti maturini martiris clviij.
De ceteris q̄ ſb eiſdē imꝑatoribꝰ ſūt paſſi clix.
De nimia ſeuicia eorꝫ & depoſitōe imꝑij clx.
De diuiſione imꝑij int̄ ꝯſtantiū & galeriū clxi.

¶ I. ¶ De imꝑio diocleciani & maximiani.

Romanorꝫ igit̄ . xxxiiꝰ. diocleciānꝰ cepit anno dn̄i cc. lxxxvij. Mundi vero quartimilleſimo. cc. l. & imꝑauit annis. xx. Hic dalmata ſcribe filiꝰ imꝑator electꝰ ſtatim aprum in contione militū ꝑcuſſit. iurās ſine ſcelere ſuo numerianum interfectū. Hic primꝰ vt deū ſe adorari. et gēmas veſtibꝰ calciamentiſqꝫ inſeri iuſſit. cum ante eū om̄s imꝑatores in modū iudicū ſalutarent. & clamidē purpureā a priuato habitu plꝰ haberent. ¶ Hugo floriacenſis quarto libro. Karinum etiā numeriani fratrē apud dalmaciā flagicioſe degentē. difficilimo bello ſuꝑauit. et extinxit Hijs aūt diebꝰ amādus & helmādus in gallia. collecta ruſticorꝫ quos bigādas vocāt multitudine. ꝑnicioſos tumultus excitauerunt. Vnde diocleciānus maximianū herculiū quondā cōmilitonē ſuū ceſarem fecit & in gallias deſtinauit. Qui facile agreſtium hoīm imꝑitam multitudinē et cōuulſam militari vtute cōpeſcuit. Sed ī ipō itinere thebea legio. ſeduno gallie loco. a gāno ſb p̄fato maximiano ꝓ xp̄o paſſa eſt ¶ II.

De legione ſāctorum thebeorꝫ et paſſione eorum

¶ Ex geſtis eorum.

Dioclecianus etem̄ cū maximianū contra gallias ꝺſtinauit. ei ad ſupplementū exercitꝰ legionē thebeā que ſexmilia. dc. lxvi milites habebat ire iuſſit. Fuerunt aūt due thebee. vna in teſſalia grecie ab ethione dicta qui cadmū adiuuit. Altera in egipto q̄m cadmꝰ cōdidit. Hec egipti nobiliſſima ciuitas et opulentiſſima. c. portas habuit. et ſuꝑ nilum ſita fuit. Ab hac milites illi dicti thebei xp̄ianiſmū orientali more ſuſceperunt a ſācto zabda hieroſolimitano ep̄o. et apꝺ ſānctum marcellinum papā rome ꝯfirmauerūt. ut añ gladijs interirent. q̄ȝ fidē xp̄i acceptā violarent. Hij ergo cum maximiano montes alpium trāſeuntes in quadā grata planicie ꝯſederūt. Et audiētes

ceſarem ꝑcepiſſe· vt om̄s ſui ydolis immolantes·
fidem militie ꝯtra hoſtes. & ꝯtra xp̄ianos ꝑcipue
cuſtodirent· Noletes tāto ſceleri cōſentire· Octo
miliarib⁹ ab octodoro vbi erat exercit⁹ ceſſerūt·
Qḋ maximian⁹ audiēs· legionē ad iuramentū &
ſacrificia reuocari ꝑcepit· Sed legio vtpote xp̄ia-
na hoc ſe facere nō poſſe reſpōdit· Tunc ceſar ira
ſuccenſus· ſuā & deoꝝ irā vindicatur⁹ miſſis mili
tibus· decimū quēq; eoꝝ ꝑcepit decollari· Sed ſan
cti cum gaudio capita porrigentes qḋammō con-
certabāt· vt alter ante alteꝝ poſſet mori· Tūc ſan
ctus mauriti⁹ reſidentes ꝯfortās alloquit̄· & vt
ꝯſtāter qḋ cepant ꝯſūmarent· exemplo ſocioꝝ &
deuotione fidei adhortat̄· Hoꝝ ergo firmā ſn̄iam
cum impatori milites nunciaſſēt· ille ꝯtinuo remā
dauit vt iterato quēq; decimū trucidarēt· Quo fa
cto. exupius ſignifer cū duce mauricio exhortatio
nem replicāt· & validiſſime ꝯfortatos remiſſi mi
lites ꝓiectis armis nuda corpa offerētes circūqua
q; trucidāt· Omib⁹ igit̄ ſic occiſis. dū ſingulis eoꝝ
ꝑda diuidit̄· ad epulādum victores reſidēt· viden
tes quendā ſenē noīe victorē p locum illū fortui-
tu trāſeūtem cauſa pietatis ad epulādum inuitāt.
At ille reqrere cepit quō in tātis ſtragib⁹ occiſo-
rum poſſent cū gaudio epulari· et audiēs a quodā
ꝙ xp̄iani ceſi eſſēt. eo ꝙ deoꝝ ceremonijs. & roma-
no impio ꝯtrairent· ſuſpirās ingemuit· & ſe tādiu
vixiſſe ꝯqueſt⁹ ſi in illoꝝ ꝯſortio mixt⁹ eſſet/ ſe fo
re beatiſſimū iudicauit· Vnde eū vtrū xp̄ianis eſ
ſet minaciter ꝑcunctātes· ꝓfitentē occidūt ¶ III·
De quibuſdā eoꝝ miraculis·

Post longū tp̄s cum ſācti ſua corpa the
odoro aganēſi ep̄o reuelaſſēt· & fideles
in honore eoꝝ baſilicā ꝯſtruxiſſent· mſer
quedā abbati loci filiū ſuū erudiendum tradidit·
quē in breui defunctū dieb⁹ ſingulis irremedia-
bili luctu plāxit· Huic tādem appens ſāct⁹ mau
ricius queſiuit ab ea cur filiū ita fleret· Et illa re-
ſpondit· ꝙ ꝗdiu viuerē a lacrimis nō ceſſarē· Cui
ille· Noli inqt flere ut mortuū· ſ; ſciaſ hūc habitaē
nobiſcum· Qḋ ſi ſcire volueris· cras & omib⁹ die
bus vite tue ſurgēs ad matutinas· vocē ei⁹ audi-
es inter monachoꝝ choros pſallentiū· Qḋ illa cui
gilās fecit· et ſic ſemp veꝝ eſſe qḋ ſāctus dixerat
compbauit· Rex quoq; guntramius cū theſauros
ſuos· relictis pompis ſeculi eccleſijs & paupib⁹
erogaret. miſit illuc quendā pſbiteꝝ q̇ inde ſibi ali
quas ſāctorum reliqas aſportaret· Ille ergo redi-
ens & ſāctorum reliqas ſecū ferēs· dū p lacū lau-
ſennie cū multis alijs nauigaret· & nauis orta ſub
ito tempeſtate piret· capſā reliquiaꝝ collo detra-
hens orādo fideliter fluctib⁹ oppoſuit· et ſtatim
virtute ſanctoꝝ vent⁹ ante ꝯtrari⁹ trāquillos ad
litus deduxit· ¶ IIII·
De paſſione ſāctoꝝ caſſij· & florētij· cū ſocijs ſuis·
& gereonis cum ſocijs ſuis· ¶ Helinādus·

Redicta legione occiſa. maximian⁹ pſe-
qui fecit reliquos· et apud neronā vrbē
rheni fluminis inuēti ſūt ꝯſidētes ſācti
caſſi⁹ & florenti⁹ cum ſeptē alijs eiuſdē ꝯſtantie
viris· alijq; plures eiuſdem agminis· ſed nō eiuſdē
intentionis· Ibi ergo ꝑfati nouē decollati ſūt· q̇ ſe
xp̄ianos eſſe ꝯfeſſi ſunt· Inde pſecutores venerūt
vſq; ad cāpos colonie ubi iā deuenerat ſāctus ge
reon cum ſocijs ſuis· ccc· xviij· Qui om̄s ibidē pro
xp̄o pempti ſunt. & in puteū magnū ꝓiecti· Loc⁹
aūt in quo decollati ſunt adhuc ab incolis vocat̄

ad martires· Sāctus aūt victor cū cohorte ſua iā
tunc ad opidum francorum qḋ troiam. vel xantū
vocāt puenerat· Ibiq; locis virentibus caſtra po
ſuerat· vbi & ſupuenientib⁹ ꝑfatis carnificib⁹ ꝓ
xp̄o occiſus eſt· cum· ccc· xxx· martirib⁹· Quorū
corpa in locis paluſtrib⁹ ſbmerſa ſunt· Eodē tp̄e
de mauritania que eſt ps affrice· et de finitimis re
gionibus· ꝓpter frequētes galloꝝ tumult⁹ ab im
patore vocati erāt milites· ccc· lx· Qui cū in galli
am nauigio veniſſent· om̄s cum beato gereone ac
ſocijs eius ꝓ xp̄o trucidati ſūt· In hui⁹ aūt gereo
nis & ſocioꝝ ei⁹ honorē fecit poſtmodum helena
ꝯſtantini mater· eccleſiam pulcerrimā ſup eoꝝ cor
pora miro metalloꝝ fulgore & artificij varietate
decoratā· totaq; dicit̄ extructa fuiſſe ſine lignis
vel alia materia que facile ſenio cedit aut negligē
tie· Poſt hoc aūt euergiſſil⁹ agrippine colonie ep̄s
nimio capitis dolore vexat⁹ ad memoriā ꝑfatorū
martiꝝ acceſſit· et ingrediēs eccleſiā inchoauit vē
ſiculum qui ſolet dici ī laude ſanctoꝝ· Exultabūt
ſancti in gloria· Tūc ꝓtin⁹ ex abdito ſanctoꝝ re
ſponſum eſt· letabunt̄ in cubilib⁹ ſuis· Qui pon-
tifex audiens & laudē dn̄o cū ſuis acclamans· de
puluere loci ipſi⁹ capiti ſuo impoſuit & ſalutē re-
cepit· Inoleuit aūt conſuetudo vt martiriū ſancti
gereonis cū ſocijs ſuis· & ſancti victoris cū ſuis.
& ſanctoꝝ caſſij & florentij cum ſuis trino mar-
tirio· trinis in locis coronatoꝝ· vna die celebret a
grippinenſis eccleſia· ſ· vi· idus octobris· Cū tamē
dubium ſit an die vno vel plurib⁹ cōpletum ſit·
¶ ·V· ¶ · De generali pſecutione
eccleſie· ¶ Hugo vbi ſupra·

Hoc etiam tp̄e dum ꝓſperis incremētis ec
cleſia vbiq; p orbē dilataret̄ & creſceret
ſbito turbo pſecutōis increpuit· Anno
quippe impij dioclet̄· xix· ꝓpoſitum eſt ei⁹ edictū
vt cuncte que in orbe erant eccleſie vſq; ad ſolū
diſſiparent̄· et ſacre ſcripture vbiq; igni cōbure-
rent̄· om̄ſq; q̇ eccleſijs ꝑerant in vinculis ponerē
tur· ac demum exquiſitis ſupplicijs immolare co-
gerent̄ Rapiebant̄ em̄ om̄es eccleſiaꝝ pn̄cipes &
ſancti clerici· necnō et cū eis nobiles & ignobiles
multi· Breui quoq; poſt tp̄e femīe & pueri· ita vt
ꝑ compeditorum multitudine carceres eſtuarent·
¶ Euſebius in hiſtoria eccleſiaſtica· viij· li· Itaq;
alij flagris diſcerpebant̄· alij vngul' fodiebant̄· alij
ignitis laminibus vrebant̄· Ex quib⁹ nōnulli qḋem
fatigati cedebant· Alij vſq; ad finē patientiam cō
ſeruabant· Ex ipſis aūt pſecutorib⁹ quidā tanꝗ̄
miſeratōne vſi· nōnullos noſtrorū adhibebant ad
inceſta ſacrificia· & quaſi ſacrificaſſēt ꝯclamabant
cum non ſacrificaſſent· De alijs vo cū nec appin-
quaſſēt qḋem immūdis hoſtijs acclamabant ꝙ iā
immolaſſent· et abſcedebāt ipſi inde· in eo tm̄ cul-
pabiles· ꝙ crimen ſibi obiectū cum ſilentio paterē
tur· Alij ſemiuiui ſblati tāꝗ̄ mortui ꝓijciebātur·
Alij pedib⁹ tracti inter eos q̇ ſacrificaſſēt deputa
bant̄· Alij q̇ ſane exclamabāt ingenti voce· et teſta
bantur ſe nō ſacrificaſſe ſed xp̄ianos eſſe· tali gau
dentes ꝯfeſſione decorati ſunt· Nōnulli etiā maio
ri fiducia neq; immolaſſe ſe· neq; immolaturos eē
vnꝗ̄ teſtabant̄· Quib⁹ ab aſſiſtentibus militibus
ora ꝯtinuo atq; oculi ꝯtundebant̄ vt tacerent· &
violenter expellebantur tanꝗ̄ acqeuiſſent· Tanti
erat impijs ſtudij· vt ꝓpoſitū ſuū viderēt impleſ
ſe· ¶ Hugo floriacenſis· iiij· li· Semel aūt incepta
rabies pſecutionis· vſq; ad ſeptimum conſtātini

magni imꝑatoris furere non ceſſauit annum
¶ VI. ¶ De ducibꝰ ſub diocleciano ꝯſtitutis.
S Ed dum diocleciani iuſſu & maximiani
iſta geruntᷣ. graues ꝑ omnes romani im-
perij fines ſubitarū ꝑturbationū concre
puere fragores. caurasio qui ad obſeruāda occea
ni litora poſitus fuerat in britānia rebellante. &
achilleo in egipto cū & affricam quinqꝫ gentiani ī
feſtarent. & narſeus rex ꝑſarū orientē bello p̄me
ret. Quo ꝑiculo dioclecianus ꝑmotus maximianū
herculiū ex ceſare fecit auguſtū. Conſtantinum
vero & maximianū galeriū ceſares legit. tradens
ꝯſtantio herculi maximiani filiā. & ſuā maximino
galerio ¶ Euſebius in cronicis. Horū conſtantiuſ
ꝯſtantini pater claudij nepos ex filia fuit. Galeriꝰ
aūt in datia natus. quos vt dioclecianus etiā affi
nitate ſibi ꝯiungeret. conſtantius priuignā hercu
lij theodoram accepit. Ex qua poſtea. vii. liberos
ꝯſtantini fratres habuit Galerius aūt filiā diocle-
ciani valeriā duxit. Ambo vxores quas habuerāt
repudiare ꝯpulſi ¶ Hugo vbi ſupra. Conſtantiꝰ
igitᷣ ceſar in gallia. primo prelio ab alemannis ꝓ-
fligato exercitu ſuo. vix ipſe ſubreptus ē. Secun-
do aūt ſatis ſecuta ē ſecunda victoria. Nam pau-
cis horis. lxx. milia alemannoꝝ ceſa referuntᷣ. At
maximianuſ auguſtus. v. gentianos in affrica per
domuit. Dioclecianus aūt achilleū obſeſſum per
vij. menſes apud alexandriam cepit & interfecit.
Sed imoderata victoria vſus alexandriā ī direp
tionem dedit. egiptumqꝫ totā ꝓſcriptionibus fe
dauit. Erat aūt cū diocleciano in illis diebus con
ſtantinus iuuenis. inclitus filius ceſaris ꝯſtantij.
quez ex helena priori ſua ꝯiuge ꝓcreauerat. Quē
dioclecianus dolo ꝑimere galerio inſtigante ſata
gebat. Sed cognita fraude ad patrē ſuū ſaluus di
uina ꝓuidentia remeauit ꝯſtantinus. At maximi-
nus galerius cū duobus iam prelijs aduerſuz nar
ſeuz cōflixiſſet. tercio ꝯgreſſu victus. amiſſis co
pijs ad dioclecianū refugit. A quo arrogantiſſime
exceptus ē ita vt ꝑ aliquot milia paſſuum purpu
ratus ante vehiculū eius cucurriſſe referatᷣ. ¶ Eu
ſebius. vijº. libro. Porro p̄dicte ꝑſecutionis ignis
exordiū inter ſolos militares ꝑua ſcintilla cōflaue
rat. Cunqꝫ quereretᷣ ſi qui eſſent inter milites cri
ſtiani. plurimiqꝫ ex eis militiā ꝓ fide xp̄i. nō pau
ci etiā animas poſuerūt ¶ VII.
Paſſio ſancti victoris militis maſſilienſis.
¶ Ex geſtis eius.
S Vb maximiano igitᷣ paſſus ē in vrbe maſ
ſilia victor miles. Dum eñ illuc veniſſet
maximianus pacta nuꝑ cede ſanctorum
thebeoꝝ. decreuit vt omnes aut dijs ſacrificarent.
aut exquiſitis mortibus deꝑirent. Dum aūt huiuſ
modi decreto xp̄ianoꝝ animi turbarentᷣ. beatꝰ vi
ctor in mediū ſe ingerens ſtatim app̄henditur. &
p̄fectoꝝ tribunalibus preſentatᷣ. Vbi cū fidē xp̄i
ꝯſtanti vultu & voce libera teſtaretᷣ. ꝓtinus cir
cunſtantiū clamor attollitᷣ. Et cū multas iniurias
ab omnibus toleraſſet. prefecti decreuerunt. vt
cauſa eius ad audientiā ceſaris deferretᷣ. Qui ſta
tim preſentie eius ſiſtitᷣ. & multis accuſationibus
vndiqꝫ impetitꝰ. ſummis terroribus ad ſacrificia
ꝑurgetur. At ille terrēte robuſtior ſpiritu ſancto
repletus. imꝑatorem & preces eius mira pruden
tia cōfutauit. euacuans idoloꝝ cultus. & fidē xp̄i
certa ratione ꝯfirmans. Tunc ceſar in rabiem con
uertitᷣ. & ad iuſſum eius martir dei funibus coar
tatus ꝑ totā vrbem trahi precipitᷣ. vt ex ignomi
nioſa eius pena & deoꝝ iniurie vindicarentur. &
xp̄ianoꝝ animi terrerentᷣ. Tali ergo ludibrio ſpe
ctantium oculis ſatiatis. iterū tribunalibus preſē
tatᷣ. & de negando xp̄o. & dijs adorandis acriꝰ iti
dem ꝑoratur. Beatus victor ad ſingulas eoꝝ ob
iectiones ſapienter reſpondens. cunctos quidem
oppreſſit rationū pōdere. ſed cū ab inſenſatis vnū
iubetur eligere. aut placare deos. aut infeliciter de
ꝑire. Si ſic inq̄t ꝓponitis. qđ verbis docuimus &
exemplis videbitis. deos ſperno. xp̄mqꝫ ꝯfiteor.
quecunqꝫ poteſtis date ſupplicia. cumulate tormē
ta. Et ſtatim aſterij iuſſu patibulo affigitᷣ & tor
quetur. Sed ibidem orans apparente ſibi domino
recreatᷣ. Poſt hoc in carcerē mittitᷣ. ſed ſtatim cele
ſti lumine et angelica viſitatione ꝯfortatᷣ. Et dum
exultans pſalleret. tres milites alexander. longinꝰ.
& felicianus eum cuſtodientes dū hoc viderēt. ad
pedes eius ꝓcidunt. ac penitentes baptizari ſe pe
tunt. Hec audiens imperator. milites quidem capi
tali ſententia damnauit. victorem vero ꝯuerſioniſ
eoꝝ actorez iterum ſuſpenſum & fuſtibus & ner
uis taureis laceratū. ad carcerem reuocauit. Pera
cto aūt triduo dum idem ꝑ omnia repetitᷣ. in eū mi
ne. & terrores. maledicta & conuicia. denuo re
nouantᷣ. & iuſſu ceſaris coram iouis ara componitᷣ
Sed vir ſanctus de ipſa ſacerdotis manu ſtatuaz
ſoletenus pede ꝓſtrauit. & ꝓtinus eodem pede
iuſſu maximiani priuatᷣ. Ad vltimum vero corpꝰ
& animam deo redditurus. edicto ceſaris ad molē
dum ducitᷣ. & mox mole ſuppoſitus. crudeliter cō
quaſſatur. Sed cum diſſipata paulopoſt diuinituſ
machina ſpirans aliquantulū videretᷣ. amputato
ei capite mox celica vox auditᷣ. Viciſti victor bē
viciſti. Iuſſu aūt ceſaris eoꝝ corꝑa marinis flucti
bus immerguntᷣ. Sed miniſtrantibꝰ angelis nata
tu celerrimo in litus oppoſitum transferuntᷣ. Ibiqꝫ
a xp̄ianis decenter ſepulti. multa petentibus pie
beneficia largiuntᷣ. ¶ VIII. ¶ De quatuor co
ronatis. ¶ Ex geſtis eorum.
D Ioclecianus aūt ꝑgens pannonias ad me
talla diuerſa in p̄ſentia de mōtibus abſci
denda. dum omēs artifices metallicos cō
gregaret. inuenit inter eos viros in arte quadrata
ria mirificos. claudiū. caſtorium. ſemproniānum.
& nicoſtratum. Hi oculte xp̄iani erant. & quidq̄d
in ſculptura oꝑabantᷣ. in nomine domini noſtri hie
ſu xp̄i ſculpebant. Vnde & oꝑa eorum nitida dio
cleciano placebāt. Cunqꝫ in monte porphiretico q̄
dicitᷣ igneus. cū multitudine artificū miſſi lapidez
inciderant. claudiū bene ſequebatᷣ ars. quia in no
mine hieſu xp̄i omnia faciebat. Simplicius autem
qui gentilis erat ꝯuenientia omnia quecūqꝫ facie
bat non erāt. cui dixit nicoſtratus. Frater quomo
do ferramentum tuum confringitᷣ. At ille. Rogo
inquit te. tempera mihi vt non ꝯfringatᷣ. Claudiꝰ
autem accepto ferri ſculptura. benedixit ferrum ī
nomīe domini hieſu vt eſſet forte & ſanum ad fa
ciendum oꝑa. Et tunc cepit ſimplicius bene & re
cte cum ferramētis ſuis oꝑari. Et miro ſtudio ce
pit inquirere qđ eſſet genus temperamenti. quia
nunq̄ argumenta ferramentoꝝ eoꝝ frangebantᷣ.
Sempronianus ait. creator omnium ipſe facturaz
ſuā confortauit. cui ſimpliciꝰ. Nunquid non deuſ
iouis omnia facit. Reſpondit. Blaſphemaſti. Deꝰ
cui cōfitemur & dominus hieſus xp̄c. & ſpiritus

omnia creauit· Nam quem tu deum dicis exculpi
tur manibus noſtris·cui ſimplicius ait· Adiuro te
p deum ſolem· vt dicas mihi quis ē iſte deus qui
omia creauit·in cuius nomine vos tam bene ope=
ramini· Video inquit neſcio quem occulte pcami=
ni· Declarate mihi depcationem dei veſtri ·vt ami
cicia mea pfruamini· Cui dixit claudius· Fideliter
tibi dicimus· vt credas in dominum iheſum xp̄m
filiū dei· ac pcipias baptiſmū & omnia miniſtra=
bunt· At ille· Ergo inquit noli te tardare· vt vo=
biſcū vnanimis ſim & in arte & in religione· Tūc
duxerunt eū ad ſanctū quirillū epiſcopū de anti=
ochia adductū cū multis alijs cōfeſſoribus p xp̄i
nomine cathenis cōſtrictū· & iam in tribus annis
multis verberibus laceratū· & rogauerunt eū vt
baptizaret ſimpliciū· Quo baptizato ad opera ſua
redierunt· ¶ ·IX· ¶ · De paſſione eorū &
quatuor cornicularior·

Videns vnus de phis qm ſine ſigno crucis
nihil facerent ·iratus ait· Hoc ſignū ma=
gice artis ē· Ad crudelitatē eni ptinet·et
p ipſum a vobis omnia pſpere agunt· Accuſaue=
runtq eos phi apud auguſtū· At ille delectatus
opibus eor·iuſſit victorias.& cupidines ·& con=
chas fieri·maxime aūt aſclepium· Et fecerunt qui=
dem conchas victorias.& cupidines· ſed nō aſcle
pij ſimulacrū· Propter qd a phis accuſati ab au=
guſto redarguti ſunt· Cui reſpōdit claudius· Pie
tati tue ſemp auguſte obediuimus· ſed imaginem
hominis miſerrimi nunq faciemus· Quia ſcriptū
ē· Similes illis fiant qui faciunt ea &c̄· Tunc ma
gni exardeſcens contra eos dioclecianus cauſam
commiſit tribuno nomine lampadio· Qui ſanctos
nolentes adorare ſolem·iuſſit in cuſtodia publica
retrudi· Poſt hoc autē expoliari· & ſcorpionibus
mactari· Sed in eadem hora arrept? ē a demonio.
& ſeipſum diſcerpens expirauit ſedens in tribu=
nali ſuo· Hec cū audiſſet dioclecianus.irat? iuſſit
eos in loculis plūbeis viuos recludi.& in fluuiu
pici· Quod audiens ſanctus quirillus in carcere
ſe afflixit & ad dominū migrauit· Paſſi ſunt autē
vj·idus nouembris· Poſt dies vero ·xlij· Nichode
mus quidam xp̄ianus loculos cū corpibus leuauit
& in domo ſua poſuit· Cunq dioclecianus roma
veniſſet & omne miliciā ad ſacrificandū aſclepio
compelleret·maximeq milites vrbane pfecture·
iiij cornicularij reluctantes nolebant ſacrificare·
Quos iuſſit ante ipſum ſimulacrū ictibus plum=
batarū deficere· Corpa quoq eor in platea cani=
bus iactari· Que etiā iacuerūt ibi diebus quinq·
Tunc beatus ſebaſtianus nocte cū melchiade epo
collegit ea & ſepiliuit in via lauicana· Quod cum
non eodem tempore ſed poſt duos annos eueniſ=
ſet· & eor corpa repiri non poſſent·iuſſit beatus
melchiades epiſcopus vt ſub nominibus ſupradi=
ctor ſanctorū ·ſc claudij.nicoſtrati.ſimphoriani.
& caſtorij anniuerſarius eor dies recoleret ·vi·
idus nouembris· Horu aūt quattuor coronator
nomina que poſt eor paſſionem interiectis annis
domino reuelante oſtenſa ſunt· Iſta ſunt ſeuerus·
ſeuerianus·carpoforus·& victorinus ¶ ·X·
De ſanctis ſebaſtiano.marcelliano.& marco·
¶ Ex geſtis eorum·

Orro beatus ſebaſtianus cum eſſet ciuis
mediolanenſ· diocleciano & maximiano
impatoribus ita car? erat.vt principatū
ei prime cohortis traderent.milites quoq eū qua
ſi patre venerabant· Criſto igit quotidie ſedulū
exhibebat officiū· ſed agebat vt hoc ſacrilegis re=
gibus eſſet occultū non paſſionis timore pterrit?.
ſed vt xp̄i militem ſub clamide terreni imperij te=
gens· xp̄ianor animos quos in tormentis deficere
videbat ſortaret· Clariſſimis igit viris marcellia
no & marcho geminis fratribus in vinculis p xp̄i
nomine conſtitutis quotidie ſolatiū exhibebat· Et
tam eis q ſeruis eor cum quibus tenti fuerant ſa
lutaria fidei conſilia miniſtrabat· vt fugitiua ſecu
li blandimēta ptemnerent· & momentanea tormē
tor genera non timerent· Qui cū acquieſcerent.&
verba carnificū patienter trāſirent. capitalē iuſſi
ſunt ſubire ſententiā· niſi ſacrificijs idolor conſen
tirent· Quor pater trāquilinus & mater marcia·
illos ſequebant cū vxoribus eor & filijs· Vnde
& a cromancio pfecto ·xxx· dierū inducias impe=
trarunt.in quo ſc ſpacio cū eis ageret vt ad thu
rificandū idolis ſentirent. Accedentes igit ami
ci eor dicebant eis· Vnde vobis tam dura mens·
tam ferreū pectus· q caniciē patimini patris abij
cere· & matri iam decrepite nouos prus afferre·
Incompabilis dolor· vita ptemnit· gloria reſpuit·
& ptemptis omnibus pietatis affectibus· mortis
atrocitas appetit· His talia dicentibus ·mater mi
ſerā ſe clamans aduenit· & ſoluto crine canos ſue
ſenectutis oſtendens.corā eis veſtem qua pectus
tegebat ſcidit· cunctiſq flentibus laxis pellibus.
mamillas quas ſuxerant oſtendebat. blandimenta
eor infantie exhibita ·memorabat· Heu inquit me
miſerā ·luctus vndiq circūuallat· Amitto filios
ad mortem vltro pperantes· quos ſi mihi hoſtes
auferrent· p medias ſequerer acies bellatorū· ſi iu
dicia violenta pcluderent.carcerē ſimul irrumpe
moritura· Nouū hoc peundi gen?.in quo carnifex
rogat vt pimat· vita optat vt pereat· mors inuita
tur vt veniat· Talia matre pſequente· pater infir
mus & ſenex manib? ſeruor adducitur.& cigneo
capiti puluerem aſpgens· huiuſmodi voces ad ce
lum dabat· O filij baculus ſenectutis mee· & gemi
nū lumen viſcerū meor que iſta repente inſania·
mortis vos amatores facit· Nunquā iſta iuuenib?
placuit· Venite huc iuuenes & flete ſup iuuenes
ſponte peuntes· Accedite patres· phibite talia fie
ri·ne & vos talia patiamini. Dum hec & talia ſe
nior ageret·ecce ambor piuges cum natis pprijs
quos eor aſpectib? offerebāt dicētes· Quibus
nos ſeruituras relinquitis· Quib? coniugij veſtri
caritatē traditis· heu q ferreū pectus· q impio
crudelitatis genere parētes deſpicitis· amicos re
ſpuitis· vxores abicitis·filios abdicatis· & voſip
ſos carnifici vltroneos exhibetis· Tunc iter vxo
rum lacrimas & filior ſuſpiria ceperunt milites
xp̄i molleſcere.et animos flectere ad dolorē· huic
ſpectaculo ſanctus ſebaſtianus intererat ¶ ·XI·
Qualiter beatus ſebaſtianus eos in temptatione
confortauit·

Hic ergo vir xp̄ianiſſimus quē occultabat
militaris habitus· vbi vidit athletas dei
immenſo certaminis pondere fatigari·in
medio eor ſe obiciens ait. O fortiſſimi milites xp̄i
p nimiā virtutē fortiter peniſtis ad palma et p
miſera blandimēta coronā deponitis ſempiterna·
Diſcat nunc p vos xp̄i militū fortitudo· fide poti
us armari q ferro· Erigite a terrenis affectibus·

tropheum veſtri certaminis· Iſti quos plorantes
attenditis gauderent vtiq; ſi poſſent ſcire qđ no
ſtis· Nam ſi ſcirēt alterā eſſe vitā ꝑpetuā· ignarā
triſtitie· ꝓfecto nobiſcū feſtinarēt ad illā ꝑtinge-
re· iſtā fugitiuā ꝓ nihilo ɔputantes· que omnes ĩ
ſe credentes ſemꝑ fefellit· omnes de ſe p̄ſumētes
irriſit· atq; vtinā ſolius mendacij culpa eſſet ob-
noxia· & nō ꝑ omnia crimina ſuos currere cogerꝫ
amatores· Ipſa dat edacitatē glutonibus· naufra-
gium pudoris adulteris· execrabilem ꝑuerſitatem
inceſtis· Ipſa admonet furē vt rapiat· iracūdū vt
ſeuiat· mendacē vt fallat· Ipſa tollit iudicibus iu
ſticiā· caſtis pudiciciā· moribus diſciplinam· Et vt
maiora que ſuis amatorib᷒ ingerit crimina memo
remur· Si frater aliquādo fratrē· ſi filius patrē· ſi
amicus amicū necauerit· nunquid nō p̄ſentis vite
amore ducti· iſta ɔmittūt· Dum em̄ illā pluſ iuſto
diligūt· iniquo ſe omnes odio ꝑſequunt̄· Vt quid
em̄ pirata iugulat nauigantē· vt quid latro ꝑimit
viatorē· diues opp̄rimit pauperē· ſuꝑbus humileꝫ
niſi vt ab infeliciſſimis iſti carnali vite carnalibus
ſeruiat̄· Poſtq̄ꝫ vero de ſpurcicia fuerit ſaginata
ſeruiētes ſibi tradit filie ſue id ē morti eterne· Ex
hac em̄ nata ē mors quādo primi parēteſ gule ſue
& oculoꝝ libidini ſeruierūt· Et ido qui ad eternā
vitam fuerāt facti· huc in iſtā mortis imaginē ſunt
iactati· Hinc iterū ad inferos deuoluti· nihil ſecuꝫ
niſi peccata portātes· Hec ē vita que vos fallit o
amici. vt amicos veſtros ad vitā euntes ꝑpetuā
iniuſto ɔſilio reuocetis· Hoc vos īſtigat o ɔiuges.
vt beatoꝝ etiā martirū mentibus· ꝑ pietatis colo
rem impietatē ſuggeratis· Qui ſi vobis ɔſentirēt.
pauco quidem tēpore vobiſcū eſſe poſſent· & po
ſtea ſeparī· & ita ſeparī· vt nūq̄ꝫ vos inuicem niſi
in tormētis ꝑpetuis videretis· Vbi edax flamma
increduloꝝ animas deuorat· Vbi dracones labia
blaſphemantiū comedūt· Vbi ſerpentes morſibus
ſuis increduloꝝ pectora depaſcūt· vbi vlulat᷒ &
gemitus ſonat· vbi clamor ɔfuſus· & incendij ar-
dor extorquet· Hec aūt tribulatio nullo fine ɔclu
dit̄· ſed ad rediuiua ſupplicia qui aduſtus fuerat
reꝑatur· Hanc igit̄ & iſtos euadere permittite· &
voſipſos eripe cogitate· Nolite timere· non em̄ a
vobis ſeꝑant̄· ſed vadunt in celū vobis p̄parare
ſidereas māſiones in quibus cū eis imꝑpetuū gau
deatis· Vbi non impediunt̄ occupatione delicie·
vbi nulla ſollicitudine ſecuritas conturbat̄· Lu-
ctus & gemitus nunq̄ꝫ audit̄· ſedum vel deforme
nunq̄ꝫ videt̄· ſed omni formoſitate & elegantia ſi
ne intermiſſione· patētes oculi ꝑfruūt̄· himnoꝝ or
gana iugiter ſonāt· que ad laudem dei ab angelis
decantant̄· Ibi odor aeris ꝑ delectationē ꝑ cūcta
menbra diffundit̄· & refectio melliflua guſtu ſu
ſcipit̄· Hoc vnicuiq; ſapiēs quo fuerit delectat᷒·
ſtatimq; qđ ɔcupierit anima eius ɔcupiſcentie fa
mulant̄ vniuerſa paratiſſimo effectu· Vnde ſi in
hac mortali vita ɔtra cōcupiſcentias ſuas aliquis
pugnauerit· quaſi qui hic eas expenderit· illic eas
itegras a creatore ſuo conſequet̄· Ipſe em̄ creauit
homines vt viuerēt· & mortē iuxta introitū po
ſuit· vt timore mortis homines refrenati alterā vi
tā querant·

¶ ·XII· ¶ Sermo eiuſdem
de ɔtemptu preſentium·

SI quis aūt iterrogaret cur a creatore di
uitie facte ſunt· ſi eius lege cōtemnende
ſunt· Reſpondemus ita diuitias a creato
re factas vt alloquant̄ qđammodo amatores ſu
os dicentes· Sic nos amate vt nunq̄ꝫ a vobis ſeꝑe
mur· ſequi vos morientes nō poſſumus· antecede
re vos poſſumus viuentes· ſi tamen ipſi iubetis·
Cupidus fenerator aurū tradit homini qđ dupli
catū recipiat· Agricola terre ſemina ɔmittit vt cē
tuplum q̄rat· Proch nephas debitor feneratori &
reddere p̄ualet· & terra agricole ſemina multipli
cata reſtituere· Deus aūt diuitias tuas ſi a te acce
perit· amplificatas reddere ñ poteſt? Inquiris nūc
cur diuitias dedit mihi deus? ſi ipſi a me reddēde
ſunt? Tradidit ipſe eas tibi vt ſcias quanta ſit in
eis requies· quāta voluptas· quantus luxus· vt ꝑ
has habens caritatē cū actore diuitiarū· ipſi eas
tradas cuſtodiendas· quia ſi ipſi eas nolueris tra
dere· aut edacitas gule eas inuadet· aut luxuria ti
bi eripiet· aut certe mors auferet· Nunquid ſi trā
ſires ꝑ medias acies barbaroꝝ· & inueuires viruꝫ
fortē te diligentē· qui etiā ſacculū pecunie tibi de
diſſet· dicentē tibi· Da mihi cuſtodiendas pecuni
as has quas dedi tibi· quia barbari iſti inſidiant̄·
vt eas tibi auferāt· Quas cū tibi abſtulerint· ſuis
te gladijs laniabūt· Nōne ſupplex rogares· vt eas
ipſe ſuſciperet· de quo certus eſſes· q̄ꝫ etiā amplio
ra q̄ꝫ accepiſſet redderet· & te ab hoſtibus libera
ret? Similiter delicias· qui habet aures audiendi
audiat dicentes ſibi· Si vere nos diligitis· illi nos
ɔmendate· qui nos vobis integras & illibatas re
ſtituat· In hac uita ſi noſtrū uolueritis occupare
officiū. quaſi hic expenſe· ibi uobis omnino negabi
mur· Dimittite nos īterim ſeruire morituris. quia
idcirco breuiati ſunt dies mortalibuſ· ut immorta
lib᷒ iugiter famulemur. Sic em̄ ꝓpter electos bre
uiabunt̄ dies. ut ſeruitus noſtra ne ſit longa iniuſtis
Seruimus quidem feſtino curſu impijs & ſcelera
tis & turpibns non ſponte. ſed ꝓpter eum qui noſ
ſubdidit· Liberabimur tamen a ſeruitute corrup
tionis· & reuocabimur ad libertatē glorie filiorū
dei· Nolite itaq; o amici· o parentes· o ɔiuges a ui
ta ad mortē quos diligitis reuocare· Hoc ē em̄ cū
dyabolo. piſcibus hamū tendere· & ad modicam
ſuauitatē inuitare in qua latet mors interior· Pre
ſens dolor aut leuis ē & tolerabiliter ſuſtineri po
teſt· aut grauis & cito fineꝫ affert· Dolor uero fu
turus nunq̄ꝫ finiendus aggredit̄· & acrius ſubin
de q̄ꝫ inchoauerat ſeuit· Ne ergo timeamus una
hora dolorē in corpore· qui optamus cū xp̄o gau
dere· Noſtras lacrimas in gaudiū ɔuertamus. & ñ
quaſi mortuos plangam᷒· quos cum xp̄o regnatu
ros credim᷒ ¶ ·XIII· ¶ · De ſplendore ſuꝑ
eum ueniente quem uidit zoe·

HEc igit̄ beat᷒ ſebaſtian᷒ indut᷒ clamide.
ſuccinct᷒ baltheo cū diceret· ſubito per
unam fere horā ſplendore nimio de celo
ueniente illuminat᷒ ē· & ſub ipſo ſplendore iuue
nis pallio candidiſſimo amict᷒ apparuit iuxta eū
Hec aūt gerebant̄ intra domum primipuli nico-
ſtrati· cui᷒ uxor nomine zoe ante ſex annoſ egritu
dinis nimietate facta erat muta· Hec cū miraculi
ſtupore teneret̄· annuebat manu omnib᷒ qđ qua
ſi exꝓbrādi eſſent· qui tam euidēti beati uiri aſſer
tioni nō crederent· Qui ut uidit ſecreta cordis· li
gua explicari nō poſſe ait· Si uere ſeru᷒ xp̄i ſum·
& uera ſunt omnia que ex ore meo hec mulier au
diuit & credidit· iubeat domin᷒ me᷒ ad eam re
dire officiū labioꝝ· Tunc exclamās mulier ait· Bea
tus es tu· & benedict᷒ ſermo oriſ tui· & beati qui
credunt ꝑ te· Ego em̄ uidi oculis meis angelū ad

B

te de celo uenientē · & libros ante oculos tuos te-
nentē · ex quorum lectione uniuerſa ſermonis tui
ratio decurrebat · Benedicti qui in his verbis cre-
diderūt · & maledicti qui in uno uerbo dubitaue-
rint · quia ſicut aurora ſuperueniens omnes noctis
tenebras excludit · ita lux ſermonū tuoꝝ omnē ca-
liginem & ignorātie cecitatē extergit · ¶ · XIIII ·
De ꝯuerſione nicoſtrati primiſcrinij · & aliorum
plurium ·

HEc videns nicoſtratus genibus eius ad-
uolutus veniam petebat · eo ꝙ ſanctos
dei marcellianum & marcū impiali iuſſu
haberet in vinculis · & ſolutis illis · genua eorū am-
plexus · rogabat eos abſcedere dicens · O ꝙ̄ felix
eſſem · ſi ꝓ ſalute veſtra poſſem mereri ꝯſtringi ·
Qui dixerunt · Si tu fidei gloriā ꝙ̄ nondū habue-
ras accepiſti · quomodo nos qđ ab infancia habui-
mus relinquentes · paſſionis noſtre tibi calicē da-
mus · Cum hoc audientes omnes pariter fletibus
penitentiam oſtenderent · marcus ait · Diſcite pa-
rētes ſācti quia hec tota belli dyaboli calliditas ē ·
a ſupplicijs corpus eripe · & animā vicijs ſubiuga-
re · Sed qua ratione mori timeant · qui ſciunt hanc
hominis eſſe naturā non penam · Quantos huius
falſe vite amatores · ruina grauis oppreſſit · fulmen
incendit · naufragiū ꝑdidit · gladius ꝑemit · & iſtaꝫ
miſeri cū doloribus amittentes · veram illā penitꝰ
inuenire non poſſunt · Ad illā eīm nō ducit tortu-
ra · ſed cauſa · Eodem igiē penarū genere · & inno-
centibus ſalus eterna ꝯferē · & pena delinquētibꝰ
irrogaē · Tunc nicoſtratus cū ꝯiuge ſua petijt mi-
ſterium xp̄iane religionis · Cui ſebaſtianus ait · Au-
di ꝯſilium · Omnes vinctos & clauſos in vnū re-
dige · & tunc ſacre legis antiſtitē adhibeā · vt cum
omnibꝰ qui credere voluerint ſancta ſuſcipias ſa-
cramenta · Congregatis aūt omnibus vinctis ī do-
mum eius · ait ſanctus ſebaſtianus · Crimina dyabo-
lica ſi dei cedant virtutibus · reatus veſtʳ a morte
excludiē · Ad illum igiē redeundū ē · qui filiū ſuū
vnicū paſſionibus & morti tradidit · vt nos a paſ-
ſionibus & morte ꝑpetua liberaret · Tunc omnes
ꝓſtrati cum lacrimis ceperūt penitentie vocibus
exclamare · & ſe xp̄o velle credere. Quos ſanctꝰ
a vinculis exſolui iuſſit · & policarpū preſbiteruꝫ
qui cauſa ꝑſecutionis latebat ad eandē domū ad-
duxit · Qui videns turbā benedixit deum · Sed &
claudius cōmentarienſis ſuꝑuenit · duoſqꝫ filios ſu-
os vnū idropicum & alterū vulneribus oppreſſuꝫ
adduci fecit · omneſqꝫ ſimul baptizati ſunt · nume-
ro · lxviij · Filij auteꝫ claudij ita de fonte ſani leua-
ti ſunt · vt nec in eis morbus appareret · Trāquil-
linus autē criſmate linitus · interrogatus a ſan-
cto policarpo ſi crederet in patrē · & filiuꝫ · & ſpi-
ritum ſanctū · ſtatim vt dixit credo · ſolute ſunt ma-
nus eius nodoſe & genua · & plante pedum · Ita
eīm podagrico dolore ꝯtractus fuerat vt vix ma-
nibus portareē · Omnes itaqꝫ baptizati ꝑ dies · xv · i
dei laudibus ꝑdurantes die ac nocte · quaſi fideles
milites parabāt animos ſuos pro xp̄i nomine in
martirio bellaturi · Baptizatus ē cromatius vrbis
p̄fectus cū filio ſuo tiburcio · & ex familia eiꝰ · M ·
cccc · anime quas omnes manumiſſionis gratia a
ſeruitutis nodo abſoluit dicens · ꝙ qui patrē deū
habent · ſerui hominū eſſe non debēt · ¶ · XV · ¶
De his qui optione ſibi data martiriū elegerunt ·

CVm aūt xp̄ianoꝝ fieret ꝑſecutio · tunc
ſancti gay pape conſilio habito cromatiꝰ
omnes in domo ſua latenter recipiebat
atqꝫ fouebat · Cunqꝫ iam eius opinio celari nō poſ-
ſet · meruit ex ſacro reſcripto vt remoraretē in cā-
pano litore · tribuitqꝫ copiam omni xp̄iano ſecū ire
volenti ad ꝑſecutionem declinandam · Venit itaqꝫ
gayus epiſcopus in domuꝫ eius & ait omnibus ·
Dominus ihesus xp̄c p̄ſcius fragilitatis humane
duos in ſe credentibus gradus ꝯſtituit · ſcꝫ ꝯfeſſio-
nis & martirij · Si qui igiē pōdus martirij ſe poſ-
ſe ſufferre deſperent · ꝯfeſſionis gratiā teneant · &
cum filijs noſtris cromatio ac tiburcio ꝑgant · me-
cūqꝫ in hac vrbe qui volunt remaneāt · Non enim
terrarum ſpacia diuidunt · quos xp̄i caritas nectit
Tunc exclamauit tiburtius · Obſecro te pater · ne
me ꝑmittas terga ꝑſequentibus dare · Mihi enim
valde iocundū ē mortē ꝓ vita eterna ſubire · Tūc
ſanctus gayus ꝯgaudens fidei eius flebat · Remā-
ſeruntqꝫ cū eo marcellianus & marcus · & horum
pater tranquillinus · & beatus ſebaſtianꝰ · & tibur-
tius · Nicoſtratus etiā cū fratre ſuo caſtorio & cō-
iuge ſua zoe · claudius cū victorino fratre · ſuo &
filio ſuo ſimphoriano · Hoꝝ marcellianū & marcū
ꝯſtituit epiſcopus dyacones · tranquillinū vero p̄-
ſbiterum · Sebaſtianum vero eccleſie defenſorem ·
Ceteros aūt ſubdyaconos · Morabanē aūt omnes
apud caſtulū quendam xp̄ianum zetarium palacij
latenter · die noctuqꝫ fletibus & ieiunijs orantes
deū · vt digni hērenē ꝯfeſſionis ſue tolerātia ſcōꝝ
martirum numero ſociari · Mlti etiā infirmi p̄cibꝰ
eoꝝ ſanabanē · ceci illuminabanē · demones eiciebā-
tur · Transiens aūt tiburtius occurrit homini qui
de alto lapſus caput & omnia menbra ꝯquaſſauerat
ſibi · ita vt de ſepultura eius agereē · & dicens ſuꝑ
eum lente orationeꝫ dominicam · incolumē eū red-
didit · parenteſqꝫ eiꝰ a turbis ſegregans · virtu-
tem eis xp̄i nominis annunciauit · obtulitqꝫ eos
pape qui eos baptizauit · ¶ · XVI · ¶ Paſſio zoe ·
tranquillini & nicoſtrati cū ſocijs ſuis ·

BEata aūt zoe in natali apoſtoloꝝ cū ad
confeſſionem beati petri oraret · ducta ē
a paganis ad patronū naumachie · & cō-
pellebaē martis ſtaticule thus incendere · Cui illa
reſpondit · Mulierem compellis marti ſacrificare ·
vt oſtendas martē veſtruꝫ mulieribus delectari ·
Sed ille impudiciſſime veneri potuit pudorē eri-
pere · mihi vero tropheum fidei ī fronte portanti
non poterit preualere · Tunc miſit eam ī cuſtodia
obſcuriſſima vbi ꝑ · v · dies nec lumen vidit · nec ci-
bum vel potū ſumpſit · ſed tantū vox eius qui eā
clauſerat audiebaē dicens · Morieris fame & ceci-
tate · niſi te libaturā ꝓmiſeris · Poſt · vj · dies · iuſſa
ē a collo & a capillis in arbore excelſa ſuſpendi · &
ſubter fumū ex ſterquilinio adhiberi · Que ſtatim
vt ſuſpenſa ē in ꝯfeſſione domini emiſit ſpiritum ·
Tunc illi corpus eius auferentes ſaxo ligauerunt ·
& alueo tiberis immiſerūt dicētes · Ne xp̄iani cor-
pus eiꝰ tollant & faciant eam ſibi deam · Igiē cele-
brato eius martirio · venit in ſōnis ad beatū ſebaſtia-
nū & narrauit ei qualiter martiriū domini ſuſce-
piſſet · Quod cū narraret ſebaſtianꝰ · prorupit trā-
quillinꝰ et ait · femine nos ad coronā antecedunt ·
vt quid viuimꝰ · Et deſcendens · viij · die ad beati
pauli apoſtoli confeſſionem acceſſit · nihilominus
et ipſe paſſus īſidias · tentꝰ a populo lapidatꝰ ē et
mortuꝰ · eiuſqꝫ corpꝰ tiberino gurgiti mācipatum

eſt· Item nicoſtratus & claudius vna cū caſtorio
& victorino & ſimphoriano cū corpora ſanctoꝝ
ꝑ ora tiberina requirunt· tenti & ad aures ꝓfecti
ducti ſunt· Eratqꝫ fabianus iudex qui eos ad ſa-
crificandū hortabat̃· & ꝑ· x· dies eos minis & blā
dicijs agens· in nullo penitus potuit cōmouere·
Tunc fecit de eis ſuggeſtionē impatori· qui cum
eos torqueri iuſſiſſet. nullaqꝫ ratione tormentis cō
pulſi cederēt· iuſſit eos in medio mari ꝓcipites da
ri· Immenſis itaqꝫ artati ponderibuſ· pelagi flucti
bus dati ſunt· vt inter aquas martiriū celebrarent

¶ XVII. ¶ Paſſio ſancti tiburcij martiris.

INſidiabant̃ itaqꝫ infideles fidelibus. & iniquo furore xp̄ianū non poterant nec
nomen audire· Interea torquatꝰ quidā
apoſtata ſancto gaio ep̄o callide ſe ſimulata fide
ſociauit· Qui dum a beato tiburtio viro ſcolaſti-
co nobili ac ſancto· frequenter argueret̃ ꝙ capil
los arte ꝯponeret· ꝙ aſſidue ludendo prandoret·
ꝙ feminaꝝ ſe libenter aſpectibus daret. & ꝙ a ie
iunijs & orationibꝰ & vigilijs fratrū ſe tolleret. ſi
mulauit ſe monentē equanimiter accipe· & egit ar
te quatenus orantē ſanctū tiburtiū infideles com
ꝓhenderent· In qua ꝯprehenſione ſeipſum teneri
fecit· & ſimul ad ſecretariū iudicis ſeuientis ꝑdu-
ci· At vbi introducti ſunt. fabianꝰ ad torquatum
ait· Ignoras ꝙ iuſſerunt inuictiſſimi pricipes· vt
qui ſacrificare dijs noluerit diuerſis ſupplicijs ma
ceret̃· Qui reſpondit· Hic magiſter meꝰ ſemꝑ me
docuit· qd̓ hunc video facere neceſſe ē vt faciam·
Tunc fabianus ꝯuerſus ad tiburtiū ait· Quid ad
iſta reſpondes· Tiburtiꝰ ait· Torquatꝰ diu ē ꝙ ſe
xp̄ianum eſſe mentitꝰ ē· Credis hunc xp̄ianū eſſe·
qui in lenocinio ſui moliendo capitis fimbrias o-
mittit· qui tonſorē diligit· qui ſic molliter geſtit·
qui flexū greſſum im ꝓbo niſu diſtēdit· qui viros
negligenter agit· feminas libenter intuet̃· Nunqd
tales ſeruoſ xp̄s habere dignat̃· At hic qualis ſem
per fuerit. nunc euidenter oſtendit· Reꝑhendebā
ī eo cicropiā edacitatē. & vini potationē· ac ſepul
tā diuini nominis ſanctitatē· Manducabat· bibe-
bat. & euomebat· & nunc xp̄ianos accuſat· inermē
iudicē incitat. nolenti gladium porrigit. & vt de-
monijs ceruices noſtras inclinemꝰ hortat̃· Vide
mus votū tuū· & venena pectoris intuemur· Ac
cingere nūc o crudeliſſime. vtere carnificis officio.
vendica tibi & ipſius iudicis vocē· applica eculeos.
ſuſpende xp̄ianos· damna· ꝑcute· incende· Omnis
nobis vilis ē pena· vbi pura ē ꝯſciētia Fabianꝰ ait.
Reſtitue te generi tuo· & hoc eſto qd̓ natura di
ctauit· Nobil̓ em̄ natꝰ ad tantā deuolutꝰ es fecē
vt poſſis & ſuppliciū ſimul & infamiam ſubire &
mortem· At ille reſpondit· O prudentiſſimū viro
rum & romanis īſulis iudicē conſtitutū. quia me
retricē venerē· & inceſtiſſimū iouem· & mercuriū
fallacem· & ſaturnū filioꝝ occiſorē colere nolo· ī
famiā generoſitatis incurro· Et quia vnū & verū
deū qui ī celis regnat adoro & veneror· mihi ſup
plicia minant̃· Tunc fabianꝰ iuſſit ante pedes eiꝰ
carbones ardentes effundi· dixitqꝫ ei· Elige tibi
vnū e duobꝰ· Aut thura in iſtos carbones adijce·
Aut ſup eos nudis pedibus incede· Qui faciēs ſi
gnū crucis ꝯſtanter ſup eos ingreſſuſ ē nudis plā
tis· Dixitqꝫ ꝓfecto· Diſce xp̄m quē ꝯfitemur eſſe
deū et ipſum creaturis dominari· Et nunc tu mit
te manū tuā in aquā calidā in nomīe iouis. et ſi po
teſt faciat te nō ſentire ardores· Nam ī nomīe do
mini noſtri hieſu xp̄i videt̃ mihi ꝙ ſup flores roſe
os gradiar· quia creatura ipſa creatoris ſui ſeruit
ī ꝑo· Fabianꝰ ait· Quis ignorat artē magicā vos
docuiſſe xp̄m veſtrū· At ille· Obmuteſce inquit in
felix et noli auribꝰ meis hanc iniuriā facere· vt au
diam te rabido ore mellifluū et ſanctum lacerare
nomē Tunc irati fabiani iuſſu ductus ē in via la
uicana· et effundēs orationē ad deū· vno ictu gla
dij verberatꝰ abſceſſit· Ibiqꝫ xp̄s poſtmodum ad
laudē nominis ſui multa beneficia ꝓſtitit

¶ XVIII. ¶ Paſſio ſanctoꝝ caſtuli. marcel
liani et marci. ac ſebaſtiani·

POſt hoc egit torquatꝰ vt caſtulus zetari
us palacij· hoſpes ſanctoꝝ artaret̃· Hic
apprehēſus et tercio auditus in ꝯfeſſione
domini ꝑdurans· miſſus ē in foueā et dimiſſa ē ſu
per eum maſſa harenaria. et ſic cū palma martirij
migrauit ad xp̄m· Poſt hoc marcellianꝰ et marcꝰ
tēti ſūt· et ābo ligati ad ſtipitē acutos ſudeſ ī pedi
bus acceperūt· Quibus dicebat fabianꝰ· Tandiu
fixis plantis ſtabitis. ꝙdiu dijs debitū officiū red
datis· Tunc ambo fratres in ligno ꝯfixi pſallebāt
inter ſe dicētes· Ecce ꝙ̄ bonū et ꝙ̄ iocūdum habi
tare fratres in vnū· Cunqꝫ trāſiſſent vna dies et
vna nox et illi in pſalmis et himnis ꝑſeuerarent·
iuſſit eos ambos vbi ſtabāt lanceis ꝑ latera ꝑfora
ri· Sicqꝫ cū martirij gloria ad regna ſidera migra
uerūt· His expletis. beatꝰ ſebaſtianꝰ ꝯuentus eſt·
quia ꝓfectꝰ impatori diocleciano de eo ſuggeſſit
Quem ille vocās ad ſe ait· Ego te inter primos pa
latij mei ſemꝑ habui· et ꝯtra ſalutē meā in deoꝝ
iniuriā hactenꝰ latuiſti· Qui dixit· Pro ſalute tua
ſemꝑ xp̄m colui· et ꝓ ſtatu vrbis romane ipſum q̄
in celis ē ſemꝑ adoraui· ꝯſiderās a lapidibꝰ auxiliū
petere inſani capitis eſſe et vani· Iratus impator
iuſſit eum duci in mediū campi et quaſi ſignū ad ſa
gitādum ligari. atqꝫ a ſagitarijs figi· Tunc militeſ iuſſa
implētes ita eū hincinde repleuerūt ſagittis· vt q̄
ſi iritius ita eſſet ictibus ſagittarū inſitus· et eſti
mātes eū mortuū abierūt· Tunc relicta vxor mar
tiris caſtuli zetarij· nomine hireneſ abijt vt noctu
corpus eiꝰ tolleret et ſepeliret. et inueniens eum
viuentē· adduxit ad domū ſuā. et inter paucos di
es integrā in omnibus mēbris recuꝑauit ſalutem
Cunqꝫ omnes xp̄iani ad eum ꝯuenirēt· hortabant̃
eum abſcedere· Ille aūt oratione facta deſcēdit· et
ſtans ſup gradū eliogabali veniētibus impatori
bus dixit· Iniquiſſimis ſubreptionibꝰ animos im
pij veſtri temploꝝ pontifices obſident. ſuggeren
tes de xp̄ianis falſa ꝯmēta. dicentes eos reipublice
aduerſarios. quoꝝ precibus ipſa reſpublica melio
rat̃ et creſcit· Cunqꝫ talia diceret. diocleclanus ait
Iſte nō ē ſebaſtianus quem ſagittis iuſſeramus in
terfici· At ille· Ad hoc inquit dominus hieſus cri
ſtus me ſuſcitare dignatus ē. vt ꝯueniā vos et cō
teſter corā omni populo· iniuſto iudicio ꝑſecutio
nem veſtrā in xp̄i famulos ebullire· Tunc iuſſit eū
in ipodromo palatij duci· et tandiu fuſtigari ꝙ̄
diu ſpiritū exalaret· Poſt hoc tulerūt corpus eiuſ
nocte et in cloacā maximā miſerunt dicentes· Ne
forte xp̄iani eū ſibi martirē faciāt· At beatus ſeba
ſtianus ī ſomnis beate lucine matrone apparuit di
cens ei· Iuxta circū inuenies corpus meū in vnco
pendens· Hoc ſordes nō tetigerunt. et dum leua
ueris ꝑduces illud ad cathacumbas· et ſepelies in
initio cripte iuxta veſtigia ap̄loꝝ. qd̓ et fecit

¶ XIX. ¶ Paſſio ſancti menne militis.

¶ ·Ex geſtis eius·

PAſſus ē & ſanctus mennas eo tēpore q̄
ſub duce agirico militiā agēs imperatorib⁹
ita carus fuerat · vt multoꝝ animas quaſ
videbat ꝑ xp̄i nomine diuerſis ſupplicijs affici · vi
ſibus ſuiſ eripet · & ſanctis eloquijs ꝯfortaret · De
niq̄ȝ a terreni regis militia declinās. & in occultis
abditiſq̄ȝ locis ſe ꝯferens · cū impatoꝝ natalicia ce
lebrarent̄ · multitudine populi vndiq̄ȝ ꝯcurrente ·
vna cū ceteris theatrū ingreſſus ē. Aſpiciens aūt
impatores ſedere ꝓ tribunali & agonē xp̄ianoꝝ
diuerſis ſupplicijs impendi · palā in medio theatri
clamitans ait · Ecce apparui non querentibus me·
Audientes impatores ꝙ tam ꝯſtanti animo aude
ret iſta dicere · aſpicientes quoq̄ȝ in eum effigiem
heremite cuiuſdā ignotā · hirſutaſq̄ȝ genas · iuſſerūt
eum tradi pirro duci · qui ſedens ꝓ tribunali. cer=
nenſq̄ȝ in eius ꝯfeſſione xp̄i ꝯſtantiā · fecit eum in
eculeo leuari · & a miniſtris exungulari · lampades
quoq̄ȝ igneas eius lateribus applicari · Sed & pla=
gas eius tormētis madidas · cilicio fricari · atq̄ȝ car
bones igneos ſup eaſdem imponi · Poſt hoc ſudeſ
ferreos iuſſit ꝑ pauimentū aſꝑgi · & ſic eum ligatiſ
manibus & pedibus extenſum trahi quouſq̄ȝ om
nes artus eius menbratim poſſent diſſipari Plum
batis quoq̄ȝ collū eius & maxillas tundi · Tandez
quia cū in his omnibus immobilis ꝑmaneret · a ſpi
culatore caput ei⁹ ablatū · & igni deditū ē · ſed fur
tim a xp̄ianis corp⁹ eius & e medio ignis ereptuȝ
eſt ac ſepultū · Paſſus ē aūt in ſcithia metropoli fri
gie · ¶ ·XX· ¶ · Paſſio ſanctoꝝ dorothei
& gorgonij cum ſocijs ¶ · Ex hiſtoria eccleſiaſtica
libro octauo ·

DVm autem ꝑſecutionis flama que a mili=
tibus ſumpſit initiuȝ · tota ꝑ populos &
ſacerdotes exaggeraſſet incendia · poſſibi
le non ē numero ꝯprehendi · quāti quotidie pene ꝑ
ſingulas vrbes & ꝓuintias martires efficiebantur
Apud nicomediā vnus de nobilibus ſimul vt vi=
dit contra dei cultores in foro crudelia edicta pē=
dere · calore fidei ignitus · publice populo inſpectā
te · iniecta manu librū inique legis detraxit · & co=
ram omnibus diſcerpſit · auguſto in eadem vrbe ſi
mul cū ceſare ꝯſtituto · Ad quos cū religioſi viri
& illuſtris factū relatū eſſet · mox ī eum omni cru
delitatis genere deſeuientes · ne hoc ſolū quidem
efficere quiuerūt vt eum aliquis meſtum ī penis
videret · ſed leto & hilari vultu cū iam viſcera in
ſupplicijs defeciſſent · ſpiritus tamē letabat̄ in vul
tu · Ex quo tortores ſui grauius cruciabant̄ · ꝙ om
nia genera ſuppliciorꝝ in eum ꝯſūmabant · queȝ nec
triſtem ex his reddere poterāt . Poſt hūc vnus ex
dorothei ſodalibus qui in cubiculo regis erant · &
in affectu ſemper liberoꝝ habiti fuerāt cū de me=
morati martiris ſupplicijs liberius cauſaret̄. educi
ipſe iubet̄ in medium · & immolare ꝯpellit̄. abnuēs
iubet̄ appendi & flagris toto corpore laniari · Cun
q̄ȝ remaneret immobilis viſceribus iam pelle nuda
tis · iubet̄ aceto ac ſale ꝑfundi . Cunq̄ȝ etiā hoc tor
menti genus ꝯſtanter ac fortiter toleraſſet. craticu
la prunis ſuppoſita iubet̄ in medio poni . ibiq̄ȝ ꝙ
reliquum fuerat in verberibus aſſumpti corporis
ſupponi · & non ad ſubitū. ſed ſenſim paulatimq̄ȝ
ſuccendi quo ſcȝ pena ꝓtelaret̄ in longum · Mini=
ſtris aūt ſcelerum modo hinc modo inde corpus
verſantibus · & ſupplicia renouantibus · cum ſpera
rent ab eo ſe elicere ꝯſenſum · ille firmus in fide · &
ouans in ſpe · ꝯſumptis iam & igne reſolutis carni
bus ſuis · vltimū ſpiritū in fide letus exalauit Ta
li petrus · hoc em̄ ei nomen ē. iiij · idus marcij mar
tirio decoratus vere petre extitit fidei heres & no
minis · Huius inſtitutor ī diſciplina · & magiſter ī
officijs que in palatio exhibebant̄ · Dorothe⁹ erat
cubili regis ꝓpoſitus · habens ſecum officio fide &
magnanimitate parē gorgoniū · quoꝝ īſtitutōib⁹
optimis · omnes fere cubiliſ miniſtri · in fide dei vi
gilanter & libere ꝑſiſtebant · Dorotheus auteȝ &
gorgonius cū petrum tam immanib⁹ viderēt ſup
plicijs cruciari · conſtāter & libere dixerunt · Cur
impator in petro punis ſententiā · que viget ī om
nibus nobis · Cur in illo crimē ducit̄. quod nos om
nes ꝯfitemur · Hec nobis fides · hic cultus · & vna
nimis eademq̄ȝ ſententia · Quos ille cū in medium
venire iuſſiſſet. ſimilib⁹ pene vt priores affectos
ſupplicijs · ad vltimū laqueo appenſos necari iuſſit
Tunc & autimus ipſius vrbis epiſcopus in domi
ni confeſſione ꝑdurans · martirij gloriam capitis
obtruncatione ſuſcepit . Quem tanꝗ̄ bonum pa
ſtorem viam martirij ꝓeuntem · vniuerſa pene gre
gis ſui multitudo ꝓſecuta ē · ¶ ·XXI· ¶ De ce
teris qui paſſi ſunt nicomedie & meletene ·

ACcidit nanq̄ȝ apud nicomediam in ipſis
diebus ꝑtem aliꝗ̄ palatij incendio cōfla
grari · Quod impator a noſtris factum
ſuſpicans · furore ſuccenſus · iuſſit omnes caterua
tim collectos · gladio alios truncari · alios cōburi ·
Sed cū miniſtri interrogarēt ſingulos · ſi forte ſacri
ficaturi vellent dimitti · tam viri ꝗ̄ mulieres ne in
terrogari quidem ſe patiebant̄ · ſed vltro vel flam
mis irruere vel cedentibus gladijs certatim ceruī
ces obijcere · Cunq̄ȝ iam illiſipſis ſpectatoribus ni
mietas crudelitatis horreſceret · miniſtri ſcelerum
ꝑtem populi nauiculis iniectam · in mediū pelag⁹
adducūt · Ibiq̄ȝ in ſententia fidei ꝑſiſtentes in pro
fundum ꝓcipitant · Intantū vero apud eos exarſit
crudelitas · vt etiam regios pueros martires effe
ctos ac ſepultos effoderent · & corpa eoꝝ in mare
ꝓijcerent dicentes · Ne forte dij xp̄ianoꝝ efficiant̄.
& illi qui deos adorare nolebāt ſeruos noſtros a
dorēt · Putant em̄ ꝙ apud nos diuinus honor mar
tiribus deferat̄ · Cum hec apud nicomediā gererē
tur · haud ſegnius apud meletenā ꝓuintiam ſiriam
q̄ȝ omnes eccleſiarū principeſ carcerib⁹ retrudi &
in vinculis conici edictis principalibus vrgebant̄
Simulq̄ȝ cū his ex plebe viri ac mulieres nobiles
& ignobiles rapiebāt̄ · Fiebat vbiq̄ȝ miſerabile ſpe
ctaculū · Subito nanq̄ȝ inueniebat̄ in vrbe ſilentiū
& ſolitudo · ī carceribus ꝯſtipatio · Verum cum ꝑ
ueniſſet eſtuare ad principem carceres · & ꝑ inno
centium penas locū deeſſe criminoſis · noua rurſuȝ
edicta mittunt̄ · vt ex his qui ꝯcluſi erant ſi quis ī
molare vellet liber abſcederet · qui vero abnuerȝ ·
diuerſis penarū generibus interiret ¶ ·XXII· ¶
De his qui paſſi ſunt in paleſtina & tiro ·

QVm iam quante ꝑ ſingulas ꝓuintias mul
titudines martirū extiterūt · quis compre
hendere valeat · ſed nec illoꝝ quideȝ ago
nes · quos apud paleſtinā vel tirū ꝓſentes inſpexi
mus digne memorare ſufficimus · Neq̄ȝ em̄ audita ·
ſed oculis noſtris inſpecta narram⁹ · Exquireban
tur diuerſa tormentoꝝ genera · ſibi inuiceȝ ſuccedē
tia · flagris primo ꝑ omne corpus dei martires car
pebant̄ · Poſt hec ad beſtias tradebant̄ · Et omnis
contra eos hominum beſtiarūq̄ȝ & elementorum

crudelitaſ armabaẽ· Ad hec dei cultoreſ ſtatuunẽ
in medio denudate arene loco · Addiẽ adhuc arte
intra cauea beſtijs furoꝛ· & ita ſeuioꝛes ſemetip-
ſis effecte clauſtriſ ꝓruunt ſubito replent ſtadiū
circundant· eccleſiam martirū in medio ſitam cir
cūeunt ſepiꝰ & obluſtrant· & diuine virtutis eis
adeſſe cuſtodiam ſentientes· ꝓcul ab eis abſcedūt
Sed illico furoꝛ qui reprimebaẽ in beluis tranſit
in homines· Nemo dei ꝑſentem virtutem aut di-
uinū adeſſe piis auxiliū ſentiebat· Sed mittuntur
quibus hoc artis erat inſtigare beſtias cōtra eos
quos diuina gratia defendebat. Verum vt oſten-
deret omnibus nō beſtijs deeſſe feritatē· ſed diui
nā dei cultoꝛibus adeſſe cuſtodiā· Illos ipſos qui
ad inſtigandū mittunẽ· incredibili velocitate diſ-
cerpunt· Et cuȝ iam nullus ex eis auderet accede
re· iubenẽ martires ipſi commotis manibus aduer
ſum ſe beluas incitare· Sed nec ſic quideȝ aliquid
pari poterāt· Nam & ſi foꝛte aliqua fuiſſet ex be-
luis ꝯcitata· cū ꝑueniſſet ad ꝓximum· ꝓtinꝰ in ſe
metipſam ꝯuerſa repedabat· Tunc ſtupoꝛ ingens
& pauoꝛ omnes qui in ſpectaculis ꝯſedebant inua
ſerat· Sed temptaẽ adhuc ab hominibus deus· Iu
benẽ alij criminoſi beſtijs ſubigi qui omnes ī mo
mento pierūt a beſtijs in aera diſperſi· Sed nec ſic
quidem beſtie ꝯcitate dei cultoꝛibus aliquid gene
rabāt moleſtie· diuino eoſ ſpiritu velud muris va
lidiſſimis muniente· Iubenẽ ille amoueri· & ꝓ eiſ
alie dimitti· Que cū ſimiliter nihil triſte ſanctis ī
ferrent· amotis etiam his ſeuioꝛes feris homines
martiribus immittūt· gladijſqȝ ꝑagunt· quod be-
ſtijs nequiuerūt · Et vt in omnibus ſe beluis eſſe
nequioꝛes oſtenderent· ꝓhibebant & cadauera
terre mandari· & iubebāt fluctibus dari

¶ ·XXIII· ¶ · De his qui ſunt paſſi ī egipto·

IN egipti quoqȝ ꝓuincia· innumerabiles
nō inferioꝛi gloꝛia tam viri ꝗ͂ femine ac
pueri· Per fidem domini iheſu xpi ꝑſen
tem vitā ꝑuipendentes· futurā gloꝛiā queſierunt
Quidam ex eis poſt verbera· poſt vngulas· poſt
flagella· alioſqȝ diuerſi generis hoꝛribiles crucia-
tus· flamiſ traditi ſunt· Alij in mari ꝑcipitati· Nō
nulli etiā capite ceſi ſunt · ita vt ſponte ceruices
ſuas ſecuribus darent· nonnulli inedia ꝯſumpti·
Alij patibulis affixi· in quibus quidā moꝛe ꝑuerſo
capite deoꝛſum preſſo· pedibus in ſublime ſubla
tis· toꝛti ſunt· Apud thebaidem vero omnē narra
tioneȝ ſuꝑat agitata crudelitas· ꝓ vngulis teſtas
fictiliū vaſoꝝ toꝛtoꝛes adhibebant· Quibus om
ne coꝛpus eouſqȝ lacerabat· donec totā carnis cu
tem eraderent· Mulieres quoqȝ nudas· ita vt ne
pudenda quidem ꝯtegerenẽ arte quadā & machi
nis ꝯpoſitis vno pede ī excelſo ſuſpenſas. & capi
te in terrā diuerſas· indigniſſimo ſpectaculo ꝑ di
em ꝯtinuuȝ pendere ſinebant· Alias ſicubi vicine
ſibi due arboꝛes inueniebanẽ vi quadā ab vtraqȝ ī
flexis ꝯtra ſe inuicē ramis· eiſqȝ ſingulis ſingulos
pedes martiris obligantes· ſubito ramos quos vi
inflexerant relaxabāt· qui cū ad ſitū ſuum impetu
naturali referrenẽ· diſcerptis viſceribuſ· auulſa ſe
cū menbꝛa rapiebāt ¶ ·XXIIII· ¶ Paſſio ſancti
philee epiſcopi cū pluribus ceteris·

NOs quoqȝ cū in egipti ꝑtibus ꝑ idem tē
pus iter perageremus· oculis noſtris in
ſpeximꝰ· vt ſedēti ꝓ tribunali ſeuiſſimo
ꝑſide· offerrenẽ innumeri fideliū populi· quoſ ille
ꝑ oꝛdineȝ ꝯfeſſos ſe eſſe xpianos iuſſit capite ple
cti· Qui egreſſi ad ꝯtiguum menibꝰ campū· non
carnificū nexibus tracti· ſed fidei vinculis coliga
ti· ſponte omnes· immo alter alterum preueniens
ceruices cedentibus obiectabāt· Viderāt cede feſ
ſos carnifices reſidere· vires reſumere· gladios
mutare· nullꝰ tamen ex omnibꝰ ne ꝑuulus quidā
infans deterreri potuit a moꝛte· Sed hoc ſoluȝ pa
uebant ſinguli· ne dum foꝛte ꝓperum ſol vergēs
diem clauderet· ſeꝑatus a ꝯſoꝛtio martirū remane
ret· & dum prioꝛes quiqȝ iugularenẽ· reliqui non
deſidie aut coꝛpoꝛi indulgebant· ſed pſallentes &
himnos deo canētes· locū quiqȝ martirij ſui expe
ctabāt· vt extremos ſpiritus in dei laudibꝰ exhala
rent· Hanc coꝛonā gēma nobilioꝛ adoꝛnabat· hūc
gregē paſtoꝛ illuſtrioꝛ decoꝛabat· Phileas ſcȝ qui
vrbis ipſiuſ que timus appellabaẽ epiſcopus erat
Hic cū plurimos ꝓpinquos nobiles haberet ī vꝛ
be frequēter ad ꝑſideȝ ducebaẽ· eiuſqȝ monitis ac
quieſcere ſuadebaẽ· tot & tantis ꝓpinquis exoꝛā
tibus vxoꝛis & liberoꝝ reſpectū habere· nec cep
ta ꝑſumptione ꝑſiſtere· At ille garrientium dicta
deſpiciēs· ad celū animo tendebat. parētes & ꝓ
pinquos ſanctos martires & apoſtolos dicebat·
Aderat tunc quidā vir agēs turmā militū roma
noꝝ· nomine philoꝛomꝰ· qui cū videret phileā cir
cundatū lacrimis ꝓpinquoꝛum· & ꝑſidis callidita
te fatigari· nec tamen vllatenus flecti poſſe· aut ī
fringi· exclamauit· Quid inaniter conſtantiā viri
tēptatis· eumqȝ qui fidem deo ſeruat· infidelē effi
cere vultis· Quomodo poteſt lacrimis terrenis
flecti cuius oculi celeſtem gloꝛiam ꝯtuenẽ· Tunc
cunctoꝝ ira in eum verſa· vnā ipſum cū philea ſu
bire ſentētiam poſcūt· Quibus libēter annuēs iu
dex· vtrūqȝ plecti capite iuſſit ¶ ·XXV·
Qualiter idē in vinculis poſitus ſcripto gregem
ſuum ꝯfoꝛtauit·

¶ Hieronimus de illuſtribꝰ viris·

HIc phileaſ de ciuitate thimi nobili genere
& non ꝑuis opibus· ſuſcepto epiſcopatu
librum de laude martirū ꝯpoſuit· Euſebi
us vbi ſuꝑ· ſcribēs igiẽ ad thimoitas poſt aliquā
ta hec refert· Hoꝝ nobis bonoꝝ exēpla· beati mar
tires ꝑbuerunt· qui vna nobiſcū in agonibus ꝑdu
rantes moꝛtē ꝓ pietate ceperūt· Conſiderabāt eñ
deū ꝓpter noſ hominē factū· hec docuiſſe noſ exē
plo ſuo· vt vſqȝ ad moꝛtē obluctemur cōtra pec
catū· quoꝝ nūc ſi velim robur & tolerantiā expo
nere · nec mihi copia tanti ſermonis ē · nec puto a
lijs ꝗ͂ his qui oculis ſuis viderunt q̄ geſta ſūt cre
dibilia videri· Erant eñ expoſiti omnibus volēti
bus ꝓ libidine ſupplicia inferre· Et ſi qđ aliquis ꝑ
ocium excogitās nouum genꝰ ſupplicij detuliſſet
licebat eis inferre. verberabanẽ alij fuſtibꝰ· alij vir
gis· alij flagris· nōnulli loꝛis diſtricti vel funibus
appēſi· Eratqȝ ſtudium ꝑ ſingulos· nouum genus
adinuenire ſupplicij· Poſt tergum alij iunctis ma
nibus appendebanẽ· & trocleis diſtēti mēbꝛatim
diuellebanẽ· Iam vero vngulis exarari vetꝰ ac le
ue ducebaẽ· non vt latronibus & homicidis ſolet
tantū latera fodiebant· Sed & vēter. & femoꝛa. &
tibie· & vſqȝ ad vngues vngula ꝑueniebant· Sȝ
nec facies quidē nec frons a toꝛmētis immunis
remanebat· Cunqȝ coꝛpa fuiſſent abſqȝ omni hu
manitate laniata expoſita in publico· & nudata ñ
ſolū veſte ſꝫ etiā cute· crudele cūctis ꝑtereūtibꝰ
ſpectaculū fierēt· Quoſdā vero colūnis ꝯſtrictoſ

B

ꝯſtrictos & poſt tergum diſtortis brachijs vin-
ctos relinquebant. Alij pene totū diem ſuſpenſi
in eculeis exigebant. Et cū omne corpus vel tor-
mentis vel verberibus fuiſſet abſumptū. trahi nu
dum pedibus rurſuȝ iubebant ad carcerē. ibiqȝ cip
po pedibus ꝯcluſis. recētibus adhuc terga vulne
ribus reijciebant in ſolū teſtarū fragmētis ſubter
ſtratū. Interea ꝙ̄plurimi vſqȝ ad mortē fortiter ꝑ
durātes. tirannis pudorē non minimū ꝯferebant.
Alij recepta ſanitate corpis. ad repandos denuo
agones diſpēſatores penarū ſponte ꝓuocabant.
Quos illi erubeſcētes rurſum ad tormēta reuoca-
re ipſa eoꝝ audacia territi. capite cedi iubebant.
Hec beatꝰ phileas in vinculis poſitus. & in carce
rē retruſus. cōmiſſe ſibi eccleſie ſcribebat. Quibꝰ
eos vna ſecū ſocios martirū & ꝯſortes celeſtiū fa
ceret coronarū. ¶ XXVI. ¶ De his que paſſa ē
eccleſia in frigia. & arabia. ceteriſqȝ ꝓuincijs.

IAm, vero illud qđ apud frigiam geſtum
ē quis audeat p̄terire. in quo & omnia
humanitatis. & ꝓpria romani regni iura
violata ſunt. Vrbem quendā xp̄ianoꝝ ſacrificare
nolentiū. iubēt circundari. ipſamqȝ cū ciuibus ſcȝ
viris mulieribus & ꝑuulis igne cōcremari. ita vt
nullus etiā cū optio daret ex vrbe abſcederet. Cu
ius numeroſi martirij extitit actor & dux vir re-
ligione & omni benignitate clarus nomine adun
ctus. honoribꝰ palatij ꝑ gradꝰ ſingulos. vſqȝ ad
officioꝝ magiſteriū ꝑfunctꝰ. Quis poſſit vel illa
repetere. quibꝰ apud arabiā ſancti martires ſecu
ribus ceſi ſunt. Aut que in capadocia geſta ſunt.
vbi crura dei cultoribꝰ frāgi iubebant. Quis me
ſopotamie referat cruciatꝰ vbi xp̄ianos ſingulis
manibꝰ pedibuſqȝ ſuſpēſos. amariſſimo fumo ſub
ter īgeſto indignis cruciatibꝰ enecabāt. Alios ve
ro lento igni ſubter adhibito. longioribꝰ tormētis
abſumebāt. Illa quoqȝ quomō replicē. que apud
alexandriā geſta etiā veterū poetarū fabulas vin
cunt. vbi obtrūcatis auribꝰ. & in honeſto vulne
re naribꝰ manuū quoqȝ ceteroꝝqȝ membroꝝ ſumi
tatibꝰ amputatis. truncū ſinebant abire deriſum.
Apud antiochiā vero quomodo recordabor crati
culas prunis impoſitis. quibꝰ xp̄iani ſuppoſiti tor
rebant. Sed inter hec duo iuuenes nobiles comp̄-
henſi cū ſimulacris cogerent immolare. dixerunt.
Ducite nos ad aras. & cū fuiſſent adducti. manꝰ
ſuas igni ſupponētes ardēti. ſi ſubtraxerimus inq̄
unt. ſacrificaſſe nos credite. & quoadvſqȝ caro om
nis igni deflueret. immobiliter ꝑdurarunt. In re
gionibus aūt ponti crudeliora gerebant. Arundi
nes acute quibuſdā ſub vnguibꝰ digitoꝝ infige-
bant. Alijs plumbū igne liquefactū dorſo īfunde
bant. Suſtinebāt tamen omnia fortiſſimi ac pijſſimi
martires. cū preclari iudiceſ in eo ſolo ſapientiam
ſuā omnibus futurā in admiratione cenſerēt. ſi ali
qđ noue crudelitatis ſuppliciū inueniſſent.

¶ XXVII. ¶ De ſancto eraſmo antiocheno
epiſcopo. ¶ Ex geſtis eius.

QVm aūt in antiochia diocleciani decretū
ꝯtra xp̄ianos ꝓceſſiſſet. vt quicunqȝ dis
non ſacrificaret. multis ſupplicijs deperirȝ
Hoc audiens beatꝰ eraſmus epiſcopꝰ heremū pe
tijt i qua ꝑ. vij. annos habitauit iuxta montē liba
ni. diuine ꝯtemplationi vacans. multiſqȝ ſignis &
virtutibꝰ choruſcans. ꝑ qđ ſeptēnale ſpaciū eſca
diuinitꝰ ei miniſtrabant ꝑ coruum. Vniuerſe etiā
fere naturali ferocitate poſtpoſita. manſuetas ei.
ſe p̄bebant. & cellulā eiꝰ frequentabāt. ꝓſternen
teſqȝ ſe ad veſtigia eius. venerationem ei dignam
exhibebāt. Angelico quoqȝ ſepe in eiſdem lociſ cō
fortabant colloquio. Quadā die vox ad eum de ce
lo facta ē vt in ciuitatē deſcenderet. Cunqȝ illuc
deſcēdiſſet. multos a demonibus vexatos. in noīe
hieſu xp̄i liberauit. multos ī ſacro baptiſmate cō
ſecrās ad deum cōuertit. Hec audiēs diocleciānꝰ
iuſſit eum teneri. ſibiqȝ p̄ſentari. Interrogatus ab
eo. quid ꝓfiteret. xp̄ianum ſe eſſe reſpondit. Cun
qȝ monitis eiꝰ acquieſcere nollet. vt dijs eiꝰ ſacri
ficaret. iuſſit plumbo latera eiꝰ cedi. Deinde fuſti
bus grauiter macerari. ſed nihil ei nocuit. Poſtea
reſina. pice. ſulphure ſimul cū cera ꝑfuſus illeſus
apparuit. Nam angelus ei aſtitit. qui totū illud in
cendiū refrigerauit. illeſum ꝑ omnia martirem red
didit. Tunc vniuerſa plebs antiochenoꝝ exclama
nit. Dimitte iuſtum hominem ciuitatis epiſcopuȝ.
quia deus xp̄ianoꝝ in illo opatur. Dum hec auteȝ
fierent. ſubito terremotus factus eſt magnus. to
nitruaqȝ & choruſcationes fere ꝑ tres horas. ita
vt ciuitas ab ira dei tota pire putaret. Imperator
tāto fragore ꝑcuſſus diſceſſit. Tandeȝ ſe reuocās
ad populum ait. Seductor iſte deos noſtros bla-
ſphemauit. ideo ꝯturbatio talis accidit. Iuſſitqȝ
ſanctū in carcerem introduci. & ceruicem eius ac
manus ingenti cathenarum pondere compediri.
penā mortis ītentās. ſi quis ei vel pauxillum aque
miniſtraret. Anuloqȝ ꝓprio carceris oſtia muni
uit. Circa terciā vero noctis horā ſanctus ad do
minum clamauit. Et ecce ſubito carcer illuxit. & q̄
ſi aromatibꝰ eſſet plenus flagrauit. & xp̄c domi
nus ingreſſus eum vt ſurgeret vocauit. Statimqȝ
omnis cathenarum colligatio diſſiluit. & ferrum
quaſi cera liquefactū eſt. Sanctus auteȝ in medio
carceris ſtabat. Deumqȝ collaudās orabat. Et ec
ce angelus domini dixit ei. eraſme p̄cingere. & ve
ni mecū in italiā. Ibiqȝ domino populū acquires
in vitā eternā. ſtatimqȝ quaſi colūba xp̄i ī momē
to lucridā vſqȝ deportatus ē. Alia vero die ꝓrum
pens imperator ad carcerē. anuli ſui ſigillaturam
integrā recognouit. & miſſis intro miniſtris ait.
Educite magū iſtū qui deos noſtros adnihilauit
Qui ingreſſi cū clamore & ſtupore redierunt dicē
tes ſe hominem nō inueniſſe. ferrū uero quo uin
ctus fuerat in cinerem redactū eſſe. Tunc diocle
cianus ꝯfuſus cepit alapis ſibi frontē contūdere
dicens. ve dijs meis. quos hodie ꝯtemptui haberi
ꝑpendo. Regnoqȝ meo ludibriuȝ inferri ꝑſentio.
Multi enī iam ad ſpectaculū martiris ꝓperabant.
Vidue quoqȝ & orphani ep̄m exigebant dicētes
Redde nobis patrē noſtrum. ne ciuitas ꝑiclitet.
omniſqȝ plebs lacrimabiliter uociferabant. Quid
feciſti de homīe iuſto. Redde eū ciuitati ſue. Dio
clecianus autem nimis anguſtiatus. licet ueſano
ſpiritu ꝑflaret. rei tamen ueritatem fatebant dicēs.
ꝙ cum angeli rapuiſſent ut putabat ī celis. & uix
tumultuantem ſedauit multitudinem

¶ XXVIII. ¶ De fructu p̄dicationis eius in
urbe lucrida.

QVum autem ſanctus eraſmus ad urbem lu
cridā angelico ductu ꝑueniſſet. & ſigniſ
& uirtutibꝰ uiā regni dei quā p̄dicabat
aſtruebat. & populum deo acquirebat. Eratqȝ ibi
uir nobilis anaſtaſius eiuſdem loci primariꝰ cuiꝰ
filius cū lacrimis & planctu ſuoꝝ cum efferretur
mortuꝰ uir ſanctus obuius eis factus. facta orōe

eum ſuſcitauit· Exurgēs aūt puer exclamauit Ve
re magnus eſt deꝰ xpianoꝝ· qui ꝑ famulū ſuū era
ſmum me reſuſcitauit ·pater vſqꝫ nūc errauimus
Nā deos quos colebamꝰ vidi in inferno torqueri
incendijs gehēnalibꝰ· Deꝰ vo quē pdicat eraſmꝰ·
ſolus deus eſt. & magnꝰ deꝰ · Hoc audito anaſta=
ſius credidit· & domꝰ eiꝰ· & vniuerſꝰ populus ba
ptizati ſūt·xl· milia hoīm· Cepitqꝫ vniuerſus po=
pulꝰ aras ſubuertere ·et ſimulacra conterere· Eraſmꝰ
aūt i doctrina cōfirmare· Maximianꝰ aūt ea q̄ fa
cta ſūt lucide vt audiuit· eraſmum teneri & ſibi
offerri iuſſit· Qui interrogatꝰ ab eo ·cuiꝰ religio=
nis ſe cultorē aſſereret ·tacebat. celūqꝫ oculis aſpi
ciebat· Maximianus aūt eū exalapari iuſſit & ait·
Conſule tibi & accede ſacrifica dijs noſtris· Qui
reſpōdit. qbus dijs iubes me ſacrificare· Apphen=
dit ille manū eiꝰ ·eūqꝫ in interiora tēpli deducens
oſtēdit ei ſtatuā ·xij· cubitoꝝ dicēs Hic eſt iouis
inuictiſſimus ·cui ego & oīs cetus noſter debui=
mus· Ac ſāctus viſo dyaboli ſigmēto ſignū ſācte
crucis oppoſuit· ſtatimqꝫ ſoletenus ſtatua illa cor
ruit· et penitꝰ cōminuta ·et in cinerē redacta eſt·
ex qua etiā draco magnus exiuit · Qui tracto lu=
brico pniciosus ferebatᷣ in populū ·qui & haneli=
tu ſimlʳ importabilis· & viſu quos obuios habuit
interfecit · Impator ergo ſe vidēs illuſū· ad palati
um feſtinus occurrit· Vir aūt ſāctus drachoni ne
amplius in populū deſeuiret impauit Qui ſtatim
diſceſſit· Qꝫ vidēs populus hic ſirmitanoꝝ ꝓcla=
mauit· Magnus eſt deus xpianoꝝ. multiqꝫ credi
derunt in dn̄m · Indignatᷣ aūt ſathanas cū ſuis· &
vaſa q̄ diu poſſiderat· ſibi eripi dolebat· fremituſ
qꝫ & colliſiones pualide q̄ſi cōpugnantiū aduſuꝫ
ſe caſtroꝝ audiebatᷣ in aere· Ecōtra ſāctis angelis
gaudiū erat· ita vt audirentᷣ voces iubilātiū & ca
nentium gloria in excelſis deo ꝛc· Populus aūte
ſuccinēdo reſpōdebat amē· Maximianus aūt indi
gnans. pcepit omnē illum cetum candidatoꝝ cru
ciari· ſicqꝫ triginta milia circiter ſacrificare nolē
tes martirio ꝯſummati ſunt· Qui dū ducerentᷣ ad
victimā clamabāt· Ora ꝑ nobis pater eraſme. &
cōmenda nos deo· Qꝫ cū feciſſet obuiātes angeli
ſancti martiꝝ animas triūphātes ſuſcipiebāt· de
ducētes ad celi palatia· Audiebantᷣqꝫ voces canē
tium alleluia·

¶ ·XXIX·

De quibus tormentis illeſus exiuit·

TVnc maximianus furibūdus contra ſāctū
iuſſit tunicā habitudine ereā ſtatu re cor
poris eius adequantᷣ exhiberi & vehem
ter igniri· ſanctoqꝫ martiri circūdari· Qui facto
xpi ſignaculo xp̄m interius indutꝰ excādeſcens
illud indumentū letꝰ & alacer ſibi circūdat pſallēſ
& dicens· Trāſiuimꝰ ꝑ aquā & ignē. nunc educas
me deus in refrigeriū· Statimqꝫ tunica illa adeo
refriguit· ac ſi largiſſimis imbribꝰ inundaretᷣ· nec
aliquā aduſtionis maculā beato martiri ꝓrſus in
tulit· Qui mox impatori gratulabūda voce inſul
tans ait· Ecce comꝓbaſti ſtultiſſime hoīm· qꝛ vir
tus xpi flamis & ignibꝰ impauit. et deos tuos la
pideos & fuſiles inualidos reddidit· Tunc impa
tor iubet ſartaginē igniri· plumbūqꝫ· picē· reſinā·
cerā· oleumqꝫ pariter in ea eliquari· et athletā xpi
pcepit illic immergi dicēs· Nūc eraſmus artes ſu
as excitet. nūc ferrea latera ſibi fabricet· noſtrūqꝫ
ſi pualet contemnat imperiū· et preparatum eludat in
cendium· paretᷣ tirānicis pceptis· & ingens olla
lignoꝝ copia ſuccenditᷣ· quā ſāctus xpi vexillo ſe
muniēs letiſſimus inſilit dicens· Hec olla michi re
frigeriuꝫ pſtet· in nomine dn̄i hieſu chriſti· Illo ta
lia ꝓſequente· circa corpꝰ innoxiū furebat incendi
um. & velut indignās ad iniurias eidē illatas· ad
vltionem eius creatura armatᷣ· Nā exiliens ex vn
doſa ſartagine· quedā torrēs ſcintillacia maximia
num comminꝰ ſtantē (nō neſcia quē quereret) pe
tit· eiqꝫ adeo valide infligitᷣ· vt cū eiulatu terribi
li vociferaretᷣ dicens· Ardeo ardeo viroꝝ optime
eraſme ora pro me· At ſāctus qui inter ſpumeos
ardentium vertiginū cumulꝰ ſubito crecebatᷣ ar
ſurus· ſtupentibꝰ cūctis· illeſus ibi diutiꝰ pſtitit
& tandē ex ſartagine rediēs· ludibūdus maxiano
dixit· Quid ē impator· ecce dn̄s noſter hieſus chri
ſtus· cui oīs creatura debuit machinamēta tua diſ
ſoluit· et dolor quē michi pararas· in caput tuuꝫ
recidit· aīmaduertendū licet tibi· quō cum ardori
bus ſēpiternis poteris habitare· ſi temporariū igni
culum ſufferre nō pualuiſti· Et q̄uis iā tibi reſpō
deat malicia tua futuroꝝ maloꝝ pſaga· patientiā
tn̄ dn̄i hieſu qui malum ꝑ malo reddere ꝓhibet·
imitantes· in eiꝰ noīe precipimus vt a vexatōnis
huiꝰ dolore dimittaris· vt circūſtans populus dei
potentiā collaudans· a dyaboli laqueis reſipiſcat·
quo dicto ſtatim ab illo ꝯquieuit oīs vſtulatōis
leſio·

¶ ·XXX·

¶ De felici tranſitu eiuſdem·

AT ille miſer putans ſibi magicis artibus
illuſionem inductā· iuſſit ſanctū ad carce
rem deduci· et cathenis vinciri ac diligen
ter cuſtodiri· vt in ſequenti die nouis & inexptis
eum tormētis diſcerperet· ac cū ſāctus i carcere
vinctus teneretᷣ noctis medio iuuenis ei ſplendi
diſſimus apuit· pulſanſqꝫ latus eiꝰ· et omnē cōca
thenationem diſſoluēs ait· Eraſme ſurge. et appre
hendens eum eduxit de ciuitate· Qui diuina ꝓuiſi
one repta naue trāſmigrauit ꝓuinciā· Maximianꝰ
vo interim cū eū requiſiſſet· et nō inueniſſet exagi
tans caput· et in riſū ſolutus· magnos inquit cru
ciatus ꝑtulit eraſmus· ſed dū fuge ſapienter ꝯſu
luit· maiores effugit· Seruus aūt dei delatus in cā
paniam· ad ciuitatē formianam ꝑ· vij· dies ibi dei
laudibus vacans· ꝯſolatione diuina refouebatᷣ· et
angelica viſitatione recreabatᷣ· Quibus cōpletis·
vox de celo ꝯſolatoria ad eū facta eſt dicēs· Era
ſme ſerue bone & fidelis· qui bonū certamē cēta
ſti· qui maximū michi fructū in terris acq̄ſiſti· ve
ni ingredere in gaudiū dn̄i· Suſcipiens aūt vidit
coronam rutilantē deſurſū allabi ac ſuꝑ ſe dimitti
& inclinans caput ſuū dixit· Dn̄e ſuſcipe ſpiritum
meū in pace· Tūc deuotiſſimas deo gratias agēs
animaꝫ creatori ſuo ꝯſignauit· que niue candidior
apparens· angelico ductu deportata· viſa ē celoꝝ
alta penetrare.

¶ ·XXXI·

¶ · De ſācto bonefacio & aglae· ¶ Ex geſtis eius·

IN illis etiaꝫ tpibus erat rome mulier nobilis noīe
aglaes filia acacij quōdam ꝓcōſulis· Hec ergo ter
candidam egerat rome pfecturam· habens ſub ſe
lxx· ꝓcuratores & tres· et vnum q̇ ſuꝑ oīes erat
nomine bonefacium adulteꝝ. qui etiaꝫ cū ea cōmi
ſcebatᷣ in peccatum· Erat tn̄ hoſpitalitatis largus
et opibus miſericordie intentus· Tandē aglaes ꝑ
gratiam dei cōpuncta· vocato illo dixit· fratᷣ ſcis
in q̄ta peccata ꝯuoluti ſumus· non eſtimantes qꝛ
deo aſſiſtere debemꝰ. et rationē reddere de malis q̄
geſſimus· Audiui aūt a xpianis qꝛ ſi quis admini
ſtrauerit ſanctis q̄ agonizantᷣ ꝑ noīe chriſt· ꝯ ſors

eoꝝ fiet in die iudicij · Perge igit̄ in ꝑtes orientis
vbi agonizant̄ ut didici · et affer nobis reliq̄as ma
tirum · ſi quomō adminiſtrantes eis & oratorias
domos edificātes · ꝑ ſanctas eoꝝ paſſiones ſalue
mur tā nos ꝙ alij multi · Qui accipiēs auꝝ ad cō
ꝑanda corpa ſanctoꝝ · et adminiſtrationē egenoꝝ ·
et · xij · equites · egrediens dn̄e ſue ait · Si inuenero
ad cōparandū corpa ſanctoꝝ martiꝝ · afferā mecū
Sin vō corpus meū venerit in noīe martiris ſuſci
pies illō · At illa · abijce inq̄t abſte ebrietatē & ſtul
tiloquiū · et ſic vade ut deuotus · Quare ſic loq̄ris
qui ſanctoꝝ corpa portare habebis · Egrediēs er
go puer bonefaciꝰ cogitauit ut q̄z licet indignꝰ et
peccator ſanctoꝝ corpa portare haberet · a carni
bus et vino abſtinere deberet · factaq̄z oratōne ad
deum · ambulās venit in ciuitatē tharſū · et cogno
ſcens ꝙ athlete xp̄i agonizabant̄ in martirio · dixit
ad eos q̄ erāt cum eo · Euntes requirite nobis ho
ſpitium · et ego vado videre eos quos valde deſi
dero · Pergēs igit̄ ad ſtadiū · vidit martires in tor
mentis poſitos · vnū ſuſpenſū a capite deorſuz &
ignē ſubtus eum ſtratū · aliū inter ligna q̄ttuor ex
tenſum & diutiſſime maceratū · alium vngulis la
ceratum · aliū manꝰ habētes abſciſas · aliū ſtipitem
in collo eiꝰ fixum & a terra exaltatū · alium retro
manus & pedes habentē · et ſic fuſtibꝰ a miniſtris
ceſum · Accedenſq̄z cepit oſculari eos · et voce ma
gna clamare · Magnꝰ deus xp̄ianoꝝ · magnꝰ deus
ſanctoꝝ martiꝝ · obſecro vos famuli xp̄i · orate ꝓ
me · vt ego merear veſtri ꝯſors inueniri · Sedenſq̄z
ad pedes martiꝝ qui plectebāt̄ · vincula eoꝝ oſcu
lans · ipſoſq̄z ad patientiā exhortās · Quē intuens
iudex ſimpliciꝰ ait · Quis eſt iſte · qui de ꝯtemptu
meo ac deoꝝ iniuria hoc gerit · applicet̄ ergo an̄ tri
bunal meum ·

· XXXII ·

De paſſione ſācti bonefacij ·

QVnq̄z adductꝰ fuiſſet · interrogatꝰ quis
eſſet · xp̄ianum ſe eſſe ꝯſtāter reſpōdit · et
ydolis īmolare penitus recuſauit · Vnde
iratus iudex iuſſit eum ſuſpēdi · & corpꝰ eiꝰ diuti
us radi ita vt oſſa eiꝰ apparerēt · At ille tacebat et
oculos attētos ad martires habebat · Cūq̄z ſacrifi
care nolens ꝑſeueraret · iudex iuſſit calamos acui
eoſq̄z ſub vngulis manuū eiꝰ infigi · Qꝫ cū fieret ·
aſpiciens martir ī celū dolores alacriter tolerabat
Videns aūt iudex ꝙ minime tormēta ſentiret · iuſſit
os eiꝰ aꝑire & plumbū bulliens infūdi · Qui aſpi
ciens in celum orauit · et ad ſāctos martires vt ꝓ
ipſo orarent exclamauit · Qui cū cōpleſſēt oratōez
& dixiſſēt amen · factꝰ eſt ploratꝰ a turba · et vo
ciferatio maxima dicentiū · Magnus deus xp̄iano
rum · xp̄e fili dei ſalua nos · ꝑeant ſimulacra gētiuz
Omniſq̄z plebs impetū fecit · et aram deſtruxit · Iu
dex quoq̄z timens turbas ꝓpter tumultū receſſit ·
Diluculo aūt ꝓ tribunali reſidens · eū ſibi aſſiſti fe
cit · videnſq̄z eū adhuc in fide crucifixi ꝑſeuerantē
iuſſit afferri ollam & pice impleri · et bulliēte pice
ſanctum in ea in uerſo capite mitti · Angelus dn̄i
deſcendens ollam tetigit · & vt cera ꝓtinus an̄ fa
ciem ignis liq̄facta · ſancto q̄dem moleſta nō fuit
Multos aūt de aſtātibus accēdit · Tremefactꝰ igi
tur iudx ꝓ virtute xp̄i & admirās · patientiā mar
tiris ſancti · iuſſit gladio caput eiꝰ abſcidi · Tūc ſpi
culatores eum de medio incendij feſtinanter tule
runt · qui impetrata ab eis hora ꝑua ad orandum
ꝯuerſus ad orientem · deū depcatus eſt · Deinde a
ſpiculatore ꝑcuſſus eſt · & factꝰ eſt terremotꝰ ma
gnus · ita vt oīs exclamarent dicentes · Magnus
eſt deus chriſtianorum ·

· XXXIII ·

De trāſlatione corpis eiꝰ apud beatā aglaem ·

COnſerui aūt bonefacij circūibant vbiq̄z
requirentes eū · et nō inueniētes dicebāt
adinuicē · modo ī adulterio · aut ī taberna
poſitus epulat̄ · Cunq̄z obuiaſſet eis vnus ex offici
alibus · dicūt ei · Vidiſti ne forſitan aliquē ꝑegrinū
romanum · Qui reſpondit · heri vir ꝑegrinꝰ ꝓ xp̄o
capite plexus · adhuc ī ſtadio eſt vbi & paſſus eſt ·
At illi · Hic inquiūt quem querimꝰ adulter eſt &
ebrioſus · Sequuti ſunt tn̄ officialē vſq̄z ad ſtadiuz
qui oſtendit eis corpꝰ p̄cioſum · Queſierunt etiam
ab eo vt oſtenderꝫ eis & caput · Quo oſtenſo cū il
lud ꝯſiderarent · riſit in ſpūſancto · et cognoſcētes
fleuerunt amare dicentes · Ne memineris peccati
noſtri · q̄z tāta locuti ſumꝰ de te famule xp̄i · Eme
runt igit̄ ab officiali corpꝰ martiris quingētis ſol
vngenteſq̄z illud aromatibꝰ · et inuoluētes p̄cioſis
lintheaminibꝰ · poſuerunt in baſterna et ſic ꝓfecti
ſunt · angelus aūt dn̄i appꝑuit dn̄e ſue dicēs · Quē
aliq̄n habuiſti ſeruū nunc ſuſcipe ſicut dn̄m · Pro
ſola eni eius interuentōe peccata tibi relaxabūtur
oīa · Que ꝯfeſtim ſurgens · clericos & religioſos ſe
cum accepit · et ſic cum himnis & cāticis & omni
veneratōe ſācto corpi obuiauit · Et repoſuit illō
ad ſpaciuz · v · ſtadioꝝ ab vrbe roma via latina di
gnam domū ei edificās · In quo etiā loco beneficia
ſancti martiris oratōibꝰ exuberāt · Beata aūt agla
es abrenunciauit mūdo & eiꝰ pompis oīa ſua di
ſtribuens egenis · Relaxās etiā vniuerſā familiā ſu
am a iugo ſuitutis · Sicq̄z cuz paucis puellis chri
ſto famulata · tantā gratiā a deo meruit accipe · vt
& demones expelleret · et diūſas infirmitates cu
raret · Supuixit aūt in habitu ſāctimonialium · an
nis · xiij · et ſic obdormiuit in dn̄o ·

· XXXIIII ·

De ſc̄a iuliana v̄gine & martire · Ex geſtis eiꝰ ·

TEmpore quoq̄z maximiani erat ſenator
quidā · eleuſius ipſius imꝑatoris amicus
Hic deſponſare ſibi puellā volebat nobi
lem iulianā affricani filiā · Qui et ipſe xp̄ianoꝝ ꝑſe
cutor erat · At vxor eius dū intentōez ſacrilegam
ꝑhorreſceret · neq̄z xp̄ianis · neq̄z paganis miſcebat̄
Iuliana vō virtute pleniſſima · ratōabili ꝯſilio cre
atorem oīm deū colebat · et quotidie currēs ad ec
cleſiam orationi vacabat · Cūq̄z vellet eleuſius nu
ptiarum ſolēnitatem implere · dixit illa · Eūtes dici
te ei · Si credideris in deū meū accipiaꝫ te marituz ·
qḋ ſi nolueris nunꝙ michi dn̄aberis · Qꝫ audiēs ꝑ
fectus eleuſius · nunciauit patri eius · Qui ꝑgens
ad eam · p̄mo quidem blandis · dinde feras & ignē
cōminans · vt ei conſentiret · Hec ab ea verba audi
uit · ꝑ filium dei ſi debeam viua incēdi · nec tibi cō
ſentio · ſed priuſꝙ negem xp̄m oīa gratis ſuſtineo
Tunc ceſam et cruciatam tradidit eam prefecto
ſponſo ſuo · Qui videns eius pulcritudinē · molliſ
ſimis eam verbis allocutus eſt · vt eius coniugio
ſponte cōſentiret · Que cuz penitus nollet · niſi il
le patrem & filium & ſpūmſanctū adoraret · iratꝰ
iuſſit eam cedi cū virgis ita vt mutarent̄ ī ea · vij
milites viciſſim cedentes · Deinde cum nollꝫ ſacri
ficare diane · iuſſit eam ꝑ capillos · v · horis appēdi
Poſt hoc autē es ꝯflari & exſpoliatam eam a capi
te vſq̄z ad talos ꝑfundi & ſic eā incendi · Qꝫ factū
cum nichil ei nocuiſſet · iuſſit ꝑ eius femora liga
men mitti & ſic eam in carcerem recipi · Tunc ora
uit ſancta iuliana et ait · Dn̄e deꝰ oīm diſpēſator

merentium defenſor· errantiū paſtor· exaudi me pcōr· et ne deſeras me· qm̄ pater me⁹ & mat̄ mea dereli.. querūt me· extingue tirānidē ɔtra me inſurgentem· et fac erubeſcere dyabolū ɔtra me reſiſtentem· ¶ XXXV·

De ɔflictu eiuſdem cum demone·

Et dum finiſſet oratione demon veniens in figura angeli dicit ei· Iuliana dilecta mea· pat tibi pfect⁹ alia tormēta peſſima Cum ergo te de carcere iuſſerit egredi· accede & ſacrifica ut ſalueris· ad hoc em̄ miſſ⁹ ſū angel⁹ dei Tunc illa amariſſime ingemiſcēs· orauit cū lacrimis dicens· Dn̄e ne pmittas me pire· ſed cōforta cor meū· et ſignifica michi in noīe tuo confidenti quis eſt q̄ pſuadet hoc michi· Statimq3 vox ad eā facta eſt· Cōfide iuliana· tene eū qui tecū loquit et ſcies quis eſt· Que ſana facta a doloribus ſuis tenuit demonē & dixit· Dic michi q̄s es· aut vnde. & quis te miſit· Qui ait· ego ſū iophin niger· mali oblectator· tormēti amator· homicidijs gaudēs. luxuriā ſuadens· miſſ⁹ a beelzebub· qui toti⁹ mali eſt inuentor· At illa dixit· Immūde ſpūs· quō preſumpſiſti te xp̄ianis applicare· Tūc eū manib⁹ p⁹ tergum ligauit· ac ſup terrā poſuit· et ſumēs vnū de ferreis ligamētis quib⁹ ipſa ligata fuerat ipſū cedebat· Illeq3 clamāte· et vt infelicitatis ſue miſereret exorāte. dixit ei· Cōfitere michi cui homini iniuriā feciſti· Qui ait· aliquorꝝ hoīm oclos extinxi. aliorꝝ pedes ɔfregi· alios in ignē poſui· alios ſanguinem vomere feci. alios laqueo vitā finiri· alios vomere manib⁹ ſuis interfici· et oīa mala q̄ ī mūdo ſunt ego ɔfeci· nemo tn̄ me tangere auſus fuit pter te· cui⁹ virginitas ɔtra ſeuos armat· Hec eo dicente· Prefect⁹ iuſſit eijci de carcere iulianam· Que cū duceret. trahebat ſecū demonē qui rogabat eā dicēs· Dn̄a mea iuliana· noli me ampli⁹ omnib⁹ ridiculū facere· Iā em̄ nō poſſū vltra ad patrem meū venire· qz ſupaſti me· Alij dicunt xp̄ianos eſſe miſericordes· tu aūt ferox in me viſa es· Dumq3 talia diceret· illa trahēs eū p forum· piecit in ſtercoris locum· ¶ XXXVI·

De ɔſummatione agonis eiuſdem·

Et dum perueniſſet in ptorium. facies eius gloriā ignis emittebat· Vnde pfect⁹ metuens dixit ei· Quō tāta tormēta p incantationē ſupaſti· At illa. dn̄s inquit ihs chriſt⁹ me ɔfortauit· te aūt erubeſcere fecit· O peſſima hora que te miſerꝝ pcreauit· cui pparatus eſt ignis eternus· Peniteat te miſer & infelix· qz dn̄s miſericors & pius vult oēm hoīē ſaluari· Tunc irat⁹ iuſſit rotā ferreā preparari· et in ea acuta tubera fieri. ac virginem ſup illā imponi· ipſāq3 rotā a· iiij· militibus trahi· vt virgo ſuppoſita diſcerperet· Trahētibus ergo illis machinā· agna xp̄i membris oībus ſcindebat· et medulle de oſſib⁹ ei⁹ exibant· Cūq3 iam pene examinata eſſet· Angelus dn̄i deſcendit. & argumēta cōminuit· et vincula ſoluta ſūt· Tūc illa manib⁹ extenſis in celū cum lacrimis cepit & gemitu glorificare deū· Ipſi quoq3 carnifices clamauerunt dicētes· potens eſt de⁹ iuliane· nec eſt alius deus pter ipſū· Penitet nos pfecte qz vſq3 nunc illuſi ſumus· et diuiſi ſūt quingēti homines vna voce clamātes· Et nos iuliana eū quē tu colimus deum· peat gens paganorꝝ· exultet gens xp̄ianorum. fac pfecte qd vis· infer nobis ſupplicia· inſidias para· incēde ignē. affer rotā· Hoc pfectus renunciauit impatori· qui iuſſit illos oēs captos gladio puniri· Prefect⁹ aūt iuſſit ſanctā iulianā incendi· Que cū oraſſet. angel⁹ dn̄i ſubito veniēs ignem ſeparauit· & flamā extinxit· Deinde iuſſit eā pfectus ī ollā feruentē mitti· que facta eſt velut balneum tpatū· & ex ipſa reſiliuit. ac viros lxxvj de aſtantibus incēdit· Hec cū vidiſſet pfectus· ſcidit veſtimēta ſua cū gemitu· & vitupans deos ſuos· iuſſit eā gladio puniri· Que cū ad locū decollationis duceret· demon q̄ ab ea cruciatus fuerat veniēs clamabat· Nolite ei pcere· ſed quō digna eſt ei reddite· deos ei⁹ vitupat· hoīb⁹ iniurias facit· michi quoq3 in vna nocte multa mala oſtēdit Cunq3 illa paululū oculos apiret vt videret quis eſſet q̄ talia diceret· clamauit demon. heu me miſerum· forſitan vult me iterꝝ retinere· Statim ergo euanuit & fugiēs obmutuit· Cunq3 oraſſet virgo cum patientia tradidit aīam deo· At vo pfectus cum nauigaſſet in ſburbano· veniēs tempeſtas valida nauem eius dimerſit· et cū eo mortui ſūt viri xxxiiij· Cunq3 iactaſſet eos in locū deſertū. ab auibus & feris eorꝝ corpa deuorata ſūt·

¶ XXXVII· ¶ De paſſione ſanctorum epiſcoporꝝ felicis tubizacēſis & petri aulani·
¶ Ex geſtis eorum·

Hoc etiā tpe paſſus eſt ſanct⁹ felix tubizacenſis epiſcop⁹· Qui anulino pcōſuli preſētatus. & nomē ſuum requiſit⁹· Reſpondit tātū xp̄ianum ſe eſſe· libros quoq3 ſacros vel mēbranas quas habebat nolebat tradere· Vn̄ iratus ille miſit eū romā ad prefectū pretorij· qui iuſſit eū in carcerē rcipi· ac maioris vinculis ligari· Poſt dies aūt· xij· iuſſit eū poſt impatores nauigare· Qui nauē ɔſcēdit· cathenarꝝ duris nexib⁹ illigatus· & fuit ī ſubſamo nauis quattuor dieb⁹ & quattuor noctib⁹ iacens ſub pedib⁹ equorꝝ. panem vo nō comedēs. nec bibēs aquā· Ieiunus aūt venit nolā quē cognitor ciuitatis ibidē capite plecti fecit· xvij· kl' februarij· Eodem tpe paſſus eſt petrus qui & balſamus apud aulanā ciuitatē· ſub maximiano· tercio non̄· ianuarij· Interrogat⁹ a preſide ſeuero vtrꝝ haberet parentes· negauit dicens In euāgelio michi preceptū eſt· oīa denegare· cuz ad chriſti venero ɔfeſſionem· Poſtea iuſſus eſt appendi & vngulari· q̄ dum fieret· nichil aliud dicebat· hec vnā petij a domino ꝛc· Et illud· Quid retribuā domino ꝛc· Tādem iuſſ⁹ eſt crucifigi· hui⁹ paſſionem trāſtulit anaſtaſius apoſtolice ſedis bibliothecarius· ¶ XXXVIII·

Paſſio ſanctorum vincentij et oroncij & victoris·
¶ Ex geſtis eorum·

Preterea paſſi ſunt eo tpe vincentius & oroncius fratres· Qui audientes crudel' impij iuſſa per rufinuz hiſpanie data· ad martirij palmam deſideranti animo cucurrerūt· & eiuſdem preſidis iuſſu p fide chriſti decollati ſūt Victor quoq3 leuita qui eos hoſpitio ſuſceperat. & trucidatorꝝ corpa collegerat· ab eodem iuſſus eſt brachia ſcindi· & caput auferri in eodem loco vbi & ipſi fuerāt decollati· Pater aūt eiuſdem victoris hoc videns fugā arripuit· Sed mater ei⁹ aquilina maritum apprehenſū ad ſe cōplexās· & caput eius pallio ſuo cooperiens ait illi· ſta in fide fortiter· & moriamur p chriſto· Quos gladiator aſpiciens. genua curuantes amborꝝ capita abſtulit· Cuiq3 ſanctus poncius epiſcopus iuxta reuelationem domini· plauſtrum preparari feciſſet· vt corpora martiruz ad priſtina ytalie loca referrent

B

ſupē illud poſita ꝑ loca ductori hactenus ignota
ꝑducunť· donec iuxta ciuitatē ebrodunenſem per
uenirent· ibiq; ꝓpe muros ciuitatis placuit requi
eſcere· nā boues ceperunt mugire plauſtra cū cor
poribus nō valētes vlteriꝰ ferre· ¶ ·XXXIX·
De ſancta lucia vidua & ꝯſolatione eius in carce
re. ¶ Ex geſtis eius·

SVb diocleciano quoq; paſſa eſt beata lu
cia in viduitate ſua ꝑmanēs· iam ꝑ ānos
xxxvj· eratq; annoꝝ· lxxv· Orauit igitur
ad dn̄m· ꝓpoſito ꝯtra xp̄ianos edicto impatorum
& ait· Eripe me de inimicis meis deꝰ meus· et ab
inſur· in me libera me· Dixitq; ad filium ſuū eup
piū· Ecce nunc tp̄s patum ad palmā· derelinq̄mꝰ
ſimulacra q̄ ꝑdere nos poſſūt non liberare· et ado
remus dn̄m hieſum chriſtū· qui poteſt & aīam &
corpꝰ ſaluare & dampnare· Cui ille· Mater inquit
deliras· que illum deū eſſe cōfiteris· qui dicit̄ fla
gellatus· & cū latronibꝰ crucifixꝰ· Illa increpauit
eum· qui talia loqueret̄ ꝯtra factorē ſuū· Tūc ille
ad impatores cucurrit· et matrem ſuam accuſauit
Miſſus gebal aſſeſſor vt eā adduceret· qui ſimula
crum iouis corā ea poſuit & ait· Tu es cultrix illi
us crucifixi· Que exiens de domo ſua dixit· funda
menta domꝰ mee ꝓ ſimulacro ī ea ꝯſtituto corru
ant· nec me vltra ſuſcipiāt· ſed digna ſim cōſcribi
in numero ſanctoꝝ· qui ꝓ xp̄o paſſi ſunt· Veniēſ
q; ad palatiū· poſt multas interrogatōes ait· pata
ſu; ad ignē. ad beſtias· ad quaſcūq; volueritis pe
nas· Iuſſa eſt igit̄ trahi ad carcerē· Quo cū ꝑueniſ
ſet· mox ianua carceris ꝯtra eā clauſa eſt· et fūda
menta mota· Illa em̄ in oratōne ꝓſtrata cū oraſſet
mirabilis odor ſuauitatis fragrauit de carcere· &
vox de carcere ſonuit dicens· Gaude in dn̄o ſemꝑ
iterum dico gaude· q2 illud qđ oculꝰ nō vidit. nec
auris audiuit· nec in c· ho· aſc· meruiſti accipe. &
nunc implete ſunt oratōes tue· Tūc illa flexis ge
nibꝰ cepit gratias agere· Deinde pſallere· Cui etiā
ꝑ ſoporem affuit dn̄s cōſolās eā. ¶ ·XL·
De correptione diocleciani ꝓ ea·

POſt quattuor aūt dies fluuiꝰ de funda
mento carceris inundauit· et media ꝑs ci
uitatis interijt· Domꝰ quoq; diocleciani
a fundamento ꝑijt· ita vt nec lapis in loco remane
ret· Qui poſtea veniens· auditis q̄ acciderāt· iratꝰ
ad carcerē abijt· illaq; orāte exclamauit· Malefica
vbi eſt palatiū meū· vbi auꝝ & argentū· vbi dij
mei iupiter· hercules & minerua· O laudabil̄ deo
rum patientia· qui tibi nōdum penam reſtituunt·
At hec illa· laudabiles eſſent ſi te & ſeipſos libare
potuiſſent ne ꝑirent· Tunc iuſſit eā extra ciuita
tem duci· vbi ſedēs ꝓ tribunali· nodoſis fuſtibus
extentā fecit mactari· Et ecce q̄ cedebat eā factus
eſt lapideus· manꝰ aūt eiꝰ carnea ꝑmāſit vſq; nūc
Propter qđ vocatꝰ eſt ille locus ad manū carneā
vſq; hodie· Ipſe quoq; impator pene vſq; ad mor
tem aridus factꝰ clamabat· Deꝰ iouis adiuua me·
mox ille iouis de loco ſuo cecidit· et cōminutꝰ eſt
Lucia vo ſubridēs ait· Sanet te deꝰ tuus iouis·
Cui inquit impator· tu me inquit ſaluū fac· At il
la· Si credideris faciam· At ille. Per ipſum cruci
fixum ſi me ſanaueris credam· Ad hec lucia· Scio
inquit fallaciam tuam· Sed quia crucifixum nomi
naſti. faciā tecum miſericordiā· Statimq; ſanus fa
ctꝰ exclamauit· Gratias tibi ago iouis· cepitq; cur
rere ad templū eius· et ſubito terra mota ſciſſa eſt·
& templū abſorbuit· vt nec lapis in eo remaneret·

Poſt hec impator venit ad carcerē· ollamq; eneaȝ
pice ac plumbo ac reſina iuſſit impleri· et ī circūi
tu eiꝰ lignoꝝ copiam aggregari ac luciam nudam
in eam deponi· & tribꝰ diebus ac noctibꝰ ignē ad
hiberi· At illa nichil oīno ſenſit· Quarto die fini
to igne dixit impator miſtris· Ite & purificate lo
cum in quo arſit illa malefica· ne quid de puluere
eius remaneat. ne forte calcans aliq̄s ſimilis ei fiet·
Quibus exeūtibus· lucia obuiauit & ait· Ite dici
te impatori· Noli vacare. tp̄s ē laborādi· Quibuſ
auditis· impator ꝑcutiebat pectus ſuū pugnis di
cens· Quid faciā· Tunc iuſſit eā ferro & plumbo
oneratā ꝑ oīs plateas ciuitatis circūduci·
¶ ·XLI· ¶ · De ꝯuerſione gemmiani ꝑ eā
& agone amborum·

QVe dum duceret̄· venit ad domū homīs
gemmiani noīe· qui habebat ī domo ſua
pluſq̄ trigintamilia & cc· ſimulacra· &
dū illa ꝯcite pergeȝ. Ecce colūba niuea đ celo de
ſcendit· ac ſuper caput gemmiani tercio ſignum
crucis fecit· Qui in celū reſpiciēs· catharactas ce
li apertas· et ſedē dei ex ordinē vidit· et mox oīa
relinquēs ad locū vbi ſancta torquebat̄ cucurrit.
ceciditq; ad pedes eius & ait· Te cognoui matrē
gratie· quā dn̄s michi demōſtrauit· Nā dum ante
ianuā domus mee trāſires. reſpiciēs in celū vidi
in quē oporteat me credere· & ieiunauerūt ambo
per triduū· Media aūt nocte ſanctꝰ p̄ſbiter ꝓtha
ſius ab angelo monitꝰ· ſurgēs ad carcerem cucur
rit· et ecce clauſtris carceris cōminutis· lux dei il
lum ꝑceſſit· et odor inde ſuauiſſimus exijt· funda
menta quoq; carceris cōmota ſūt· & fons aq̄ inū
dauit· & baptizauit p̄ſbiter gemmianū· quē ſācta
lucia de fonte ſuſcepit· Ceperūtq; vnū eſſe in aīa
& ſp̄u· vnū agonē ꝓ domino tolerantes· Die ter
cio ſedit diocleciānꝰ ꝓ tribunali· et ante eū ambo
ſunt adducti. Interrogata lucia nichil reſpondit·
Sanctus aūt gemmianꝰ ſignās ſe· cepit acerrime
imperatorē increpare· cur in xp̄m & xp̄ianos ſeui
ret· Interrogatꝰ ab imperatore quō deos reliquiſ
ſet· reſpondit· oratōibus huiꝰ matris mee ſp̄ualis
illuminatus ſū· Cuiꝰ hec ſemper erat oratio· vt n̄
ſola de hac vita migraret· ſed aliquē fructū ſui la
boris acquirens· alteriꝰ aīam manu ſua deo offer
ret· Tunc imperator vt leo fremēs· omnibus tor
mentis eos affici iuſſit· Et ſanctꝰ gemmianus ad
luciam ait· Sāctiſſima mater· ne expaueſcas ī hijs
penis· vt ſciant cultores demonū. q2 nichil valet
in ſeruis dei pena illoꝝ· Hec audiēs illa gaudebat
de fide eius. Et cum oraſſēt· angelus dn̄i apparuit
in medio eoꝝ· imponēs eis coronas ex auro & gē
mis· Cumq; dioclecianus eis dimiſſis a roma diſ
ceſſiſſet· et in quodam fluuio nauigaret· cū· M· ccc
xlvj· in flumen cecidit· qui tn̄ ſolus euaſit· Menſe
aūt tercio pirropogon iudex romaȝ veniens· ſedē
in foro fecit ſibi ꝑparari· et per ꝑconē clamari· vt
omnes venirēt deos adorare· Tūc ſancti lucia et
gemmianus cucurrerūt per plateas ciuitatis· uſq;
ad locū qui dicit̄ lateranis· Quo cū perueniſſent
clamabant· Simulacra gentiū argentū ꝛc· Qđ au
diens pirropogon· iuſſit ceruices eoꝝ contundi·
Interea terremotus factus eſt magnꝰ· et tremuit
pars ciuitatis. et camerā fori ſb̄ qua iudex ſedebat
ipſumq; pirropogonē cū· xl· miniſtris oppreſſit.
Ac ſancti dei ſub eadē remanſerūt illeſi ¶ XLII·
De tranſlatione eorundem per angelum. et eorun
dem tranſitu·

POſt anni circulum venerūt angeli appre-
hendēteſqꝫ eos tulerunt ī ſiciliā · in mon-
tem quendā aſpeꝝ acutis lapidibꝰ · et di-
recti ab angulo venerūt iuxta fluuiū ꝑſimichū · in-
uenerūtqꝫ fluuiū plenū & redundanteꝫ ad mare
& nō poterāt transire · Et exclamātibꝰ illis ad do-
minum · aqua q̄ deſcendebat rugiēs ad mare ſtetit.
& ambulātes ſup eā · q̄ſi ſup lapides · venerunt ad
locum q̄ dicit̄ medulas · Qd̄ territoriū ſpiritibꝰ im-
mundis plenū erat clamantibꝰ · finis noſter adue-
nit · diſcedamꝰ a facie ſanctoꝝ · qꝛ huc a deo dire-
cti ſunt · Et orantibꝰ ſanctis · facta eſt vox a deo
de celo dicens · hec eſt ſedes veſtra · Et manſerūt
in eodē loco multa miracula ſup infirmos facien-
tes · Hec audiēs apofraſiꝰ p̄cepit decollari viros
& mulieres quos curauerāt · lxxix · qui illos magni-
ficabant · Sup quoꝝ corpa viſꝰ eſt angelꝰ dn̄i via-
lam fundere plenā aromatū · hoc aūt ſcelere ꝑpe-
trato equꝰ apofraſij arreptꝰ a dyabolo · ꝓiecit eū
ſup lapidē · et corpus eiꝰ non eſt inuentū · vſqꝫ in
hanc diem · Hec fama cū ꝑueniſſet ad patrē paſca-
ſij ꝯſularis · exijt ab vrbe ſiracuſana · et medulas ve-
nit penas pare ſanctis · Cūqꝫ lucia cū geminiano
videns fremitū penaꝝ expaueſceret · et fugiēs nō
haberet vbi ſe abſconderet · Illa ſuſpirāte medius
mons crepuit · & ſanctos dei tribꝰ diebꝰ ac nocti-
bus abſcōdit · Tercia vō die magno eſtu ī ſole fa-
cto · lucia ſitiens orauit · Et de medio crepidinis
fluuius exijt vnde potati ſūt · Cū illa dn̄m oraſſet
vt ſpiritū eius qui in hac vita periclitabat̄ acciperꝫ
emiſit ſpūm · cuius corpus vſqꝫ ad diē tercium ge-
minianus cuſtodiuit · Tercia aūt die · aſcendēs de
crepidine in ipo ore crepidinis ab inimico exēpto
gladio vitā finiuit · Et deorſū vnde aſcēderat cor-
ruit · Trāſiens aūt quedā mulier xp̄iana · q̄ de em-
porio plucitano maximū ſuauitatis odorē ſēſerat.
cepit inq̄rere vnde h̄ odor emanaret · Que cū co-
gnouiſſet in crepidinē deſcēdit · ibiqꝫ corpa ſācto-
rum inuenit · In quoꝝ ſepultura oīa veſtimēta ſua
p̄cioſa expēdit · Et ecce angeli d̄ celo deſcenderūt
trahētes tabulas marmoreas · in quibus ſāctoruꝫ
corpa ſepulta ſunt · De aq̄ vero quā dn̄s ſancte lu-
cie donauit · infirmi potati ſanant̄ · ¶ Actor · Alia
fuit lucia v̄go ſiracuſana · de qua dicet̄ infra · que
paſſa eſt ſub paſcaſio ꝓconſulari · Hec aūt vidua
paſſa eſt ſub eius patre paſchaſio vt dictum eſt ·

¶ · XLIII · ¶ · Paſſio ſanctoruꝫ coſme & damiani · ¶ Ex geſtis eorum ·

EOdē tp̄e paſſi ſūt ī ciuitate egea coſmas
& damianꝰ fratres · quos gemīos peꝑit
mater theodora · Hij a ſpūſancto medici-
nalem artē edocti · tā in hoībus ꝙ in iumētis · oēꝫ
infirmitatē curabāt & nichil accipiebāt · Quedam
matrona palladia cū oīa cuꝫ medicis ꝯſūpſiſſet ab
eis curata eſt · Sciēſqꝫ qꝛ nichil acciꝑent · obtulit
occulte qddam munꝰ ſancto damiano ꝑedibꝰ eiꝰ
ſe ꝓuoluens · eūqꝫ ſacramētis terribilibꝰ conſtrin-
gens · ille accepit munꝰ ne nomē dn̄i videret̄ con-
temnere ꝑ qd̄ fuerat adiuratꝰ · Qꝛ audiens frater
eius · p̄cepit ne cum eo ſepeliret̄ eius corpꝰ · At eū
dominus corripuit in eadē nocte ei appꝑens · & ſā-
ctum damianū excuſans · Liſias aūt p̄ſes cum ab
eis quereret cuiꝰ eſſent fortune · audiuit ab eis · for-
tuna quid ſit neſcimꝰ · xp̄iani eīn ſumus · Cū eīn ce-
derent̄ pſallebant · In via martirij tui delectati ſu-
mus ſicut in oībus diuitijs · Igit̄ anthonius & leon-
cius · et euꝑpius qui fratres eoꝝ erāt · ſimul cū eis
cathenati in mare miſſi ſunt · Sed mox angelus eo-
rum vincula diſrupit · et eos eduxit · Quibus liſi-
as ait · In nomine dei mei adriani ſequar vos · Qd̄
cū dixiſſet · accedentes demones eū in maxillis ꝑcu-
tiebant · & ab eo ſic diſcedebant · Poſt hoc ſancti
miſſi in ignē · in eo q̄ſi in refrigerio roris deambula-
bant · Illiſqꝫ orātibus · egrediēs flama incendit nō
paucos de impijs · ſed & mortui ſūt · et ceſſāte fla-
ma · apta eſt terra · et ſancti martires aſcenderunt
illeſi · Deinde iuſſi ſūt crucifigi · & in crucibꝰ lapi-
dari · Tres aūt fratres eoꝝ in carcerē retrudi · At
vero lapides qui in eos mittebant̄ · dei virtute ſe
ꝯuertentes · lapidabāt lapidātes · Poſtea iuſſi ſūt
quattuor milites ſagittare eos · & ſagitte ſimiliter
in ſagittātes ꝯuerſe interfecerunt eos · et egredie-
bat̄ fumus ſāgninis ab occiſis · Poſt hoc iuſſi ſūt
decollari · Et quidam xp̄iani rapiētes eoꝝ corpa ·
memores ꝙ ſanctus coſmas dixerat · ne ſimꝉ ſepe-
lirent̄ · neſciebāt quid facerent · tunc ſubito curſu
mirabili · camelꝰ aduenit · et humana voce loquēs
dixit · hoīes dei · multa ſigna & mirabilia ꝑ ſāctos
martires ꝑcepiſtis · nō ſolū vos · ſed & nos iumēta
que vobis in miniſteriū ſumus deputata · Idcirco
cum vobis oībus & ego gratias agēs adueni nū-
ciare vobis · vt ſanctoꝝ corpa nō ſepeīt̄ · ſꝫ & in
vno loco recōdant̄ ·

¶ · XLIIII · Miracula eoꝝ poſt mortem ·

DVm aūt quidā ruſticus poſt laborē meſ-
ſis · in campo apto ore dormiret · ſerpens
in ventrem eius ingreſſus eſt · euigilās ni-
chil ſenſit · Sꝫ ſero domi reſidēs cū poſt cenā in le-
cto iaceret · mox a ſerpente grauiter cruciatꝰ · vo-
ce qua poterat ſanctū coſmā & damianū in auxili-
um inuocauit · Sed cū paulatim grauiꝰ torqueret̄ ·
ad eccleſiā ſanctoꝝ cucurrit · et ſic exauditꝰ eſt · ꝙ
ipſo ſubito dormiēte · ſerpēs ſicut intrauerat exiuit
Vir quidā cū vxore ſua cū in templo ſanctoꝝ de- Aliud
uote fuiret · ꝓficiſci longe voluit · et vxori ſue do-
mi reſidere & eum expectare p̄cipiens · eā beatis
martiribus cōmendauit · dās ei ſignū cui deberet
annuere ſi eā aliq̄n vocaret · Poſt hoc dyabolꝰ ſci-
ens ſignum qd̄ ei maritꝰ dederat · ſe in hoīem trāſ-
formauit · et dixit vxori eius · Vir tuꝰ miſit me ab
alia ciuitate · vt venias ad eū · At illa nolēs ire re-
ſpondit · Signa quidē cognoſco · ſed ire nō poſſū
qꝛ ſanctis coſme & damiano cōmendata ſū · Sed
ſi vis vt tecum vadā · iura michi ꝑ ſāctos ꝙ michi
nō noceas · Iurauit dyabolꝰ · et cum veniſſent ad
ſecretum locum · voluit eā dyabolꝰ de iumēto eij-
cere vt eā occideret · At illa ſtatiꝫ ſāctos martires
inuocauit · & eis ꝯfeſtim apparentibꝰ cū multis alijs
inimicꝰ euanuit · Et dixerunt ei ſancti · Nos ſumꝰ
coſmas & damianꝰ quoꝝ ſacramēto credidiſti · id̄ Aliud
feſtinauimꝰ in auxilium tui · Rome in eccleſia mar-
tirum p̄dictorum · cuꝫ q̄dam matricularꝰ in eccle-
ſia diu fuiſſet · et in crure morbum grauiſſimuꝫ in-
cideret · Quadā nocte poſt longos orationum ge-
mitus obdormiuit · Et ecce duo viri ſplendentes
venerunt · quoꝝ alter cultellum & pixidē · alt̄ vō
crus cuiuſdam mauri qui nuꝑ obierat afferentes
ſecta infirmi coxa · coxam mauri loco ipſiꝰ inſerue-
runt · et plagam diligenter vngentes · coxam infir-
mam ad corpꝰ mauri mortui detulerunt · Ille ſta-
tim more ſolito · vt pulſarꝫ ad matutinas euigilās
de tali ſomno turbabat̄ · et ſe ſine dolore ſentiens
coxe ꝙ priꝰ doluerat manꝰ & oclos & candelam
apponēs · ſe n̄ eſſe qui fuerat mirabat̄ · & ſe ſentiēs

ſic ſanatum. dum p̄ gaudio caneret. alij ſurrexerūt
Et audito ꝙ ille in ſomnis viderat· ad cimiterium
ꝓperantes· coxā mauri p̄ſciſā. & coxā ſacriſte loco
illiꝰ in tumulo reꝑierunt·

¶ XLV·

De ſācto blaſio ep̄o ſebaſte· ¶ Ex geſtis eiꝰ·

PAſſus eſt & apō ſebaſten ſanctꝰ blaſiꝰ q̄
et belaſius· qn̄ p̄fectus liſias reſidebat ni,
capoli et agricolani ſebaſte. h̄ cū om̄i mā,
ſuetudine et ſāctitate polleret· xp̄iani elegerūt eū
in ep̄m in ſebaſte ciuitate capadocie· Qui accepto
ep̄atu· ſpeluncā cuiuſdā mōtis intrauit· Ibiq̄ꝫ vi-
tam heremiticā duxit· Illic agreſtes & ferociſſime
fere ad eū infirme & inſane veniebāt· nec ab eo di,
ſcedebāt· donec ſanitatē & benedictionē accipent
Corui quoq̄ꝫ ei alimoniā aſſidue deferebāt· Tunc
p̄ſes ꝓuincie iuſſit venatoribꝰ· om̄s beſtias ꝯgre-
gare· Qui venientes in illū montē· inuenerūt orā,
tem ſanctū blaſiū· & multitudinē beſtiaꝝ aſtāreꝫ
ante eum· Et redeūtes attoniti· nunciauerūt p̄ſidi
que viderant· Qui ſtatim miſit plures milites vt
illuc ꝑgerent· et quotquot inuenirent xp̄ianos ad
ducerent· Venientes aūt dixerunt ei· Egredere te
vocat p̄ſes· Qui reſpōdit· bn̄ueniſtis filij. nūc vi,
deo q2 dn̄s nō eſt oblitus mei· Pergens aūt cū eis
ſemꝑ eis in itinere p̄dicauit· et corā eis multa mi-
racula fecit· Ibi quedā mulier attulit ei filium ſuū
morientem. in cuiꝰ gutture ariſta piſcis trāſuerſa
erat· et iactās eū ante pedes eiꝰ cum lacrimis vt
oraret ꝓ eo poſtulabat· Qui manꝰ imponēs puēo
orauit dn̄m vt puer ille & oēs q̄ vel ꝓpter ſeipſos
vel ꝓpter quelibet aīalia nomē ſācti blaſij inuoca,
rent· ſine mora ſanitatis remediū obtinerēt· & ſa-
natus ſtatim eſt puer· In ipſo quoq̄ꝫ itinere pauꝑ
cula vidua· cui lupꝰ porcū vnicū quē habebat ab
ſtulerat· rogauit ſanctū· vt illū ſibi reddi faceret·
Cui ille ſubridens ait. Noli triſtari. porcꝰ tuꝰ red
det̄ tibi in ꝓximo· Et ecce lupꝰ veniēs porcū ſuuꝫ
ſibi reddidit· Veniēs ergo ſanctꝰ in ciuitatē iuſſu
p̄ſidis miſſus eſt in carcerē· quē ſequēti die educi
iuſſit. et aſtantē dulciſſime ſalutauit dicēs· Gaude
blaſi amice deoꝝ· Qui reſpōdit· Gaude & tu pre-
ſes. ſed ne dicas eos deos eſſe ſed demones· q̄ eter,
no igni tradent̄· cū hijs q̄ eos venerant̄· Tūc ira,
tus p̄ſes iuſſit eū fuſtibꝰ cedi· et in carcerē trudi
Audiēs vetula q̄ porcū ſuū recepat· ꝙ vir ſāctus
in carcerē clauſus erat· ipſū porcum occidit. & ca,
put eiꝰ coctum cū pedibꝰ cū pane & candela ſc̄o
blaſio attulit· Qui gratias agens comedit· eiq̄ꝫ di,
xit· Singulis annis offer candelaꝫ in eccleſiā noīs
mei & bene tibi erit· et quicūq̄ꝫ hoc fecerit·

¶ XLVI· ¶ De paſſione eiuſdem·

POſt hec p̄ſes eductū blaſium cū ad dōs
inclinare nō poſſet· iuſſit eū ligno ſuſpē,
di· et carnes eiꝰ ferreis pectinibꝰ laniari
& ſic in carcerē deportari· Tūc· vij. mulieres xp̄ia,
ne ſequētes eum· guttas ſāguinis eiꝰ excipiebant.
& inde ſemetipſas vngebāt· Quas tenētes militeſ
duxerunt ad p̄ſidem· et cū ſacrificare iuberent̄· ac
cipientes deos ꝓiecerunt in mediū ſtagnū· Iratꝰ
igit̄ p̄ſes iuſſit caminū incendi. & plumbū liquefa,
ctum pari. ac pectines ferreos inferri· Septēq̄ꝫ lo,
ricas igne candētes· & ſeptem camiſeas lineas in
alio loco poni· et dixit mulieribꝰ· vt vnū eligerēt
de duobꝰ· aut veſtes lineas· aut ardentes loricas
Et ꝓtinus vna eaꝝ currēs camiſeas accepit· & in
caminū ꝓiecit· Tunc p̄ſes iuſſit eas ſuſpendi. car,
neſq̄ꝫ eaꝝ pectinibꝰ ferreis lacerari Et cū inuicte
talia ſuſtinerent: aduenientes angeli eas ad pſeue,
rantiam ꝯfortabant· Tunc p̄ſes iuſſit eas deponi
& in caminum mitti· Que ſtatim ut miſſe ſunt· ex,
tincto igne illeſe exierūt· Et ait illis p̄ſes. dimitti,
te magicas artes veſtras· et adorate deos noſtros
Que reſpōderunt. ꝑfice qd̄ cepiſti· q2 iā vocate ſu,
mus ingredi regnū dei. Sicq̄ꝫ data ſn̄ia iuſſit eos
decollari· et poſt hoc blaſiū ſibi p̄ſentari· Quē cuꝫ
videret adhuc immobilem· iuſſit eū in ſtagnū mit,
ti. At ille p̄cedens aquā ſignauit· et ambulās ſuꝑ
ſtagnum q̄ſi ſupra petrā ſtetit in medio & ait· Si
habetis deos. oſtendite virtutē eoꝝ· et venite huc
Et ingreſſi· lxv· viri mox in aqua ſubmerſi ſūt. An,
gelus aūt dn̄i deſcendens dixit ei. Egredere ſācte
blaſi & ſuſcipe tibi ꝑatam coronā a deo. & ꝓtinus
exiuit ſicut intrauit· Et dixit ei p̄ſes. omino decre,
uiſti nō adorare deos: Qui reſpōdit. cognoſce mi,
ſer· q2 nō adoro demones. et ſtatim iuſſꝰ eſt decol,
lari· Qui cū duceret̄ ad penā· orauit ſic̄ prius ora,
uerat· vt quicūq̄ꝫ rogaret deū in eius memoriam
ꝓ quacunq̄ꝫ neceſſitate· celeſti mereret̄ ꝑfrui lar,
gitate. Et ecce vox de celo dixit· qd̄ dn̄s facere ꝓ
miſit quidquid ſanctꝰ blaſiꝰ orauit· Sic ergo de,
collatꝰ eſt cū duobꝰ pueris illaꝝ· vij· mulieꝝ quoſ
in carcere baptizauerat· Illaꝝ aūt· vij· mulieꝝ quā,
do decollate ſūt anime ꝺ corꝑibꝰ ꝓdire· tanq̄ꝫ vir,
gines ꝺ thalamo viſe ſūt· omnes aureis monilibꝰ
refulgentes. & ad celos q̄ſi alaꝝ remigio ꝑuolātes

¶ Actor· Nota ꝙ in legenda huiꝰ ſancti legunt̄
paſſe fuiſſe· iijo· non̄· februarij· Et ſic in kalendarijs
feſtiuitas annotat̄ ſācti blaſij· In martirilogio aūt
ſcribit̄ eorum paſſio· xvo· kl'· marcij· qd̄ cur factuꝫ
ſit neſcio·

¶ XLVII.

Paſſio ſancte dorothee v̄ginis· ¶ Ex geſtis eius·

EOdem t̄pe paſſa eſt apud ceſaream capa,
docie dorothea virgo· ſub ſapricio p̄ſide
viiio· idus februarij· Hec tradita duabus
ſororibus ſtriſte & caliſte· que apoſtatauerāt· ite,
rum eas ꝯuertit· que poſtea ſūt in doliū miſſe· &
in ꝯſpectu eius incenſe· Poſt illaꝝ aūt paſſionem
beata dorothea leuat̄ in cathaſta & ait· Nunq̄ꝫ ſic
hodie letata ſū i vita mea· Tandem ducta eſt ad
decollandum· Cui dixit theophilꝰ ſcolaſticꝰ· Eya
tu ſpōſa chriſti· mitte michi roſas aut mala de pa,
diſo ſpōſi tui· Que reſpondit. plane ſic faciā· Cun,
q̄ꝫ oraſſꝫ· ecce puer ante eā apparuit· ferens i ſpor,
tario tria mala optima· et tres roſas. Cui illa· ob
ſecro te inquit· ut hec theophilo ſcolaſtico deferas
Cum ergo theophilꝰ narraret circūſtantibꝰ ꝓmiſ,
ſionem virginis· irridens· Ecce puer ante eū ſtetit
et ait· Ecce tibi petenti· mittit dorothea virgo ſa,
cratiſſima qd̄ ꝓmiſit· Qui accipiens ſtatim ꝯūſus
eſt ad fidem xp̄i· Eratq̄ꝫ menſis februariꝰ qn̄ roſe
ille miſſe ſunt· et totā capodociā glaciale frigus te,
gebat· Videbat̄ aūt puer pulcerrimꝰ· et ꝑbreuiſ
ſimus nō pluſq̄ꝫ quattuor annoꝝ· Mox ergo theo
philus i eodem eculeo ſuſpenſus et acerrime tor,
tus dicebat. Ecce modo chriſtianꝰ factꝰ ſū· q2 in
cruce ſuſpenſus ſū· Nā eculei factura· crucis ſimi,
litudinem gerit· tandem gladio ꝯſummatꝰ eſt·

¶ XLVIII. ¶ Paſſio ſancte theo,
doſie virginis· ¶ Ex geſtis eius·

PAſſa eſt et ſb̄ diocleciano apud ceſareaꝫ
paleſtine theodoſia virgo· iiij· non̄· april'
de eadem ciuitate nobiliſſimo genere or,
ta· anno· xviijo· parētibꝰ vnica deo ꝯſecrata· elegan,
tis ſpeciei· Dignū q̄ppe erat in tali fabrica· chriſti

palatium fabricari· hec igiẗ neſcientibꝰ ꝑentibus
ad martires in carcere recluſos refugit· eiſqꝫ ſe cō,
iunxit· et vt rogarent ꝓ ea rogauit· Qꝫ cū faceret.
facta eſt vox ꝺ celo dicēs· Ego eā oleo athlete ꝑ,
ungo· meoqꝫ ſpū ꝯfirmo ad vincendas oīs cruci,
ationes· Deinde interrogata a p̄ſide vrbano· libe,
re ac prudenter ad oīa reſpōdebat· pſalmoſqꝫ fre,
quēter ruminabat· Poſt hoc ſtipite capillis ſuſpē,
ſa· Inter cetera dixit ad circūſtantes· Ve q̄ vult
dn̄s dici· et ſuꝑ ſe dn̄m non habere· Ve q̄ ſaturari
vult. & eſurīēti nō porrigit· Ve qui vult calefieri.
& nudos non veſtit· Ve qui requieſcere vult. &
alium requieſcere nō ſinit· Ve q̄ ſuū aliquid dicit.
cum oīa a deo accepit· Hec igiẗ dicens virgo cuꝫ
nuda ſtaret· nubes niuea appuit· q̄ illā velauit· Vr,
bano aūt minante ſe acriora ſupplicia illaturꝝ· Re,
ſpōdit· Exurge vrbane· nullū de ꝑato michi pran,
dio ferculum fraudes· In oībus itaqꝫ tormentis
ſuis q̄ſi dolorē nō ſentiebat· qꝛ aīa eiꝰ ī corona to,
ta pendebat· Amator inquit caſtitatis in honeſti,
bus vultibꝰ habitat· fruſtra quoqꝫ michi minaris
corruptionē· qꝛ nō pōt caro corrūpi· niſi mēs fue,
rit ante corrupta· Poſt hec ait p̄ſes· rebellem vir:
ginē in anguſtū heronē coartate· et eiꝰ collo gra:
uiſſimū ſaxuꝫ alligate· eāqꝫ ī mare p̄cipitate· Qđ
cum factū fuiſſet· ab angelis ad terrā r̄ducta eſt.
ſaxū qđ ei ad collum pepēderat in manibꝰ repor,
tans· Poſt hec dimiſſi ſūt ad eā leopardꝰ & toga,
la· lenitatis ſue ſigna monſtrātes· et nichil eā leſe,
runt· Tādem dū decollareẗ. viſa eſt de ore eiꝰ exi,
re columba· auri ſplendore pulcrior ad celū ꝯſcē,
dens. Eadē vo nocte parētibus ſuis cum magno
choro virginū appuit· induta ciclade niuea· cru:
cem aureā in manibꝰ. & coronā in capite geſtans
& dicens· Ecce q̄lis eſt gloria· vnde me fraudare
volebatis· ¶ ·XLIX· ¶ · Paſſio ſācto,
rum agricole & vitalis· ¶ Ambroſius·

IN ytalia ciuitate bononiēſi paſſi ſunt ſācti· vital'
& agricola· v°· kl'· decembris ſb̄ diocleciano & ma,
ximiano impatoribꝰ· et in loco iudeorꝝ· ſ· intra ſe:
pulcra eorꝝ ſepulti· vbi eos dn̄s michi r̄uelauit· vt
tanq̄ꝫ inter ſpinas eligerē martirꝝ roſas· Sancti q̄,
dem agricole vitalis ſuus fuit antea· nūc aūt con,
ſors & martirij collega· p̄ceſſit ſuus vt ꝓuideret
locū· h̄ illum ad martiriū p̄miſit· ille iſtum accerſi,
uit· Cuꝫ igiẗ ſāctus vitalis, a pſecutoribꝰ ut xp̄m
negaret vrgereẗ· et ille ampliꝰ xp̄m dn̄m ꝯfitere,
tur· oīm generꝝ tormentorꝝ in eū exercebāt· ita ut
nō eſſet in eiꝰ corꝑe locꝰ ſine vulnere· Ille āt ora,
bat dicens· Domine ih̄u xp̄e iube ſpūm meū ſuſci,
pi· qꝛ iā deſidero coronā accipe· quā angelꝰ ſāctꝰ
tuus oſtendit michi· et cōpleta oratōne emiſit ſpi,
ritum· Sāctus vero agricola mitior moribꝰ habe,
bat· ita etiā vt ab ipſis inimicis diligereẗ· Ideoqꝫ
paſſionē eius differebāt· Sꝫ hec eorꝝ honorificētia
oīni immanitate acerbior erat· q̄ martiriū inuidbat
Deniqꝫ ubi nō acq̄euit pſecutoribꝰ. ſāctus agrico,
la crucifixus eſt· Tandē cū eos michi dn̄s in loco
iudeorꝝ ſepultos reuelaſſet· munera detuli q̄ mani
bus meis legi· crucis trophea cuiꝰ gratiā ī opibꝰ
cognoſcitis· Certe & demones ꝯfitebanẗ· et ab ho
minibus egrediebanẗ· et multi varijs egritudibus
afflicti· contingētes ſāctorꝝ ſudaria ſanabantur·
Et alia multa mirabilia ꝑ ſāctos dei ī p̄ſentia po:
puli facta ſunt dū trāſferrenẗ· ¶ ·L·
Paſſio ſanctorꝝ aſcle philemonis & appollonij·
¶ Ex geſtis eorum·

TEmpore quoqꝫ diocleciani paſſus eſt ſā:
ctus aſcla apud vrbē egipti antinoū ſb̄
arriano p̄ſide· qui primo quidē atrociſſi,
mo ſuſpendio tortus· Deinde laterībꝰ flamis ad:
motis aduſtus· Ad vltimū p̄cioſā deo aīam in flu,
men p̄cipitatꝰ reddidit· x°· kl'· februarij· Poſt mor,
tem aūt ſācti aſcle· iuſſit arrianꝰ oīs chriſtianos
de eadē ciuitate qui inuenire poſſēt comprehēdi·
Erat āt ibi philemon choraula publicꝰ plebi gra,
tus & iudicibus· Qui cū abnegās ydola ꝯfitereẗ
chriſtū· iuſſit eum preſes alapis in faciē cedi· Dein,
de tā ipſiꝰ q̄ꝫ appollonij dyaconi calcanea ꝑforari·
& inductis funibꝰ ꝑ ciuitatē trahi· ōinde ſibi pre:
ſentari· Qui dicit ei· Si vis vt audiā te· audi me
prius· vt iubeas vas eneū exhiberi· & intus infan,
tulum poni & opiri· Tūc eo iubēte infās in doleo
eneo prepato poſitus eſt· & os dolij optum eſt·
Iuſſitqꝫ philemon dolium ſagittari· donec oīs ſa,
gitte ſagittariorꝝ deficerēt· et poſt hoc infantē ille,
ſum eductū oſtēdens ait· Sicut vas illud eneum
ictibus ſagittarꝝ trāſfoſſū eſt· ſꝫ qđ intus eſt ledi
non potuit· ſic & corpꝰ chriſtiani ꝓ fide dn̄i ſup,
pliciorꝝ iaculis ſtimulatū innocētiam aīe deo ꝓte,
gente vulnerare nō patiẗ· Tunc iratus preſes iuſ,
ſit eū ſuſpendi· & ſagittis quibꝰ doliū ſagittatuꝫ
fuerat corpꝰ philemonis a pedibꝰ vſqꝫ ad verticē
ſagittari. Et cū totis viribus tela ꝯtra eū intorſiſ,
ſent· nullū in eo iaculū infigi potuit· nec vllū ī ter,
ram ruit· ſꝫ omne qđ miſſū erat· in aere pendebat
Cum aūt vidiſſet preſes adhuc eū viuere ſtupuit.
& volens cognoſcere rem ꝓpe acceſſit· cū leuaſſet
ſurſū oculos vt videret· vna de ſagittis cecidit &
oculū eiꝰ excecauit· Tunc iuſſit eum deponi & ait
Quare tui cauſa oculū ꝑdidi· redde eū michi arte
magica q̄m noſti & dimittā te· Qui reſpōdit· Ne
eſtimes dn̄m meum nō poſſe curare cū mortuꝰ fu,
ero· vade ad ſepulcꝝ meū & facto lutō de terra
illa aquā infundēs· ſuꝑunge oculum & ſanaberis
Quo ille audito iuſſit eū cū appollonio decollari·
vnj°· idus marcij· ¶ ·LI·
De ꝯuerſione arriani preſidis & eius paſſione cū
alijs quattuor·

HEtera aūt die arrianꝰ facto ſicut ei pre,
dixerat philemon ait· In noīe hieſu chri,
ſti ꝓ quo iſti martiriū cōpleuerūt vngo
oculos meos vt videā· et credā q̄ꝫ nō ſit aliꝰ deꝰ
preẗ ipſum· et hoc dicto illuminatus ibat· letꝰ cla,
mans ſe chriſtianum eē· Cuiꝰ ꝯuerſio dioclecianū
nō latuit· miſitqꝫ quattuor ꝓtectores qui eū cor,
riperēt· Qui veniētes in egiptum tenuerunt euꝫ
Sꝫ dato eis precio p̄miſſus iuit ad locum tumuli
aſcle et philemonis et appollonij et ait· Benedico
vobis ꝯſortes luminis ſēpiterni· orate ꝓ me dn̄m
ih̄m vt ꝯfortet me et ꝯſummet ī nomine ſuo mar,
tirium meum· tunc vox q̄ſi de ſepulcro philemōis
egreſſa reſpondit dicēs ei· Cōfortare arriane ne ti,
meas· ih̄s in quē credis opabiẗ ꝓ te· et coronabit
te· vade ergo cū hijs qui uenerunt ad te· et ora ꝓ
eorꝝ ꝯuerſione· Hoc ipſi protectores cū de ſepul,
chro martiris audiſſēt mirati ſunt· Abijt ergo cū
illis et octo ſeruis et familiaribꝰ ſuis· Quibꝰ cuꝫ
alexandriā veniſſēt· precepit ut corpus eiꝰ ibidē
expectarēt· dicēs· vnj° die marcij· diocletianus iu,
bebit me in mari precipitari cum ſacco arena ple,
no· Soliciti ergo eſtote ut poſt tres dies· id eſt· xi°
die marcij· egrediamini ſupra mare circa horā· vj°
et inuenietes corpus meum ſuꝑ dorſum delphini

tollētes illud ſepelite iuxta ſepulcꝝ martiris phile,
monis·Cū igitˀ hijs dictis ꝑueniſſꝫ cū quattuoꝛ ꝓ,
tectoꝛibꝰ ad dioclecianum·ille iuſſit in campo fo,
ueam profundā fieri.eūqꝫ cathenis ereis oneratum.
& ferro cōpeditum·ac manibꝰ colligatis cū ingē,
ti circa collū lapide depſſum ī foueā deponi·totā,
qꝫ terrā ſup eū q̄ ꝯgeſta fuerat remitti·Et deſup
milites ludere·blaſphemo quoqꝫ oꝛe dicere·Vide,
amus ſi veniet ihs ut liberet eū·Hijs patratis·im,
patoꝛ equū aſcendēs abijt in domū ſuā·& ingreſſꝰ
cubiculum quieti coꝛpus dare poſt irā·vidit cōpe,
des & vincula manuū ſupꝛa reclinatoꝛiū pendere.
& arrianū in lecto iacere·Turbatuſqꝫ putauit ali,
quē palatinoꝝ in lecto ſuo iacere·Cui ille·noli in,
quit turbari·ego ſū arrianꝰ quem ſuffodiſti graua,
tum ferro·et ere.& mole arene·Sꝫ venit is quem
ꝑualere nō credebas ihs qui liberat credētes in ſe
Cum aūt iuſſiſſet dioclecianꝰ euꝫ ī ſacco cū arena
immergi·quattuor ꝓtectoꝛes tirānidē eiꝰ argu,
entes·et chꝛiſtū veꝝ deum cōfitentes·in quattuoꝛ
alijs ſaccis ꝑiter ī mare pꝛoiecti ſunt·ſtatimqꝫ dei
nutu pati delphini coꝛpa coꝝ ſuſceperunt·et alex,
andꝛiā ꝯpoꝛtauerunt·Serui āt arriani·cum·v·coꝛ,
poꝛa videbāt ambigebāt dicētes·Quia dn̄s coꝛuꝫ
arrianꝰ ſe ſolum ī ſacco deferendum p̄dixerat·vn,
de nō credebāt eum ibi eē·Illis ergo heſitantibus·
vox humana q̄ſi de oꝛe vniꝰ delphini audita ē·No,
lite dubitare.hic ē dominꝰ veſter arrianꝰ.tollite
eum.& hos quattuoꝛ·qui eadē martirij gloꝛia co,
ronati ſunt·Et ſepelite om̄s quinqꝫ iuxta ſepulcꝝ
ſancti aſcle.& ita fecerunt·❡·LII·❡·Paſſio
hirenei ſirunēſ epi & donini·❡Ex geſtis eoꝝ·

PAſſus eſt aūt ſanctus hirenꝰ ſirunenſis
epūs ſub diocleciano & maximiano·viij·
kl·apꝛilis·Agente ꝓbo p̄ſide pannonie·
Hic pꝛimo toꝛmētis acerrimis vexatꝰ.deinde die,
bus plurimis in carcere cruciatus·nouiſſime pro
ꝯfeſſiōe xp̄i capite ceſus eſt·et ī fluuiū ſani p̄cipi:
tatus·Sub maximiano quoqꝫ paſſus eſt donniꝰ
martir·qui cū eſſet cubicularꝰ pꝛimꝰ coꝛonā im,
patoꝛis ꝯſeruās·eūqꝫ quotidie coꝛonās.ꝓ ꝯfeſſio,
ne xp̄i iuxta fluuiū ſiſtionis in via q̄ dicitˀ claudia
decollatus eſt·vj·vel·vij·idus octobꝛis·Et app,
hendens manibꝰ caput ſuū de terra p̄fatū fluuiū
trāſiuit·et ꝯtum iactꝰ eſt lapidis·caput ſuū tulit
ibiqꝫ illud pauſauit·vbi nūc coꝛpus eiꝰ integrum
ꝑmanet & inuiolatū·ubi multi egri ſanitatē recipi,
unt·Inter quos vnꝰ aliq̄n veniens & equū ſuum
alligans·cū in ꝯſpectu ſancti ingreſſus fuiſſꝫ·&
lacrimabiliter eū rogās ſanitatē recepiſſꝫ egreſſꝰ
equū quē dimiſerat nō inuenit·Iterūqꝫ ingreſſus
lacrimabiliter oꝛauit·Poſt hec aūt egreſſus hoīeꝫ
qui equū abſtulerat·rapido curſu reuertentem vi,
dit·qui tradēs eū in manibꝰ eius exiliuit·❡LIII·
Paſſio ſancti ianuarij·❡.Ex geſtis eius·

SEd & ſb̄ diocleciano paſſus eſt ſc̄s ianu,
arius beneuētane ciuitatis ep̄s·Huiꝰ eiꝫ
famā cum audiſſet p̄ſes thimotheꝰ·iuſſit
eum in ciuitate nola ante tribunal ſuū preſētari di,
cens·Accedēs ſacrifica dijs·aut ſi nolueris·toꝛmē,
tis hoꝛrificis laniaberis·q̄ etiā deꝰ tuus cū videꝛit
ꝑtimeſcet·Qui reſpōdit·obmuteſce infelix·et no,
li ī auribꝰ meis creatoꝛi oīm iniuriā facere·ne blaſ,
phemiā tantā audiat·teqꝫ interficiat·Tūc iratus
iuſſit eum in carcerē recipi·et caminū vehementer
ꝑ triduū ſuccēdi.et illic eū ꝓijci·At ille oꝛatione
fuſa·cepit in medio foꝛnacis deambulare cum ſan,
ctis angelis ſimulqꝫ deū bn̄dicere·Quē audiētes
milites qui circa erāt territi·curſu rapidiſſimo ꝓ,
ꝑātes nunciauerunt p̄ſidi·Qui cū caminū apire
feciſſet·flama eructauit·et gentē incredulā q̄ cir:
ca erat deuoꝛauit·Sāctus aūt in medio ignis glo,
rificans deū appuit·ita vt nec veſtimētis eius nec
capillis·ignis dominari potuerit·Poſt hoc iuſſit
p̄ſes ab eius coꝛpe neruos excludi·Deinde ipſum
vna cū feſto dyacono ſuo·et deſiderio lectoꝛe·et
quibuſdā alijs ante currū ſuū in ciuitatē puteola,
nam vinctos ꝑtrahi·ibiqꝫ eos ī cuſtodia recipi·Et
ſedens in ſpectaculū·iuſſit eis feras exhiberi.que
dimiſſe.q̄ſi oues demiſſo capite occurrūt ad pedes
ſancti ianuarij·Tunc iudex amotis feris iuſſit ſā,
ctos de amphitheatro tolli & in foꝝ adduci·Ibi,
qꝫ ſedēs ꝓ tribunali iuſſit eos capite cedi·Sāctus
aūt ianuarius in celū aſpiciens oꝛauit·ceciderunt
qꝫ nebule in oculis p̄ſidis·et ſubito factꝰ eſt cecꝰ
Cunqꝫ inualidis oculis cruciaretˀ.clamare cepit·ut
ianuarium ad ſe reuocarent.Quo facto.cū ingēti
gemitu clamās ait·Ianuarie ſue dei celi·oꝛa dn̄m
deum tuū vt poſſim lumen recipe qđ amiſi·Tunc
ſanctus erigens oculos in celum ait·Domine iube
reſtitui oculos huic indigno·Nos enī nō reddimꝰ
malum ꝓ malo·tunc apti ſūt oculi eiꝰ·& mlti cre,
diderunt ex circūſtantibꝰ.fere quinqꝫmilia·Tūc
vidēs p̄ſes tantā turbā ꝯuerſā turbatus eſt·Sꝫ ne
famulꝰ dei coꝛona fraudaretˀ·timēs iuſſa pꝛīcipū
iuſſit militibꝰ vt eū celeritˀ tractū decollarēt·Qui
cū ad martiriū cum ceteris duceretˀ.ſenex quidam
pauperrimus eiꝰ bn̄ficia ſperās oppoſuit ſe pedibus
eiꝰ ꝓuolutus rogans·vt aliqđ de veſtimētis eius
accipe mereretˀ·Qui ait ei·Poſt depoſitionem coꝛ,
poꝛis mei·oꝛariū meū quo michi oculos ligauero
ſcias meipſū datuꝝ tibi·Cunqꝫ ꝑueniſſet ad locū
ſanctus ianuarꝰ genu flectens oꝛauit dicēs·In
manus·t·d·c·ſpūm meum·Tunc erigens ſe accep,
to oꝛario ſibi oculos ligauit·et ſpiculatoꝛ caput eiꝰ
abſcidit·Qui poſt decollationē ſeni illi apparuit·
& oꝛariū ei ſicˀ ꝓmiſerat attulit·Eodē vō die quo
beatꝰ ianuarꝰ cū ceteris martiribus decollatꝰ eſt.
thimotheꝰ toꝛq̄ri cepit crudelitˀ.et clamabat voce
magna dicēs·ꝓpter ianuarium ſuum dei ſe miſeꝝ
ab angelis cruciari.& dum diu loq̄retur.emiſit ſpi
ritum·xiij·kl·octobꝛis·❡·LIIII·
Paſſio ſancti gregoꝛij ſpoletani preſbiteri·
❡·Ex geſtis eius·

PAſſus eſt & apud ſpoletanā vrbē beatꝰ
gregoꝛiꝰ p̄ſbiter hoc oꝛdine·Impijſſimꝰ
flaccꝰ a maximiano impatoꝛe miſſus·vt
oīa ydola erigerꝫ·Ingreſſꝰ ſpoletum iuſſit ſibi tri,
bunal in medio foꝛo ꝑpari·et oēs ciues ꝑ preco,
nes coꝛam eo citari·Dixitqꝫ tircano·Oēs hij dijs
noſtris debuiunt·Qui reſpōdit·Oēs hij colūt io,
uem.mineruā.aſclepiūꝫ deos immoꝛtales qui toti
mundo ꝓpiciantˀ·Quo audito gauiſus iuſſit oīeꝫ
turbā dimitti·Erat autē in ciuitate eadē ſanctus
gregoꝛius preſbiter ieiuniis & oꝛatōibus vacās·
qui multis virtutibus & ſignis clarēs·multos pa,
ganoꝛum ad dn̄m ꝯuertebat·templaqꝫ & ſimula:
chꝛa in terrā deijciebat·Qꝫ cuꝫ flacco nunciatum
eſſet.iuſſit eum ad ſe vinctuꝫ ꝑduci·et cum ſacrifi,
care nollet·iuſſit fuſtes nodoſos afferri·ac doꝛſuꝫ
eius verberibus rumpi dicens·Hec patiatˀ rebellˀ
deoꝝ·et cōtemptoꝛ pꝛincipum·Cui ille reſpōdit.
quāta mala exhibes coꝛpi meo·duplicia bona pre,
ſtantˀ michi in celo·Flaccus dixit·regirate illuꝫ·et

ventrem eius fuſtibus diſſipate· Illo quoqȝ pſeue,
rante· iuſſit eum ligatis manibꝰ & pedibꝰ in cra:
ticula ſupponi.& ligna ſubminiſtrari· At ille ĩ me,
dio igne clamauit ad dñm· vt qui cũ tribꝰ pueris
ingreſſus eſt in caminũ· eſſet cũ eo in medio preſẽ,
tium pſſurarũ· Hec illo dicẽte· terremotꝰ magnꝰ
factus eſt intra ciuitatẽ· et cecidit vna regia· que
pluſq̄ ·ccc·l· paganos oppſſit· qui ydolis ſuiebãt
Hoc videns flaccꝰ territus fugit inde· Tircanꝰ ãt
iuſſit ſanctũ ferro ꝯſtringi· et in carcerẽ recludi·
vbi angelus apparuit ei dicens· Pax tecum gregori
noli timere· et ꝯtinuo vincula eiꝰ diſrupta ſũt· &
claritas dei circũfulſit illum· Cui gratias agẽti do,
mino de illa viſitatione· Reſpõdit angelus· Euge
ſerue bone & fidelis ꝛc· Et hec dicens diſparuit·
Altero die flacco pſentatus· cum ſacrificare nulla,
tenus acquieſceret· pcepit flaccꝰ eũ tractũ ĩ me,
dium amphiteatrũ capite truncari· Cunqȝ in am:
phiteatro dñm exoraret· reſpiciens in celo audiuit
vocẽ magnã dicentẽ ſibi· Ingredere ad me bñdi,
cte domini. pparata eſt habitatio tua. Adhuc an,
gelo loquẽte· a ſpatario capite truncatus eſt· Tir:
canus vero iuſſit dimitti feras terribiles vt corpus
abſorberẽt· Qui vt ibi puenerũt· flectẽtes genua
ſanctũ corpus adorauerunt· qđ videntes viri cla,
mauerunt· Magnus eſt deꝰ xpianorum· et multi cre,
diderunt in dñm· Flaccꝰ vero eodẽ die pcuſſus eſt
ab angelo· et interiora ſua vomẽs exſpirauit· Mu,
lier aũt xpiana noĩe habundantia· emit a tircano
ſanctũ corpꝰ ·xxx· aureis et ꝯditum ſepeliuit· ixᵒ·
kl'· ianuarij· ¶ ·LV· ¶ Paſſio ſãcti marcelli & ex,
uperancij dyaconorum ¶ Ex geſtis eorum·

Reterea impante maximiano· venuſtia:
nus auguſtalis tuſcie cum xpianos occl',
tos curioſe requireret· diuulgatus eſt ei
ſabinus eps vir eloquẽtiſſimꝰ in ciuitate aſſiſina·
Illuc ergo veniens ſedens pro tribunali ĩ medio fo,
ro. oblatus eſt ei ſanctus ſabinus· cũ duobus dya
conibus marcello & exupantio· cui dixit· Conſule
tibi & pollicere te dijs ſacrificare & viue· Qui re,
ſpõdit· Si iuſtũ eſt vt derelinquã creatorẽ celi &
terre· et adorẽ lapides & eramẽta vel ligna Et ut
ſcias q̄ nichil eſt colere talia· afferatꝰ hic deus tuus.
tũc iuſſit deũ ſuũ quẽ habebat in cubiculo ſuo vbi,
cunqȝ manſiſſet deferri in mediũ· qui erat mire fa:
cture· ex lapide corallio iouis· et veſtimẽta eiꝰ de,
aurata· Qui cũ adductꝰ fuiſſet cũ lãpadibꝰ & ap,
paratu magno· venuſtianꝰ ait. Ecce propiciatores
noſtri· Tũc ſubridẽs ſabinꝰ dixit· O vana veſania
vt creator oĩm relinquatꝰ· lapis ſordidiſſimꝰ colatꝰ.
vt aũt ſcias eũ nõ deũ eſſe· dimitte me facere qđ
volo· Qui reſpõdit· Si pſumis fac qđ vis· Tunc
ille acceptum ſimulachrum oratõe facta eliſit ĩ paui,
mentum & fregit· Qđ videns ille tutudit frontẽ
ſuã cũ furore dicens· Perimꝰ nos· et reſpubica ob,
ſcurata eſt· et iuſſit cũ furore manꝰ eiꝰ pſcidi· Qđ
cum factũ fuiſſet· ceperũt eiꝰ dyaconi trepidare· et
ille manibꝰ pſciſis eos ꝯfortare ita vt clamarent·
pereãt dij demoniorum. & letetꝰ cor querentiũ dñm
Tunc iuſſu venuſtiani in eculeo ſuſpẽſi ſũt· et diu
fuſtibꝰ ceſi· Deinde iuſſit latera eorum vnguibꝰ ra:
di· ignẽqȝ q·ſ· eorum latera aduſtione aſſarẽ ſupponi
Qui cum diu fieret· ſubito exſpirauerũt· quorum cor,
pora iactari fecit in fluuiũ· ſed a quibuſdã piſca:
toribus & preſbiteris collecta· iuxta viã ſepulti
ſunt· pdie kl'· iunij·
¶ ·LVI·
Paſſio ſãcti ſabini epiſcopi·

Abinũ vero iuſſit ĩ carcerẽ retrudi· ad quẽ
vidua nomĩe ſerena nocte veniebat· et
curã illiꝰ agebat· Manꝰ quoqȝ eiꝰ in do:
mum ſuã colligẽs· in doliolo vitreo cũ aromatibꝰ
recondidit· quas die noctuqȝ tãgens· in oclos ſu,
os ponebat· Adduxit quoqȝ ad eũ nepotẽ ſuũ· ce,
cum. adiurãs eum vt ponẽs ſup eũ vlnas ſuas ro,
garet pro eo dñm· Qui cũ brachia ſua trũcata ſup
oculos ceci poſuiſſet· et genu flexo cum lacrimis
oraſſet· apti ſunt· Propter qđ miraculũ oĩs q̄ erant
in cuſtodia videntes· miſerũt ſe ad pedes eiꝰ· & ba
ptizati ſunt eodẽ die quindeci milia hoĩm· Poſtea
vero indoluerunt oculi venuſtiani· ita ut pre doloẽ
nec cibum nec ſomnũ poſſet cape· nec vllꝰ medi,
corum eiꝰ dolorẽ mitigare· Auditoqȝ q̄ ſabinꝰ il,
luminaſſet cecũ· miſit vxorẽ ſuã & duos filios &
cum grandi gloria rogauit eũ· ad ſe educi ĩ carcẽ
Cunqȝ gratias agens ſabinꝰ veniſſet ad domum
eius· eleuãtes venuſtianũ in manibꝰ pieceerũt añ
pedes ſãcti ſabini. Qui vt eũ vidit. lacrimans ait·
Illuminet te chriſtꝰ· Iuſſitqȝ afferri fragmenta io,
uis· que ille ĩ capſa argẽtea collocauerãt· Que cũ
vidiſſet. iuſſit oĩa cõminui & in fluuiũ pijci. Cun,
qȝ venuſtianꝰ vrgeretꝰ doloribꝰ. ait ſabinus· Cre,
dis ex toto corde· Reſpõdit credo· Sȝ peccatum
qđ in te exercui cruciatum michi oſtendit· At ille·
Mea delicta hec michi fecerunt· tu tñ ſi credide,
ris & penitueris ſaluus eris· Tunc eo petente ba,
ptizauit eũ· & eleuato eo de pelue. apti ſũt oculi
eius· ita vt nullũ dolorem poſt baptiſmũ ſentirẽ
Cunqȝ maximianus eũ baptizatũ eſſe audiſſet· ira,
tus miſit luciũ tribunũ· q̄ eum cum vxore & filijs
truncarẽ· Sãctum quoqȝ ſabinũ tenuit et in ciui,
tatẽ ſpoletanã adducẽs tãdiu plumbatis cedi pre,
cepit quouſqȝ ſpũm emitterẽ· Cuiꝰ corpus ſerena
colligens· que iã manꝰ eius ante collegerat iunxit
manus cum corpe & ſepeliuit eũ· vijᵒ· idꝰ decẽb·
Horum tñ oĩm martirium licet diuerſo tpe extiterit.
vno tñ recolitꝰ die· ſ· iiijᵒ· kl'· ianuarij· ¶ LVII·
De ſãctis anaſtaſia & griſogono· ¶ Ex geſtis eorum·

O tpe paſſa ẽ & ſãcta anaſtaſia. q̄ ptex,
tati illuſtriſſimi viri filia in vrbe roma·
cum ita incedere plurimũ poſſet· vt vix
parẽ inter matronas habere potuiſſet· induebat ſe
viliſſimo habitu· & ſola vniꝰ puelle ꝯſortio carce,
res circũibat· vbi erãt milites chriſti/ quos alitꝰ vi,
ſitare nõ poterat· niſi plebeio cultu paupem ſe fin,
geret· ſolicita ſatis ſanctis pro dei noĩe vinctis pe,
des lauare· vngere capita. pectinare crines· quos
longa carcerum clauſtra nutrierant· Dumqȝ aſſidue
hec ageret· & ad noticiã zelãtis viri eiꝰ publij per,
ueniſſet· indignatꝰ tales domui ſue cuſtodes inſti,
tuit· vt eam non pmitterent cuiuſqȝ feneſtrellule
aditũ ſpectare· Erat aũt in vinculis iuſſu diocle,
ciani vir dei griſogonꝰ· q̄ multa ppeſſus ſãcte ana,
ſtaſie alimonia fouebatꝰ· Hic erat apud rufũ quẽ,
dam vicarium. quẽ dñs ihs chriſtus cum omi do,
mo ſua· p griſogonum lucratus eſt· Igitꝰ cũ nullꝰ
eſſet q̄ ad anaſtaſiã dirigi poſſet· inuẽta eſt anus
quedã chriſtiana q̄ in vicino illiꝰ cõmanens· curaſ
ut ſolitum eſt a vinculis infantium ac mulierum ne,
ceſſitatẽ agere· videbatꝰ hac occaſione domum illi,
us ingreſſa· cepit eſſe media inter ipſã & domini
ꝓfeſſores· Sicqȝ griſogonus p manum eius epiſto,
lam anaſtaſie rogantis· ut eius memoriã agerẽ ſu,
ſcepit. & ipſe quoqȝ cõſolatoriã epiſtolã ad eã re,
miſit· Interea publius ĩ ſenatu ſedẽs· legationem

ſuſcepit inuitus· ad pſidis ꝓuīciā ꝓfectur⁹ Tūc
reuerſus triſtis anaſtaſie cuſtodiā triplicauit· po=
nens ei cuſtodē vnū qui ei lucē negaret & victuꝫ
Agebat enī vt illa moreret̄· et ipſe oīm facultatū
ei⁹ domin⁹ ꝑmaneret· Et ita ꝓfect⁹ eſt vt diceret
reuertens ſi eā inuenero viuā· oīs vos puniā· Sic
itaq; cuꝫ ea agebat̄· vt aqua ei vix ꝓ miſericordia
traderet̄· Tunc eſtimās ſe in tribulatōe deficere·
Scripſit griſogono in hijs verbis epiſtolam· finis
venit corpis· memēto mei ut egredientē aīam ipſe
ſuſcipiat· ꝓ cui⁹ amore ſuſtineo· q̄ ex ore hui⁹ ve,
tule cognoueris· Ad hec griſogon⁹ int̄ alia ꝯſola,
cionis uerba q̄ reſcripſit· et hec inſeruit Prope eſt
vt pereāt q̄ nō cogitant· ut ad portū ſalutis attin,
gant· Interea trāſactis trib⁹ menſib⁹· corpus pu=
blij reuocatū eſt naui· & oīs q̄ cuſtodiebāt eam ꝑ
diuerſa fugerunt· Egreſſa igit̄ ad griſogonū liba
ꝑuenit· Et oīa que acciderant ei· cū gaudio lacri=
mabili retulit ei· Venditiſq; oībus facultatib⁹ ſu,
is· viliſſimo habitu carceres circūibat· et famuloꝝ
dei neceſſitates ꝓcurabat· ¶ ·LVIII·

Paſſio eiuſdem ſancti griſogoni·

TVnc diocleciamus in aquileie ꝑtib⁹ poſi,
tus· cuꝫ interficeret xp̄ianos· cucurrit re,
latio de xp̄ianis oībus urbane p̄fecture
Tūc reſcripſit debere oēs interfici· griſogonū v̄o
ad ſe deſtinari· quē anaſtaſia ꝓſecuta etiā apud aq̄,
leiā· meliora ſanctis obſequia faciebat, ꝙ rome
fecerat· Interea griſogonū nominatiſſimū diocle,
cianus ſibi p̄ſentari iuſſit· Cui cū dignitatē prefe,
cture offerret ut deos adoraret· Sed ille ꝓmiſſa
oīa quaſi lutū abijciens· demonū cultū omnino re,
ſpueret· iuſſit eū ad aquas gradatas duci· et ibi de,
collari· Corpuſq; ei⁹ ad litus iactatū eſt iuxta lo,
cum ī quo tres ſorores xp̄ianiſſime morabant̄ aga,
pe· chionia· & hirene· cū ſācto zoilo ſene p̄ſbitero·
qui colligēs ſanctū corp⁹· & caput corpi cōpagi,
nans ſepeliuit· & ipē quoq; ſanct⁹ zoilus· xxx· die
ab eius ſuſceptione· iuxta reuelationē eiuſdē ſancti
griſogoni ſibi factā ad dn̄m ꝑrexit· Sācta quoq;
anaſtaſia domū illā in qua nunꝗ̄ fuerat ingreſſa di,
xit· vbi ſunt ſorores mee· quas michi dn̄s me⁹ gri,
ſogon⁹ cōmendauit· & videntes ſe inuicē letate ſt̄
Viſoq; loco vbi poſitus erat martir griſogonus·
vnā apud eas noctē agēs· ad urbem aq̄leienſē re,
dijt· ſolicita de hijs qui in vinculis habebant̄· Paſ,
ſus eſt aūt ſanct⁹ griſogon⁹· viij· kl'· decemb·

¶ ·LIX· ¶ · De trib⁹ ſororibus
agape· chionia· & hirena·

SAnctaruꝫ quoq; agapes· chionie· & hire,
ne· diocleciamus rumore repto· iuſſit ſibi
eas p̄ſentari· ꝓmittenſq; eis maritos de
palatio ſuo· ꝑ quos illuſtres eſſe poſſēt ſi chriſtuꝫ
negantes ydola colerent· Cū nullaten⁹ a xp̄ianita,
te flecti poſſent· iuſſit eas tradi cuſtodie carceris
quas beata anaſtaſia nec diebus nec noctib⁹ deſe,
rebat· ad hāc enī oēs xp̄iani indigētes ꝯfluebāt· q̄
nimiā penuriā tp̄e illo ſuſtinebant· q2 nulli licebat
p̄ſidere· vel artem aliquā exercere· vel aliq̄d nego,
cium agere· Illa v̄o deū rogabat· ut nō pri⁹ d̄ cor,
pore exiret· ꝙ omne p̄cium q̄d de patrimonio ſuo
vendito accepat expēdiſſet· Proficiſcēte igit̄ dio,
cleciano macedoniā· oēs xp̄iani q̄ in vinculis erāt
ſimul a cuſtodientib⁹ ducti ſūt· Inter quos erant
agape· chionia· & hirene· Cunq; iuſſiſſet impator
p̄ſidi dulcicio diuerſis tormētis agere· omnes qui
ſacrificare nollent· tres ſorores preſidi p̄ſentate ſt̄
quas ille vidēs· captu oculoꝝ aſtrict⁹ turpiſſimo
ſpiritu agebat̄· et fecit eas apud taleꝫ officialē tra,
di cuſtodiendas· qui libtatem eis ꝓmitteret· ſi ca,
ptiue ei⁹ anime ꝯſenſum p̄buiſſēt· ¶ ·LX·

¶ De illuſione preſidis ꝓpter eas·

IGit̄ cū nec ꝓmiſſionib⁹· nec terrorib⁹ animum cō,
mutarent· auſus eſt ipſe p̄ſes cellulā ingredi· vbi
ille orātes nocte xp̄o ꝑuigilē exhibebāt· in quo lo,
co oīa coquine vtēſilia repoſita erāt· Ingreſſus er,
go cū vellet ire vbi pſalmoꝝ vox eū impellebat·
Alienat⁹ mēte cepit ollas amplecti· & ſartagines
oſculari· In quib⁹ diu ludificat⁹· tot⁹ niger & ca,
cabat⁹ talis cepit eſſe in veſtib⁹ & in facie· qualis
a dyabolo poſſidebat̄ in mēte· Tādem ad ſuos egſ,
ſus eſt· qui eū cū luminaribus expectabāt· viſoq;
eo oēs fugerunt· vidētes eū totum cacabatum &
ſciſſū nullāq; ꝑtem in veſtib⁹ ei⁹ q̄ nō eſſꝫ inq̄na
ta & in ꝑtibus miſſa· Stātibus enī ancillis dei &
pſallentibus· nullū penit⁹ ꝑ eū dyabol⁹ potuit im
pedimēcum afferre· Vidēs ergo preſes ſe ab offō
ſuo eſſe contemptū ac derelictū· neſciēs quid d̄ il,
lo factū fuiſſet· nō eſt reūſus in domū ſuā ſꝫ cepit
ocito curſu ire ad palatiū dicēs· Proſternā me in,
uictiſſimis impatoribus· & dicā me ita ab officio
meo ludibrio habitū· ac cū irriſione & clamorib⁹
derelictū· Cunq; primo mane aptum eſſꝫ palatiū
& ille totus cacabatus & ſciſſus an̄ regē ꝓiſſꝫ &
intrare vellet· alij virgis· alij pugnis· alij exufflan=
tes in faciē eius eū impingebāt· alij quoq; ridētes·
alij iraſcētes eū expellebāt· et vix potuerūt eū ſer,
ui ſui ad domū ſuā ꝑducere dicētes ei· Recipe te·
clauſerat enī dyabolus oculos eius· nec poterat
ſeipſum attēdere· ſꝫ videbat̄ ei ꝙ totus mund⁹ in,
cedēs niueis eſſꝫ ueſtimētis indutus· mēs tn̄ in eo
ſana erat· & ſoli oculi eius tenebātur a ſathana· q̄,
bus infelix dei martires obſceno mētis conamine
reſpexerat· Interea putans ancillaꝝ chriſti malefi,
cijs hoc eueniſſe· iuſſit tribunalia ſibi publice prepa,
ri· et cum adducte fuiſſēt· orātes atq; pſallentes
iuſſit eas expoliari· ut nuda eoꝝ corpa aſpiceret·
& cū miſſa fuiſſet manus ut expoliarētur· ita fixe
erāt ueſtes eaꝝ ad carnē· ut putarētur ipſe eſſe co,
ria corpoꝝ earundē· In hac intētione attonit⁹ pre,
ſes dulciti⁹ ſedēs ꝓ tribunali ita obdormiuit ſter,
tēs· ut etiā a pulſātibus nō poſſꝫ excitari· et inde
ſblatus in ſella dormiēs· Tūc eſt expgefact⁹ cum
domum ſuā fuiſſꝫ introductus· ¶ ·LXI·

Paſſio duaꝝ ex hijs· ſ· agape & chionie·

AVdiēs impator oīa q̄ acciderāt· dedit co,
mitē ſiſinniū qui eas audiret· Cui cum p̄,
ſētate fuiſſent· vocauit hirenem ad ſe &
ait· Conſentiēs eſto regali iuſſioni· Que cū nollꝫ· ſꝫ an,
cillam chriſti ſe dicerꝫ· iuſſit eā incarcerari· et addu,
ctis chionia et agape· dixit eis· hirena ꝙtum apparet
minor uobis eſt· et exemplo ueſtro ac doctrina de,
cepta· diuina iuſſa cōtemnit· Ideoq; eā diſtuli· vt
exitu ueſtro territa poſſit abſolui· et nunc offerte
dijs libamina· ſicut et nos qui d̄uoti ſum⁹ regib⁹
Illis aūt inſupabilit̄ in fide chriſti ꝑmanentibus et
ſacrificia rēſpuentib⁹· iuſſit eas viuas incēdi· Quo
audito· replete ſūt gaudio clara uoce gratias agē,
tes deo· In ignem ergo miſſe· cū penitus nec ueſti,
menta eaꝝ arderent· dixerūt· Domine ihū chriſte
ne ab iſta hora patiaris· uel nos loqui cū hijs qui
te ueꝝ dominū negauerūt· Hijs dictis ꝓſtrauerūt
ſe in oratione· et intacte ab igne ad dn̄m ꝑrexerūt
Vt aūt oſtēderet deus incredulis ꝙ ignis eas nō

interfecerit eas exurendo · ſed ipſe oratõnibus ſuis
exitum ſibi impetrauerũt ĩmaculatis corpibꝰ · in-
tactis crinibus · integriſqꝫ veſtibus · digeſto igne
repte ſunt · Quarũ corpora anaſtaſia · miſſis occul
te hominibꝰ arrepta · cũ gaudio ſepeliuit · orãs do
minũ vt earꝝ pticeps fieri mereret · Paſſe ſũt autẽ
iij · non as aprilis ¶ · LXII ¶ · Paſſio tercie ſo
roris ſcilicet hirene ·

Altera die ſiſinniꝰ iuſſit hirenẽ ſibi addu
ci · & ait · Sacrifica diis · ne ſimili incẽdio
pereas ut ſororeſ tue · Que reſpõdit · Nõ
ſacrifico · ſed earꝝ pticeps effici feſtino · At ille, pu-
taſ iqt te pati ſicut ille paſſe ſũt · ego te iubebo nu
dã tradi meretricibus · vt ibi ad turpes uſus poſi
ta moriaris Que reſpondit · Caro mea ſic patiẽt
fornicatorem ſicut canem vel urſũ vel ſerpentẽ ·
& inquinamenta quibꝰ aĩmꝰ non cõſentit · reatuſ
non ſuſcipit · Tũc tradidit eam militibꝰ · iubẽs eã
poni in loco turpi · & ibi ludibrio omnibꝰ populiſ
haberi · Cũqꝫ duceretur · apparuerunt duo milites
ãte eos dicentes · Miſit nos comes pꝰ vos · vt vbi
nos oſtendimus · ibi eã ponatis · Aſcenderũt igĩ
cacumen montis & ibi ſederũt Tũc videns ſiſinni
us ſe deluſum · & hoc factũ eſſe ꝙ ipẽ non dixeãt
Aſcendens equũ prexit ad montem in quo dei fa-
mula orabat · & intendens vidit eam · & girabat vſ
qꝫ ad veſperam · & non ptingebat ad eã · Tunc vi
dens ſe deriſũ · ingemuit Tendens aũt arcũ vnus
ex his qui cũ eo venerãt · ſagittauit eam · Que ait ·
Inſulto tibi miſerabilis · quia vt virum fortem in
bello aggrederis · quem vt mulierẽ volueras ſbiu
gare · ecce mũda vado ad dominũ · His dictis emi
ſit ſpũm · Vnde corpus eiꝰ ab hominibꝰ anaſtaſie
ſublatũ eſt · & cũ ſororibus eius poſitũ · Paſſa eſt
aũt in ipis · nonas aprilis ¶ · LXIII ¶ De altrica
tõne ſãcte anaſtaſie & pbi pfecti ·

Cvm aũt multitudo xpianorꝝ eſſet in erga
ſtulis · dioclecianus omnes vna die iuſſit
interfici · Qꝫ ignorans anaſtaſia · cum no
ctu ſolito more pgeret · & diuerſas cuſtodias cir
cũiret · dũ nullum eorꝝ inueniret vehementiſſime
flere cepit · Quã cũ flentem quidã attenderẽt · &
cauſã ab ea didiciſſent · ipamqꝫ eſſe xpianã · vnus
eã cõprehenſã duxit ad forꝝ · vbi prefectus illirici
cauſas agebat · A quo ſcilicet pbo pfecto interro
gata que eſſet · & vnde illuc veniſſet · Reſpondit ·
ciuis ſũ urbica · que xpi amorem habens vendidi
patrimoniũ meum & ſecuta ſum ipſũ · Sãctos eñ
in vinculis poſitos · diligenti cura ſuſcepi Et ecce
quibus p annũ iugiter & menſes aliquot deſerui
ui · ſubito hac nocte me dereliquerunt · & cũ triũ
pho ad regna celeſtia prexerũt · Vnde pia inuidia
ducta ſum · ꝙ illi iã regnãt cum domio · & ego ad
huc ſto paſſura · ꝓ nomine ſancto · Probus dixit ·
vt uideo non ſũt tibi leuia tormenta preparanda ·
Tu enim reuocaſti aĩmos eorꝝ ad ſacrilegiũ · qui
obtemperare decreuerãt · regalibus inſtitutis · Il
la reſpõdit · Ego doloribꝰ fatigatis etiã pedes oſ-
culabar · neqndo cederẽt dolore cõpulſi & quouſ
qꝫ habui multã ſũmam · in eorꝝ neceſſitatibꝰ expẽ
di · Nũc aũt erogatis omnibꝰ · ad paſſionem etiam
aĩam meã aptaui · Nã ſi adhuc haberẽ quod expen
derẽ · non me pſequẽtibus demonſtrarẽ Ait pbꝰ
Deos quorꝝ cultor erat ptextatꝰ pater tuꝰ · colere
debuiſti & non chriſtũ · neſcio quem iudeũ · quia
ciuibus ſuis occiſus eſt · Illa reſpondit · Deos pa-
tris mei bene colui · & eos ab omni iniuria libera-
ui · Nam dũ eos aranee contexerẽt · & aues ſterco
rarent · & mures intra eos fetus facerẽt · ego eos
liberaui · & cõflans in pecuniã cõuerti · Probꝰ di
xit · Hoc ſacrilegiũ nec aures mee poſſunt audire ·
Tũc illa ridens · ait · Miror prudentiã veſtrã quaſi
ſacrilegiũ timere · lapides frangere · ligna ſuccende
re · eramenta cõflare · ¶ · LXIIII ¶ De impbita
te vlpiani in eam & pena illius ·

Hec cum prefectꝰ diocleciano impatori re
tuliſſet · ille furens querebat cõſiliũ · quid
ageret · Cui aſtitit quidã qui diceret vlpi
anũ capitolij ſũmum pontificem hanc ĩ vxorẽ vel
le · et ei dari ĩbere · cui ſi non ꝯſenſerit · ipſe faculta
tibꝰ eius pfruatur · et eam poſſit occidere · Sicqꝫ
vlpianus eam ſibi traditam ducẽs in domũ ſuam ·
Cepit ei ornamenta et gladiũ oſtendere · lectos ar
genteos et carbones ardentes · cellaria plena dapi
bus · et cellam obſcuram teſtacijs acutis repletã
Et ait · Dabo tibi trium dierꝝ inducias vt tecum
cogites · quarto die aut habebo te vxorẽ · aut habe
bũt te diuerſa ſupplicia · Que reſpondit · Iam pu-
ta quia fluxerit tercia dieſ · et ſcias me magis elige
re ſupplicia p que vadam ad eũ quẽ diligo · Dimi-
ſit ergo eam · x · mulieribꝰ · que oſculabãtur ei · alie
pedes · alie manus · alie genua · alie munera offere
bant · At illa oculos in celum figens · p triduum il
la ſtans in oratõne manibꝰ expanſis non mãdu
cauit · nec bibit nec ſedit · ſed nec leniẽ dormitauit ·
Deide veniens ad eas vlpianꝰ · interrogauit quid
ꝓfeciſſent · Que reſponderũt · Voces noſtras qua
ſi coruiculariũ clamãtium · cõtemnens · triduo ma-
nibꝰ expanſis · ſine cibo et potu et ſomno pſeuerat
Tunc ille accedens et volens eam amplecti factꝰ
eſt cecꝰ · et girabat p totum tclmiũ in quo illa ora
bat · A tercia vſqꝫ ad veſpam inuocans iouẽ · iuno
nem · mineruã et dicens · dij liberate me · erubeſce
bat aũt clamare · Tandem cũ eiꝰ oculi dolore nimio
torquerenẽ · clamauit ad eos qui foris euꝫ expecta
bant · viderũt eum ſemiuiuũ et cecum · et anaſtaſi
am orantem · Tollẽteſqꝫ eum in manibꝰ ad domũ
ſuã · maledicebãt publice impatori cuius iuſſu ad
eorꝝ anaſtaſia ducẽſſꝫ Media vo nocte ſe ad domũ
capitoliũ duci petijt · et vtpote magnꝰ pontifex
cepit inter ſacrificiorꝝ ſupſtitõnes inquirere vtrꝝ
poſſet euadere · Cui reſponderũt demonia · Quia
famulã dei cõtriſtaſti · ab hodie nobiſcũ ĩ iferno
eris · Tũc ille anguſtatꝰ · cum ducerẽ ad domũ in
ter manꝰ puerorꝝ expirauit · ¶ · LXV · ¶ · Paſſio
ſancte theodote cum tribus pueris ·

Euertente aũt diocleciano apud ſirmium
a macedonia · oblata eſt ei theodota cum
tribus filijs · natõne bithimia · ciuis nice
nã · que ideo fugerat de ciuitate ſua · quia ꝯtra xpi
anos illic pſecutõ vehementer agebatur · Comes
autem leucadius quia eam tradiderat petijt ab im
patore dicens · Iubete eam michi dari vxorẽ · que
ſi non cõſenſerit ſacrificare mecum · diuerſis eã pe
nis interficiam · Accepta igitur poteſtate · cuꝫ eã
dyabolicis ſuaſionibꝰ et terroribꝰ fatigaret · Illa
dixit ei · Si ideo petiſti me cõiugem · ut facultatem
meam inuadas · omnia que poſſideo vade occu
pa · et dum redieris accipieſ me vxorem Quo eun
te · illa vnanimis cum anaſtaſia pmanens quotidie
ſãctorum curã exercebant · Et cũ ĩ dei laudibꝰ p
manerent · adueniens comes leucadius agebat vt
eius cõiugio theodota necterẽ · Sed diu cũ blan
dimentis et terroribuſ inſiſteret · et illa nullatenꝰ

conſentirēt · ferro vinctã cum tribus filijs · ad cõ
ſularem bithinie deſtinauit · Cui cũ illa ſacrificare
nollet · ꝓmogenitũ eius enodium fecit fuſtibꝰ cedi
Cui mater clamabat · Noli timere fili iſta verbera ·
quia ꝑ iſta attinges ad gaudia eterna · Tunc conſu
laris hirtaco cuidã in libidinibꝰ famoſo dixit · Cõ
ꝓhendens eãdem ducito · & poſtq̃ illuſeris ei · iter
publicas eam meretrices cõſtitue · vt videamus ſi
xp̃us eius eam defendet Qui dũ ad eã ꝑgeret ut te
neret & duceret: cepit de naribꝰ eius ſanguis infi
nitꝰ effluere · clamanitqȝ · ſtat iuuenis pulcer ex cu
ius manu pugnũ accepi in naribus. Tũc cõſularis
iuſſit ignem copioſum accendi · in quo cũ tribꝰ fili
is miſſa · bñdicens dominũ · martiriũ cõſummauit ·
apud nicenã bithinie quarto nonas augu ſti

LXVI Paſſio ſãcte anaſtaſie martiris ·

ANaſtaſia vero tradita ꝓfecto illirici īſmi
tas pecunias habere putabatꝰ · ꝓ qua re tẽ
ptãs eã lucius ꝓfectus iuſſit eam ꝓuatim
ſibi adduci · & dixit ei · Si criſtiana eſſe vis · ꝓcepta
xp̃i tui comple dicentis Qui non renũciauerit om
nibus que poſſidet non poteſt meus eſſe diſcipu
lus · Da ergo michi oĩa que poſſides · & ꝑge quo
cũqȝ volueris · Que reſpondit · Vende inquit dñꝰ
meus oĩa q̃ habes · & da paupibꝰ non diuitibꝰ. tu
aũt diues es & qui tibi dederit · contra ꝓceptũ xp̃i
agit · Ego aũt etiam rogo · vt accipias que te indi
gere cognoſco At ille · In quo inquit pauper ſum:
Que reſpondit · In fide · Ille vero dixit · Si domiꝰ
tuus crucifixus eſt · ut quid iouem non colis: qui nl
li vnq̃ ſubiacuit · Que reſpondit · Iupiter iniuriam
fecit · xp̃ꝰ paſſꝰ eſt. tu imitare deuȝ tuũ · & ego do
minũ meũ Tũc iuſſit eã in carceris ima ↄcludi · & a
cerrimiſ terroribus fatigari · cibũ vero ei ꝑmodicũ
ſerotinis horis offerri · Quẽ etiã illa penitus recu
ſabat · Appebat aũt ei nocte ſpũs ſãcte theodothe
etiã cuȝ luminaribus · & mẽſã onuſtam varijs refe
ctõnibus corã illa ponebat · Et orantes ſimul tota
nocte · & ad pulloꝝ cãtus loquẽdi ſecũ & ſe vidẽ
di ẽniũ capiebãt · Hec cũ ꝑ dies · xxx · geſta fuiſſẽt.
lucius putãs eaȝ iã fame & tenebraꝝ horrore defe
ciſſe. iuſſit tamẽ eam ſi viueret ſibi adduci · Vidẽs
qȝ eam robuſtiorẽ & letiorẽ q̃ ꝓus fuerat · indigna
tus iuſſit eã in naui poni & cum multis alijs quos
legis iura punierãt pelagi fluctibus demergi · Qui
bus ꝑductis in altum vbi pelagꝰ finit vt ꝓceptuȝ
erat eis illic nauẽ ꝑtulerũt · ibiqȝ eos dereliq̃rũt Tũc
ibi ſãcta theodotha martir apparuit · & ſup ipſam
plagam nauis cõſidens eã a ꝑiculo liberauit · Cũqȝ
orãte ſancta anaſtaſia · omnes crederẽt vna die &
vna nocte ita fuerũt in medio pelago · vt putarẽt
ſe eſſe in terra · ſine eſtu · ſine fluctuatõne · ſine metu
Tercia die ad inſulas palmarias deuoluti ſunt · vbi
multi epiſcopi & viri religioſi diuerſis tempibus
religati fuerãt · & deſcendẽtes cum himnis & pſal
mis ſuſcepti ſũt Qđ cũ audiſſȝ ꝓfectꝰ · miſit illuc &
omnes inde depoſuit · Cunqȝ eſſent pluſq̃ · cc · viri
& · lxx · femine exceptis ꝑuulis ne vnus quideȝ po
tuit amore vite preſẽtis ad ſacrificij reuocari cõſẽ
ſum · Et cum omnes varijs interfectõnibꝰ marti ri
um celebraſſent · anaſtaſia ꝑ manus & pedes exten
ſa & ligata ad palos fixos circa medium eiꝰ · igni
incẽſus eſt · ī qua paſſione orãs & benedicẽs ihẽſũ
xp̃m · emiſit ſpũm Paſſa eſt autẽ viij · kl · ianuarij

LXVII Paſſio ſãcte barbare virginis ·

Ex geſtis eius ·

IMperãte quoqȝ maximiano fuit nichome
die virgo barbara nomine nobilis genere ·
quã ob nimiã pulcritudineȝ pater eiꝰ dioſ
corus in excelſa turri collocauit · volens eã ī eminẽ
tiori loco reſidere · Illa vero occulte deum celi ado
rabat · Eratqȝ balneum ibi ꝓpinquũ · quod ea orãte
ſubito repletũ eſt aqua · Illaqȝ gratias ãgens iterũ
orauit · vt aqua illa ſãctificarẽt in noĩe trinitatis
& illic deſcendẽs ſeipſã baptizauit · Cum aũt ciues
vrgerẽt patrem eius vt eã nuptui traderet · Illa re
quiſita ab eo reſpõdit Abſit hoc a me pater · habeo
ſponſum in celo chriſtum qui inuiolabile cuſtodit
corpꝰ meum · Mox intelligẽs pater q̃ chriſtiana eſ
ſet · arripuit gladiũ volens eã interficere · at illa fu
giens abſcondit ſe in montis latere · quã ꝑſecutus
pater queſiuit a paſtoribꝰ an vidiſſẽt puellã fugiẽ
tem · vnoqȝ dicente non · alter dixit · Nunquid non
vides vbi ſe abſcondit: Tunc pater currẽs & ap̃p
hendens eã · cum duceret in domuȝ ſuã · aſpexit vir
go illum qui eã indicauerat & maledixit eũ & pe
cora eius · ſtatimqȝ cum grege ſuo cõuerſꝰ eſt ī ſta
tuaȝ marmoris Altera die ꝑgens pater ad marcia
num preſidem · nũciauit ei omnia que acciderãt de
filia ſua · Qui iubens eã ſibi adduci · et alloquẽs de
cultu deoꝝ et ſacrificijs · cum eã in fide imobilẽ in
ueniret. iuſſit eam nudam cum virgis cedi · et cũ ce
ſa deo pſalleret · ydolaqȝ inſẽſibilia et inutilia eſſe
diceret · iuſſit eam verſis pedibus ſuſpẽdi · et cum
malleis caput eiꝰ tundi · uſqȝ dum ꝑ nares eiꝰ ſan
guis diſtillaret in terram · Et dũ iterũ gratias age
ret · videns preſes ī craſtino plagas eiꝰ ſanatas. iuſ
ſit eam eculeo ſuſpẽdi · et ad eius latera lampades
ardẽtes applicari · At illa in celum aſpiciẽs et ado
rans dixit ad preſidẽ · Vide miſer · quia ignis iſte ñ
dolorẽ ſed refrigerium michi preſtat · Tũc preſes
furore repletꝰ · iuſſit eiꝰ mamillas amputari · Dei
de ꝑ totam ꝓuinciam eam nudam circũduci · Illa
vero eleuatis oculis ī celum dixit. Domie deꝰ qui
opis celum nubibꝰ. mitte angelum ſanctum tuum
qui coopat corpꝰ meũ denudatũ vt non videatur
ab impijſſimis paganis Ecce ergo angelꝰ domini
cooꝑuit eam ſtola cãdida · cõſignãſqȝ omne corpꝰ
eiꝰ reſtituit eã ita vt nec cicatrix ī ea appẽt · Circũ
ferentes autẽ eã miſtri ꝑ quẽdã vicuȝ adduxerũt
añ ꝓſidẽ · q̃ vidẽs totũ corpꝰ eiꝰ ſanatũ · et faciẽ eiꝰ
fulgẽtem · p̃ nimio furore ſtabat ſtupefactꝰ. & iuſ
ſit eã capite puniri · Que gaudẽs adorabat dei filiuȝ
dicẽs Obſecro · dñe ne memineris peccata eoꝝ q̃ de
uote celebrauerĩt martiriũ meũ Et ea dicẽte amẽ ·
Subito ad eã vox domiī facta eſt dicẽs · Veni dul
ciſſima · requieſce ī cubilibꝰ patris tui qui ī celis ẽ
De hoc vero qđ poſtulaſti · crede quia donatũ eſt
tibi · Et cum aſcẽdiſſet ī mõtẽ · pater eiꝰ ꝓprijs ma
nibꝰ ãputauit caput eiꝰ · Deīde cum de mõte deſ
cẽderet · ſubito cecidit ignis de celo ſup eum, et cõ
ſũpſit illum · ita vt nec puluis de eo remanẽt · Paſ
ſa eſt aũt hec virgo pridie nonas · decẽbris ·

Actor · In martirilogio tamẽ eiꝰ natalis anũci
atur · xvij · kl · ianuarij

LXVIII Paſſio ſan
cti floriani martiris Ex geſtis eius

QVm aũt precepta impatoꝝ de ꝑſecutõe
chriſtianoꝝ apud noricũ ripẽſeȝ delata
eſſent · Acquilinus preſes cepit chriſtia
nos vehementer inquirere · Sãcti aũt florẽtius et
florianus obuiãtes quibuſdã ſibi mundane militie
ſocijs dixerũt · O fratres & ↄmilitones cur alios
queritis · Euntes nunciate preſidi q̃ chriſtiani ſũꝰ

& locū etiam deſignate in quo cōmoꝛamur Cruō
licatis ergo miſtri apphendentes eos duxerūt ad
ꝑſidem Qui ab eo moniti ut idolis ſacrificarent·
Reſponderunt· Juſſioni tue puiſſime quantum de
cet militamus. hoc tamen nemo nobis ſuadebit·
ut demonibus ſacrificemus· Tunc ꝑſes uehemen
ter iratus iuſſit eos fuſtibus cedi. & ſcapulas eo
rum acutis ferris cōſtringi· Illis ergo in confeſſio
ne xp̄i & gratiarū actōne permanētibꝰ. videns ꝑ
ſes ſe ſuperatū· eos iuſſit duci ad flumen· nomīe
aſieſum. & de ponte in illud ꝑcipitari· iiij· kl̄· maij
Cumqȝ uincti ducerentur a militibus· uenerunt
ſubtus quandam arborem· ubi ab itinere fatigati
reſidētes pariter dormierunt omnes· Tunc ange
lus domini per uiſum apparuit beato florentio di
cens· Frater florenti nō eſt tibi data coꝛona marti
rij. ſed conſoꝛs eris cōfeſſorum· igitꝰ ſurge & ꝑge
ad ꝑtes galliaꝝ· & ibi oſtendā tibi locū habitatio
nis tue· futurū eſt aūt vt in ciuitate thuronica a
beato martino accipias oꝛdinatōnem Illo expgefa
cto diſſoluta ſūt vincula eius Tūc cautius beatū
florianū vocās narrauit ei uiſum & abijt· Sāctꝰ
aūt floꝛianus exultās· cū ꝑueniſſet ad pontē vnō
ꝑcipitari iuſſus fuerat· ligauerūt lapidē ad colluȝ
eius quo in ꝓfundū demergeretꝰ· Tūc deuote ce
pit rogare milites vt oꝛādi ſpaciū aliquātulū ſibi
cōcederēt· Cūqȝ oꝛaſſet quaſi vniꝰ hoꝛe ſpacio. tā
dem ꝑcipitauerūt eum· & ſtatim crepuerūt oculi
eoꝝ· fluuiꝰ aūt martirē chriſti ſuſcipiens expauit
eleuatiſqȝ vndis ſuis· i quodā eminentioꝛi loco ſu
per quoddā ſaxū coꝛpꝰ eiuſ depoſuit· diuino quo
qȝ ānuente fauoꝛe aquila adueniens idē coꝛpus ce
pit alis ſuis admodū ꝓtegere· Ipſe aūt ſanctus
manifeſtauit ſe cuidā femine deo deuote· certis ei
us locū deſignās indicijſ· vt traderet illud ſepul
ture· quod & factū eſt· ibi egri ſanantur· ceci illu
minātur· demones eijciūtur· ¶· LXIX ¶ Paſſio
ſāctoꝝ ꝑmi & feliciani· ¶· Ex geſtis eoꝛum·

PRontificeſ aūt temploꝝ accuſauerūt ꝑmū
& felicianū apud impatores dicētes· Niſi
hos ſacrificare feceritis· nulla benefici a
a dijs cōſequi poteritis· Inqueſiti igitꝰ & cōpꝛehē
ſi ꝑmꝰ & felicianus ciues romani· iuſſu impatoꝝ
in carcerē recludūtur· Qui ſtatim ab āgelo cōfoꝛ
tati ſoluuntꝰ· & poſt dies aliquot· impatoꝛibꝰ pre
ſētātur· vbi cū in fide ꝑſiſterent· ad phanū hercu
lis educuntꝰ· Sed ſacrificare nolentes crudelitꝰ la
niati & in carcerem recluſi quotidie ab āgelo foue
bantꝰ· Iterū educuntꝰ· & ꝓmoto preſidi preſētati·
cum ſupari non poſſent. ab inuicem ſepantꝰ Dixit
ergo feliciano vt ſenectuti ſue cōſuleret· & dijs
inuictiſſimis īmolaret· qꝺ cū ille renueret· plūba
tis grauiſſime ceſus ait· Cū· lxxx· iā annos vite ha
beam· xxx· iā anni ſūt ex quo cognoui veritatem·
& elegi deo viuere· Tunc iuſſit eū preſes ligari·
& clauos manibꝰ & pedibꝰ figi & dixit ei Tādiu
ſic eris· quādiu nobis cōſenſeris· Cumqȝ adhuc le
to vultu ꝑſiſteret· iuſſit eum ibidē toꝛqueri· & ſic
triduo in ſtipite pendēti nichil miniſtrari· Pꝰ tri
duū iuſſit eum flagellis cedi· & ſic depoſitū carce
re recipi· Sequenti die iuſſit ꝑmuȝ adduci & dixit
ei· Ecce frateꝛ tuꝰ cōſentiens impatoꝛū decretis
& ſacrificās· magnus eſt in palatio eoꝝ· vnō et tu
ſi ita feceris ſocius eius eris· Reſpōdit ꝑmꝰ· et ſi
tu filius es dyaboli· neſciens tamen in ꝑte vera di
xiſti. quia frater meꝰ non hominibꝰ vaniſ ſed ipa
toꝛi celeſti cōſenſit· Noui em̄ docente me angelo·
quid de illo feciſti. et vtinā merear ei cōiūgi· Tūc
iratꝰ preſes· iuſſit vt fuſtibus cederetꝰ. et leuati in
eculeo latera facibꝰ vrerētꝰ· Qꝺ dū fieret et ille ſē
per pſalleret· iuſſit eum deponi· et plūbum bulli
ens in os eiꝰ fundi Juſſit etiā vt felicianꝰ adeſſet
vt quaſi territꝰ eius paſſione· ſacrificijs cōſētiret
Extenſus aūt ſāctus ꝑmꝰ plūbum bulliens quaſi
aquā frigidā totum bibit et ait· Ecce frater meꝰ a
me ſepatꝰ non eſt quem tu dicebas ꝙ ydolis con
ſenſiſſet· Iratꝰ preſes iuſſit eos in theatruȝ ſimul
duci· duoſqȝ leones ad eos mitti· Qui ſtatī ad pe
des eoꝝ cum impetu coꝛruētes· eis blādiri ceperꝰ
qꝺ et vrſi poſt eos immiſſi fecerūt· Tūc de popu
lis qui ad hoc ſpectādum pluſꝗ· xij milia cōuene
runt· quingenti viri cū omnibꝰ ſuis crediderunt·
Videns ꝑſes ſāctos martires non poſſe vinci· iuſ
ſit eos extra āphiteatrū decollari· quorū coꝛpa ca
nibꝰ et auibꝰ ꝓiecta· ſed ab eis illeſa nocte a xp̄i
anis rapta ſūt ac ſepulta· hoꝝ paſſio celebratꝰ· v·
idus iunij ¶ LXX· ¶ De ſācto puero vito et ei
us pedagogo modeſto et creſētia nutrice
¶· Ex geſtis eoꝝ·

VIto quoqȝ tempe erat in licia ſub diocleci
ano ꝑſes valerianus· de qua ꝓuincia fuit
ſāctus vitꝰ· habens patrem hilam ſacrile
gum· modeſtū pedagogū· nutricem creſcentiam·
Huic viro adhuc infātulo appuit āgelꝰ dn̄i dicenſ
Datꝰ ſū tibi cuſtos ad cuſtodiendū te vſqȝ ad vl
timū diem vite tue. et oīa que petieris a domīo
impetrabis Hic ergo cū eſſet annoꝝ· xij· et ī xp̄m
credens. quātum poterat omnibꝰ indigentibꝰ mi
niſtrabat· Pater eiꝰ hilas nobilis ſed paganꝰ· ſtu
debat quō eum ad ydola cōuerteret· et nolentem
ſepiꝰ verberabat· Audiens hoc valerianus pꝛefe
ctꝰ. Juſſit patri vt eum adduceret· Qui cū veniſ
ſet et ydolis īmolare renuēt· iuſſit pꝛeſes vt fuſti
bꝰ cedretꝰ· Sȝ bꝛachia eoꝝ qui pueꝝ verberare uo
lebāt ꝓtinꝰ aruerūt· Et ipſe valerianꝰ clamauit
dicens· Ve michi manū ꝑdidi· Reſpōdit vitꝰ· Sa
nent te dij tui ſi poſſunt· Et ait ille. tu ergo facies
Qui ait· In nomīe dn̄i faciā. et ſtatim pꝛecibꝰ eiꝰ
ſanatꝰ eſt· Qui dixit patri eiꝰ· Coꝛripe filiū tuuȝ
ne pereat· Tunc pater eum ducēs ī domū ſuā om
nibꝰ delicijs· et cātu muſicoꝝ· et ſaltatu puellarū
aīm eiꝰ mutare ſtudebat Cum aūt incluſiſſet eum
in thalamo oībꝰ delicijs oꝛnato· venerunt ad eū
ſācti angeli alas habentes quaſi aquilaꝝ mirabili
ter refulgentes Apparuerunt etiā ante eū. xij· lam
pades et cubiculum odoꝛe ſuauiſſimo reſpſuȝ eſt·
Angeli autē cātabant Agyos. agyos. agyos· Odo
re autem quaſi aromatū de cubiculo exeunte· patꝰ
et familia repleti dicebant· dij venerunt in domū.
et aſpiciens ꝑ oſtium· vidit· vij· angelos circa infā
tem ſtātes et ſtatim cecꝰ factꝰ eſt· Cūqȝ ſe oclos
ꝑdidiſſe clamaret· cōmota eſt lucania ciuitas ita vt
valerianus accurreret· a quo interrogatꝰ qualiteꝛ
hoc ei accidiſſet· Reſpondit· Cubiculum filij mei
aſpiciens· deos igneos intꝰ uidi· et vultū eoꝝ fer
re non potui· Igitꝰ ductꝰ ad templū iouis· vouit
ꝙ ſi viſum reciperet· thaurū cum coꝛnibꝰ aureis
offerret. ſed cuȝ nichil ꝓficeret. ꝓſtrauit ſe filio ut
eum ſanaret· Cui reſpondit filius· Scio ꝙ n̄ credis.
ſed ꝓpter aſtātem plebem ſanaberis· Cum vidiſſꝫ
et ioui gratias ageret· querebat quomō eū occi
deret ¶ LXXI ¶ Paſſio predictorum trium ſā
ctoꝝ·

TVnc apparuit angelus modeſto
pedagogo eius iubens vt puerū tolleret

B

& inuentā nauiculā aſcēdenſ ad aliā terrā iret Qđ
cū faceret .venientes ad mare inuenientes āgelum
in ſpecie naucleri· Qui cū ab eis q̄reret naulū San
ctꝰ vitꝰ reſpondit· ille cuiꝰ nos ſumꝰ ſerui mer-
cedem tibi dabit· Applicuerūt igit̄ ad locū qui di
citur alectoriꝰ· & āgelus ſubito diſparuit Requi
euerūt igit̄ iuxta flumen quod ſiler dicit̄· & cibuſ
ei celitus ꝑ aquilā miniſtrabat̄. ibi puer ſāctus mł
ta miracula faciens· diuulgatus eſt· ita vt demo-
nes eos ꝑ̄dicarēt· & cōfluentes ad ſe populos ba
ptizarēt· Interea diocleciani filiꝰ a demone vexa-
tus clamauit· Niſi venerit vitꝰ liciauꝰ non exibo·
quem ſtatī milites diu queſierūt· & inuentū ad im
ꝑatorē romā adduxerūt· cuiꝰ vultus erat ſpecio
ſus & flameus nimis· & oculi eius vt radij ſolis·
Cui dixit imꝑator· Potes ne ſanare filiū meū: Re
ſpondit. non ego. ſed dominꝰ Statimqꝫ imponens
ei etiam manū ſanauit eum· Ait illi diocleciānus
Cōſule tibi puer & ſacrifica dijs ne male moriariſ
Qđ cū vitꝰ renueret· iuſſit eū cum modeſto ī car
cerem recipi· Angelꝰ aūt ad eos deſcendit· & ſub
ito ferri moles que īpoſita erat eis cecidit· et car-
cer īmenſo lumīe coruſcauit· Qđ videns carcera-
rius· hoc imꝑatori nūciauit· Et ſtatim eductꝰ in
clibanū ardentem miſſꝰ eſt· In quo reſoluta erāt·
pix· reſina· & plūbum· & ſubito āgelꝰ omnem fer
uorē extinxit· & puer inde ſanus exiuit· Poſt hec
traditꝰ eſt leoni deuorādus. qui īmiſſꝰ ad eū linge
bat pedes eius. et crediderūt vſqꝫ ad mille homīes
Poſtea iuſſi ſunt vitꝰ & modeſtus et creſcentia q̄
ſemꝑ eos ſecuta erat· in cathaſta extendi. ibiqꝫ oſ-
ſa eoꝝ diſſipata ſūt· & viſcera apparuerūt· factū
eſt ſubito tonitruū magnū et terremotꝰ· et tēpla
ydoloꝝ corruētia· multos occiderūt Imꝑator au
tem fugienſ ſeipm ꝑcutiebat dicēs· Ve michi· qꝛ
ab vno infāte victus ſū· Et ſtatim ab āgelo ſolu-
ti ſubito inuenerūt ſe iuxta fluuiū qui dicit̄ ſiler·
ibiqꝫ pauſātes migrauerūt ad dominū· quoꝝ cor-
pora ꝑ triduū ab aquilis cuſtodita· Illuſtris femi
na· florentia ꝑ mare nauigādo piclitās. īditio ſan
cti viri reꝑperit et honorifice ſepeliuit· Horū paſ
ſio recolit̄· xvij· kł· iunii· ¶ LXXII· ¶ Paſſio ſā
cti albani· ¶ Ex geſtis eius·

TVnc etiā paſſus eſt ſāctꝰ albanus in bri
tānia· x· kł· iulii· iuxta ciuitatem volamiū
qui nunc ab anglicis dicit̄ verlameſceſtir
ſiue neclingaceſtir· Hic quidē adhuc paganꝰ· xp̄ia
num quendā clericū ꝑſecutōnē maximiani impa
toris fugientem hoſpitio recepit· quem cū oratio
nibus et ieiuniis ſemꝑ ſtudere cōſpiceret· exēplis
et exhortatōnibus eius cōuerſꝰ eſt· Ideo audienſ
iudex britānie· ꝙ in albani domo clericus latitarꝫ·
iuſſit vt cito clericꝰ aduenirct· Tūc albanus hoſ
pitis ſui habitum induēs a militibus ad iudicē vi
ctus ꝑductꝰ eſt· Qui cū euꝫ vidiſſet· et quomō
ꝓ hoſpite ſuo ſe obtulerat ꝯgnouiſſet cū ſacrifica
re renueret· iuſſus eſt grauiter uerberai· et deinđ
decollari. Cunqꝫ ad locū duceret̄· venit ad quēdā
fluuiū curſu rapidiſſimo trāſitum ꝓhibentem· uo
lens ergo ꝓꝑerare ad martiriū orauit· et ſtatim di
uiſus fluuiꝰ viam ei ꝑ̄buit· Qđ videns miles q̄ eū
decollare debebat· enſe ꝓiecto penitens veniā po
ſtulabat Sicqꝫ cū eo ad montem qui et ꝓꝑe erat aſ
cendit. vbi ſāctus albanꝰ fontem ꝑhenniter afflu
entem ꝑ̄cibus obtinuit· Protinus quidā miles am
bos decollauit· et oculos amiſit· Nam cum ſancti
albani caput in terrā caderet abſciſū· ſimul et ſui

ꝑcuſſoris oculi ceciderunt· ¶ LXXIII· ¶ Paſ
ſio ſāctoꝝ donaciani et rogaciani et pācracii mar
tirum· ¶ Ex geſtis eorum·

EO quoqꝫ temꝑe florebant in vrbe nāneti
ca duo fratres iuuenes donacianus et ro
gacianꝰ· quoꝝ donacianus adhuc in iuuē
tute poſitus iā migueāt in ſenēꝫ· Mota aūt ꝑſecu
tōne· rogacianuſ qui natu maior erat· cucurrit ad
fratrem ſuum petens vt baptizaret̄ anteq̄ ꝑſecu
tor aꝓꝑinquaret· Quod equidēꝫ ille tunc nō ē cō
ſecutꝰ· ꝓpter abſentiā ſacerdotis Tenti aūt ſimul
in carcerem miſſi ſunt· vbi ſāctus rogacianꝰ ꝯtri
ſtatus eo ꝙ baptizatus nō eſſet· ſufficere ſibi cre
didit ſi oſculum a fratre acciperet· Sāctus autēꝫ
donacianus rogauit ꝓ eo dn̄m· vt eſſet ei ꝓ laua
cro martiriū quod et factū eſt· Nā in eculei catha
ſta ſuſpenſi ac laniati· deīde lācea militari ꝑfoſſi·
nouiſſime capite ceſi ſunt· ix· kł· iunii· Qui tamen
dies in eoꝝ paſſione non determinat̄· Sāctꝰ quo
qꝫ pācracius filius cleonii et quirine xp̄ianorū in
frigia ciuitate· defunctis ꝑentibus· cum oīe pat̄
moniū pauꝑibus erogaret· et xp̄m pie colens· de
os gentium grauiter blaſphemauit· ꝑ̄ſentatꝰ eſt
diocleciano auguſto· cum in etate· xv· annoꝝ eſſet
Cunqꝫ coram eo de vanitate deorūꝫ ſubtiliter diſ
putaret· et imꝑatorem euidenti ratōne cōfundēt
iuſſu eiꝰ decollatꝰ eſt· Ad cuiꝰ ſepulcrum vt dic
gregorius thuronenſiſ· quiſquis falſū iurare uolu
erit· anteq̄ ad cācellū chori eccleſie veniat· aut ſta
tim a demone captꝰ inſanit· aut cadens in pauimē
tum ꝓtinus vitam ꝑdit· Huiꝰ paſſio celebrat̄ q̄r
to idus iunii· ¶ LXXIIII ¶ De ſancto marcel
lino et petro et arthemio· ¶ Ex geſtis eorum·

EA quoqꝫ tēpeſtate paſſi ſūt rome iiij· non̄
iunii· marcellꝰ ꝑ̄ſbiter. et petrus exorciſta·
ſub iudice ſereno Hunc enim petꝝ arthe
miꝰ carcerariꝰ ꝓ fide xp̄i multotiens ceſum ī vi
culis detinebat· Cuiꝰ filia dum a demone vexare
tur· et a patre quotidie plāgeret̄ dixit ei petrꝰ· ꝙ
ſi in xp̄m crederet· ſtatim eius filia ſanitatē recipet
Cui arthemiꝰ· miror cōſiliū tuum· quia deꝰ tuus
te liberare non poteſt cū illi credas· et ꝓ eo tāta
ſuſtineas· et quomodo filiā meam ſi ei credidero
liberabit· Reſpondit petrus· potenſ eſt deꝰ libera
re me· ſed vult vt ꝑ tempalem paſſionē ꝑueniā ad
gloriā ſempiternā· At ille· Si me inquit vis crede
re deo tuo· cathenas et clauſtra ſuꝑ te duplicabo·
et ſi te deꝰ liberauerit credā illi· ſi tamen ꝑ̄ꝰ filiāꝫ
meam ſanam videro Qđ cum feciſſet· ait petrus·
Vade in domum tuā. qꝛ modo videbis me loquen
tem tecum· Qui cum abiiſſet· et cādide vxori ſue
hec diceret· affuit ſanctꝰ petrꝰ indutꝰ veſtimētis
cādidis· et tenens in manibꝰ ſignum crucis Cuiꝰ
ſtatim pedibꝰ ꝓuoluti· virtutēꝫ dei cōfitent̄· & ſa
nata filia eoꝝ· omnes qui erant in domo arthemii
baptizant̄ Cunqꝫ ad domū illā plurimi cōuenirēt
vt apta videntes miracula baptiſmum peterent
Abiit petrꝰ ad marcellinū ꝑ̄ſbiterū· et omnes ab
eo baptizati ſūt· Tunc iuit arthemiꝰ ad alioſ īcar
ceratos ꝑmittens vt exirent liberi quicūqꝫ uellēt
fieri xp̄iani· Qđ dum fieret· & rumor ad ſerenūꝫ
iudicē ꝑuenisset· qui ꝑ· xl· dies infirmꝰ· huic ope
ri vacare non poterat· iuſſit omnes incarceratos
adduci Quos omnes arthemiꝰ cōuocās. et eorum
manus deoſculans dixit eis. vt ſi quis ire vellēꝫ ad
martirium veniret intrepidus· et ſi quis nollet. ab
iret illeſus·

¶ LXXV ¶ De paſſione eorūdē ſanctorum m.

CVm ergo audiſſet iudex ꝙ marcellinus
& petrus illos qui erāt in carcere bapti
zaſſent. & abire ꝑmittentes.ipi ſponte in
carcere remāſiſſent. iuſſu irati iudicis introducti.
ſeꝑatim in carcere retrudūtur Marcellinus quidē
nudus ſuꝑ vitrū fractū ꝓſterniť. & ei lumē & aq̃
negať Petrꝰ vero in alio carcere ī cippo artiſſimo
cōſtringiť. Tūc venit āgelus ad marcellinū.ſoluēſ
qꝫ & inducens duxit ad petꝝ. Ipm quoqꝫ ſoluens
ambos duxit ad arthemij domū. iubens eis vt vij
diebꝰ populū cōfortarent Et. viij̊. die ſe iudici ꝑ
ſentarēt Cū ergo marcellinꝰ & petrꝰ in carcere ñ
eſſent inuenti. iudex arthimeū cū vxore ſua & fi
lia adductos ad ſe. & ſacrificare nolentes. iuſſit
eos terra obrui. Qui cū veniſſent ad locū. ſāctus
marcellinꝰ in illa cripta miſſā celebrauit. ꝓtegen
tibus ſe alijs xpianis. Et poſt hoc ait marcellinus
ad incredulos Ecce vos ledere potuimꝰ. & arthe
miū cum vxore & filia liberare.noſqꝫ ipi liberi ab
ſcedere. ſed neutꝝ fecimꝰ. Quid vos ad hec. Tūc
irati gentiles. arthemiū gladio ꝑcuſſerūt. Matrem
vero cū filia ꝑcipitātes lapidibꝰ obruerūt. Mar
cellinū aūt & petrū ducentes ad ſiluā nigrā. q̃ ho
die in honore ſāctoꝝ ſilua cādida appellať ibi eos
decollauerūt. Quoꝝ aīas veſtibꝰ ſplendidis & gē
mis indutas. his qui eos decollauit nomine doro
theus vidit āgeloꝝ manibꝰ in celū deferri. Vnde
ipe xpianus effectus. tādem in pace quieuit. Paſſi
ſūt aūt rome arthemius & uxor eius cādida. cum
filia paulina. viij̊. idus iunij ¶. LXXVI. ¶. Paſ
ſio ſāctoꝝ ſergij & bachi ¶ Ex geſtis eorum.

EA tempeſtate paſſi ſūt etiam ſub maximia
no ſācti. ſergius & bachꝰ. qui cū eſſent ꝑ
micerij palatij apud eūdem imꝑatorē. de
xpianitate ſūt accuſati. Qd̄ ille non credēs. duxit
eos ſecū ad templū iouis. eiqꝫ ſacrificans. vidit ꝙ
illi extra templū remanentes. pollui noluerūt ido
laticis. vnde comꝑto ꝙ xpm colerent. ꝓrimus di
ſtinguntur. & veſte militari depoſita. cathenis
onuſti. ꝑ totā ciuitatem ducūtur. & ſic ad palati
um reducti xpm pleniſſime confitenť. & cathenis
grauiſſimis alligati. longe ad ducē antiochū deſti
nantur. Cū ergo anteꝗ̄ a duce interrogarenť. bis
ab angelo cōfortati fuiſſent. & ſequenti die cum
ipo de idoloꝝ erroribꝰ diſputarent. Sergiꝰ ī car
cerem mittitur. & bachus extenſꝰ. neruis crudis
vſqꝫ ad fluxū ſāguinis. & diſruptōnem vētris ac
iecoris laniatur. magiſqꝫ tirānum ꝓuocās. & tan
dem ad vocem dei vocātis expirās. deuorādus a
beſtijs ꝓcul extra caſtra iactať. & aduolātes vo
lucres illeſū eum a beſtijs ſeruauerūt. donec fide
les eū in tumulo ſepelirent. Eadem nocte cum ſe
ſergiꝰ a ſocio deſtitutū lugeret. apparuit ei ſāctꝰ
bachꝰ in habitu militie & vultu angelico. monēs
eum vt ne merore deficēt. ſed fortiter ipm ſequēſ
ad ꝑatam ſibi gloriā ꝑueniret. Igitur ſequenti die
antiochus ſergiū multis verbis ſacrificare monu
it. ſed ille non acquieſcens. ſe potius tormētis ex
poſuit. & clauatis ſotularibꝰ calciatus ante currū
eius. ix. miliaribꝰ cucurrit Sequenti vero nocte ī
carcere ab angelo ſanatus & cōfortatus. mane fa
cto. ante ātiochū ſanus ſtetit Nolenſqꝫ cōſentire
idolis. rurſus eiſdē ſotularibꝰ calciatꝰ ad aliud ca
ſtellum ſimiliter. ix. miliaribꝰ ante eū cucurrit. &
ſic adhuc īmobilis. data in eum ſententia. cum ma
gna multitudie hoim & etiā feminaꝝ que de late
bris ſuis exierāt. vt cū eis mortem ſācti ſergij fle
rent. Veniens ad locū. et voce angelica cōfortatꝰ
flexa ceruice decollatꝰ occubuit. Cuius ſāguis ſic
terra dehiſcente abſorptus eſt. vt nullꝰ gētiliū ad
locū ꝓ timore martiris appinquaret In ipo autem
loco a chriſtianis diligenter ſepultus eſt. Poſt lō
gum vero tempꝰ. cū chriſtiani corpꝰ eius furtim
auferre ac trāſferre vellent. nolens beatꝰ ſergius
furtim tolli. qui dudū iuſſus fuerat publice ꝑ vr
bem circūduci. tātam circa locū claritatē oſtēdit.
vt caſtelli cuſtodes. ignem ab hoſtibꝰ accendi pu
tarent. ꝓrūpentes cum armis vt eos īſequēdo im
pedirēt. ꝑmiſſu tamen militū corpꝰ ſāctum ī pul
cro tumulo poſuerūt. donec. xv. epiſcopi cōuenię
tes ad locum. cōdignā ſuꝑ eum baſilicā ꝯſtruxerť
Hoꝝ paſſio celebratur nonas octobris.

¶ LXXVII ¶ De ſancta eufemia virgine.

¶. Ex geſtis eiꝰ.

EAdem quoqꝫ tempeſtate paſſa eſt ſancta
virgo eufemia in ciuitate calcedonia. filia
fiſofronis ſenatoris et theodoē. ſb̄ priſco
ꝓcōſule. cum hac erant in carcere. xlix. martireſ ſā
cti ꝑ. xix. dies ibidem a ſpūſācto nutriti. qui ſimľ
cum ea priſco preſentati. et ab eo interrogati. cuꝫ
fidem chriſti cōſtāter confitentes ſupplicijs ſe of
ferrent. iuſſi ſūt ſinguli tormentis puniri. Cūqꝫ
ꝑ ſingulos dies torquētur. mutuo ſe ad ſuſtēta
tōnem certaminis hortabanť. Item priſco preſēta
ti et ab eo cōmoniti vt deo ſacrificarent marti. cū
quaſi ex vno ore erroreꝫ arguerent. iuſſit eos ala
pis cedi. donec miniſtri cedentes quaſi mortui de
ficerent. Sed cū cederenť. facies eoꝝ magis albeſ
cebant Priſcus autem habito ꝯſilio cum appliano
ſophiſta chriſtianoꝝ accuſatore. iuſſit eos recipi
in carcerem. donec mitterenť ad regem. Et cū du
cerenť in carcerem. priſcꝰ quaſi fera currens ī gre
gem. arripuit beatā eufemiam. eſtimās ꝙ ſicut ip
ſe vas infirmū et inutile erat. infirmū vas inueni
ret. et ait ei. honora te ipſam. et ſubſtātiam tui ge
neris ne amittas. vel noticiam. et ſi corrupta es v̊
bis vt mulier. reūtere et īmola deo marti. At illa
cum ꝑus erectis in celū oculiſ domini hieſu auxili
um poſtulaſſet. reſpondit. Non in natura corpo
ris eſt fortitudo certaminis. ſed in virtute ſpūſſā
cti Igitur corpore quidem. mulier cōſto. ſēſu aūt
virili ¶ LXXVIII ¶ De paſſione eiuſdem.

TVnc ꝓcōſul iratuſ ꝙ a muliere vinceret
iuſſit argumentū ſtare rotaꝝ. et illā me
dio poni. vt extenſa et cōtrita et cito red
deret ſpūm. Ipſa autem tormēto rotaꝝ impoſita.
pectori ſuo chriſti ſignaculū prepoſuit. et tirāno
inſultare cepit Cunqꝫ corpuſ eius ꝑ ſingula mēbra
cōfringereť. ſenſus animi cōualeſcebat. et benedi
cens deum orabat. Tunc cōfeſtim angelꝰ de celo
deſcendens argumenta rotaꝝ ꝯfregit. et miſtros
in paliſim diſſoluit Illa autem bona certatrix ſine
macula. et hilari vultu corā omnibꝰ exiuit. Cui cū
priſcus minaretur incendium niſi ſacrificaret. et il
la terrores eius non timere ſe diceret. eo ꝙ adiuto
rem chriſtum haberet. Priſcꝰ iuſſit fornacem. cu
ius flama ꝑ xlv. cubitos extenderet accendi. et in
tus eam ꝓijci. At illa ſtans hilari vultu. deū bene
dicebat. et vt eam ſicut tres pueros de camino eri
ꝑet exorabat Cunqꝫ miniſtri eam precinctaꝫ tene
rent. iubente priſco vt eam in igneꝫ ꝓijcerēt. vnꝰ
ex his ſoſtenes habens cultelluꝫ ad cingulū. reſpe
xit ad ꝓcōſulem et ait ei. hoc gladio me interfici

iubē. quia impoſſibile eſt michi ſuꝑ iſtam manus
mittere Video enim ante oculos exercitū cādida
torum illam expectātium · Victor autem aliꝰ mi
niſter · zonam eufemie ſoluit et ait · oro te ꝓcōſul
ſolue me ab iſta neceſſitate · qꝫ g̃ue eſt in eam mā
extendere Video em̄ in ore fornacis ſtantes viros
qui ignem diſꝑgunt. et expectātes ſāctā et īmacu
latā ꝯſeruare volūt · Tūc ꝓcōſul hos quidē cuſto
diri. et alios cōſiſtere iuſſit Ceſarius aūt barbarus
quidam illam apprehendit · et in ignē ꝓiecit · Quā
āgeli ſācti cōfeſtim ſuſceperūt ac flamā diſꝑſerūt
Ceſarius aūt cōbuſtꝰ fuit. & virgo ſtās in forna-
ce media quaſi in platea · regē dominū honeſte cō
ſpiciens · expanſiſqꝫ manibus eum benedicēs · tan
dem exiuit · Tunc indignati ꝓcōſul · & apprianus
iuſſerūt afferri ſerras acutas & ſarthagines igni-
tas. ac ꝑ argumēta artis ferrarie mēbra virginis diſ
ſolui ꝑ ꝑtes & in ſarthagine interponi · vt tanꝗ̃
puluis fierent · Qua ſuꝑ ſerras poſita · ſerre cōfra
cte. & ſarthagines extincte ſūt · nichilqꝫ ei nocue
rūt · Pꝰ hec eā in ſtadio poſuerūt. & quattuor leo
nes · duaſqꝫ beſtias cōtra eam dimiſerūt · At illi ī
ſilientes veſtigia eius oſculati ſūt · Sed vt cōple-
retur eius martiriū currens vna ex beſtijs eā mo
mordit · liuorem tamen nullū ei fecit · & vox de ce
lo facta eſt · Eufemia aſcende. & palmā tuā recipe
Poſt hāc vocem ſonus etiā factꝰ ē ita vt cōmoue
ret̄ locus ille & tremuerūt omnes · Ipaqꝫ v̓go fa-
cta oratōne reddidit ſpūm · Cuiꝰ corpꝰ pater eius
& mater ſepelierūt in locū nouū Compleuit enim
martiriū ſuū · xvj kl' octobris ·

C · LXXIX ·

C · Paſſio ſācti firmini ambianenſis ·

C · Ex geſtis eius ·

PReterea ſb̄ diocleciano & maximīo · erat
in vrbe iberienſi que dicit̄ pāpilonia · ſena
tor nobilis in ordine ꝑmus · & nomine &
ope firmꝰ · qui filiū ſuū firminū honeſto p̄ſbitero
tradidit · diuinis literis imbuendum Qui firmin
us annoꝝ · xvij · in ſāctitate & doctrina proficiēs.
ac ꝓ honeſto iā ſene p̄dicās · ab ipo ad honoratum
tholaſanū epm̄ miſſus eſt · vt ab eo ordinatꝰ epūs.
xp̄m vbiqꝫ gentibꝰ p̄dicaret · Quo facto · firminꝰ
epūs rediens ad honeſtū magiſtrū ſuū āno etatis
ſue · xxxj · relictis omnibꝰ · ad gallias ꝓperās ande-
gauis vrbem venit. ibi āno & menſibus tribꝰ mul
tos p̄dicādo cōuertit · & beluacū cōtra valerium
p̄ſidem pugnaturus ꝓ fide ꝑrexit · Vnde multoti
ens flagellatus vſqꝫ ad mortem ſergij ſucceſſoris
valerij in carcerem clauſꝰ fuit · Sed tūc a popu-
lo ſolutus ibi predicauit · et baptizatis omnibꝰ. ec
cleſiiſqꝫ cōſtructis · inde ābianis ꝑrexit et in xl · di
ebꝰ tria milia hominū baptizauit · Audientes hec
longulꝰ et ſebaſtianꝰ preſides. ab vrbe treuerenſi
ad ābāenſem venerūt · et iuſſu eoꝝ cōuenientibus
cūctis firminū corā ſe grauiter accuſatū · dū firmiſ
ſime cōfiteret̄ chriſtū · timens preſes ſeditōnē po
puli precepit in carcere decollari · fauſtianꝰ autem
ſenator qui eū receperat · et quē ipſe cathezizaue
rat · domūqꝫ eius ad baptiſmi gratiā aduocauerat
nocte corpꝰ eiꝰ rapiēs in cimiterio ſuo ſepeliuit ·
Hic fauſtiniāꝰ fuit pater ſācti firmini epiſcopi d̄
quo infra dicetur Sebaſtianus vero preſes poſt
modicū a ciuibꝰ beluacēſibus occiſus eſt · huiꝰ ſan
cti paſſio celebratur · vij · kl' · octobris C · LXXX ·

C Paſſio ſāctoꝝ felicis et adaucti ·

C · Ex geſtis eorum ·

SEd et cū diocleciānus et maximianꝰ xp̄ia
nos occiderēt · duos fratres felices nomīe
et ope · p̄ſbiteros ſibi oblatos ad dractū
prefectum miſerūt · Quoꝝ ſenior cū ex iuſſu pre
fecti ductus eſſet ad templū ſerapis vt ſacrifica-
ret · exuflauit in faciem ſtatue et ſtatī cecidit · Ite-
rūqꝫ ductꝰ ad ſtatuā mercurii ſimiliter ſufflauit ·
et ſimiliter corruit · Tercio quoqꝫ ductꝰ ē ad ſta
tuam diane ſimiliter fecit · Tunc reductꝰ ad pre
fectum in eculeo ponitur · et in quibus maleficiis
hoc feciſſet inquiritur · Qui cū reſpondiſſet · ſe n̄
hoc feciſſe dyaboli maleficiis · ſed om̄ipotentis d̄i
beneficiis · Iratus prefectꝰ iuſſit eū duci ad locū
ſecūdo miliario ab vrbe via oſtenſi · ibiqꝫ ad ſacri
ficādum cuidam arbori ſacrilege que illic excelſa
ſtabat cōpelli · Quod cū fieret. ſāctus felix genua
ſua figens orauit · et poſt ab oratōne ſurgens atqꝫ
in arborem ingētiſſimā exufflans · eā a radice ſubū
tit et templū eius · vel ſimulacrū et arā ea corruen
te penitus cōtriuit · Quo etiā audito prefectꝰ iuſ
ſit eū ibi decollari · lupis ac canibꝰ dereliqꝫ Tūc
quidā chriſtianus occultus repente ꝓrūpēs ī me
dium · palā ſe ꝓfeſſꝰ ē eē chriſtianū · Statimqꝫ ſil'
ad arboris predicte locū venientes · et ſe inuicem
oſculantes decollati ſūt · Illius ergo nomē chriſti
ani ignorātes. adauctū eum appellauerūt · eo ꝙ ſā
cto felice auctus ſit ad coronā martirii · quos cū
ſepeliſſent chriſtiani in foueam quā fecerat arbor
euerſa · pagani volētes eos effodere a dyabolo ſūt
arrepti. et quicūqꝫ in eos manꝰ mittere temptaue
runt · Paſſi ſunt autem tercio · kl' ſeptembris ·

C LXXXI C · De ſācto adriano et eiꝰ vxore na
talia · C Ex geſtis eorum ·

CVm autem maximianꝰ imparor in nicho
media ciuitate grecie idolis īmolaret · iuſ
ſu eiꝰ ex diuerſis locis ad ſupplicia chriſti
ani trahebātur Nam et vicini vicinos · et ꝓpinqui
domeſticos ꝑtrahebāt Alii timore pene · alii amo
re ꝓmiſſe pecunie · inter quos xxiij · in ſpeleo lati
tātes · et a ꝑquirētibꝰ cōprehenſi ſunt · ferro vin-
cti ad ceſarem ꝑtrahunt̄ · ſeqꝫ chriſtianos eſſe libe
re ꝓfitentes · extendunt̄ et cedunt̄ · et minas eiꝰ am
plius irridentes · ora duris lapidibus cōtundunt̄ ·
et annotata vniuſcuiuſqꝫ reſponſione · ferro victi
ꝑ totum corpꝰ in carcerem detrudunt̄ · Tūc adri
anus p̄or officii militaris ex eoꝝ cōſtātia compun
ctꝰ · dixit eis · Adiuro vos ꝑ deum veſtrū ꝓ quo
tanta patimini · vt dicatis michi que ſit remunera
tō veſtra quā expectatis ꝑ iſta tormenta At illi ī
quiunt. oculꝰ non vidit. nec auris ⁊c̄ · Hoc audiens
adrianꝰ · ſtatī exiliens ī medio eoꝝ dixit Annotate
me cum iſtis · quia et ego chriſtianꝰ ſum Qd̄ cum
miniſtri celeriter imꝑatori nūciaſſent · iratꝰ nimis
adductum reſipiſcere monuit · et nolentem ei acq̄
eſcere · ferro vinctum cum ꝯdempnatis eū ī carce
rem trudi iuſſit · Natalia vero vxor eius · cum hoc
ꝑ nuncium didiciſſet · ſciſſa veſte plorans et eiulās
interrogauit pueꝝ · cur dominꝰ ſuꝰ ī carcere clau
ſus eſſet · At ille · vidit inquit quoſdā chriſtianos
nolentes ſacrificare torqueri. et cum illis annota
ri ſe faciens · dixit ſe cum eis velle mori · Tunc illa
que actenus ꝓpter ꝑſecutōnem celauerat ꝙ eſſꝫ
chriſtiana. gaudens mutata veſte cucurrit ad ca
cerem · et vincula viri ſui deoſculans · cepit eum ī
omnibus cōfortare · rogans eum ī hoc quod cepe
rat ꝑmanere · nichil de terrena gloria reſpicere. ſꝫ
ſemper ad celeſtia et ad eterna ſuſpirare · nulla

tranſitoriā tormēta timere · ſed infinita maiora in-
ferni ſupplicia q̄ꝛ euaſerat exultare · Poſt hoc vin-
cula ſanctoꝝ et pedes deoſculās · q̄tum potuit vt
viꝝ ſuū ꝯfortarēt rogauit. Et ſic oībus valefaciēs
iuxta ꝯditū viri ſui diem paſſionis eorū vocanda
ad domū ſuā ꝑrexit. ❡ · LXXXII ·

Qualiter de carcere exiens vocauit eam ad ſuam
paſſionem ·

POſt modicū igit̄ audiēs adrianꝰ ſue paſ-
ſionis adeſſe diē · licentiā a ſanctis accipi-
ens ꝑgere & vocare nataliā ſicut ei cum
iuramēto ꝓmiſerat · Dās qꝫ munꝰ cuſtodibꝰ egreſ-
ſus eſt · Cumqꝫ ad domū ꝑueniſſet · audiēs natalia
q̄ adrianꝰ abſolutꝰ veniret · eſtimās eū fugiſſe de
carcere · amariſſime flere cepit · et ſurgēs ꝯtra eum
hoſtiū clauſit · et ait · Nō michi ꝯtingat colloq̄ oꝛi
eiꝰ qui deū ſuū negauit · O miſer q̄s te ſeꝑauit a
ſanctis · quis te ſeduxit · ut recederes a ꝯuentu pa-
cis · Cur fugiſti ante pugnā · Heu me nō eſt michi
ꝯceſſū vniꝰ hore ſpaciū ut vocarer vxor martiris.
ſed vxor tranſgreſſoris · nūc exultauerā modicum.
& michi ſemꝑ erit obꝓbrium · Hec & h̄mōi audiēs
adrianꝰ vehemēter gaudebat · mirauſqꝫ verba femi-
ne iuuenis & ante · xiiii · menſes nupte ex hoc ardē-
tior factꝰ ad martiriū libētiſſime ambiebat · Cūqꝫ
videret eā grauiſſime tribulari dixit ei · Api michi
domina · nō em̄ ut putas martiriū effugi · ſed veni
vocare te ſicut ꝓmiſerā tibi · ut p̄ſens ſis etiam no-
ſtre paſſioni · At illa nō credēs · Vide inq̄t quomō
ſeducit me trāſgreſſor · quomō mentit̄ alter iudas.
Cui adrianus · api inquit citiꝰ · q̄ꝛ vadā & me vltra
nō videbis · et poſtea lugebis · eo q̄ me ante exitū
meū nō videris. Nā fideiuſſores dedi ſāctos mar-
tires · et ſi miniſtri me inq̄rentes nō inueniūt · torm̄-
ta ſua ſimul & mea ſuſtinere habebūt · qui pene iā
ex penis illatis mortui ſūt · Tunc illa ſtatim aꝑuit
& ſibi inuicē ꝓſtrati cū lacrimis ſimul abierūt ad
carcerē · Diſcurrēs āt natalia ꝑ ſingulos martires
p̄cioſis lintheaminibꝰ eoꝝ vulnera putrefacta de-
tergebat · et membra lintheis colligebat · ❡ ·
LXXXIII · ❡ De paſſione eiuſdē ſācti adriani ·

STatuta aūt die iuſſit eos imꝑator edu-
ci · qui penitus reſoluti q̄ꝛ ambulare non
poterāt portabant̄ · Adrianus vero vin-
ctis manibus retro ſequebat̄ · Cūqꝫ caueret imꝑa-
tor · ne putrefacti penitꝰ ante p̄parata tormenta
ſubito morerent̄ · Adrianꝰ eculeum ſibi portans ei
p̄ſentat̄ · & in ꝯfeſſione ꝑmanens a quattuor militi-
bus duris lignis grauiſſime verberat̄ · Iterūqꝫ ab
eiſdē vſqꝫ ad effuſionē viſceꝝ laniat̄ · et ſic ī ligno
extenſus in carcere cū alijs recludit̄ · Erat aūt iuue-
nis delicatꝰ annoꝝ · xxviij · Beata v̄o natalia q̄ ſin-
gulas eiꝰ reſpōſiones ad martires referebat · ipſū
ferro vinctū & ſuppinū iacentē q̄tū poterat con-
fortabat · Sancti quoqꝫ in pauimento iacentes ad
eum manibꝰ irrepebāt · et oſculū ei cū ſanctis mo-
nitis offerebāt · Audiēs aūt imꝑator q̄ multe ma-
trone eis ſedule miniſtrarēt · iratꝰ ne vlteriꝰ ad eoſ
introirent imꝑauit · Tūc ſe ſācta natalia tonſora-
uit · et ſic eis ī habitu virili miniſtrās · ad hoc alias
exemplo ſuo roborauit · Hoc aūt viꝝ ſuū petijt · cū
eſſet in gloria · primā p̄cem ꝓ ſe faceret · quatenus
eā dn̄s intactā cuſtodiēs ab hoc ſeculo citiꝰ euoca-
ret · Rurſꝰ audiēs imꝑator q̄ ſic matrone feciſſēt ·
iuſſit incudē afferri vt ꝯfractis ſuꝑ eā cruribꝰ ſan-
cti martires interirēt · Vidēs aūt natalia miniſtros
venire · timēs ne vir ſuꝰ ex alioꝝ ſupplicijs terreret̄

rogauit illos vt ab illo inciperēt · p̄uſq̄ alij puniren-
tur · et ſic abſciſis pedibꝰ · & cruribꝰ ꝯfractis · nata-
lia rogauit eū vt manū ſibi abſcindi ꝑmitteret · qua-
tinus alijs ſanctis q̄ plura paſſi fuerāt cōpar eēt.
Quo facto · cū adrianꝰ reddidiſſet ſp̄m · ceteri ſan-
cti vltro pedes ad carnifices extendētes · ſimili mā-
tirio migrauerūt ad dn̄m · Quoꝝ corꝑa cū miſtri
iuſſu imꝑatoris in fornacē cōburēda portaſſent · et
in ignē ꝓijcerent · factꝰ eſt ſubito terremotꝰ · tan-
taqꝫ aeris tempeſtas vt multi miniſtroꝝ relinquē-
tes ea fugerēt · & multi expirarent · Fideles autem
cū mulieribꝰ ibi ſtantes ab extincto pluuijs igne
corꝑa ſanctoꝝ illeſa rapuerūt · et in naui cuiuſdā
xp̄iani qui volebat ire ꝯſtantinopolī (que tūc bi-
zantiū dicebat̄) poſuerūt · vt illic interī ꝑmanerēt
donec pacē eccleſie reddita ea iteꝝ cū honore r̄fer-
rent · Hoꝝ paſſio celebrat̄ ſexto idus ſeptēbris · ❡
LXXXIIII · ❡ De vita & trāſitu ſc̄e natalie ·

NAtalia v̄o domi remāſit · et habēs manū
ſancti adriani q̄ſi ſolatium vite ſue · ad ca-
put lectuli ſui nullo ſciēte repoſuit · Nō
multo poſt tribunꝰ quidā rogauit imꝑatorem · vt
nataliā ſibi daret in ꝯiugem · Erat em̄ pulcherrima
& nobiliſſima · ac diuitijs cumulata · At illa matro-
na de hoc ſibi loquentibus · gaudere ſe dixit · et q̄ſi
ad ſe p̄parandū inducias triduanas impetrauit · re
aūt vera ad fugiendū · Et interim ī lectulo ſuo ne
pollueret̄ rogans · ex merore & triſticia obdormi-
uit · Et ecce vnꝰ ſanctoꝝ martirū ei aſtās dulciter
eā ꝯfortauit · querētiqꝫ de viro ſuo dixit · q̄ primus
oīm ante xp̄m apparuit · Sꝫ ſurge inquit & aſcende
in naviculā et nauigās veni vbi ſunt corꝑa noſtra ·
Ibi em̄ viſitabit te deus et ꝑducet ad nos · Euigi-
lans itaqꝫ ſolā manū ſācti adriani ſecū ferēs · nauē
cū multis xp̄ianis fugientibꝰ aſcendit · et nauigan-
tem tribunus cū multis militibꝰ inſecutus · multis
eoꝝ ſubmerſis · repulſus vento ꝯtrario · vix euaſit ·
Media v̄o nocte dyabolꝰ in ſpecie naucleri ī naui
fantaſtica clamās · nauigantes cū ſācta natalia vn-
de eſſent inq̄ſiuit · et quo tenderēt · Quibꝰ reſpon-
dentibꝰ · de nichodemia bizantiū nauigamus · Erra-
tis inquit · ad ſiniſtrā ꝑgite ut rectiꝰ nauigetis · Cū-
qꝫ iā vela mutarent · apparuit ei ſanctus adrianus
quaſi in nauicula ſedens · et monuit eos nauigare
ſicut p̄us ceperāt ne ꝑirent · Natalia aūt valde ga-
uiſa eſt cū ſanctū adrianū antecedere cognouiſſet.
Cū ergo ꝯſtantinopolim ante diē appuliſſēt · et ad
domū in qua erāt ſanctoꝝ corꝑa introiſſent · Nata-
lie poſt orationē p̄ labore itineris dormiēti · ſāctꝰ
adrianus apparuit · eāqꝫ ſalutans in eternā requiē
ad ſe venire p̄cepit · Que cū euigilās aſtantibus in-
dicaſſet · et valefaciēs eis · ſpiritū emiſiſſꝫ · accipiētes
corpꝰ eiꝰ fideles · iuxta ſanctoꝝ corꝑa ſepelierunt ·
multiqꝫ renunciātes omibus ibi deo in perpetuum
ſeruierunt · ❡ · LXXXV ·

Paſſio ſanctorum ſimplicij fauſtini et beatricis
❡ Ex geſtis eorum ·

EO tp̄e ſimplicius et fauſtinus fratres ro-
me multa ꝓ xp̄o ſupplicia ꝑtulerūt · tan-
demqꝫ capitalē ſententiā ſubire iuſſi ſūt.
et corꝑa eoꝝ ligato in colla ſaxo · in tiberī ꝓiecta
ſūt · que · ſ · eoꝝ corꝑa ſoror eoꝝ germana virgo no-
biliſſima beatrix noīe et oꝑe · cum quibuſdā p̄ſbite-
ris et aliis xp̄ianis inuenta leuauit et ibidē ſepeli-
uit · ſ · in loco q̄ vocat̄ ſextū philippi uia portuēſi
tercio · kl' auguſti · Huiꝰ beatricis p̄diū qd̄ fuerat
ei cōmune cū fratribus · cū uicinus poſſeſſor noīe

B

lucreciꝰ ambiret·teneri eā fecit ut ydolis īmolaret.
ꝙ ꝯſtanter reſiſtentē.iuſſit poni in carcerē·quouſ
qꝫ cogitaret de illa·Noctu vͦ fecit eā a ſeruis ſuffo
cari·Quā ſācta lucina ſepeliuit·cū ſāctis fratribꝰ
in ſexto philippi·quarto·kl'·auguſti ·Poſt hec lu
creciꝰ ambicioſus poſſeſſor ꝑdiuꝫ ſanctorū intra=
uit·et quaſi ſanctis martiribꝰ inſultās·amicis ſuiſ
ꝯuiuiū fecit· Dū aūt epularent̄·quedā illic mulier
erat·que filiū ſuū lactabat·qui·ſ·infantulꝰ pānis
inuolutꝰ·vocē emiſit in ꝯuiuio·corā oīibꝰ dicens
Audi lucreci·occidiſti & inuaſiſti·ecce datꝰ es in
poſſeſſionē inimici·Statimqꝫ lucreciꝰ timēs ac tre
mens a demone arripit̄·et ꝑ tres horas ita vexatꝰ
eſt vt in ipo ꝯuiuio moreret̄·Vnde timētes oīes
qui aderant·ad xpīanos ꝯfugiebāt·et xpīani facti.
oībus narrabāt ſācte beatricis paſſionē in ꝯuiuio
vindicatā· ¶·LXXXVI·

De bona indole ſancte criſtine virginis·

Paſſa eſt etiā eodē tpe in ciuitate tiro xpī=
na virgo·Que dū eſſet infantula nōdū
annoꝝ.xij·vnica patri ſuo nobili nomie
vrbano magiſtro militū·pater eā in turrim quam
fecit excelſā cū·xij·puellis induxit·deoſqꝫ aureos
& argenteos illic ſtatuit·ut eos adorarēt·Et quia
magni decoris erat·nunꝙ ut ab hoibus ꝯſpicerer̄
inde deſcenderet· Que in dilectōe etiā dei poſita.
cū thus ad offerendū in altare ydoloꝝ accipet.ī fe
neſtra ad orientē illō ponebat·Stāſqꝫ ad feneſtrā
in celū intuēs ſtellas aſpiciebat·orāſqꝫ deū in cor
de ſuo ingemiſcebat & flebat·Quā cū ancille ꝓci
dentes ad pedes eiꝰ obnixe rogarent vt dijs ſacri
ficaret·et nō deū alienū coleret·ne pater eius hoc
audiens·ipās cū genere ſuo quaſi ſeductrices filie
diſperderet·Illa vͦ ꝯſtanter reſiſtens·eas potius
a dyabolo & ydolis eiꝰ ſeductas dicerꝫ·Intrauit
vrbanus ut videret filiā ſuā·et deos ſuos adorarꝫ
Qui cū ab ancillis audiſſet ꝙ filia ꝑ·vij·dies dijs
nichil obtuliſſet·filiā blande corripuit·et illa deo
celi ſacrificiū offerre ſe dixit·At ille verb eiꝰ deci
piebat̄·putās ꝙ de ſacrificio deoꝝ loqueret̄·et ac
currens eā oſculari voluit·ſꝫ illa exclamauit et ait
Nō polluas os meū.qꝛ mundā oblatōeꝫ offerre vo
lo regi celeſti.Cūqꝫ pater eiꝰ adhuc in verbis eius
erraret putās ꝙ de idolis diceret·illa in cubiculo
ſe recludēs·celeſti deo ſacrificiū offerebat·et cum
fletu orabat·Qua orāte·angelꝰ ante faciē eiꝰ ſtetit
eāqꝫ ꝯfortauit.Illa aūt ꝯuerſa in dextris panē can
didū & dulcē inuenit·quē ab angelo bñdici petijt
dicens· Ecce eñ·xij·dies ſūt ex quo panē non gu
ſtaui·Tūc angelꝰ accipiens panē benedixit & fre
git eiqꝫ dedit·et illa guſtauit·facto aūt veſꝑe ac=
cipiens ydola patris ſui ꝯfregit·et paupibꝰ dedit

¶ LXXXVII· De agōe eiꝰ ſb patre ſuo vrbano·

Die aūt facto.veniēs vrbanꝰ & querens
quid de dijs eſſet factū. Cū audiſſet ab
ancillis ꝙ xpīna eos ꝯfractos in plateaꝫ
ꝓiecit.Iratꝰ eā palmis in faciē cedebat·et interro
gabat vbi deos abſcondiſſet·Que cū ſe nō adora
re diceret niſi celeſtē deū·& filiū eiꝰ ihm xpm·et
ſpūm ſanctū·iratꝰ ꝑcepit eā alligari·et in plateis
cedi·et iteꝝ boiā in collo eiꝰ mitti·manuſqꝫ eiꝰ &
pedes ligari·et eā ī carcerē duci·Audiēs aūt vxor
eiꝰ de filia ſua ꝙ tanta ꝑpeſſa eſſet.ſcidit veſtimēta
ſua.ac impoſito cinere capiti abijt ad carcereꝫ.ceci
ditqꝫ ad pedes eiꝰ cū fletu dicēs· Filia mea vnica
miſerere mei que māmillas meas ſuxiſti·Quid fēm
eſt tibi vt alienū deum colas·Criſtina reſpondit.

Quomō me filiā tuā vocas.cū ex genere tuo nllaꝫ
que xpīana vocet̄ habeas·Neſcis qꝛ nomen habeo
chriſti ſaluatoris mei·ipſe eſt q̄ me ad celeſtē mili=
tiam ꝓbauit·qui me ad vincendos eos q̄ nō noue
runt eū armauit·Mater hoc audiens domū redijt
et hec oīa viro ſuo nunciauit·Qui iratꝰ ſedit pro
tribunali·et iuſſit infantulā ſibi preſentari·Nolen
temqꝫ adorare deos iuſſit expoliari·et mēbra eius
tenera cruciari·donec·xij·deficerēt q̄ eā cruciabāt
Que cū adhuc in tormento ꝑſiſteret·& patri ſuo
iniquo inſultaret·ille non ſufferens iniurias·iuſſit
rotā afferri·et in ea virginē infantulā alligari.ac ſb
rota incendij flamā ſterni.oleumqꝫ deſuꝑ infundi
Cunqꝫ rota giraret̄·corpꝰ infantis ꝯquaſſabat̄·ſed
illa orante ſubito ignis exiuit·et hoīes·M·D·inter
fecit·Ipſa aūt q̄ſi ſuꝑ lectū ſtratū repauſabat ſuꝑ
rotā.et erāt angeli ꝯfortātes eā·Vrbanuſqꝫ eā de
poni iuſſit·et venientē ante tribunal interrogauit
dicens. Dic michi chriſtina·quis te docuit iſta ma
leficia·At illa·Nōne dixi tibi carnifex inmūde·qꝛ
chriſtꝰ me docuit hāc patientiam·Ipſe me docuit
oīeꝫ iuſticiā·et dei viui timorē·ꝓpterea te ꝯfūdo.
& ſeuiſſima tormenta tua deſpicio·oīeſqꝫ vͦtutes
tuas vinco cū patre tuo dyabolo·Ille victꝰ & cō
fuſus iuſſit eā ad carcerē duci.vbi cū illa ſederꝫ co
gitans mira miſteria dei·venerūt in ꝯſpectu eius
tres angeli afferentes illi prandiū.et mittētes ma
nus ſanauerūt corpꝰ eiꝰ totū·Illa aūt gratias age
bat deo·Vrbanꝰ vͦ cū cogitaſſet q̄liter eam exter
minaret·noctu miſſis·v·pueris·iuſſit in collo eiuſ
lapidem alligari·et ſic eā in mari ꝑcipitari·Quo fa
cto.ſuſceperūt eā angeli·Itaqꝫ cū angelis ſuꝑ aq̄s
deambulabat·et eleuās ad celū oculos·dñm ihesū
chriſtū orabat.vt baptiſmi eiꝰ ſignaculū ī eis aq̄s
recipet·Venitqꝫ vox de celo dicens ꝙ eiꝰ oratōeꝫ
dñs exaudiſſet.Venit quoqꝫ ſuꝑ caput eiꝰ nubes
lucida·et vidit gloriā chriſti ſuꝑ ſe venientē·et ſu
per caput ſuū coronā ac ſtolam purpureā·angeli
quoqꝫ cū ſuauitate odoramentoꝝ ante ipſā erant
& himnos pſallebāt. Illa aūt cū cōpleſſet oratōeꝫ
reuerſa eſt ad carcerē glorificās deū·Pater vͦ eiꝰ
vrbanꝰ ea nocte ꝑcuſſus cū multis cruciatibus in
tormētis aīaꝫ reddidit· ¶·LXXXVIII

¶ De agone eiuſdem ſub iudice dione·

Poſt hoc aliꝰ iudex nomine dion aduenit
cui geſta beate chriſtine officiū obtulit·
& cum eam ante tribunal adduci ꝑcepiſſet·videns
vultū eiꝰ decorū.vocauit eam iuxta ſe & blandie
batur ei·vt hoīeꝫ crucifixū relinquens·miſericor
des deos coleret·Sed cū nec blandicijs.nec minis
poſſet flecti·iratꝰ ille ꝓpter iniurias quas ei inge
rebat·iuſſit eam virgis cedi·Deinde iuſſit cunam
eream fieri·et ſubtꝰ valde incendi.picemqꝫ reſinaꝫ
& oleū mitti·Miſerūtqꝫ eam milites intꝰ·et quat
tuor ex eis cunam agitabant·ac ſanctam virgineꝫ
verſabant·Qua viriliter ꝑſiſtente·ac tiranno īſul
tante·penaſqꝫ eternas vbi cruciabat̄ vrbanꝰ cōmi
nante·iudex ira repletꝰ·iuſſit caput eiꝰ radi·eāqꝫ
nudā torqueri.ac ꝑ publicū depompari·ita ꝙ mu
lieres oīs videntes clamarent·iudex iniuſte erga
infantem agis·et mulieꝝ genꝰ ꝯfundis·iudex aūt
dixit chriſtina cras veniamus ad templū·& adora
deū magnū celeſtem ac verū·qꝛ multū te ſuſtinuit
Que reſpondit·benedixiſti impie·& a deo celeſti
aliene·vt offeram oblatōem dñatori celi & terre
qui me cuſtodiet ab oīi tua opatōe.Cūqꝫ de ver
bis eiꝰ gauderet iudex putās ꝙ ad appolinē orāno

acce̅deret·illa oꝛatione facta clamauit & ait Tibi
dico ydolū ſine anima·in nomīe dn̄i ihu xp̄i exi de
templo & ħ ſta· Qꝫ cū feciſſet·intuens hoc iudex
territ⁹ in faciem ſuā cecidit·et iteꝝ cū tremoꝛe ſur
gens ad virginē clamauit dicens· In oībus ꝑualu
erunt maleficia tua.qꝫ ꝑ xp̄i tui inuocatōnē͛ moui
ſti deū oīpotentē appollinem· Sed qꝫ multū tibi
miſeret͛·et habet ſuꝑ te pietatem·obaudiuit te·et
exiuit vt videret creaturā ſuā· Illa in verbo ei⁹ cō
triſtata·cū eū dure redarguiſſet.eo ꝙ virtutē ex
celſi dei nō cognouiſſet·oꝛauit deū·vt ſtati͛ ydo
lum illud caderet & arena fieret· Qꝫ & factū eſt.
& crediderūt in illa die triamilia viroꝝ·iudex aūt
ꝯterritus ait· Si audierit rex ꝓdigia q̄ facta ſūt in
appollinē ꝑ maleficia chꝛiſtine·male me habet ꝑde
re·et ſtatim ī ſemetipſo anguſtiat⁹ moꝛtuus eſt·
Cui⁹ aſſeſſoꝛ iuſſit xp̄inam ī carcerē mitti.

LXXXIX· ¶ De extremo ei⁹ agone ſħ iuliano·

Poſt hoc & ali⁹ iudex noīe iulianus adue
nit·qui geſtis eius auditis·ſtatim eā ſibi
ꝑ̄ſentari fecit· Que cū ad ſacrificandum
nō poſſet induci·iuſſit ꝑ tres dies foꝛnacē incendi
& eā intus vſq͛ ad dies·v·mitti· At illa cū angel'
deū in foꝛnace laudabat·et magna vox inde exibat
Cūq͛ milites iuliano retuliſſent·ſe magnos terro
res de foꝛnace exeuntes audiuiſſe·iuſſit eā apiri.&
inuenerūt chꝛiſtinā tanq̄ de lauacro ꝓcedentē·de
umq͛ laudantē· Deinde iuſſit iulian⁹ ſerpentariū
adduci.& duos ſerpētes.ac duas aſpides ſuꝑ eam
dimitti· Quo facto.duo ſerpētes accurrētes colli
gauerunt ſe ad pedes ei⁹.& lingebāt plantas eius
Due quoq͛ aſpides accurrentes ſuſpenderūt ſe ſu
per mamillas ei⁹ q̄ſi lactātes infantes· Iteꝝ due vi
pere dimiſſe colligauerunt ſe in collo ei⁹·et linge
bant ſudoꝛem ei⁹· Que in celū reſpiciens dicebat
Gratias ago tibi dn̄e ihu xp̄e q̄ dignat⁹ es me ſer
pentib⁹ iſtis notā facere·et ſudoꝛē laboꝛis mei ex
tergere· Iulian⁹ ad ſerpentarium dixit· Nūquid &
tu magicat⁹ es a chꝛiſtina·beſtias territans vt nō
tangāt eam· Serpētario vͦ illas territāte·impetū
in eū fecerūt.et ipſū occiderūt·et cū null⁹ aude
ret accedere & ſerpētes tollere·facta xp̄ina oꝛatō
nem faciens·iuſſit eos ī noīe dn̄i in loca ſua abire.
nemīnemq͛ ledere.et ſtatim abierūt· Illa iteꝝ oꝛa
tione facta·ſerpētariū a moꝛte ſuſcitauit· Qui ſur
gens ad pedes ei⁹ cecidit·et deo ei⁹ gratias egit·
iulian⁹ ait·chꝛiſtina iā nunc ſufficiat tibi·oīes ar
tes tuas magicas oſtendiſti· At illa.inſenſate niq̄
nō viderūt oculi tui virtutes q̄s de⁹ celeſtis fecit
Qui iratus mamillas ei⁹ abſcindi iuſſit·et ꝓ ſāgui
ne lac exiuit· Deinde linguā ei⁹ abſcindi precepit·
Qꝫ illa audiens deo gratias egit·et vt citi⁹ vitam
finiret oꝛauit·et vox de celo inſonuit·chꝛiſtīa im
maculata apti ſūt tibi celi.& regnū celoꝝ repoſitū
eſt tibi.oīs choꝛ⁹ ſanctoꝝ benedicit deū ꝓpter te.
qꝫ in infantia tāta ſuſtinuiſti ꝓpter me· Et vox ite
rum facta eſt· Veni xp̄ina coronā eternā accipe·et
brauiū ꝯfeſſionis tue· Hanc vocē de celo factā au
diens iulianus·iuſſit citi⁹ abſcindi linguā ei⁹·que
ipſi⁹ lingue ſue ꝑ̄ciſſurā accipiens·in faciē iuliani
ꝓijciens·et oculū eius ꝑcutiens excecauit·et mag̃
vox de oꝛe ei⁹ exiuit dicēs.iuliane impudice ꝯdem
nate in tenebꝛis·oꝛganum coꝛꝑis mei manducare
deſideraſti.& linguā meā que celeſtem deū benedi
cebat abſcidiſti·ideoq͛ iuſte & lumē tuū ꝑdidiſti
Hanc iniuriā iulianus non ferens·iuſſit iaci duas
ſagittas vnā ꝯtra coꝛ ei⁹·et alteram ꝯtra lat⁹·ſicq͛
martiriū ſuum cōpleuit·ix·kł'·augu· Venit autem
quidam de genere eius qui etiā ꝑ eam ī xp̄m credi
derat·et martiriū ei⁹ in templo appollinis celebra
uit·eāq͛ ibi collocauit·

¶·XC·

De ſāctis cucufato & felice· ¶· Ex geſtis eoꝛum·

Ea quoq͛ tempeſtate paſſus eſt ſanctus
cucufatus·qui ſcillitana ciuitate nobiliſ
ſimis ac ditiſſimis natalib⁹ oꝛiund⁹·vna
cū ſancto felice ipſi⁹ ciuitatis eque illuſtriſſimo·
ceſareā maritimā literaꝝ liberalium ſtudio migra
uit·quod cū vacātes ſcolis·ꝑuulgata fama compiſ
ſent ꝑſecutionem xp̄ianoꝝ ī oꝛientis ꝑtibus effer
buiſſe·mox cū mercīū ꝑ̄cioſaꝝ varietate·nō pauco
etiā nauium numero·ſe ꝯtulerūt occidētali plage
ſub negociatoꝝ ſpecie ac noīe·ſicq͛ barcinonā ap
plicātes Repperūt etiā in occiduis ꝑtib⁹ impieta
tem pꝛincipū vſq̄ graſſari·vnde tp̄s imminere in
telligentes·quo ī lacrimis breui tp̄e ſeminarēt·q̄te
nus in gaudio ꝑpetuo meterēt· Cepunt opib⁹ pie
tatis & elemoſinis quib⁹ ſedulo fuerūt aſſuefacti
largi⁹ inſiſtere·necnō verbum ſalutis pꝛiuatim &
ꝑ domos ad ſe ꝯfluētibus p̄dicare·donec vniuerſa
q̄ attulerāt officijs miſericoꝛdie potuiſſēt impēde
re· Et ſic demum publice chꝛiſtum ꝯfitētes & p̄di
cantes·ſeipſos (vt exitus rei demōſtrauit) ſupꝑim
pendere. quo circa vnanimi ꝯditōne beat⁹ felix ad
gerundenſē ciuitatem trāſmeauit.vbi diuinis mu
nijs ſe exercēs·glorioſū martiriū ꝯſummauit San
ctus aūt cucufat⁹ in barcinona vrbe populoſa re
manēs·vna cū ꝯſtantiſſima & aptiſſima fide & p̄
dicatōne·etiā miraculis reſplēdere cepit.& in oī
gratia curatōnum excreuit· Demones ſolo verbo
expellebat·et virtutē domini ꝯfitētes·etiā a credē
tium finib⁹ ꝑturbabat·

¶·XCI·

¶· De agone ſancti cucufati·

Hoc audiēs ꝓconſul galeri⁹ directis mi
litibus eum ſibi offerri iuſſit· Cui tribu
nali ſuo aſſiſtēti dixit· Cui⁹ numinis in
ſaniſſime rebellio patrocinīū excolis·qui pꝛincipuꝫ
iuſſa ꝯtemnis·et deoꝝ maximoꝝ cultum refugis·
Ad quē ſanctus ꝯſtanter·quib⁹ me inquit inſipiē
tiſſime cultum impias exhibere·qui nō dei arbitrio.
ſꝫ arte fraudis dyabolice & ſtultiſſimoꝝ hominuꝫ
tibiq͛ ſimiliū ſtoliditate adinuēti ſūt atq͛ cōpacti
Hac reſpōſione galerius nimio furoꝛe ſuccēſus·et
ſeipſum ab ira nō capiēs·toꝛtoꝛib⁹ eū tradidit di
cens· Tādiu toꝛq̄te eū·q̄diu extoꝛq̄atis ab eo ſpi
ritum· Cūq͛·xij·milites eum viciſſim ꝓlixi⁹ & ex
q̄ſita crudelitate grauiſſime toꝛq̄rent.intm̄ vt eiuſ
interanea duriſſima flagelloꝛuꝫ toꝛſione diſrupto
coꝛꝑe paterēt·clamauit dicēs· Domine ihu chꝛiſte
oſtēde v͛tutem tuam ſuꝑ incredulis.vt videntes
aut credāt & ꝯuertant͛·aut pereant et deſtruātur.
Impijſſimum aūt galerium q̄ ſic rapide īſanuit in
ſeruum tuum·ſi non eſt pꝛedeſtinatus ad vitam·gla
dio tuo citi⁹ interime· Hac ei⁹ oꝛatōne cōpleta·vi
dentes milites q̄ eum toꝛq̄bant·inteſtīa eius ī ter
ram ꝑ̄fuſa·cecati ſūt· Galeri⁹ quoq͛ cū omnibus
ydolis ſuis eſt repēte ꝯſumptus· Sanctus vͦ mar
tir viſcerib⁹ ī aluū receptis a deo citi⁹ eſt diuina
oꝑatōne ſanat⁹·quo gratias agente·oīes quoq͛
populi laudauerūt deū dicētes· Tu es ver⁹ deus
quē ſanctus cucufat⁹ colit· Vt aūt hec ad pꝛeſidis
maximiani noticiā ꝑlata ſunt·iuſſu ei⁹ viri crude
les cathenaꝝ eū pondere fatigatū·ad ipſū ꝯſiliuꝫ
ꝑduxerunt.qui interrogatus ab eo quē deū cole
ret· Reſpōdit·quare ſħ dubietate ď deo interrogas

quaſi aut plures dij eſſēt. aut ipſe q̄ deus eſt diuiſus ſit. Ego em̄ aliū deū neſcio preter deū veruꝫ q̄ fecit celū & terrā. quē corde credo. et omi ſtudio predico. At ille. ſi verꝰ eſt deus tuus quē tu dicis nunc eripiat te de manibꝰ meis. et d̄ prepatis tibi tormētis. Ad hec ſanctꝰ. Te o nephandiſſime & patrē tuum dyabolū cum oībus exq̄ſitis tormētis que michi erogaueris irrideo. et ꝑ virtutē dei mei deſpicio. Vere em̄ ſumme demētie es. & extreme miſerie q̄ dereliq̄ſti deum. et adoras thecas demonioꝝ. Tūc preſes inſaniēs. in craticula iuſſit eū aſſari. et cōbuſtum ſinapi & aceto ꝑfundi. Miles aūt chriſti pſallebat dicēs. Exaudi dn̄e iuſticiā meā ⁊c̄. Cūqꝫ explicuiſſꝫ pſalmū penitus ſanatus ē. Miniſtri vō penaꝝ ab eodē igne ꝯſumpti ſūt. Poſt hoc aūt iuſſit p̄ſes ignē copioſū extra ciuitatem fieri. & ſanctū in eo ꝯcremari. qui illic ꝓiectus orauit. & ignis ita extinctus eſt. vt nec tepor incendij remaneret. et ipſe penitus illeſus appuit. ¶ XCII.

¶ De ꝯſūmatione paſſionis eiuſdem.

TUnc p̄ſes iuſſit eū ferro vinctum in cuſtodiam reduci. clauſoqꝫ hoſtio carceris tantꝰ ſplendor ibidē refulſit. vt eodē lumine viſo cuſtodes carceris in dn̄m ih̄m xp̄m crediderunt. Mane aūt p̄ſidi martir p̄ſentat̄. eiuſqꝫ iuſſu cordis ferreis & taureis cedit̄. et dū cederet̄ inſpiciens ī celū cū grādi fletu orauit et gratias egit. & vox de celo inſonuit. Qōcunqꝫ petieris dabit̄ tibi ſcd̄m fidem tuā. Qua audita. orauit ſanctꝰ ut dn̄s ei virtutē oīa ſupandi daret. et vt tirannꝰ maximianus ſi dei iudicio ꝯuerti nō poſſet. celerꝰ cū oībus ydolis ſuis interiret. Maximianꝰ deniqꝫ aras ornari iuſſerat vt ydolis ſacrificia cū ſacerdotibꝰ offerret. et aſcēſo curru illoqꝫ tendēs. in medio fori nutu dei in terrā cecidit. & miſerabiliter crepās interijt. ydola quoqꝫ quibꝰ ad īmolandū ire volebat. corruentia in puluerē ſūt redacta. Tūc omīs populꝰ adorās clamare cepit & dicere. Magnꝰ eſt deus xp̄ianoꝝ. & potentiſſimꝰ liberator eoꝝ. Rufinus aūt q̄ in ciuitate p̄eſſe videbat̄. ait ſācto martiri. Vt qd o nequiſſime tantā multitudinē deos maximos blaſphemare facis. et neſcio cuiꝰ nomen qui dicit̄ xp̄s ꝯfiteri. Qui cum ratōeꝫ reddidiſſet. iuſſu rufini caput eiꝰ amputatū eſt. Cuiꝰ corpus xp̄iani rapuerūt. & ꝯditum aromatibꝰ honorifice ſepelierūt. viij. kl̄. augu. ¶ XCIII.

De ſācto theodoro martire. ¶ Ex geſtis eius.

EA tempeſtate cōp̄hēſus eſt theodoruſ vir fidelis. in ciuitate amaſie helleſpōti & in carcerē miſſus eſt. vbi cū & alios chriſtianos ſecū incluſos viā veritatis ac ꝑſeuerātie doceret. et eos ꝯtra tormēta ꝯfortaret. Quadā die inuenta oportunitate. nocte ingreſſus ſuccendit templū diane. Qꝫ vidētes quidā ex cuſtodibus accuſauerunt eū. itaqꝫ publio p̄ſidi preſentatus et cur hoc feciſſet interrogatꝰ. Reſpōdit. nō abnego qd feci. vt lapidē cōburerem. lignū ſuccēdi. Talis em̄ eſt dea veſtra. vt merer̄ cōburi. Tūc iratꝰ iuſſit eū fortiter cedi. Cui ſanctꝰ ait. etiā ſi a me oīa excideris membra. nō poterit aduerſū me p̄ualere tua inſania. Itaqꝫ miſſꝰ in carcerem. a ſpūſancto nutriebat̄. Non em̄ famis penuriā ſentire poterat. qui veꝝ panē chriſtū ih̄m ī pectore baiulabat. In ipſa aūt nocte appuit ei ſaluator ꝯfortans eū. Tūc pre gaudio cepit pſallere & glorificare deū. Erat em̄ ei obediēs & multitudo angeloꝝ. quoꝝ voces audientes cuſtodes carceris. putauerunt aliquos ex chriſtianis ingreſſos ad eū. et currentes ad hoſtium inuenerūt clauſū. Tūc in timorē ꝯuerſi ſunt. & abeuntes nunciauerūt preſidi omīa q̄ facta ſūt. Qui & ipſe exiliēs. cito ꝑuenit ad carceris locum & neminē intꝰ inuenit niſi martirē in ligno extenſum. Tūc precepit eū micam panis ſumere & vas aque. At ille noluit dicēs. qr dn̄s meus in quē ſpero me nutrit. Deinde preſes inſpiciēs ꝙ ille magiſ preualeret in ſuſtinēdo q̄ ipſe ī tormēta inferēdo precepit q̄ſtionarijs vt eū ſuſpendētes raderent. quē intm̄ corroſerūt vt interiora quoqꝫ eiꝰ nudarent̄. Ipſe aūt dū raderet̄ nichil dicebat. niſi. Benedicam dn̄m ī omi tp̄e. ſ. l. e. in o. meo. Interrogatꝰ cuiꝰ generis eſſet. nichil voluit reſpōdere.

¶ XCIIII. ¶ De fine agonis eiuſdem.

TUnc iudex iuſſit eū igni tradi. qua ſententia data ꝯtra eū omīs populi ciuitatis cū feſtinatōe ligna a balneis rapiētes ꝯſtruxerunt rogū. Cūqꝫ martirē ad locū p̄paratum duxiſſent. q̄ſtionarij cogitauerūt vt eū clauis cōfigerent. Quibꝰ ille dixit. Sinite me. Qui ei michi dedit tolerantiā in oībus. Dabit etiā ut ſine ꝯfectōe clauoꝝ ignis impetum cū leticia poſſim ſufferre. Tūc ſe ꝑ omē corpus ſignās. et poſt tergū manus faciens. ſemetipſū deo ſacrificiū obtulit. Et tam ꝓ ſe q̄ ꝓ duobꝰ fratribꝰ cōmilitonibꝰ ſuis. eutropio ſcꝫ & cleonico. qui ſecū cōp̄hēſi fuerāt. orationē fecit. Quē etiā intuebant̄ plorātes. et vt ipſe precedens eos. ꝓ eoꝝ ꝑſeuerantia deū obſecraret exorantes. Igit̄ igne a miniſtris ſuccenſo. cū flama ī altum aſcendiſſet. Viderūt quibꝰ datum eſt videre mirabilia vt flama ī modū velamis quādo a vento inflat̄ ſuper corpus martiris eſſet curuata. Qd̄ ſcꝫ corpꝰ in medio poſitū nō erat vt caro ardens ſed vt odor incēſi ſuauiſſime fragrās. nec ſolū q̄ p̄ſētes erāt ſenſerūt odorem eximiū. ſꝫ et oīs ciuitas amaſeoꝝ. Circūſtantes quoqꝫ celū ſup eū aptum viderūt. et factā ad eū de celo vocē hāc audierūt. Veni theodore amice mi. ingredere in gaudiū dn̄i tui. qr fideliter curſū certamīs tui ꝯſūmaſti. Tūc ille gaudens tradidit ſpūm. Corpꝰ eiꝰ euſebia mulier nobilis et fidelis ſepeliuit. Huiꝰ martiriū celebrat̄. v. idus nouembris. ¶ XCV.

De ſācto puero panthaleone. ¶ Ex geſtis eius.

PAſſus eſt tūc ſanctꝰ panthaleon filiꝰ euſtorgij ſenatoris in nichodemia. in qua ciuitate medicinā adhuc puer diſcens. cuꝫ a magiſtro ſuo ad palatium ducebat̄. ꝓpter artem ſuā ab oībus laudabat̄. Quadā igit̄ die dū ad palatiū ſolꝰ iret. vidit eū hermolaus preſbiter in domo ſua cū alijs chriſtianis latēs. et mores eiꝰ cōpoſitos aſpiciens ad ſe vocauit eū. ac de multis inq̄rens. monuit vt in chriſtū crederet. ꝓmittens ꝙ oēs infirmos in eius nomine ſine alia medicina ſanaret. Puer ergo ꝯfortatꝰ in fide. quadā die cum puerum a ſerpente ligatū videret. volens hermolai ꝓbare ſermones. orauit deuꝫ vt ſerpens creparet et puer euaderet. Quo facto. puer panthaleon ad hermolaū currens. baptiſmuꝫ petijt. et ille gaudens eum baptiſauit. ac p. vij. dies ſecū retinuit. Octauo autem die puero redeunti dixit ei pat̄ ſuꝰ. fili vbi tot diebus fuiſti. et me grauiter tribulaſti. Qui reſpondit. hoīem in palatio egrotantē ſe cuꝫ magiſtro ſuo curaſſe. et vſqꝫ quo ſanaret̄ cum illo manſiſſe. Altera vō die ad magiſtruꝫ reuerſus. et ſimiliter inquiſitꝰ. Reſpondit. agrum patrē ſuum compaſſe. et ideo tādiu cum illo fuiſſe. Hoc autē

de ſeipſo dicebat ꝓpter baptiſmū qđ receperat. Vo
lens itaqȝ patrē ſuū ab ydolatria reuocare. dixit ei
Pater interrogo te. quare vnus deoꝝ ſemꝑ ſtat. et
aliꝰ q̄ ſedet nunq̄ ſtat. Cui pater. Per ſalutē inq̄t
meā. graue dixiſti michi q̄ſtionē. cui reſpōdere nō
valeo. Ex illa hora pater dubitabat vt iā ydolis ñ
ſacrificaret. Panthaleon aūt quendā cecum p̄ſente
patre tangēs oculos eiꝰ illuminauit. Sicqȝ patrē
ſuum cū ipſo q̄ cecus fuerat curato ad fidē cōuer
tit. quos & ſāctꝰ hermolaus baptizauit. Pater vͦ
cū oīa ydola ɔfregiſſet. poſt modicū defunctus
eſt. Tunc panthaleon oīs ſuos ſuos manumiſit.
et eis ceteriſqȝ maxime xp̄ianis curā impēdit. et ali
menta p̄ſtitit. Cūqȝ omēs ciuitates ad eū relictis
oībus medicis ɔfluerent. medici ſuꝑ hoc ei inuide
bant. et inueniētes eū curantē quendā chriſtianum.
accuſauerūt eū apud impatorē maximianū. Impa
tor aūt cecū illumiātū p̄cepit adduci. q̄ & cū teſti
ficaret ꝙ chriſtꝰ eū ꝑ panthaleonē curaſſet. iuſſꝰ
eſt decollari. cuiꝰ corpꝰ panthaleon data pecunia
ſpiculatori rapuit. et iuxta patrē ſuū ſepeliuit.

¶ .XCVI. ¶ . De felici eiuſdem agone.

DEniqȝ panthaleon ipſe ceſari p̄ſentatus
cū chriſtū p̄dicaret. Rogauit ceſarē vt
aliquē paliticū afferri p̄cipet. et ille deꝰ
haberet cuiꝰ inuocatōe paliticꝰ ſanaret. Quo fa
cto. cū ſacerdotes ydoloꝝ nichil orādo ꝓficerent.
Panthaleon orauit. et ſtatim paliticus ſanꝰ ſtetit
Quo viſo. cū multi crederēt. et ſacerdotes cū me
dicis in eum frendentes crudeliꝰ inſanirent. Impa
tor ait. Panthaleon audiſti. quāta paſſꝰ eſt nuper
antinius ſenex. Qui reſpōdit. Multa paſſus eſt. ſȝ
victꝰ nō eſt. Et ſi ſenex ꝓpter deuȝ tanta ſuſtinuit
q̄nto magis ego ſuſtinere debeo. vt merear corona
ri cum eo. Cū ergo iuſſu ceſaris in eculeo torq̄ret.
& circa latera facibus vreret. ei dn̄s apparuit. et
manꝰ cedentiū arefaciēs lampades extinxit. Tūc
iratꝰ ceſar. iuſſit eū mitti in ſartaginē plūbo bulli
ente repletam. Cui iteꝝ oranti dn̄s apparuit. & te
nens manū eiꝰ cum eo in ſartaginē intrauit. ſtatiȝ
qȝ extincto igne plumbū refriguit. Tunc ceſar ne
ſciens quid ei ampliꝰ faceret. aſtantiū ɔſilio ſaxo
alligatum in mari ꝓijci iuſſit. Sȝ ille appente ſibi
dn̄o reſolutꝰ quaſi folium enatans ad litꝰ ꝑuenit.
tunc ceſar inſaniens beſtias in eū dimitti precepit
Sed dn̄s appens ei ſic eas edomuit. vt eū circūdan
tes certarent. q̄ priores tactū manuū eiꝰ attinge
rent. ꝓpter qđ multi ſūt ad fidē ɔuerſi. et ſtatiȝ cū
feris oīs ꝑiter ſūt decollati. Quoꝝ. ſ. ſanctorum
corꝑa ſepelierunt alij chriſtiani. feraꝝ vͦ cadaue
ra ab alijs feris & auibꝰ illeſa manſerūt. donec iuſ
ſu ceſaris in foueā ꝓiecta ſunt. Tunc panthaleon
recluſus poſt menſem in rotā miſſus eſt. Sed appa
rente ei dn̄o. ruptis funibꝰ ſanus ſtetit. Rota vͦ
dum uolueret gentiliū quingentos occidit. Impa
tor aūt territus dixit ei. Panthaleon q̄d feciſti. ali
os a dijs ſeꝑaſti. alios occidiſti. qui dixit. Bn̄dixit
ꝓpheta. q2 mala eoꝝ ī capue eoꝝ. Ad hec ceſar ait.
quis te docuit. Hermolaꝰ inquit. Tūc volēs ceſar
hermolaū occidere dixit. poſſū eū videre ut me do
ceat. Iuſſu ergo eiꝰ ꝑgens ad hermolaū ait ei. Paṫ
vocat te impator. qui reſpondit. Venio fili. q2 ve
nit tp̄s meum. ſicut heri dixit chriſtꝰ michi. Videſ
ergo eos ceſar. interrogauit ſi plures eſſent. Her
molaus dixit. Sūt alij duo fratres. heripus & ipo
crates chriſtiani. Adducti ergo cū orarent. facto
terremotu ydola corruerunt. Et dixit eis ceſar.
Videtis ꝙ dij irati terrā cōmouerūt. Panthaleon
reſpondit. Si dij hoc fecerūt. quare & ipſi corru
entes ſunt ɔfracti. tunc iratꝰ ceſar iuſſit panthale
onem recludi. et illos tres ꝑiter decollari. poſt mľ
tas penas eis illatas. In craſtino vͦ panthaleon
educit. et cū ſuꝑari nō poſſet. decollari iubet. Cū
qȝ ad locū veniſſet. ſpiculator dū eū ꝑcutere iuſſꝰ
eſt. gladiꝰ eiꝰ q̄ſi cera plicatus eſt. Qꝰ cū miniſtri
vidiſſent. et flentes veniā peterēt. Panthaleō ſur
gens mortē ſuā eis indulſit. et ſic decollatꝰ marti
rium cōpleuit. Huiꝰ paſſio celebrat. v. kľ. auguſti.
hermolai vͦ & ſocioꝝ eiꝰ die p̄cedenti.

¶ .XCVII. ¶ . Paſſio ſācte luceie vir
ginis & auceie cū alijs. xij. ¶ Ex geſtis earum.

EOdem tp̄e paſſa eſt rome ſancta virgo
luceia. que vrbica fuit natione. ſȝ rapta
fuerat ab auceia barbaroꝝ rege. Qui cū
eam ductā in patriā ſuā vellet violare. vidēs illa
libidinoſā eiꝰ inſaniā. dixit ei. Noli michi vim face
re. q2 magnū habeo ſponſum. qui ſtatim vindicet
iniuriā meam ī te. At ille ira repletus ait. Et quis
eſt ſponſus tuus. vel cuiꝰ poteſtatis eſt. vt iniuri
am tuam vindicet. Illa fiducialiter reſpondens vt
ancilla chriſti nichil metuēs ait. Deū cui me deuo
ui habeo defenſorē. qui ī celo eſt. et habēs poteſta
tem vniuerſe carnis. hiis q̄ eum cognoſcunt peten
tibus oīa p̄ſtare poteſt. Hiis ille auditis valde ter
ritus eſt. ita vt ex tunc eā vt deā honorare inciꝑet.
iuſſitqȝ ſtatim ei cubiculuȝ ſeꝑatim fieri vbi nullꝰ
viroꝝ haberet ingreſſū. et lectū digniſſimum po
ni. ac puellas ei honorifice obſequi. vbi illa ingreſſa
cepit oratōibꝰ & ieiuneis vacare. deoqȝ die ac no
cte gratias agere. eo ꝙ ancillā ſuā dignatꝰ eſſet in
captiuitate reſpicere. tm̄qȝ ei p̄ſtitiſſȝ a rege alieni
gena inuenire. ꝓ quo etiā frequenter orabat deum
vt nichil mali ei ɔtingeret vel domui eiꝰ. Sȝ & ip
ſe ad bellum ꝓcedens rogabat eā vt deū ſuum pe
teret. quatinus de victis hoſtibꝰ. ſaluus ad domū
ſuā rediret. Qđ cuȝ ſemꝑ fieret. eā magis vt matrē
honorare cepit. intelligēs ꝙ eiꝰ oratōibus deus il
lum in oībus adiuuiſſet. Nā quotienſcūqȝ ɔtra ad
uerſarios ſiue ſponte. ſiue ab illis ꝓuocatꝰ ꝑrexit.
illis ꝓſtratis victor ad domum redijt. Completis
autē ibi. xx. annis. ſancta luceia p̄ceptum ī ſomnis
acceꝑat. vt romā rediret. eo ꝙ eā ibidē complere
martirium oporteret. Qđ cum illa regi retuliſſȝ. il
le reſpondit. ſi tu hinc ſubducis te michi. non expe
dit me hic remanere. Nā venient aduerſarij mei
quos deꝰ ſemꝑ interfecit te orante. et occident me
Ad hec illa. ſi placet tibi veni. credo eiȝ ī deo meo
ꝙ & te ſibi ſeruum adoptauerit. et ſociabit gregi
ſuo ſancto. Hec ille cū ſtatim audiſſet. domuȝ ſuaȝ
& matronā ac filios & oīa ſua derelinquēs cuȝ an
cilla chriſti cōmunicatꝰ eſt. Nō iā vt barbarꝰ. ſed
vt ciuis. nō vt lupꝰ. ſed vt ouis ſimulqȝ romā ve
nerunt tp̄e ꝑſecutōis. Poſt paucos dies. compꝛ̄hen
ſa luceia. adducit ad ſupplicium. qđ cum audiſſet
auceia. ſpōte occurrit. & ceruicē ſuam cum eo gla
dio ſuppoſuit. ꝓfitens ſe eſſe chriſtianum. Et ſic
ambo decollati ꝑiter in paradiſo dei ſuſcepti ſunt
Paſſi ſunt etiā cum eis alij xij. qui tunc in carcerē
miſſi fuerant. quoꝝ omnium martiꝝ celebrat. vij.
kľ. iulij.

¶ .XCVIII.

Paſſio ſancti ſiluani cum ſocijs ſuis victorini mi
litis. marcellini pape. ¶ Ex martirilogio.

APud tirum quoqȝ ciuitatē celebrat. x.
kľ. marcij natale beatoꝝ martiꝝ. quoruȝ

numerꝝ ſoliꝰ dei ſciētia colligit· Qui multorꝝ iu=
bente diocleciano tormentorꝝ ſupplicijs ſuccedēti
bus ſibi inuicē occiſi ſūt· Primū quidē flagris per
omne corpꝰ dilaniati· Dehinc diuerſis beſtiarꝝ ge
neribꝰ traditi·ſed ab hijs diuina virtute cuſtoditi.
poſt addita feritate ignis & ferri martirio ꝯſūma
ti ſunt· Horꝝ glorioſā multitudinē incitabāt ad vi
ctoriā tiramo & ſiluanꝰ·ſed & peleus & linꝰ epi
zenobiꝰ quoqꝫ p̄ſbiter·qui felici agone vna cū eis
martirij palmā adeptꝰ eſt mediolani· Octauo idꝰ
maij·natale victorini martiris· qui a p̄meua etate
chriſtianꝰ·cum eſſet in caſtris impialibꝰ miles·cō
pellente maximiano vt ſacrificaret·in confeſſione
dn̄i fortiſſime pſeuerās·p̄mo grauiter fuſtibꝰ ceſꝰ
ſed deo ꝓtegēte doloris exps· Deinde liquēti plū
bo pfuſus·ſꝫ nichil penitꝰ leſꝰ·nouiſſime martiri
um capitis abſciſione cōpleuit· ¶ Ex libro ponti
ficali· Ea tempeſtate ſedit marcellinꝰ papa rome
natione romanꝰ·qui annis·viij·eccleſiā rexit· Quo
tpe tā magna fuit pſecutio·vt intra·xxx·dies·xvij·
milia hoīm pmiſcui ſexus p diuſas ꝓuītias coro
narent̄ martirio·tunc & ipſe marcellinus ductus
eſt vt thuriſicaret·qđ et fecit·ſꝫ poſt paucos dies
penitentia ductꝰ·a diocleciano ꝓ fide xp̄i cū clau
dio & ſirino capite truncatus eſt· Quorꝝ etiā cor
pora iuſſu diocleciani iacuerūt diebꝰ·xxxvi·ad ex
emplum chriſtianorꝝ· Exinde collegit ea marcellꝰ
p̄ſbiter cū p̄ſbiteris & diaconibꝰ & cū himnis ſe
peliuit·vi·kl̄·maij· Poſt quē ceſſauit pontificatꝰ
annos·vii·mēſes·vi·& dies·xxv·diocleciano xp̄i
anos pſequēte· Exinde ſucceſſit marcellꝰ natione
romanꝰ qui ſedit annis·v· ¶ ·XCIX·
De ſancto ciriaco cū ſociis eiꝰ & apponiano mar
tire· ¶ Ex geſtis marcelli pape·

Maximianꝰ aūt volens placere dioclecia
no vt in eius noīe termas a ſolo edifica
ret·oēs xp̄ianos ad laborē cōpellens.ali
os ad lapides·alios ad arenā fodiendā coegit·tūc
craſon quidā diues & potens·victū eis in afflicti
one per viros xp̄ianos ciriacū & ſiſinniū.largū &
ſmaragdū miniſtrabat· Q̄ꝫ audiēs ſanctꝰ marcel=
lus gauiſus eſt·et ciriacū & ſiſinniū diacones ec=
cleſie ꝯſecrauit· Qui quadā die cum humeris ſuis
deferrent victū quē miniſtrabat craſon·a pagaīs
militibꝰ tenti ſūt·et ad tribunū ducti·qui eos in
cuſtodia publica retruſit Qđ audiēs maximianus.
iuſſit vt in cuſtodia terrā foderēt·et ad locū ſuis
humeris deportarent· Erat aūt ibi ſaturninꝰ ſenex
quē ad portandū iuuabant·ſicqꝫ ſua & illiꝰ onera
portabāt· Q̄ꝫ audiēs tribunꝰ nunciauit maximiāo
ꝙ illi cū himnis & laudibꝰ gloriā deo reddebant·
Qui ſiſinniū ſibi p̄ſentari fecit.& ꝯ multis ꝯuenit
ac ſacrificare nolentē laudicio p̄fecto tradidit.q
eum in cuſtodia·vij·diebꝰ retruſit·et poſt ſibi p̄=
ſentari iuſſit· Cūqꝫ apponianꝰ cōmentarienſis eū
educeret.ſubito lux de celo venit·et de luce vox
exiuit· Venite benedicti patris mei ꝛc̄· Tūc appo=
nianus tremefactꝰ ad pedes ſiſinnij cecidit·et ab
ipſo baptizatꝰ cū ipſo ad p̄fectū venit.& lacrimāſ
ait· Quid nos coartat dyabolꝰ in ſeruos dei tāta
mala exercere· Cui p̄fectus ait· Quomō & tu xp̄i
anus es· Qui reſpōdit· Ve michi qꝛ dies meos p
didi· At ille· Ve inq̄t modo pdes dies tuos.& iuſ
ſit eū decollari·iiii·kl̄·februarij· ¶ ·C·
Paſſio ſanctorꝝ ſiſinnij & ſatᷣnini & aliorꝝ pluriū·

Tunc ſiſinniū et ſaturninū iuſſit in cuſto
dia retrudi.ad quos multi gentiles veni
entes baptiſabant̄· Poſt hec nudis pedibꝰ vincti
cathenis adducti ſūt corā laudicio·qui iuſſit affer
ri tripodā vt thurificarent maieſtatibꝰ· Quā cum
vidiſſet beatus ſaturninꝰ ait·ꝯterat eā dn̄s genti
um.& ꝯtinuo ſoluta eſt tripoda erea velut lutum·
Tūc videntes duo milites papias & maurus cla=
mabant· Vere magnꝰ eſt dn̄s ih̄s xp̄s quē iſti co
lunt· Iratus ergo p̄fectꝰ iuſſit eorꝝ ora lapidibus
ꝯtundi·et eos in carcerē retrudi· Sanctos p̄dictos
in eculeo leuari·et flamas ad latera poni·qui cum
neruis attraherent̄ fuſtibꝰ·& ſcorpionibꝰ ceſi ſūt
Pendentes etiā in eculeo gratias egerūt· Tandeꝫ
via mineruana ducti ſt̄·ibiqꝫ capite trūcati· Quoſ
ſepeliuit craſon cū iohāne p̄ſbitero via ſalaria.ter
cio kl̄·decembris· Poſt dies·xij·papiam & maurū
iuſſit ꝓſterni·et fuſtibꝰ cedi·illis nichil dicentibꝰ
niſi hoc tm̄·xp̄e adiuua nos ſeruos tuos ſperātes
in te· Deinde a pauimento eleuati·cū diu plūbatis
cederent̄.emiſerūt ſpūm·quos ſepeliuit iohannes
preſbiter·iiii·kl̄·februarij· ¶ ·CI· ¶ De filia
diocleciani quā a demone curauit ſanctꝰ ciriacus·

Cunqꝫ de beato ciriaco iā facta fuiſſꝫ ob
liuio·multi ceci p euꝫ illuminabant̄.& in
firmi ſanabant̄· Tūc etiā arthemia diocle
ciani filia cepit a demonio vrgeri·patre vō ingre
diente ad eā clamauit demon p eā·niſi venerit ciri
acus diaconꝰ nō exeā· Quē cū rogaſſet pater.intra
uit ad eā & ait· In nomīe ih̄u chriſti precipio tibi
immunde ſpūs exi· Qui reſpondit· Si vis vt exeā
da michi vas quo ingrediar· Cui dixit ciriacꝰ· En
corpꝰ meū ſi potes ingredere. Qui reſpōdit.ī vas
tuū ingredi nō poſſū qꝛ vndiqꝫ ſignatū eſt· Ciria
co aūt vrgente.demon clamauit· O ciriace ſi eicis
me.faciā te apud pſas ire· Eiecto demone baptiza
uit arthemiā·matre eiꝰ ſerena preſēte·que & eam
monebat chriſtianā religioneꝫ diligere· Dioclecia
nus quoqꝫ ciriacū bene habere cepit.eiqꝫ domū de
dit· Poſt paucū tempꝰ miſit ſapor rex pſarum ad
dioclecianū.vt mitteret ei ciriacū·qꝛ filia eiꝰ a de
monio vexabat̄· Qui rogatꝰ a ſerena auguſta·pre
xit cū largo et ſmaragdo· Cunqꝫ petente rege in̄t
ret ad filiā eiꝰ.exclamauit demon· Quid eſt ciriace
fatigatꝰ es· Qui reſpondit.nō ſū fatigatꝰ.ſꝫ magiſ
in oībus gubernatꝰ·cui demon tn̄ ego te pduxi ad
qđ volui·cunqꝫ vidiſſet puellā fatigari.ꝓſtratus
orauit flens et ait· Impat tibi chriſtꝰ quē ꝯfeſſꝰ es
vt exeas ab ea·cui demon· Da michi vas ī quo in
grediar· At ille inquit· Deꝰ meꝰ ih̄s chriſtꝰ deus
deorꝝ ipſe tibi impat vt exeas· Et ecce vlulatu ma
gno ſpumans in aere clamabat. O nomē terribile
qđ me coartat exire· Tūc etiā baptizata eſt puella
et om̄s affines eiꝰ· Ipſe quoqꝫ rex et alij ꝓmiſcui
ſexus numero·cccc·xx· Rex aūt beato ciriaco mul
ta dona obtulit· At ille nichil accepit·niſi tm̄ pa
nem et aquā quibus cū ſociis ſuis vſus eſt.ſed ait.
gratiā chriſti precio n̄ offerimꝰ·ſꝫ fide eſtimamꝰ·
¶ ·CII· ¶ Paſſio ſācti ciriaci cū ſociis ſuis·

Poſt dies aūt·xlv·ſūt reuerſi et a diocle
ciano cū honore ſuſcepti·poſt eiꝰ mortē
maximianꝰ filiꝰ eiꝰ zelo ductꝰ ꝓpter ar
themiā ſororē ſuā iuſſit ciriacū in cuſtodiā retrudi.
et die ꝓceſſionis ſue nudū catheniſqꝫ ligatū ante
redam eiꝰ trahi· Tūc venit ad eū beatꝰ marcelluſ
epiſcopꝰ dicēs·pietati tue ſuggero q̄re trucidas
ſeruos dei·qui orant ꝓ republica et regno tuo·
Qui iratꝰ iuſſit epiſcopū fuſtibꝰ cedi·et a cōſpe
ctu eiꝰ expelli·carpaſio aūt vicario dixit·ciriacuꝫ

ſacrilegū·qui carmínibꝰ magicis ſuadet hoībꝰ chꝛi
ſtum ꝯfiteri·diuerſis afflige toꝛmētis·ſi nō libami
na diJs obtulerit·Qui iuſſit ſāctos dei ciriacū lar=
gum.ſmaragdū & creſcentianū ſibi p̄ſentari·Qui
bus libare nolentibꝰ.p̄cepit picē liquatā in capite
ciriaci infundi·At ille cū clamoꝛe gloꝛificabat deū
Tūc iuſſit carpaſiꝰ creſcentianū coꝛā alijs ī eculeo
ſuſpendi·Qui cū diu attraheretꝰ neruis & fuſtibꝰ.
atqꝫ vnguibꝰ raderetꝰ.& flāmis ad eiꝰ latera datis
diu vreretꝰ·emiſit ſpūm·Cuiꝰ coꝛpꝰ iactatū ante
muriclinū ſepeliuit iohāes p̄ſbiter.viij·kl'·decem
bꝛis·Ceteris autē in cuſtodia retruſis·Poſt dies
quattuoꝛ iuſſit ciriacū ſibi p̄ſentari·et ſacrificare
nolentē in cathaſta extēdi.neruis attrahi.& fuſti=
bus cedi·Et eodē die nūciauit maximiano q̄ exer
cuerat ī ſanctos dei·Qui iratꝰ iuſſit oīs q̄ erāt
in cuſtodia vincti·cū beato ciriaco capite trūcari·
& ducti ſūt cū eo ꝯmiſcui ſexꝰ numero·xxi·et de
collati via ſalaria·Quoꝝ coꝛpa beatꝰ iohēs noctu
collegit·et ſanctū ciriacū cōmendauit·vij·kl'·apl'
Eo tpe maximianꝰ etiā arthemiā ſoꝛoꝛē ſuā infe
cit·Poſt dies·viij·veniēs beatꝰ marcellus cū bea
ta lucina matrona ꝯdiuit aromatibꝰ martirꝝ coꝛpa
& poſuit in panone cū eunuchis ſuis·Trāſlata ſūt
aūt cū beato ciriaco via hoſtiēſi·et ibi recōdita ab
ea·vij·die auguſti. ¶.CIII.

¶ Paſſio ſācti marcelli pape.

EAdem ſācta lucina fecit donationem de
facultate ſua ſancte eccleſie·Qꝫ audiens
maximianꝰ·eā ꝓſcriptōe damnauit Illa
vero ſanctū marcellū rogauit vt domū ſuā eccleſi
am ꝯſecraret·Quo facto.cū in ea miſſas frequen
ter celebꝛaret·audiēs maximianꝰ iuſſit ī eadem ec
cleſia paleas ſterni ad aīalia ſtabuli publici·et eun
dem ep̄m ad ſeruiendū aīalibus deputauit cum cu
ſtodia publica.vbi etiā multis annis ſuiens·ami
ctu cilicino moꝛtuꝰ emiſit ſpūm·Cuiꝰ coꝛpus bea
tus iohānes p̄ſbiter.& beata lucia ſepelierūt·xvij·
kl'·februarij·Et cū vidiſſet carpaſiꝰ maximianum
ſibi placatū petijt ab eo domū ſancti ciriaci.et ob
tinuit·vbi cū inueniſſet baptiſteriū xp̄ianoꝝ fecit
in eodē loco balneū q̄ſi ad legem xp̄ianoꝝ deriden
daꝫ·vbi frequēter turpia lucra lupanaribꝰ & ſceni
cis lauacris exhibebat Quadā v̄o die eo exeūte de
balneo cuꝫ multis ſceleratis q̄ſi·xix·ſubito coꝛrue
runt & moꝛtui ſūt·Et ab eo die balneū clauſerunt.
factuſqꝫ eſt timoꝛ in loco illo·¶.Actoꝛ·De hoc
maximiano diocleciani filio·alibi non memini me
legiſſe·Nūc reuertar ad oꝛdinē hiſtoꝛie·

¶.CIIII. ¶. De inopinata ꝯfeſſio
ne ſancti geneſij·¶.Ex geſtis eius.

GA quoqꝫ tempeſtate paſſꝰ eſt rome mar
tir geneſiꝰ·Qui cū eſſet in vrbe magiſt
artis mimice·Quadā die voluit impato
ri diocleciano ludū exhibere de miſterijs obſeruan
tie xp̄iane·huius rei gratia ſpectāte impatoꝛe et oī
populo ī medio theatri·q̄ſi egrotꝰ decumbens·ſe
baptizari popoſcit.et mimice ī hec v̄ba ꝓrupit·Eya
noſtri grauē me ſentio·leuē fieri volo·Qui reſpō
derunt·Quomō te leuē facimꝰ·nunqd fabꝛi ſumꝰ
& ad runciuā te miſſuri ſumꝰ·Hijs verbis popu
lo in riſum excitato·geneſiꝰ a dn̄o viſitatꝰ ait.ve
ſani·chꝛiſtianꝰ ꝯſidero moꝛi·Quare inquiūt·Qui
bus ille.vt in illa die velut fugitiuꝰ inueniar·hoc
dioclecianus audiuit & riſū tenere nō potuit Tūc
ſicut fuerat oꝛdinatū intrare faciūt exoꝛciſtā & p̄
ſbiteꝝ qui iuxta lectū eius ſedētes dixerūt·Quid
ad nos miſiſti fili ·At ille iā nō ſīl'ate & ficte·ſꝫ
ex puro coꝛde reſpondit·qꝛ gratiā xp̄i ꝯſeq̄ cupio.
ꝑ quā renatꝰ liberer a ruina iniq̄tatum meaꝝ·Cun
qꝫ ſacramentoꝝ miſteria cōpleſſent·& veſtibus al
bis eſſet moꝛtuus·quaſi ꝑ ludū a militibꝰ eſt raptꝰ.
& ad ſimilitudinem ſanctoꝝ de chꝛiſti noīe diſcu
ciendus impatoꝛi eſt exhibitꝰ·Sed cū ad falſā ad
ductus paſſionē·ad verā acceſſit ꝯfeſſionē·Aſcē
dens nāqꝫ ſuꝑ baſim vbi ſtatua fuerat veneris·ita
ꝯcionatus eſt·Audi impatoꝛ et oīs exercitꝰ.ſapi
entes et populi vrbis huiꝰ·Ego ſemꝑ chꝛiſtianuꝫ
nomen exhoꝛrui·et in ꝯfeſſione ꝑmanentibus inſul
taui·Ac ſuꝑ eos accendebā furias populi·Paren
tes quoqꝫ meos·et affines execratꝰ ſum·cauſa no
minis chꝛiſtiani·et in tāta deriſione chꝛiſtianos ha
bui·vt eoꝝ ſecreta miſteria diligenter ꝑquirerem
nō vt crederem.ſed vt de hijs ludū ac riſū vobis
exhiberem·Mox aūt vbi me nudum in ꝯſpectu ve
ſtro aqua illa ꝑfudit·et interrogatꝰ credere me re
ſpondi·Vidi ſuꝑ me manū de celo venientē·et an
gelos dei flameo radientes aſpectu·iuxta me ſtan
tes·qui oīa facinoꝛa mea q̄ a iuuentute mea cōmiſi
ſcripta libꝛo recitantes.dixerūt michi·Aqua hec de
let oīa iſta q̄ te feciſſe cognoſcis·Cum ergo aq̄ ba
ptizatꝰ fuiſſem.ſimul et liber ille ꝑfuſus.niue can
didioꝛ effectus eſt·ita etiā vt ſignū ſcripture p̄te
rite nō demōſtraret·Itaqꝫ dū vobis terrenis impa
toꝛibus placere ꝯcupiui·celeſti regi cōplacui·Et
dum oībus riſū extoꝛquere ſtudui·angelis riſū fe
ci·Nūc ergo o impatoꝛ et vos oīs populi·ſic̄ de
hijs ſanctis miſterijs ꝑ ignoꝛantiā mecū reſiſtitis
increduli.ita mecū ab hac irriſione ceſſate·creden
tes veꝝ deū eſſe ihm̄ chꝛiſtū dn̄m·Hūc eſſe veruꝫ
lumen·veritatē·pietatē·ſalutem·et ꝑ ipſū nos ad
indulgentiā poſſe ꝯtingere· ¶.CV.

¶ De conſtantia eiuſdem et paſſione.

TVnc impatoꝛ accenſus furoꝛe iuſſit oīs
q̄ cum eo luſus meditati fuerant·ante ſe
adduci et virgis foꝛtiter cedi·eſtimans
eos ſimiliter credere·At illi ceperūt nomen ſanctū
blaſphemare cū exꝓbꝛatione dicentes·Nos alit̄ me
ditati ſumus·Iſte aūt inſanus factꝰ leticiam ſuaꝫ
dimiſit·et planctum ſibi chꝛiſtianitatis aſſūpſit·ac
ꝑ hoc ſolus expiatꝰ qd̄ ſolus fecit·Tūc impator ſe
uiens in geneſiū·in ꝯſpectu populi iuſſit eum cedi
fuſtibꝰ·tradiditqꝫ peluſiano p̄fecto·iubēs eū toꝛ
mentis ad ſacrificia cogi·Qui poſitus ab eo in ecu
leo.et ſuaſus vt regē ſacrificando placaret.ei dixit
Vere ille rex eſt quē celū petentē vidi·Vnde me
miſeꝝ lugeo·qꝛ vobiſcū p̄us erraui·et tardius ad
verum regem adoꝛandū acceſſi·Cui pluſianꝰ ait.
Et q̄s eſt iſte rex p̄ter regem noſtrū·At ille·Rex
iſte homo eſt et per incerta ſpacia terre impat ac
certo tpe·Rex aūt quē colo deus eſt·et in celo to
taqꝫ terra ac mari impat·ac ſine fine·Cunqꝫ diu in
eculeo poſitus vngulis attractatus.lampadibꝰ in
flamatus·in ſancta ꝯfeſſione ꝑſiſteret ac diceret iu
dici·Si centuplaueris ꝯtra me iſta toꝛmēta.chꝛiſtū
michi de oꝛe.ipſū nec michi de coꝛde n̄ poteris au
ferre·Hec oīa relata ſūt impatoꝛi·Qui iuſſit eum
occidi Sicqꝫ cū gaudio coꝛonā martirij capitis ab
truncatione ꝓmeruit·viij·kl'·ſeptēbꝛis.

¶.CVI. ¶. De diugio ſancti iulia
ni et baſiliſſe·¶.Ex geſtis eoꝝ.

BEatus iulianus ab infantia caſtitatē dili
gens·et mundi oblectamenta ſpernens.
cū eſſet annoꝝ circiter·xviij·gentibus

eius inſtanter eum exhortantibꝰ · vt ſibi coniugem
ſociaret · ꝑ quã & genus ſuũ cõſeruaret · et adole
ſcentie lapſus euaderet · hoc dedit reſponſum · hoc
qđ hortamini in poteſtate eſt dñi mei · cui me com
miſi . ꝓ qua re · vij · diebꝰ inducias peto · et ꝓut mi=
chi dñs aſpirauerit reſpondebo · Tũc die noctuqꝫ
in oratõibꝰ & ieiunijs ꝑſeuerãs . poſtulauit a dño
ne virginitatẽ ꝓmiſſaꝝ aliq̃ occaſione violaret · Se
ptime aũt diei nocte · cũ corpꝰ maceratũ vigilijs
& ieiunio ſopori dediſſet · affuit angelus domini
dicens ei · Iuliane ſurge ne timeas . nec voluntatem
parentũ horreſcas · Accipies quidẽ ꝯiugẽ q̃ te non
polluendo a dño ſeparꝫ ſed ꝑ te virgo tecũ ꝑſeue=
ret · Tetigitqꝫ eũ angelꝰ dicens · viriliter age & cõ
fortetᷣ cor tuũ . hijs verbis roboratꝰ egreſſꝰ de cu
biculo . et leto vultu ꝑentum triſticias auferens ait
Ecce ſicut deſideratis faciam , Queritᷣ ergo puella
talis . que & locuples eſſet · et nobilitate generis co
equalis · noĩe baſiliſſa · que & ipa erat parẽtibꝰ vni
ca filia Venit dies ſtatutꝰ quo vicini inuitantᷣ · pla
tee ſericis ornantᷣ · & aures oĩm ſonis muſicoꝝ &
cantilenis virginũ oblectabantᷣ · ita vt ſi homo fer
reus eſſet luxuria reſolueretᷣ . ꝓducitᷣ inter hec one
rata gemmis & auro ſponſa de thalamo

⁋ CVII. ⁋ Qualiter baſiliſſa ad amorẽ ꝟginitatis ꝯuſa eſt.

INgreditᷣ iuuenis cũ virgine letꝰ cubicu
lum · factaqꝫ ab eo oratõe · tali odore cel
la repleta eſt · vt videretᷣ ſibi virgo ĩ tali
loco poſita eſſe · in quo vernant lilia & roſe · et ait
ad iuuenẽ · mirã rem ſentio · cũ eñ hiemis ſit tempꝰ
ita michi in hoc cubiculo oĩm roſaruꝫ & liliorum
odor famulatᷣ · vt hijs ſatiata iã horreã thori ꝯiun=
ctionem · Cui iulianꝰ ait · odor q̃ tibi apparuit · dñs
noſter ihs chriſtus eſt · amator caſtitatis · qui inte
gritatẽ corpis cuſtodientibꝰ vitam eternã reddit
Et tũc illa · que melior ſalus eſt q̃ȝ virginitatẽ cu=
ſtodiendo · vitã eternã acquirere · & q2 ita credo eſ
ſe vt dicis · opto tibi ꝯſentiens eſſe · vt ſponſũ eter
num poſſideã · Tũc iulianꝰ in oratione ꝓcidẽs · pa
uimento adherebat clamãs · Confirma hoc deus
qđ operatus es in nobis · hoc videns virgo ſĩliter fe
cit · Et ecce ſubito fundamẽta cubiculi cõmota ſũt .
& lux inenarrabilis emicuit · Fitqꝫ ibi ſpectaculũ
magnũ . et ex vna ꝑte ſedebat rex eternus cũ multi
tudine candidatoꝝ · & ex alia multitudines virgi=
num · quaꝝ glorioſa virgo maria tenebat principa
tum · A ꝑte regis clamabatᷣ · viciſti iuliane viciſti ·
A ꝑte virginis · beata es baſiliſſa · que ſalutaribus
monitis ꝯſenſiſti · Et oſtenſus eſt iuliano liber au
reis literis ſcriptꝰ · dictũqꝫ eſt ei · accede et lege · et
cepit legere ſic · Iulianꝰ qui ꝓ amore meo munduꝫ
ꝯtempſit · deputetᷣ in eoꝝ numero . q̃ cũ mulieribuſ
nõ ſũt coinquinati · Baſiliſſa ꝟo · que ei integro cor
de ſociata eſt . deputetᷣ in numero virginũ · quaruꝫ
virgo maria tenet principatũ · Et dixerũt milia mi
lium amen · Poſt hec viſione ſublata · exultãtes in
domino · reliquũ noctis vigiles in himnis & canti
cis ꝑegerunt · Quid multa . ceperũt ſpũ non carne
fructificare · et ſuꝑ cãdelabꝝ excelſũ fundantᷣ due
lucerne · quibꝰ rex eternꝰ oleũ leticie ſubminiſtrans .
ꝑ eos igniferi verbi doctrinã ignaris infundebat ·
Nec quiſq̃ȝ dinumerare poterat aĩaꝝ multitudĩes
que ꝑ ſanctum iulianũ migrauerũt ad dominum
Similiter & baſiliſſa agmina virginũ & mulieruꝫ
caſtas aĩas ꝑmittebat ad celũ ·

⁋ CVIII. ⁋ De tranſitu ſancte baſiliſſe cũ ſuis virginibus.

TEmporibus aũt diocleciani & maxiani
furore ꝑſecutionis incũbente · ieiunio &
fletu ſtudẽtes tales in ꝯſpectu dñi effu
derunt p̃ces · Domine deꝰ q̃ occultoꝝ es cognitor .
ne patiaris a lupo inſatiabili gregis tui integrita
tem violari · Preſta dñe vt oĩs quos tibi per nos
militare feciſti · integros in ꝯſpectu tuꝰ ꝯſtituas ·
vt exultantes dicamus . Ecce nos & pueros quos
dediſti nobis · nemo ꝑijt ex eis · Sequẽti nocte baſi
liſſam ſic alloquitᷣ ꝑ viſũ dñs . baſiliſſa noĩs tui di
gna . que oraſti hec me implere delectat . vt oĩa va
ſa q̃ ꝑ te michi mũdaui · dum adhuc viuũt ad cele
ſtia regna p̃mittas · habebis aũt dimidiũ tpis quo
ex oĩ loco quo ſeminaſti triticũ colligere poſſis .
& recõdita meſſe tu ipſa ſeq̃ris · Iulianꝰ ꝟo vt bo
nus athleta pugnabit & vincet · hijs auditis baſi
liſſa euigilãs letabatᷣ in dño . et ex ordine oĩa narra
uit iuliano · Cõuocans quoqꝫ multitudinẽ virginũ
eis terminũ ſibi reuelatũ expoſuit · et eas ad ꝓfici
endum ſolicite cõmonuit · et cũ multa loquẽs ꝓſe
queretᷣ · locꝰ ĩ quo erãt cõmotꝰ fuit . & colũna lucis
eis apparuit . titulũ ſuꝑ ſe aureũ habens ſcriptũ · et
vox de columna cũ ſplendore & odore ꝓceſſit · ſi
gnum quoqꝫ crucis emicuit dicens · baſiliſſa qđ vi
des ſcriptũ lege · Tituli aũt ſcriptura ſic erat Oẽs
hee virgines quibꝰ tu ducatũ p̃bes vaſa munda et
accepta ſũt oculis meis · Venite ad premia vobis
ꝑata · Tũc viſione ſublata dño gratias agebãt oẽs
eo q̃ȝ deus teſtimonio ſue maieſtatis aĩas ſanctas
declaraſſet . Sicqꝫ diuina ꝓuidẽtia adimpleuit · vt
intra tempꝰ ꝓmiſſũ oĩs migrarẽt ad dñm · Beata
aũt baſiliſſa de repoſito fructu ſecura hora diei ſe
xta in oratõe dei ꝯſtituta ſoporata eſt · et vidit om
nem choꝝ ſanctaꝝ virginũ numero circiter · M · ni
ueis cicladibꝰ indutas . crucẽ dominicam geſtãtes ·
vna voce dicẽtes ſibi · hoc reſponſũ accepimus . vt
tecũ regẽ dominũ adoremꝰ · Et ecce expectamus
te vt nos offeras deo · cui nos acq̃ſiſti · Euigilans
ergo hec cũ leticia retulit ſancto iuliano Dei vero
miſericordia ſic adimpleuit · q̃ȝ illis in oratione cõ
ſtitutis ipa ad dñm migrauit · Quã beatꝰ iulianus
ſepeliuit · Ipſe ꝟo cum choro ſanctoꝝ floruit · hec
agebantᷣ antiochie · que eſt metropolis meſopota
mie ſirie ·

⁋ CIX. Paſſio ſãctoꝝ martiꝝ quos deo iulianꝰ acq̃ſierat.

VI aũt ꝑſecutõis inualeſcente · p̃fata ciui
tas marciani p̃ſidis iuſſu coacta eſt · vt
vnuſquiſqꝫ in domo ſua ymagineꝫ ceſa
ris erigeret · Audiẽs p̃ſes iuliani fidẽ · & q2 multoſ
haberet ſocios · qui ſe magis pararent ad mortem
q̃ȝ ydolis imolarent · iratꝰ miſit aſſeſſorẽ ſuum ad
eũ · qui pergit ad locũ vbi deo vacabat · in quo etiã
multitudo ſacerdotũ et miniſtroꝝ eccleſie cõfuge
rat · rabiem perſecutõis declinãtes · oĩes tñ ad mor
tem parati · Audiens iulianꝰ illũ eſſe p̃ foribꝰ . ait
ad ſanctã ꝯgregationẽ · Nũc fratres oremꝰ · q2 per
ſecutores appinquãt · Tũc aſſeſſor iudicis ſic ꝓru
pit · Puto te nõ latere iuliane ſacratiſſimoꝝ prin
cipum decreta · vt vna ſit apud hoĩes cultura · Cui
ille reſpondit · Audiãt principũ iuſſa q̃ eis militãt
Nos aũt qui regẽ in celis habemus · terrenũ princi
pem nõ audimꝰ . Qđ cũ aſſeſſor p̃ſidi renunciaſſet .
iratꝰ ille · iuſſit iulianũ ſolũ audiẽtie ſue reſeruari .
multitudinẽ vero ſanctoꝝ in eodẽ loco vbi dege
bant ꝯſumi Qđ & factũ eſt In quo loco talis gra
tia a deo collata eſt · vt oĩs p̃tereuntes quos cer
ta pſallendi tempora inuenirent · ita pſallentium

multitudine audirent· ut quacūq; infirmitate poſ
ſeſſi ſani abſcederēt·

¶. CX.

De agone ſancti iuliani et oculo militi reſtituto.

POſt hec marcianus iubens iulianū ſibi p̄
ſentari. dixit ei· Tu es iulian? p̄ceptoꝝ
principū rebellis· deoꝝ ↄtumax· q̄ inno
centiū multitudīes magicis artib? tibi aggregas·
& oīm mentes īmutas· Qui reſpōdit· Deos quos
colitis demonia eſſe manifeſtū eſt· q̄ ꝑdere ſibi cre
dentes poſſūt· et liberare nō poſſūt· Hoc audiens
p̄ſes tortorib? ſuis clamauit. hūc ad verbera extē
dite· ac fuſtib? nodoſis & rigidis oīa membra ei?
diſſipate· qȯ cū fieret. vn? de cedentibus q̄ erat de
militib? ceſaris. ictu ꝑcutiēs oculum amiſit· qȯ vi
dens etiā marcian? tremēs ait· Tantū ars tua ma
gica valuit· vt & tu nichil ſentias· et oculos alioꝝ
euellas· Cui ille reſpōdit· Morbid? & cecus erras
Conuoca oīs deoꝝ tuoꝝ ꝓbatiſſimos ſacerdotes.
& inuocent numina ſua ſuꝑ oculū euulſū· et reſti
tuant cultori ſuo viſū· qȯ cū nō potuerint· ego no
men dn̄i ih̄u xp̄i inuocabo· et oculū euulſū illumi
nabo· hac ratōe ↄfuſus p̄ſes· oīs pōtifices adeſſe
iuſſit & ait· Ite & immortales deos ſacrificijs op
timis honorate· et homini neceſſario oculū formā
tes· rebelli ſuo iuliano virtutē ſuā oſtendāt· et ip
ſum culture ſue inclinēt· Ingrediunt̄ ergo lapides
ad lapides· iuſſa implētes· Qui cū demonia in tē
plis appellarent. hoc acceperūt reſponſū· Diſcedi
te a nobis· igni ꝑpetuo mancipatis· Nā tn̄ valent
p̄ces iuliani ad dn̄m· ꝙ a die qua ad patibulū ap
penſ? eſt· pena noſtra centuplicata eſt· et cū ī tene
bris clauſi teneamur· quomō viſū reddam? quem
nō habem?· hoc reſponſū accipientes egrediuntur
falſa dicentes· Beat? vo iulian? quē nichil latebat
oratōe facta dixit ad p̄ſidem· Marciane feſtina vo
cant te dij tui· licet n̄ volūtarij ſed inuiti· Qui cū
ingrederet̄ ianuā templi· vidit oīa ſimulacra ex oī
metallo ſculpta· que ampli? ꝙ· l· erāt cōminuta &
in puluerē redacta· et cecatus a dyabolo clamare
cepit· O maleficia q̄ ſic p̄ualent· vt & deoꝝ virtu
tes ſuꝑent· et p̄cioſa numīa ī puluerē redigāt· Sȝ
h̄ deoꝝ patiētia laudāda eſt· qui ad hoc iniurias ſi
bi irrogatas ſuſtinēt· vt rebelles ſuoꝝ patiēdo ſi
bi ſubijciant· Nūc o iuliane q̄ patientiſſimos deos
te ſuꝑaſſe gloriaris· ꝓmiſſū imple· et ī noīe chriſti
quē colis extinctū oculū reſtitue· Sed ne hoc ma
gicis artib? exerceas· lotio te iubeo ꝑfundi ꝑ qȯ
oīa maleficia cognoſcunt̄ fugari· Cūq; eū ꝑfūde
rent· putens lotiū chriſt? ↄuertit ī odorē nectare
um· vt nō lotio ſed balſamo putarēt ꝑfuſū· Tunc
ſanct? ſuꝑ euulſū oculū crucē faciēs· et nomē dn̄i
inuocans· ſtatim eū reſtituit· et ille q̄ oculū r̄cepit
clamauit· Ver? de? chriſt?· ipſe ſol? colend? eſt·
& adorand?· Quē talia ꝓſequentē· p̄ſes vt audi
uit· ſtatim gladio puniri iuſſit· Sicq; eū ſanguinis
ſui rubore ꝑfuſū· chriſt? ſibi martirē conſecrauit.

¶. CXI. ¶. Qualiter ei celſ? fili? preſi
dis adheſit.

IVlianū aūt diūſis penis afflictū, & vin
culis ferreis ꝑ oīe corp? oneratū· iuſſit
p̄ces ſub voce p̄conaria circūire ciuitatē
dicens. Hec merent̄ deoꝝ rebelles· et principū cō
temptores· Et cū veniret ad locū vbi celſ? fili? p̄
ſidis vnic? ſtudebat· ait puer ad ↄdiſcipulos ſuos·
Rem inauditā video· illū ſcilicet chriſtianū quem
ducūt & multitudīem albatoꝝ cū illo loquentem.
& ſuꝑ caput ei? coronā ex gēmis & auro. cui? ful
gor obcecat hui? aeris lucē· et alios tres viros al
beſcentib? comis alarūq; volatu ī ſilitudinē aq̄la
rum ſuꝑ eū excubias celebrantes· Et hoc michi vi
det̄· q2 dignū eſt tali deo ſuire· qui ſuos ſic tuet̄·
& tali circūdat decore. hoc audiētes ↄdiſcipuli &
magiſter ei? turbati ſūt· et blande corripiētes eum
ab intentōe conati ſūt reuocare· At ille doctorum
volumina ꝓiecit. & veſtes quas indut? erat abie
cit dicens· Nudum me mater fudit huic ſeculo. qȯ
mundi eſt mundo relinquo· hoc dicēs ꝑ plateas ci
uitatis curſum arripuit· donec vbi ſanct? iulian?
torquebat̄ veniēs pedib? ei? ꝓſtrat? ait· Te ſecū
de natiuitatis quā michi xp̄s oſtendit patrē agno
ſco· marcianū vo genitorē meū veritatis inimicum
abnego & deſpicio· tibiq; adherēs ſimilia opto pa
ti ꝓ chriſto· hoc vidētes penaꝝ miniſtri· p̄ ſtupoē
tacebant· De tota ciuitate ad ſpectaculū oīs con
currebant· et p̄ſidis filiū ſic martiri adherentē· et
vulnera ei? oſculantē obſtupeſcebāt· hoc audien
tes ei? ꝑentes tabuerūt. filiūq; ſuū a iuliano ſegre
gatum ſibi reſtitui p̄ceperūt· At dei miſericordia
martiris precib? affuit· vt ſi q̄s eū vellet a ſui cō
plexu ſeparē· ſtatī man? eoꝝ et brachia ↄtherent̄·

¶. CXII. ¶. Qualiter idem puer
reſpondit ꝓ ſe patri et matri.

TVnc iuſſit p̄ſes eos ſimul ad ſe ꝑduci. q°
facto. ait iuliano· Spei mee fructum ma
gicis artib? auferre ↄtendis· et tenerum
pect? illicitis carminib? genitorū affectū negare
ↄpellis· hoc eo dicēte aduenit et mater cū innume
rabili familia crine ſoluto· et nudatis vberib? cla
mans· Qȯ vidēs p̄ſes· ſciſſis veſtib? et lacerata fa
cie ad iulianū clamabat· Iuliane crudelis aſpice do
lorē patris et matris· et planctū tante familie. et
a magicis artib? innocentē ſolue· vt et ego pro te
imꝑatorib? ſuggerā· vt cl'pa vacāte abſcedas· Cui
ille reſpondit. Suffragijs tuis op? non habeo· nec
ab imꝑatorib? tuis dimitti deſidero· Sed hoc do
minum rogo· vt vna cū agno iſto de lupoꝝ viſce
rib? nato ſuſcipiar ī ſanctoꝝ numero· Ecce adeſt
qui ex te nat? eſt· modo mecū credendo renat? eſt
Ipſe tibi et matri reſponſū ſuū det· Ad hoc puer
reſpondit· De ſpinis roſe naſcunt̄· nec roſa nata d̄
ſpinis odorē ſuauiſſimū· nec frutex q̄ roſā genuit
amittit aculeos ſpinaꝝ ſuaꝝ· vt ergo ↄſueſtis pun
gite· et me odorē ſuauitatis credentibus ꝓpinare ꝑ
mittite· vobis obediāt· qui ꝑire ꝑati ſūt· me imitē
tur· qui de tenebris ad lucē trāſire ↄtendunt· Ego
ꝓ chriſto vos ꝑentes nego· et ꝑ tꝑalem mortē vi
tam eternā acquiro. nō poſſū in vos pius eſſe et in
me crudelis· Quid moraris quaſi incredul? et cru
delis paternis manib? nō q̄ſi ver? abram apprehen
de gladiū et victimā offer filiū· Vani ſūt vult? ve
ſtri· falſe lacrime· ab hac ↄfeſſione pietatis nullus
me valebit diſiūgere· Marcian? ergo iuſſit eos in
carceris ima retrudi· vbi de damnatoꝝ membris
diuturna tabe ↄſumptis horribiliū vermiū ebullie
bat examen· ſed illos ingrediētes. gratia dei prece
dens. locū horribilem reddidit delectabilem· tene
bras ↄuertit in lucē· et ebulliēs pena euanuit· hoc
videntes milites circiter· xx· qui eos cuſtodie mā
cipandos adduxerant· conuerſi adinuicē dixerunt
Turpe eſt reuerti ad illud qȯ fuim?· et negligere
ſalutē quā inuenim?· Tunc ad pedes voluunt̄ ſan
cti iuliani ↄfitentes et laudātes nomē chriſti· Tūc
ſanct? iulian? gratias agens orabat dn̄m· vt ꝓcu
raret qualiter illi quos chriſto acq̄ſierat ſuſcipent

baptiſmum· ¶·CXIII·

De ꝯuerſione ſeptẽ filioꝝ prioris ciuitatis·

ERant autẽ·vij·filij relicti prioris ciuita
tis q̃ ex genere karini impatoris defũcti
deſcenderãt·quos impatores licet xp̄ia
nos amore patris eoꝝ retinẽtes ꝑmiſerãt ſine aliq̃
perſecutõe chriſtiane religioni deſeruire·Et habe
bant ſecũ p̃ſbiteꝝ.q̃ eis ſãcta miſteria celebrabat
Hi ergo iuſſi diuinitus ut vna cuꝫ p̃ſbitero carce
rem peterent· quatinꝰ baptiſmi gratiã puer & mi
lites ſuſcipent·ſtatim obediũt·et angelo dñi p̄eun
te ad carcerem veniũt·Qui mox vt tetigit ianuas
carceris·oĩa clauſtra patefacta ſũt·et orãtes ſimˡ
cũ beato iuliano dño ꝑſoluerũt vota.hoc audiens
marcianꝰ ꝯtremuit·et eductis eis d̄ cuſtodia dixit
Quid vobis ꝯtigit o infantuli ut optetis mori ſiñ
aliq̃ ꝑſecutõe·quibꝰ ꝯceſſũ eſt arbitrio veſtro vi=
uere & deũ veſtrũ colere·Ad hoc factũ ſenior re=
ſpondit·Maſſa auri nature ſue claritatẽ obtinet.ſꝫ
niſi ꝑ manus artificis·etiã igne·& malleo.& limis
in ꝑtes diſſipet̃·dignũ capite regis diadema non
ꝑficit̃·ita & nos quidẽ chriſtiani ſumꝰ·ſed niſi iu
liani veſtigia ſecuti fuerimꝰ·dyadema regis eter
ni eſſe nõ poſſumꝰ·Tũc eos p̃ſes in cuſtodiã redu
ci iuſſit·et impatoribꝰ ſuggeſtionẽ fecit dicẽs·pi=
iſſimi p̄ncipes legibꝰ veſtris ſubuenite·& nummi
bus q̃ remanſerunt munia p̄bete:et iulianũ magũ
veſtris obtutibꝰ p̄ſentate·qui magicis artibꝰ plꝰ
q̄·l·ſimulacra deoꝝ ꝑ quos mundꝰ florebat cõmi
nuit·filiũ meũ a me ſepauit·militũ mentes immu=
tauit·vij·germanos beneficijs veſtris ingratos fe
cit· ¶·CXIIII· ¶·De mortuo a
iuliano ſuſcitato & eiꝰ relatione·

TVnc impator licentiam dedit·vt ſi iulia
nus cũ ſocijs ſuis in hac ꝯfeſſione ꝑma=
neret·cõuocata om̄i ꝓuintia·ſinglas cu
pas iuberet ꝑparari·& intꝰ picẽ·& bitumẽ·& ſul=
phur mitti·ac ſingulos in eiſdẽ recluſos igne ſup
poſito ꝯcremari·Qꝫ ſi aduerſus hoc artis magice
carmẽ p̄ualeret·haberꝫ licentiã q̃li pena vellet eos
affligeret·Tũc p̄ſes iubet ſibi ſedẽ in foro p̄parari
& ſanctos ſibi preſentari·Cũqꝫ ſanctũ iulianum
alloqueretur.corpus exanime per plateã ſepelien
dum ferebatur·Tunc preſes iubens illud deponi
ait iuliano·Magiſter veſter chriſtus anteq̄ cruci
figeretur dicitur q̄ mortuos ſuſcitauit·hic pate
bit q̄ verꝰ deꝰ ſit·ſi vos iſtũ ſuſcitaueritis·Cui il
le reſpondit·Quid ꝓdeſt ceco quãdo ſol exorit̃·li
cet aũt infidelitas veſtra nõ mereat̃.tamen qꝛ tp̄s
eſt vt virtꝰ dñi manifeſtet̃·ne nos impotentes pu
tes·fidele ꝓmiſſũ dñi habeo·qꝛ quidq̄d eũ petiero
nõ me fraudabit·Tũc ſanctꝰ fuſa oratõne coram
om̄ibus ait ad corpꝰ·Tibi dico terra arida ĩ noĩe
ipſiꝰ q̃ lazaꝝ quadriduanũ ſuſcitauit ſurge·Tunc
ſurgẽs q̃ mortuos erat clamabat.O acceptabilis
oratio vbi ducebar.& vnde reductꝰ ſũ·Marcianꝰ
irridendo ait·vnde rediſti·At ille·ducebar a qbꝰ
neſcio ethiopibꝰ:quoꝝ ſtatura erat vt gigantum.
aſpectꝰ horrendꝰ·oculi vt fornaces ignis.dentes
vt leonũ·brachia ſicut trabes·vngues ut aq̃larum
qui letantes ducebãt me in infernũ·et cũ iã ad os
putei abiſſi eſſẽ.beato iuliano fundẽte oratõnem·
oĩs infernꝰ ꝯtremuit·et audita eſt vox dei dicẽtis.
ꝓpter dilectũ meũ iulianũ aĩa ad corpus reducat̃
Tũc aduenĩetes duo albati·et auferẽtes me de do
minatione impioꝝ huic loco reddiderũt·vt ꝑ euꝫ
qui ſuſcitauit me·poſt mortẽ illũ agnoſcã·quẽ ni
mis negabã·hoc eo dicẽte turbatꝰ p̄ſes·iuſſit eum
cũ ſanctis in cuſtodia recludi·et penã quã impato
res iuſſerant p̄parari· ¶·CXV·

De cupis ſuccenſis a quibꝰ ſãcti liberati ſũt·

TVnc ꝓ tribunali ſedit.omniſqꝫ ſexus &
etas ad ſpectaculũ cucurrit·ordinãtur
xxx·& vna cupe·mediãte pice·bitumme
ſulphure·aggregat̃ copia lignoruꝫ·iubent̃ ſancti
de cuſtodia ꝓduci·ſanctũ iulianũ & celſũ pueruꝫ
vna vincula tenebant·ceteri vinculis & cathenis
onerati trahebant̃.himnũ deo om̄s canebãt·Bonũ
michi qꝛ humiliaſti me vt diſcã iuſtificatões tuas.
ſpectantiũ mentes ad fletũ ꝯuerſas pietas inclina
bat·tunc celſus ait ad patrẽ ſuũ.ꝑ ipſã vanitateꝫ
quã colis te obteſtor·vt intrepido corde ꝑtitioni
mee tribuas effectũ·Qui reſpõdit·Quidq̄d volu
eris expoſce·puer dixit·Cũ me poſt ignẽ videris
illeſũ·ꝑmitte me cũ matre triduo habere ꝯſiliũ·Qꝫ
ſi feceris.nec me.nec ipſã amittes·Mater hoc audi
ens vrgebat hoc fieri·tũc preſes ait·Si ex igne ille
ſus exieris qd̄ fieri nõ credo·faciã qd̄ deſideras·tũc
nõ ferẽs videre incendiũ filij·relicto aſſeſſore ſciſ
ſis veſtibꝰ.vlulans cum vxore domi reuertit̃·exur
git luctꝰ immanis·plangẽtibꝰ cũctis.iubet aſſeſ
ſor ſingulos ſanctos in ſingulas cupas deponi·&
ignem ſupponi·et eructãs flama obeliſco excelſior
cubitis pluſq̄·xxx·leuabat̃·De medio v̄o ignis mˡ
titudo pſallentium q̄ſi ſonꝰ aquaꝝ multaꝝ reſona
bat·cõſumpto igne.apparuerũt ſicut auꝝ rutilans
deo canentes himnũ·trãſiuimꝰ ꝑ ignẽ & aquã &
eduxiſti nos ĩ refrigeriũ·et iteꝝ ignis vim ſue vir
tutis oblitꝰ eſt·Audiẽs preſes ꝯperauit ad ſpecta
culũ.& ait ad iulianũ·Obſecro te ꝑ deũ tuũ·vt di
cas michi vnde tantã vim maleficioꝝ tuoꝝ didici
ſti·Qui reſpondit·Si quis in oĩbus actibꝰ ſeculi
alienũ ſe facit·vt ſolã vocẽ dñi audiat dicẽtis·Si
quis vult venire poſt me abnegꝫ ſemetipſũ·nichil
amori chriſti preponat.nichil aliud niſi qd̄ ipſe ꝓ
mittit deſideret·nõ patrẽ.nõ matrẽ. nõ filios.nec
cetera q̃ ſũt aĩe impedimẽta ꝯſideret·talis nõ ſolũ
hoc tp̄e degens.hanc mercabit̃ gratiã·ſed in eter
nam cũ deo collocat amiciciã·Preſes ait·Et quis
eſt tam inſipiens.qui huiꝰ vite leticiã fugiat·Iulia
nus reſpondit·hoc deꝰ ꝑatus eſt omibus dare·ſꝫ
pauci digni ſũt accipe. ¶·CXVI·

Qualiter celſꝰ puer matrẽ ſuã ad chriſtũ ꝯuertit·

TVnc celſus ait·hoc triduo matre michi
ꝯceſſa nulli liceat intẽeſſe·tunc ſancti mar
tires recludunt̃ in cuſtodia ciuili vna cũ
matre pueri·Ingreſſiqꝫ cũ oratõeꝫ funderẽt.ſtatiꝫ
cõmotus eſt locꝰ.ſplendor emicuit·odor ꝯſuetus
affuit·et vox pſallentiũ inſonuit·hoc videẽs & au
diens mulier clamauit·Nunq̄ in vita mea tam ſua
uem odorẽ compi·Nã ita refecta ſũ.vt oĩm dolo
rum meoꝝ obliuionẽ patiar·nec aliud cordi meo
manere cognoſco.niſi ip̄m eſſe veꝝ deũ ꝓ quo fili
us meꝰ agonizat̃·Cui puer dixerat·Vere nunc te
matrẽ ꝯfiteor·nec tu amittes filiũ.nec ego matreꝫ
ſi mecũ ad illud ꝯtendas donũ·ꝓ quo ſãcti tanta
ſuſtinent·At illa cuiꝰ pectus diuina illuſtrauerat
gratia reſpondit·Scias fili mi·nichil eius amori p̄
ponere quẽ tu diligis·ꝓ qua re quidq̄d ſaluti mee
neceſſariũ cognoſcis exerce·Ipſũ eñi relicta omni
vanitate veꝝ deũ eſſe credo·quẽ ꝑ tuã p̄dicatõeꝫ
creatorem oĩm eſſe cognoſco·cupiẽs hac vita tp̄a
li carere·vt ad illã eternã merear vobiſcũ attingẽ.
hoc ea dicente locus ꝯtremuit·et audita eſt vox in

aere dicens·Credidi ꝓpter qđ locutꝰ ſū·tūc ſāctꝰ
p̄ſbiter anthoniꝰ baptizauit eā· Cui celſus filiꝰ in
baptiſmi gratia pater factꝰ eſt·Cūqꝫ om̄s de ſalu
te eiꝰ letarenē· audita eſt vox dicens·Viriliť agite
& ꝯfortetē cor veſtꝝ in dn̄o· Tūc ſanctꝰ iulianus
ait·Hec vox ꝓnunciat vobis futuras paſſiones et
genera tormentoꝝ q̄ ꝯtra nos cogitauit inimicus
Igiť fidei noſtre curſū dn̄o cōmendemꝰ·Audiens
marcianus vxorē ſuā chriſti amore eſſe firmatā·ira
tus iuſſit eā apphendi·et domi retineri·Ad quam
cū appinquarēt miniſtri ceci facti ſūt· Alia die ſe
dēs ꝓ tribunali iuſſit·xx·milites decollari·vij·ger
manos igni tradi·Iulianū v̄o cū p̄ſbitero āthonio
matrē & filiū & illū quē infernꝰ reddiderat.iudi
cio ſuo reſeruari· ¶·CXVII·

De ruina ydoloꝝ ad p̄ces anthonij & iuliani.

ILla die ꝯuocās ſacerdotes templi dixit
eis·Ite & ornate templum iouis·qđ ſe
mel ī anno apiri ſolet·vbi numina ſunt
venerāda·ex electro puro facta·Et libationes &
incenſa p̄parate· qđ cū factū eſſet·ad templū iuſ
ſit ſanctos adduci·et ait Ecce nūc tempꝰ aduenit
in quo ſalutē ꝯſequamini·hoc eīm ꝓ ſalute veſtra
elegi·ut in hoc templo terribili thura numībꝰ offe
ratis· Q̄ ſi iſtos cōtemnitis.hucuſqꝫ vobis pepci.
diuerſa in vobis tormenta exercebo· Iulianus ait
Quia tempꝰ eſt vt ſalutē ꝯſequamur·fac om̄s de
orum tuoꝝ cultores aut ſacerdotes intꝰ adeſſe.vt
cognoſcāt quale ſacrificiū offeramꝰ· Preſes nō in
telligens quo ordine iſta ꝓſequerēt·gaudēs iuſſit
oīm vincula auferri dicēs·turpe eſt vinculis tene
ri·quibꝰ dij ceperūt eſſe ꝓpicij· Ait aūt· Ecce oīa
pata ſūt implete q̄ ſpopōdiſtis· Cui iulianus ait·
Quid p̄cipis p̄ſes·vt oibus dijs offeramꝰ ſacrifici
um·Qui reſpōdit·Omnes quos ꝯſpicitis īmorta
les ſūt·virtute pares·& in gloria eq̄les· Tūc fixis
genibꝰ anthoniꝰ & iulianꝰ cū ſocijs ſuis· Deꝰ eter
ne q̄ nō in manufactis delectaris·ſed in corde mū
do requieſcis·qui ꝑ ꝓphetā dixiſti·Om̄s dij gentiuꝫ
demonia·aſpice nūc in ſubuerſione templi huius·
& has demones thecas·cultorūqꝫ eoꝝ frange au
daciā·vt te ſolū cognoſcāt.et ī te glorienē q̄ cre
dunt nomini ſācto tuo·Et cū om̄s chriſtiani dixiſ
ſent amen·oīa ſculptilia illa ad nichilū redacta ſūt.
& templū ſubuerſū· Sacerdotes v̄o circiter·M·
cū templo dimerſi ſūt·et alia etiā magna ps paga
noruꝫ interijt·Ignis quoqꝫ vſqꝫ hodie in loco illo
eructuat· Tūc ait p̄ſes· O virtꝰ magica·o carmē
inauditū ſic p̄ualens·vt etiā terre ſinū apiat·et tan
ta bona ab oculis pie fruentiū auferat· Iā nō miſe
rebor nec parcam·eos iubeā feriri gladio.de pena
eoꝝ me ſatiabo· ¶·CXVIII·

¶ Paſſio ſāctoꝝ iuliani & celſi cū ſocijs ſuis·

IVſſit ergo ſāctos in carceris ima r̄cludi.
vbi cū nocte in dei laudibꝰ eſſēt·affuit
multitudo ſāctoꝝ cū ſacerdotibꝰ qui iā
palma martirij triumphauerāt·om̄s ſtolis albis in
duti.inter quos·xx·milites.& ſeptē germani veni
unt glorificati·et beata baſiliſſa cū choro virginū
in qua multitudine ſola vox alleluia decantabatur
Tūc ſācta baſiliſſa ſanctū iulianū alloquiť dicens
Regna celoꝝ patefacta ſūt venite· Alia die mar
cianꝰ cogitās noua & inaudita tormētoꝝ genera.
iuſſit ſanctoꝝ digitos manuū & pedū oleo madē
tibus lignis colligari & ignē ſupponi· Sꝫ lignis cō
ſumptis carnē eoꝝ immaculatā vidēs·iuſſit ſācto
iuliano & puero cutem capitis auferri· Anthonio
vero vel anaſtaſio q̄ a mortuis ſuſcitatꝰ fuerat cla
mantibꝰ·Gloria tibi chriſte·iuſſit oculos vncinis
ferreis effodi· Marcionillā v̄o matrē pueri quā ꝑ
ſcierat penas tolerare nō poſſe·cū eculeo iuberet
applicari.Si quis ex miniſtris ad eā attingere vole
bat cecꝰ fiebat· Sanctos quoqꝫ ſuos dn̄s ita cura
uit & illuminauit.vt oibus apperent q̄ſi nichil ꝑ
peſſi fuiſſent· Tūc exclamauit p̄ſes·heu heu vinci
mur·Quid aliud faciā·vnū ſupeſt· Tūc in amphi
teatro tribunal aſcēdēs·iubet eos ſibi exhiberi·&
oīm feraꝝ multitudinē dimitti·que dimiſſe ſingule
veniebant·et ſanctoꝝ pedes lingebāt·qđ videns
p̄ſes cōuocans magiſtratꝰ ciuitatis iuſſit om̄s cu
ſtodias pſcrutari·et ꝑſonas morte dignas ī amphi
theatrū mitti.et ſanctos dei intermixtos cū ꝑſo
nis ſacrilegis decollari,qđ cū factū fuiſſet ſtatim
terremotꝰ factꝰ eſt magnꝰ.vt tercia ps ciuitatis
funditus ſubūterēt.fulgura & tonitrua & grādo
intolerabil' maximā ꝑtem ꝑpli increduli ꝯſūpſerūt.
& oīa loca idoloꝝ corruerūt· Ipe ei p̄ſes ſemiuiuꝰ
euaſit·nec multo poſt vermibꝰ ebulliēs expirauit
Nocte aūt venerunt chriſtiani populi & ſacerdo
tes ꝑ multitudine cadaueꝝ reliquias nō cognoſcē
tes·poſitiſqꝫ genibꝰ.cōpleta oratōe apparuerunt
eis in ſpecie virginū aīe ſanctoꝝ·et vnaqueqꝫ ſu
per thecā ſuā corporeā reſidēs·et ſic ſanctoꝝ reli
quie collecte ſūt· Paſſi ſūt aūt·vnj·idꝰ ianuaꝝ·

¶·CXIX· ¶·De iuſtina virgine qualiter
ꝑ ciprianū tēptata eſt a demone· ¶ Ex geſtis eius

ERat etiā tūc quedā virgo in antiochia ci
uitate iuſtina noīe·quā quidā ſcolaſticꝰ
noīe agladiꝰ videns frequēter ire ad ec
cleſiā·in amorē eiꝰ venit·multoſqꝫ ad eccleſiā trāſ
mittens eā ſibi vxorē petijt· Que cū oibus diceret
chriſto celeſti ſponſo ſe eſſe deſponſatā·ille cōgre
gata virorum multitudīe·volebat eam per vim ra
pere·ſed nō potuit· Tūc iratꝰ abijt ad ciprianum
magū & ꝓmiſit ei duo talenta auri & argenti·vt
iuſtinā virginē ꝑ maleficia capet· Qui ꝑ magicas
artes vocauit demonē & ait illi·amo virginē de
galileis·potes eā ſuadere & adducere michi· Qui
ꝓmiſit ei dicens·accipe hoc medicamentū & ſpge
circa domū eiꝰ·et ego ſupueniēs paternū ſenſum
ei inijciā·et ſtatim obaudiet michi· Cūqꝫ ciprianꝰ
ita feciſſet,ſancta virgo tercia noctis hora ſurgēſ
ad oratōeꝫ·ſenſit impetum demonis·ſignauit ſe et
domū ſuā ſigno crucis.et demonē exufflauit· Qui
veniēs ad ciprianū ꝯfuſus.et cur virginē nō addu
xiſſet requiſitꝰ·ait·Vidi qđdam ſignū et tabui· Ite
rum ꝑ artē magicā aliū demonē fortiorē vocauit·
qui et ſimili modo fecit.et ſil'r ei accidit·tandē vo
cauit ipm dyabolū patrē demonū·et ait illi· Que
eſt infirmitas veſtra· Victa eſt ab una v̄gine·ois
v̄tus et gloria tua· Rn̄dit ille·nūc adducā eā tibi
ad deſideriū corruptōis·tu tm̄ patus ſis·tūc dya
bolus in ſpecie v̄ginis ad iuſtinā intrauit·et ſedēs
ſup lectū eiꝰ dicens·hodie miſſa ſū a xp̄o ad te·vi
uere tecū in caſtitate· Multū aūt te uideo uexataꝫ
abſtinencia· Sācta uirgo dixit·merces autē multa.
labor uero modicꝰ·Dixit ei dyabolꝰ· Deꝰ in padi
ſo benedixit adam et euā dicens·Creſcite et multi
plicamī ꝛc̄· Puto ergo ꝙ ſi in uirginitate ꝑmanſeri
mus·iudiciū incidimꝰ·q2 uerbū dei contemnimus.
tunc uirgo turbata ſurrexit·et ꝑ ſpūm ſenſit quis
eſſet q̄ ei loq̄batur·et ſigno crucis ſe ſignans·dya
bolum exufflauit·q̄ ſicut cera a facie ignis liq̄factꝰ
nō comparuit· ¶·CXX·

B

¶ De ꝯuerſione ciꝑani ꝑ demonis verba.

DEinde ciꝑano ꝯfuſus apparuit. q̄ dixit ei. Et tu victꝰ es vt ceteri ſbiecti tui: Quo modo victi eſtis ab vna virgine xp̄iana: Dic michi q̄ ſit virtꝰ victorie eiꝰ: Qui reſpōdit Dicere tibi nō poſſū. vidi q̄ddam terribile ſignū & tabui. Si aūt virtutes illiꝰ ſigni vis diſcere. iura michi ꝑ virtutes meas te nunq̄ȝ a me diſcedere Qui cū iuraſſet. ait ille. Vidi ſignū crucifixi & tabui. et ſicut cera a facie ignis fluxi. Cui dixit ciprianus. Ergo crucifixꝰ maior te eſt: Qui reſpondit. etiā maior eſt oībus. qꝛ ꝑ ip̄m mūdo miſertus eſt deꝰ. et ſiue angeli trāſgreſſores. ſiue hoīes dei deſtores adducunt ab angelis ante faciē xp̄i crucifixi. ibi ſic accipiūt ſententiā ignis inextinguibilis in eternū cruciandi. Ciꝑanus ait. ego debeo feſtinare amicꝰ fieri crucifixi. ne talē penam incurrā. Ille reſpondit. iuraſti michi ꝑ virtutē quā nemo peierare poteſt. Ciꝑanus ait. cōtemno te & oms̄ fumigantes virtutes tuas. Sed & meipſū denego: meq̄ȝ cōſignans dico. gloria tibi chriſte. demon recede a me Abijt ergo dyabolꝰ ꝯfuſus. ciprianꝰ aūt vadens ad antimū ep̄m. cecidit ad pedes eiꝰ dicēs. famule dei excelſi. ſigna me & cathezizа me in noīe chriſti Putās ep̄s ne forte eccleſiā veniſſet mittere in errorem reſpōdit. Sufficiāt tibi ciꝑane hi q̄ deforis ſūt. nichil potes aduerſus dei eccleſiā. qꝛ inuicta eſt virtꝰ chriſti. Sȝ cū ciꝑanus enarraſſet qualiter virtus crucis chriſti. & oratio iuſtine virginis ab ea demones fugaſſet. Sanctꝰ ep̄s benedixit eū. & ait. fili feſtina ire ad eccleſiā dei. et inceſſanter redde oratōes deo. Ciꝑanus vadēs in domū ſuā omnia ydola fregit. et ꝓiecit. et ꝑ totā noctē peccata ſua luxit. Deinde ꝓrexit ad ep̄m q̄ cathezizauit & baptizauit euȝ. poſt aliq̄d tp̄s factꝰ eſt dyaconus. & gratia data eſt ei aduerſus demones. et ſanabat oms̄ infirmitates Deinde etiā ad p̄ſbiteratū ꝓmotus eſt. Tandē beatꝰ antimus ep̄s exitū ſuum p̄cognoſcens ꝯuocauit ſinodū ep̄oꝝ. et ordinauit ciꝑanum ep̄m. ciprianus aūt ſanctā iuſtinā dyaconiſſam fecit. et matrē monaſterij virginū ꝯſtituit.

¶ CXXI. ¶. De paſſione vtriuſqȝ ſcilicet cipriani & iuſtine.

POſt hoc eutholomiꝰ comes oriētis audiuit qꝛ ciꝑanus ep̄s cū iuſtina virgīe gloriam deoꝝ deſtruit. et omnē orientē ſeducit. Qui iratꝰ iuſſit eos ſb̄ vinculis in damaſcuȝ deduci. et cū oblati fuiſſent ei. interrogauit. Tu nees ciꝑanus q̄ multos errare feciſti ꝑ magicas artes crucifixi: Qui reſpōdit. Qui deꝰ eſt ipſe ſaluauit me. occaſione virginis ſāc̄te iuſtine. Nā demones ipſa fugauit ꝑ ſignū crucis quos ad eā miſi. Miſerrimus quoq̄ȝ dyabolꝰ coactus ab angelis narrauit michi ſacramentū crucifixi. comes aūt iuſſit eū ſuſpenſū vngulari. et virginē neruis crudis in manibus cedi. & alapas a ſpiculatoribꝰ pati. Que cum cederetur gratias agebat. ciꝑanus eū redargueretur tacebat. Poſt paucos dies iteꝝ iuſſit eos adduci et ait. vt q̄d ſeducimini in magicis hoīs ih̄u mortui vt & vos moriamini: ciꝑanus ait. Diligētes dominū mors hec inducit ī vitā eternā. ꝑ multas eñ tribulationes oportet nos in. r. d. Tūc iuſſit comes ſarthaginē ferreā magnā fieri. et ī ea picē & adipem & cetera mitti. eāq̄ȝ vehementer ſuccēdi. et in eam vtrūq̄ȝ mitti. Quibꝰ factꝰ eſt ignis velut ros. & laudabāt dn̄m de ſartagine. Audiēs aūt comes et vidēs qꝛ nō tetigit eos ignis. ait. Vicit virtꝰ maleficioꝝ ciꝑani Athanaſiꝰ aūt q̄ fuerat ſacerdos idoloꝝ. poſtulauit comitē dicēs. iubeat claritas tua me ſuꝑ ſarthaginē ſtare. & in noīe deoꝝ virtutem eoꝝ vincere. Quo ānuente. cū veniſſet ꝓpe ſartaginē cepit dicere. Magnꝰ deꝰ hercules. & pat̄ deorum iouis. & aſclepiꝰ q̄ dat ſanitatē hominibus. Hoc eo dicēte. exiliuit ignis et comedit eū vſq̄ȝq̄ eiꝰ oſſa nō comperent. Tūc comes habuit ꝯſilium cū trientino cognato ſuo. qui dixit ei. Nichil tibi aduerſus hos ſāctos cōmune ſit. nichil ꝯtradicē veritati. inuicta eñ eſt virtꝰ chriſti. audi me & ꝓijce magnū ꝑiculū a te. Trāſmittite eos ad regem. id eſt claudiū ceſarē. referēs oīa q̄ de iſtis geſta ſūt Q̄d & factū ē. claudiꝰ āt miſit eos ī nichodemiaȝ iubēs eos ibidē decollari Q̄d & factū eſt. ſȝ et theoguitꝰ qui de ꝑegrinatōe venit uidēs ſanctū ciprianum q̄ decollandꝰ erat oſculatꝰ eſt eū. et ob hoc cū eis ꝯſūmatus eſt. corꝑa aūt eoꝝ iuſſa ꝓijci canibus. fuerūt ibi ꝑ. vi. dies nec tetigerūt eos canes. Naute aūt fideles tulerūt ea nocte et leuātes ea in nauē ſuā nauigauerūt romā.

¶. CXXII.
De q̄ꝫ miſero ſtatu ꝯuerſus ſit ciꝑanus.

HIc eſt ciꝑanus ī quo dei miſericordia ſic elucet. vt q̄ꝫ cū ſpurciſſimꝰ et nephādiſſimus eſſet peccator. q̄lis nullꝰ vnq̄ȝ fuiſſe legiē. ſic tandē ꝯuerſus eſt. vt etiā pro chriſto martiriū ſuſtineret. Nā cū. vij. eſſet annoꝝ a parentibꝰ dyabolo ꝯſecratꝰ. a carnibꝰ. et vino. et coitu nō diu abſtinuit. et ſic modis oībus dyabolo ſeruiens. et ī libris magicis imagīes cū officijs. ccc. lxv demonū pictas habēs. mulieres p̄gnantes diuiſit. matronas ī iumēta ꝯuertēs. longe a ciuitatibꝰ ſuis ire fecit. multos pueros virgines et matronas et peregrinos demonibus ī molauit. latro cū latronibus theſauros demonū rapiebat. Et in omi ſceno luxurie ſe voluptās. Oms̄ chriſtianos ꝯuicijs. detractionibꝰ. et diuſis iniurijs infeſtabat. Deniq̄ȝ cum oīa mala faceret vt dyabolo placereȝ. et ipſos quoq̄ȝ demones impietatibꝰ ſuparet. p̄cibꝰ et ꝓmiſſis iuſtinā virginē ꝑ dies. lxx. temptauit. ſed cum demones nichil ꝓficerent. ſp̄us fornicatōis ī formaȝ virgīs ſe mutauit. et vt famā iuſtine pollueret. et ciꝑanum deludens ſuā potentiā iactaret. ſic ergo dyabolꝰ ad ciꝑanum veniēs cū vellet eū oſculari. et ciꝑanus putās eū eſſe iuſtinā diceret. Beneuenīſti iuſtina. oīm feminaꝝ decora. nō ferens demon etiā nomē eiꝰ. ſicut fumꝰ euanuit. Vnde et ciꝑanꝰ ampliꝰ anxiatꝰ. diu ad oſtiū virginus vigilauit. et q̄nq̄ȝ ī feminā. q̄nq̄ȝ ī auē ſe mutās. cū veniſſȝ ad oſtiū. neq̄ȝ femina. neq̄ȝ auis apparuit. ſed ciꝑanus acladiꝰ quoq̄ȝ mutatꝰ in paſſerē. cū volaſſet ad feneſtrā. mox vt eū virgo vidit nō paſſer. ſed acladius tremens ſtetit anguſtiatꝰ nimis. qꝛ nec fugere poterat. nec ſalire. ſed miſerta eiꝰ iuſtina ne cadereȝ et crepareт. eū ꝑ ſcalam deponi fecit. et vt a tanta inſania ceſſaret ne quaſi maleficꝰ iuxta leges ꝑiret admonuit. Ex tūc magis ciprianꝰ demonū vanitatē et chriſti virtutē compꝑit. et ad xp̄m ꝑfectiſſime ſe ꝯuertit.

¶. CXXIII. ¶
Paſſio ſancte eulalie virginis. ¶. Ex geſtis eius.

EA quoq̄ȝ tempeſtate paſſa eſt apud emeritam ciuitatē hiſpanie virgo eulalia. ſb̄ daciano p̄ſide. hec nobilis et locuples genere. cum eēt. xij. annoꝝ ſpernēs ludos et oblectamenta ſeculi. mota ꝑſecutione. voluit ſponte p̄ſidem redarguere. ſed parentes eiꝰ abſconderūt eam domi. quā habebāt in rure ꝓcul ab vrbe. At

illa nocte fores aperiens clanculo exijt. ac ꝑ inuia
ſentibꝰ ac vepribꝰ plena carpe iter cepit angeli-
co choro comitata. ſicqꝫ ꝓ vepribꝰ & ſpinis ꝑ q̄s
cucurrerat pedes lacerata ad vrbē ꝑuenit. mane
qꝫ tribunal adijt. et in medio vociferari cepit. q̄s
furor eſt raſilibꝰ ſcopulis corda ſternere. et deum
patrē oīm negare. iſis. appollo. venꝰ nichil eſt. Ma
ximianꝰ & ipſe nichil. dn̄s opū. & cliens lapidum.
pectora cur generoſa q̄tit. dux bonꝰ. arbiter egre
gius q̄ ſanguine paſcitᷣ innocuo. Talibꝰ p̄tor in fu
rias excitatꝰ iuſſit lictorē eā p̄cipitē rape. ac ſup
plicijs obruere. quā tamē ad deoꝝ cultū reuocare
cupiens aiebat. Reſpice torua puella q̄ta gaudia
amittas q̄ tibi fecit genialis honor. que morieris
in flore tenero. proxima dotibus & thalamo. Ad
hec illa nichil reſpondēs. ſed infremēs & in oclos
tirāni ſputa iaciēs. ſimulacra diſſipauit. impoſitaꝫ
qꝫ molā thuribꝰ pede ſubegit. Nec mora. carnificeſ
pectꝰ virgineū dilacerāt. vngula latꝰ vtrūqꝫ pul-
ſant. et vſqꝫ ad oſſa ſecāt. Tūc exclamauit eulalia
Scriberis ecce michi dn̄e quā iuuat hos apices le
gere quā tua xp̄e trophea vocāt. Tūc apposite ſūt
ad eiꝰ latera lampades ardētes. Cumqꝫ illa ſine fle
tu & gemitu leta caneret. & intrepida lampidibuſ
in latera ſtomachūqꝫ ſeuiebāt. ac crinis odorꝰ de
vertice eiꝰ fluxerat humeris volitatis q̄ pudibun
da virginis celabat. ipſoqꝫ tegmine verticis oppo
ſito flama crepās ī faciē virginis volabat. & ꝑ co
mas vegetata caput occupās etiā apicē ſupabat.
Virgo aūt citū cupiēs obitū ore rogū ebibit. tūc
emicās colūba niue candidior. ex ore eiꝰ viſa eſt ex
ire & celū petere. Sic abeūte aīa. rogꝰ emoritᷣ. et
pax artubꝰ exanimis datᷣ. Vidēs aūt & ip̄e lictor
columbā palā ex ore virginis in celū meare. ſtupe
factꝰ ꝯſilijt. et ſua geſta pauidꝰ fugit. ¶ Actor
Huiꝰ virginis feſtū in martirilogio videtᷣ eſſe his
annotatū. ſ. pridie idꝰ februarij. et. iiii. idꝰ decem
bris. niſi forte due fuerint eiuſdē noīs in eadem ꝓ
uintia paſſe. et in eadē ꝑſecutione. ¶ CXXIIII.

Paſſio ſāctoꝝ vincētij & valerij. ¶ Ex geſtis eoꝝ

PAſſus eſt etiā eo tp̄e ſub daciano. & in
hiſpania beatꝰ vincentiꝰ. xi. kl̄. februarij.
qui genere nobiliſſimꝰ a puericia literis
traditꝰ. gemina ſcīētia efficaciſſime claruit ſb̄ bea
to valeri[illegible]o. & ceſarauguſte ciuitatis antiſtite. A
quo etiā ſāctitate inſignis diaconij arcē ſuſcepit.
Et q̄m ipſe ep̄s impeditōris lingue erat. tradito ei
doctrine miſterio. ipſe oratōi ꝯtemplatōiqꝫ diuīe
ſedulꝰ inſiſtebat. Cui igitᷣ dacianꝰ p̄ſes apd̄ ceſar
auguſtā ep̄os & ceteros ſacri ordīs rapi p̄ciperet.
ꝓtinꝰ valeriꝰ & vincentiꝰ archidiaconꝰ in ꝯfeſſio
ne deitatis alacriter incurrerēt. quos dacianꝰ pri
mo valentiā ſub carceralē cuſtodiā. & famis miſe
riam. cathenarūqꝫ ſtridorē ꝓtrahi iuſſit. vt eos iti
neris vexatōe frangeret. quos pena ſupare n̄ poſſꝫ
Cūqꝫ eos manibꝰ et ceruicibꝰ immēſa ferri ponde
ra ſuſtinentes. et ꝑ oīs artus iā mortis tūc ſuppli
cia patientes defeciſſe iā crederet. timēs ne ſeuicie
ſue damna paterenᷣ. iuſſit eos ꝓduci e carcere. vo
lens eos ante tormēta vitā finire. Quibꝰ ꝓpone
bat. ꝙ nec mortuis ꝑceret. ſi deoꝝ ſuoꝝ culturam
nō ſuſcipent. Cūqꝫ reticeret ep̄s. erat em̄ mire ſim
plicitatis & innocentie. eruditꝰ quidā ſcientia. ſed
impeditꝰ lingua. Ait vincentiꝰ. Si iubes pater re
ſponſis iudicē aggrediar. Et ille. dudū inq̄t fili ca
riſſime diuini verbi curā tibi cōmiſerā. ſed et nunc
ꝓ fide qua ſtamꝰ reſpōſa cōmitto. Tūc vincentiꝰ
cuiꝰ mens tota iā erat corone ꝯſcia. ꝯuerſus ad da
cianum ait. Apud xp̄ianoꝝ prudentiā nepharium
eſſe cognoſce. deitatis cultū abnegādo blaſphema
re. et ne te longiꝰ ꝑtrahā. ꝯfitemur nos xp̄iane re
ligionis eſſe cultores. et vniꝰ ac veri dei famulos
ac teſtes. in cuiꝰ noīe minas & ſupplicia tua nō me
tuimꝰ. ſed potiꝰ mortē ꝓ veritate libētiſſime am
plectimur. Nā venenatiſſimꝰ ſerpens. inſatiabilis
homicida. qui primos hoīes morti ſubdidit. ydola
ꝓ deo ſola inſtituit. dolēs illuc obediēdo hominē
redire. vnde ipſe ſuꝑbiendo corruit. Iāqꝫ p̄ ira pe
ne extra ſe poſitꝰ dacianus ait. amouete hinc ep̄m
iſtū. iuſtū eſt em̄ eū ſubire exiliū. qui impiale ꝯtem
ſit edictum. ¶ CXXV.

De ꝯſtanti agone beati vincentij in eculeo.

HVnc aūt inq̄t rebellē. qui in ꝯtumeliam
venit publicā ad eculeū applicate. mem
bris diſtendite. et corꝑe toto diſſipate.
inter hec ait ad eū. O vincenti quid dicis. vel vbi
iam corpꝰ tuū miſerabile ꝯſpicis. at ille dei p̄ſentia
roboratꝰ. alacri vultu reſpōdit. hoc eſt qd̄ ſemper
optaui. et votis oībus exq̄ſiui. nolo gloriā meā mi
nuas. tu ſolus votis meis concordas. nemo michi
amicicior fuit. Ecce iā in ſublime agor. et p̄ncipes
tuos ſeculo altior deſpicio. Inſurge ergo. & totis
viribꝰ ībachare. Videbis me dei virtute plꝰ poſ-
ſe dū torqueor. q̄ꝫ poſſis ipſe q̄ torques. Clamare
cepit dacianꝰ. & inter tortores & carnifices v̄gis
& fuſtibꝰ ampliꝰ deſeuire. ſtridore dentiū frende
re. et dū martirē dei lacerat. ſe potiꝰ lacerare. tan
dem fatigata lictoꝝ manꝰ ceſſit. et dū ꝑ ſācti late
ra penderet victa defecit. Exanguis dacianus pe
ctore tremēti. toruis & minacibꝰ oculis clamare
cepit. Quid agitis homicidas ꝑtinaciter obſiſten
tes ſepe viciſtis. & parricidaꝝ ac magoꝝ alta ſilen
tia rupiſtis. ſed pauliſper dexterā ꝯtinete. vires ſu
mite. et imꝓbum hoſtē innouatꝰ miles ad penā du
riꝰ coerceat. acrior vngula rimetᷣ. Intima coſtaruꝫ
& dolor interiora penetrans. gemitū faciat redde
re nō ꝯtemptū. Tūc ſubridēs vincentiꝰ ait. q̄ꝫ ve
ra ſūt q̄ ꝯfiteor. torq̄ diutiꝰ ꝯfitentē. Nā quos deꝰ
ꝯfiteri iubes. idola ſūt lignea & lapidea. tu mortu
orum pontifex fias. ego vni deo viuo ſacrifico qui
eſt benedictꝰ in ſecula. ac p̄ſes nimia feruens inſa
nia. et tota facie humanitatis euerſa. ſola in corpꝰ
martiris aciē luminū venenūqꝫ fundebat oculorū
ꝯfluentē a toto corꝑe ſanguinē cernēs. viſceribꝰ
patefactis. & iūcturis e cōpagibꝰ ſeꝑatis. ait aūt
Miſerere tui vincēti. ne ꝑdas nūc florē p̄mꝰ ver
nantis etatis. ſed vel ſero q̄ ſupſūt tormēta lucre
ris. at ille reſpōdit. O viroſa dyaboli lingua quid
in me non facias qui deū temptas. Hoc magis eſt
formidini qd̄ fingis te velle miſeri. nichil ergo mi
nuas de ſupplicijs. vt ī oībus te victū eſſe fatearis.
quo em̄ te putas grauiꝰ iraſci. michi meliꝰ incipis
miſereri. ¶ CXXVI.

¶ De craticula eiuſdem.

HInc igitᷣ aſſūptus ex eculeo vincentiꝰ ad
patibulū ignis raptꝰ. moras carnificuꝫ
arguēdo. ad penam alacriter ꝓperabat
Iā em̄ truculentꝰ miniſter iuſſerat lectum cū ferra
tis coſtis ꝓferri. et addita ſubter carbonū ꝯgerie
exurendū dei martirē applicari. Intrepidꝰ ergo dei
athleta. candentis ferri machinā vltro conſcēdit.
torq̄tur. flagellatᷣ. exuritᷣ. et diſtēſis mēbris ad pe
nam creſcit. pectori quoqꝫ et mēbris depſſa lamia
rum aſperitas inſeritᷣ. et inter ferri candentis acies

decurrente liquore. flama ſtridens a ruina reſper
giť · ſalis ignibꝰ crepitãtis minutie ꝑ membra deſi
liunt · et iã nõ ad artꝰ tm̃ ſed ad ipſa viſceꝝ abdita
ſuppliciorꝝ tela iaciunť · Manet dei ſuus immotus ·
et erectis in celũ lumibus dñm ꝓcabať · Tunc ait
dacianus · Vincimur ſpũs ſaltẽ qui coerceri nõ po
teſt puniať · Querite ergo locũ tenebroſũ et vrgẽ
te tectura oppreſſũ · ibi fragmẽta teſtaꝝ exaſperata
ꝯgerite · vt quidqd iacentis corꝑis fractura male
inſcia tetigerit · Illimatis infigat aculeis · et ipſa
cõuerſio lateꝝ innoueť ad penã · vt · ſ · quo cõmuta
tis artubꝰ mẽbra querũt euadere ſemꝑ offendãt ·
diuaricatis inſuꝑ ac diſtẽſis cruribus ligno pedes
eiꝰ ꝯſtringite · et clauſũ in tenebris relinqte · nullꝰ
ibi relinquať · ne vel alicuiꝰ ꝯſortio ſermonis ani-
meť · implẽt ſine mora miſtri iuſſionẽ · CXXVII ·

De illuminatõe carceris & de felici eiꝰ trãſitu ·

S Ed cũ cuſtodes dormire cepiſſent · carce
ris illiꝰ nox eternã accepit lucẽ · flagrant
cerei radiãtes vltra ſolis fulgorẽ · laxatiqꝫ
ligni robur diſſilijt · et teſtaꝝ aſꝑitas fit floꝝ rdo
lentiũ mollicies & iocunditas · quibus athleta dei
refectꝰ · himnũ deo dicẽs exultabat angeloꝝ cater
ua vallatꝰ · quoꝝ foueať obſequio · et mulceať
alloquio · ipſe inqunt o vincenti coronã tibi prepa
tam ſeruat ĩ celis · qui te victorẽ eſſe fecit in penis
Eſto igiť iã ſecurus de p̃mio · qꝛ mox depoſito car
nis onere · noſtro addẽdus eris collegio · danť hinc
laudes deo · et reſonãte organo vocis angelice mo
dulata ſuauitas ꝓcul diffundiť · Turbati ſbito cu
ſtodes & vehemẽter ſtupẽtes de miraculo certiꝰ
explorare ꝯtendũt · clauſas fores adeunt · et inter o-
ſpiciẽtes ꝑ rimas · antrũ priꝰ tenebroſũ · et immẽſa
luce ſplendere cernunt · teſtaꝝ aculeos florere · et
martirẽ ſolutis nexibꝰ deambulantẽ pſallere · mox
qꝫ diuino terrore ac reſpectu cõpuncti · relicto er
rore · chriſtiane religioni ſe dedere · Venerat & mľ
titudo fideliũ · ꝑus meſta de illiꝰ ſupplicijs · ſed iã
de ꝯceſſa celitꝰ gloria alacris · Quibꝰ ait vincenti
us · nolite timere ſed ꝓpe irrũpite · ac ſolatia angeli
ca ſecuri oculis haurite · vbi relinqratis tenebras
lucẽ gaudete · renũcieť · daciano qua ꝑfruar luce ·
cõmenteť ſi valet aliqd ad gloriã meã addere · Nã
hoc ſolũ timeo vt ne videať velle ignoſcere · Ad
hanc renunciatõeꝫ exanguis & trepidꝰ dacianus
ait · Quid ampliꝰ faciemꝰ · victi ſumus · Referať in
quit ad lectulũ · ſtramẽtiſqꝫ mollioribꝰ foueať · No
lo em̃ glorioſiorẽ facere · ſi mẽ tormenta defecerit ·
indulta puſillũ reqes · attrita membra refoueat · et
obducto in cicatricẽ hiatu vulneꝝ exqſitis ac no-
uis ſupplicijs innouatis ſubdať · Veꝝ daciano ina
niter cogitãte de ſupplicio · xp̃s clemẽter diſpoſuit
de p̃mio · Egregiꝰ em̃ dei martir ad lectulũ delatꝰ ·
ac pijs ſanctoꝝ manibꝰ in ſtrati mollicie repoſitꝰ ·
mox in mortẽ ꝑcioſã reſolutꝰ celo ſpũm reddidit
· CXXVIII · De victoria
etiã eiuſdẽ defuncti & de ſepultura eiꝰ ·

V Idens circũſtantiũ frequentiã ſãcti veſti
gia deoſculari · et vulnera totius lacerati
corꝑis palpare · ſanguinẽ lintheis excipe ·
& cognito eiꝰ abſceſſu ꝯfuſus dacianꝰ ait · Si non
potui ſuꝑare viuũ · puniã vľ defunctũ · ꝓijcite illũ
in aptum campũ · vt cadauer honore ſepulture ca
reat · et a feris auibuſqꝫ ꝯſumptũ non compeat · ne
forte xp̃iani tollẽtes eiꝰ reliquias · martiris ſibi vẽ
dicent dignitatẽ · Sic igiť expoſitũ ſine tegmine cor
pus ſanctũ · angelicis rurſũ excubijs & obſequijs
honorať · Coruus auis nigerrima haud ꝓcul reſi-
dens quaſi thetra ſui ſpecie · habitũ lugẽtis demõ
ſtrans · Cũ aduẽtantes aues reliqs ac ꝑnicibꝰ alis
metuendas impetu quodã eminꝰ fugaret · Adue
nientẽ quoqꝫ ſbito immanẽ lupũ in curſu etiã nõ
ſegni abegit a corꝑe · At ille rflexã ceruicẽ · in aſpe
ctu ſacri corꝑis habebat ſtupefactꝰ · et v credıť
cuſtodiã mirabať angelicã · Territꝰ ad hoc dacianꝰ
nuncio dixit · Puto qꝛ iã nec mortuũ vincã · Cũ em̃
in eũ acrius ſeuio · glorioſiorẽ mea ſeuicia facio · Si
ꝯſumi in terra nõ poteſt · dimergať in pelagꝰ · ne
quottidie ſub oculis oĩm erubeſcamꝰ · victoriã eiꝰ
vel maria celabũt · inſuať in culleo parricide · et vbi
naute ſpacia longiora ꝓceſſerint · altioris ſali flu
ctibꝰ imprimať · vt ſi qd lacero cadaueri ſupeſt im
paſti piſces lambẽdo ꝯſumant · Cui etiã mala non
ꝑui ponderis annectať · ne forte vnda mobili · ad
ꝑegrina litora deuectũ · negatã ſepulturã aliquati
nus aſſequať · quimpotiꝰ reciꝓcatum fluctibus · et
ad ſcopulos frequẽter illiſum diſꝑeat · vt nec mor
tuus inter ſaxa quieſcat · cũqꝫ iuſſa impleſſẽt · & q̃
ſi p̃ſidi ſuo prima gaudia reportãtes ſubtractum
ſanctũ vincentiũ ab oculis oĩm celeres & alacres
redirent · illos fortiſſimos remiges · beati martiris
corpꝰ p̃uenerat · et qd altioris ſali ꝓfundo teneri
credebať · priꝰ venit ad portũ · quã nunciari poſſet
expoſitũ · Deniqꝫ cõmonita ĩ ſomnis quedã vidua
ſãcta · vera ſigna quieſcẽtis corꝑis accepit · vbi ſcꝫ
illud reciꝓcatũ fluctibꝰ mollis arena tumulauerat ·
& elemẽti ipſiꝰ ꝯgerie ad honorẽ ei ſepulture fui
erat · Viſionẽ pluribꝰ xp̃ianis clã innoteſcẽs · venit
cũ eis ad locũ · Itaqꝫ certis ſignis directi inter ſali
aqrũqꝫ cõmerſũ corpꝰ areis reꝑierũt · et tãdẽ ceſſã
te ꝑſecutione ad quandã ꝑuam baſilicã ſepeliendũ
deferũt · Et tandẽ ceſſãte ꝑſecutione · inde leuatũ
honorifice ſub ſacro altari extra muros eiuſdem ci
uitatis valentie ad quietẽ reponiť · vbi meritis eiꝰ
diuina multipliciter bñficia p̃ſtanť · CXXIX ·
De qbuſdã alijs ſb daciano paſſis · Ex martiri ·

P Reterea in hiſpanijs ciuitate abula agiť
vi · klˀ · nouembris · Paſſio ſanctoꝝ vincẽ
tij ſabine & criſtine · qui p̃mo in eculeo
adeo ſũt extenti · vt oĩs cõpages eoꝝ membrorũ
laxarenť · Deinde capita eoꝝ lapidibus ſuppoſita
vſqꝫ ad excuſſionẽ cerebri · validis etiã vectibꝰ ſẽ
ꝯcuſſa · atqꝫ ita martiriũ cõpleuerũt · agente p̃ſide
daciano · In hiſpanijs quoqꝫ ciuitate cõpluto · ſan
ctorum iuſti & paſtoris fratꝝ · viii · idꝰ auguſti ·
Qui cũ adhuc pueri literis imbuerenť · ꝓiectis in
ſcolis tabulis ſpõte ad martiriũ cucurrerũt · Mox
qꝫ a daciano teneri iuſſi · cũ ſe mutuis exhortatio
nibꝰ ꝯſtantiſſime roborarent · extra ciuitatem du
cti · et a carnificibꝰ iugilati ſũt · Sꝫ & · v · idꝰ decẽ
bris · ſancte leucadie virginis q̃ a p̃fecto hiſpania
rum daciano apud toletũ dira carceris cuſtodia
macerata · cũ grauiſſimos beate eulalie & reliquo
rum martiꝝ audiſſet cruciatꝰ · genibꝰ in oratõibus
poſitis · impollutũ xp̃o ſpũm reddidit · Iteꝝ ceſar
auguſte · iii · nõ · nouembris innumerabiliũ marti
rum · qui itidẽ ſub daciano hiſpanie p̃ſide mirabili
ter occubuerũt ꝓ xp̃o · CXXX ·
Paſſio · xviij · martiruꝫ qui dicunť maſſa candida ·
Ex geſtis eoꝝ ·

S Vb eodẽ p̃ſide · & in eadẽ vrbe paſſi ſũt
xviij · martires · ſ · quintillianus · & caſſia
nus & ceteri · quoꝝ natale celebrať · xvi
kalend · maij · cui etiã copioſo martirio tirannus

impijſſimꝰ addidit ſacramentū dei virginē eugrā
purpureo ſanguinis ſui cruore reſperſā. Videns de
niqꝫ xpianoꝝ deuotōez ſe ſupare nō poſſe tormen
tis. vocatis ſatellitū turbis ait. Nichil in hoc certa
mine laborādo ꝓficimꝰ. qꝛ dū xpianos atrociꝰ ſe=
uiendo vincere cupimꝰ. eoꝝ victorijs affatim de=
ſeruimꝰ. Sit itaqꝫ cōſiliū noſtrū eis occultū. et to
tam vrbē ꝑcurrāt officia ꝑconū. vt eoꝝ multitudo
que domibꝰ occultat̄ q̄ſi ꝯceſſa ſibi licentia legibꝰ
ſuis vti ꝗtotiꝰ ab hac vrbe ꝓpellat̄. vos aūt noſtri
cōmilitones. cum armis abdita locoꝝ occupate. et
inde ꝯtra inermes hoſtes ſubito ꝓſiliētes eos cer=
tatiꝫ obruite. Quid plura. data voce ꝑconū exeūt
cateruatim agmina xpianoꝝ ſpōte relinquētes ap
ta ſuaꝝ clauſtra domoꝝ. ꝯſona voce letantes atqꝫ
pſallētes. Gloria in excelſis deo ꝛc. obſerant̄ poſt
hoc oīs porte ciuitatis. vt nullꝰ eoꝝ regrediēdi
additū inueniret. ex occltis ilico ꝓſiliētes armati
cū enſibꝰ irruerūt. et velut agnos ſibi nō reſiſten=
tes ꝓſternūt. Nec ſic quoqꝫ defunctoꝝ innocētū
nece ſatiat̄. ſed iuſſu daciani corā oībus occiſorum
corpa in vnū ꝯgeſta cōburunt̄. Et ne xpianorum
quis latens cineres martiꝝ ſibi rapet. iuſſit e carce
ribꝰ diuerſoꝝ criminū reos ꝓduci. et eoꝝ capitibꝰ
amputatis cadauera ſanctoꝝ corpibꝰ ſociari ſiml
qꝫ cōburi. ſicqꝫ ſecuti ſūt caput ſuū ihesū chriſtuꝫ
qui crucifixꝰ eſt in medio latronū. Hi ꝑ innumera
multitudine. maſſa ſācta vel cādida appellant̄. Eo
rūqꝫ paſſio. ix. kl. ſeptēbris ānotat̄ ¶. CXXXI.

¶. Paſſio ſācti georgij militis.

GVb ꝑſecutōe daciani venit ꝺ capadocia
miles georgiꝰ. Qui videns xpianoꝝ angu
ſtias. erogatis oībus q̄ habebat. veſtem
militarē exuit. et induitꝰ veſte xpianoꝝ. in medio
ſacrificantiū ſe obiecit atqꝫ i ꝯſpectu oīm exclama
uit dicēs. Oīs dij gentiū demo. do. a. ce. fecit. cui
ſtatim ꝑſes dacianꝰ ira repletꝰ ait. Qua ꝑſūptōe
vel dignitate hoc audes vt deos noſtros demōes
eſſe dicas. dic tamē vnde es. et quomodo vocaris.
Qui reſpōdit. xpianꝰ ſū. georgiꝰ vocor. genere &
militia capadocꝰ. ſꝫ cūcta deſerui. vt liberiꝰ deo
celi ſuirez. ꝑſes ergo cū eū ad ſe inclinare nō poſſꝫ.
iuſſit eū in eculeū leuari. corpuſqꝫ illiꝰ mēbratim
diſſipari. Deinde appoſitis ad latera facibꝰ. patēti
bus viſceꝝ rimis. ſale iuſſit plagas eiꝰ fricari. Ac
ille ſic manebat immotus. ac ſi nichil mali pateret̄.
Tūc videns dacianꝰ ꝙ penis eū ſupare non poſſet
diu queſito & tandē inuento cuidā mago dixit. xpi
ani magicis artibꝰ ſuis tormēta ludificāt. & ſacri
ficia deoꝝ ꝯtemnūt. Reſpōdit anthanaſiꝰ magus.
Si artes eius ſupare nequero reus ero. Educto er
go de carcere. dedit ei calicē plenū veneno. qd̄ ge
orgiꝰ cruce ſignauit & nichil mali paciēs totum bi
bit. aliū quoqꝫ calicē fortiori veneno repletū cru
ce ſignās totū ſimiliter bibit. Quo viſo ſtatim ma
gus ante eū veniā petēs ꝓcidit. & iudex eū ꝓtinꝰ
decollari ꝑcipiēs. georgium carceri mācipauit. Et
ſequēti die iuſſit eū poni in rota enea gladijs bis
acutis vndiqꝫ circūſepta & ex alto dimitti. Qua vi
ſa ſanctꝰ ait. Deꝰ in adiutoriū meū inten. ꝛc. Illo
qꝫ ſup eā poſito. ſtatim fracta eſt. & ſanctꝰ geor
gius illeſus remāſit. Cūqꝫ ꝑſidem ad augēda ſup
plicia ꝓuocaret. iratꝰ iuſſit eū ꝓijci in ſartagineꝫ
plumbo feruēte plenā. Qui ſtatim facta oratione
ſe ſignās ſarthaginē inſilijt. et virtute dei cepit in
ea q̄ſi in balneo refoueri. ¶. CXXXII.

De ꝯſummatiōe agonis eiuſdē ſancti georgij.

QVod cū dacianus vidiſſet. cogitauit vt
eū blandicijs emolliret. et ait. Georgi nō
ne vides quāte patientie & manſuetu
dinis ſūt dij noſtri q̄ ſalutē tuā tādiu ſuſtinent. ꝙ
licet a te tā multipliciter ꝓuocati. tn̄ pati ſunt vt
tibi ſi reſipueris indulgeant. Age ergo dulciſſime
fili qd̄ hortor & moneo. vt relicta priſtina vanita
te deos noſtros adores. vt magnos ab ipſis & a
nobis ꝯſeq̄ris honores. Cui georgiꝰ ſubridēs ait.
licet graue ſit dimittere qd̄ diu fixū ſtetit in mēte.
tamē faciā qd̄ hortaris. Dacianꝰ hac ꝓmiſſione de
luſus. iuſſit ſub voce ꝑconis. vt oīs de tota ciui
tate venirēt. & georgiū qui tādiu reluctatus eſt.
tandē ſacrificare viderēt. Ornata igit̄ tota ciuita
te ꝑ gaudio hora ſacrificij. cūctis aſtantibꝰ geor
gius vocatꝰ aduenit. templūqꝫ eoꝝ intrās. deum
flexis genibꝰ orauit vt templū cū ydolis ita oīni
potentie ſue virtute deleret. ꝙ ad laudē ſuā & po
puli ꝯfuſionē nichil oīno de eis remaneret. Et ec
ce ſbito ignis de celo deſcēdebat. totūqꝫ templuꝫ
cū dijs & ſacerdotibꝰ & mltis gentibꝰ ꝯcremauit:
terra vō dehiſcens oīs eoꝝ reliquias deglutiuit
Hoc audiēs dacianꝰ. iuſſit feſtinanter georgiū ad
duci & ait illi. Que ſūt maleficia iſta o peſſime ho
minū. ꝑ que tm̄ facinꝰ cōmiſiſti. Ille reſpōdit. Nō
credas ꝑſes ꝙ ita ſit. ſꝫ tu magis illuc mecū veni.
& vide me iteꝝ imolare. Cui ꝑſes. Intelligo frau
dem tuā qua ad hoc niteris. vt ſicut dij noſtri con
fracti ſūt. et ſacerdotes cū cultoribꝰ abſorpti. ita
meipſū facias abſorberi. Georgiꝰ reſpōdit. Dic mi
chi miſer & ſtultiſſime oīm. dij tui q̄ ſe iuuare nō
potuerūt. quomō alios iuuare poterūt. Recluſus
ergo georgiꝰ in carcere. ſequenti die tali ſententia
ꝯdemnat̄. vt ꝑ totā ciuitatē detractꝰ. deinde capi
te puniret̄. Quo facto. cum dacianꝰ ꝺ loco. vbi de
collatꝰ erat. ad palatiū ꝓperās rediret. cū miniſtris
ſuis igne celeſti ꝯſumptꝰ eſt. Martirizatꝰ eſt auteꝫ
beatꝰ georgius in ꝑſida. ciuitate dyoſpoli. ix. kl.
aprilis. Ad eiꝰ ꝑdicatōeꝫ credidit ſanctꝰ vincētiꝰ
de quo dicet̄ inferiꝰ. ¶. CXXXIII.

Paſſio ſancte fidis virginis. & caprafij martiris.

¶ Ex geſtis eorum.

PAſſa eſt etiā ſub daciano. ſancta fides
virgo. genere moribuſqꝫ nobilis i vrbe
agēno. etate adhuc tenera paſſionis tpe.
ſenex tamē ſēſu & ope. Nā ab ipſis cunabilis dn̄m
ihm dilexit. & a daciano req̄ſita. ſe eſſe xpianā con
ſtanter oſtendit. Cūqꝫ deos gentiū demonia eſſe
aſſerens. nec blādimentis. nec minis induci poſſet
vt eis imolaret. iuſſu ꝑſidis ſup cratem eneā diua
ricatis membris extenſa. & ſbſtratis carbonibꝰ adi
peqꝫ flamis iniecto. dum ſic coqueret̄. multos ad
chriſtū exemplo ſuo ꝯuertit. Tūc quoqꝫ ſāctus ca
prafiꝰ qui pre timore ꝑſidis iuxta vrbeꝫ ſub rupis
cuiuſdā foramine iacebat. & cuncta q̄ intra muro
rum ambitꝰ gerebant̄ apte videbat. Dū virgineꝫ
ſic torq̄ri cerneret. orauit deū vt eā victriceꝫ i cer
tamine faceret. Et rurſus ꝓſtratꝰ a dn̄o petijt. vt
ei premiū martirij illiꝰ demōſtraret. Et vidit ꝓti
nus ꝙ columba niuea de celo deſcendit. q̄ coronā
auro gēmiſqꝫ lucentem ſup caput virginis ornate
ſplendidis veſtibꝰ collocauit. et vt circa virgineꝫ
dei virtꝰ clarior apperet. ipſa colūba volitatu ala
rum & rore celeſti ſic ignem extinxit. vt nichil ꝺ in
cendio remaneret. Hoc ergo ſpūalibus oculis cer
nens caprafiꝰ. iā de victoria ꝑſumens. rupem ſub
qua māſerat dextera ꝑcuſſit. et fōs ꝓtinꝰ erūpēs

meritis ſcī capraſij oībus infirmis vſqꝫ nunc re
mediū ſalutis impendit. Exiliens igiť capraſiꝰ ad
locū certaminis ꝓperauit. & daciano xp̄ianū ſe of
ferens. dū nec blandicijs nec minis flecteret. tāta
iubentis crudelitate laniatꝰ eſt. vt inter alios cir
cūſtantes. primꝰ & felicianꝰ fratres ꝓpter eiꝰ pa
tientiā ad xp̄m ꝯuerſi. cū ipſo capraſio & fide vir
gine plecterent. Hoꝝ paſſio celebrať ꝓdie nonas
octobris.

CXXXIIII.

Paſſio ſcī felicis martiris gerundenſis.

Paſſus eſt etiā in hiſpania ciuitate gerū
da ſanctꝰ felix ſb̄ daciano p̄ſide. Hic apō
ceſareā liberalibꝰ ſtudijs vacās. et cun
ctis pfectioꝛ appere ſtudēs. cū audiſſet ꝙ p omē
litus hiſpanie perſecutio grauis xp̄ianis exorta eſ
ſet. omīa volumina legū q̄ manibus ſuis geſtabat
ꝓiecit a ſe dicens. Quid michi eſt phia huiꝰ mūdi.
ad illā nūc ꝓperabo. q̄ initiū nō habet. & finem ne
ſcit. trāſienſqꝫ ad impuritanā ciuitatē. in diuīs vo
luminibꝰ exercebat ſe. elemoſinas larga manu pau
peribꝰ erogabat. hoſpitalis ſupra modū. verbum
dei etiā p̄dicabat. Poſt hec in ciuitatē gerundenſē
ſe ꝯtulit. ibi quoqꝫ ſil'ia geſſit. ita vt eū apoſtolum
vel ꝓphetā appellarēt. Aderat aūt rufinꝰ qui hoc
daciano nūciauit. cui dacianꝰ autoritatē dedit. vt
eū ferro vinctum incarceraret. et ſuaſionibꝰ ei fa
ctis. vel ſacrificantē honoraret. vel nolentē crucia
ret. Qui veniēs iuſſit eū apphendi. et volens aua
rus p̄do pecuniā eiꝰ auferre. neſciens oīa iā paupi
bus erogata fuiſſe. cepit ei blandis verbis ſuade
re vt ſacrificaret. Sꝫ cū ille nullatenus acqeſceret.
quin potiꝰ eū acriter & ꝯſtanter increparet. iuſſit
eū fuſtibꝰ cedi. et in carceris ima retrudi. Cūqꝫ il
le gratias ageret & pſallerꝫ dicens. Probaſti dn̄e
coꝛ meū & viſitaſti v. ꝛc̄. hāc vocē rufinꝰ audienſ
iuſſit aſtantibꝰ vinculatum manibꝰ ac pedibꝰ. &
collo ferro magni ponderis aggrauare. ſicqꝫ eum
facere in loco ſqualido. fame & ſiti tabeſcere. Et
cū iā eū crederet defeciſſe. cognouit adhuc eū ſup
ſtitē eſſē ſuoqꝫ cōſpectui p̄cepit aſſiſtere. et cepit
ei iteꝝ ſuadere. Illoqꝫ in fide & ꝓpoſito pſiſtente.
iuſſit iteꝝ cathenis copioſis totū coꝛpꝰ eiꝰ aggra
uari. et ab indomitis mulis p totā ciuitatem trahi
donec totū coꝛpꝰ eiꝰ laceraret. et ſic in carcerē re
trudi. Qui dū humi ꝓſtratꝰ oꝛaret. iuuenis ſplen
didus ei appuit. eūqꝫ ꝯfoꝛtauit. tetigitqꝫ membꝛa
eiꝰ vniuerſa. et ilico ſanata ſūt oīa coꝛpis eiꝰ vul
nera. Altera die ſedēs rufinus iuſſit eū adduci &
aras diligenter oꝛnari. et olocauſta funeſta p̄pa
rari. Cepitqꝫ deos ſuos cū ceteris ſacrificās inuo
care. et ad hoc idē ſanctū felicem ſuadere. At ille
Diſcedite inqt infelices a maūfactis veſtris. & co
gnoſcite deū ſummū q̄ nos d̄ limo terre foꝛmauit
Statim ad hāc vocē ſtimulata oīs illa turba paga
noꝝ impetū fecerūt in eū. vt illū diſcerperēt. Tūc
apphēdens illū rufinꝰ tradidit carnificibꝰ. vt ex
ungularēt carnes eiꝰ a ſcapulis vſqꝫ ad cingulum.
iuſſitqꝫ eū deſup tectis cameratis capite deoꝛſū ſu
ſpendi. quouſqꝫ cartilagines eiꝰ p̄focate ſanguinē
exalarent. At ille pſallebat. & ſuſpēſus ab hoꝛa. iii
vſqꝫ ad veſpeꝝ a deo ꝯfoꝛtatꝰ. nichil doloꝛis ſen
tiebat.

CXXXV.

De ꝯſummatione agonis eiuſdem.

Poſt hoc rufinꝰ eū deponi & in carcere
artius cuſtodiri iuſſit. vbi cū introduce
ret. ſplendoꝛ mirꝰ. et odoꝛ balſaminꝰ ap
paruit. quē etiā cuſtodes ſentētes exterriti ſunt.
& voces multoꝝ cū eo pſallentium audierūt. Ac
mane facto oīa rufino nunciauerūt dicētes. illum
veꝝ dei ſeruū eſſe. ſeqꝫ cū eo tota nocte vidiſſe
qd̄ nō liceret homī dicere. Tūc iratꝰ rufinꝰ iuſſit
eūm in mare demergi. ligatis poſt tergū manibꝰ. at
ille naui impoſitꝰ pſallebat dicēs. Etem̄ illuc ma. t.
de. me. ꝛc̄. Cūqꝫ elongati a litoꝛe ꝓieciſſēt eū ī ma
re. vincula quibꝰ erat ꝯſtrictꝰ diſſoluta ſūt & ad
nichilū redacta. Tūc viſus eſt a nautis ambulare
ſup vndas maris in manibꝰ angeloꝝ manꝰ eius te
nentiū. himnū & alleluia pio modulamine decan
tantiū. ſtatimqꝫ exaltato pelagi naui ſupueniens.
ibiqꝫ ꝯſcendens oīa eis intimauit. cōfeſtim ſe veſti
gijs eiꝰ pſtrauerūt. & vt ꝓ peccatis eoꝝ oꝛaret pe
tierūt. audiēs aūt rufinꝰ ꝙ ſanctꝰ felix in litoꝛe de
ambularet gloꝛiabundꝰ. ait nautis. furtiferi. cur n̄
obedientes mādatis meis. in aliā nauē eū tranſtuli
ſtis. qui vna voce ꝓteſtātes dixerūt. ꝙ in ꝓfundū
maris eū dimerſerint. et quō ſup fluctibus maris
deambulantē viderint. Tūc exclamauit rufinꝰ vt
leo rapidꝰ. heu victi ſumꝰ. Iuſſitqꝫ eū iteꝝ toꝛq̄ri
Qui cū adduceret ad ſe intendens in eū. et vultu
terribili & toꝛtuoſis luminibus dixit. Vides felix
quantū miſerti ſūt tibi dij noſtri. accede nūc & ſa
crifica eis. et faciā te mirificū ſacerdotē eoꝝ. Qui
reſpondit. Tu deſerui eis iure ppetuo. cum patre
tuo dyabolo. ego aūt deo viuo. qui me d̄ limo ter
re plaſmauit. et de ꝓfundo maris ferro vinculatuꝫ
manibꝰ eripuit. Tūc iuſſit carnificibꝰ. vt eū vſqꝫ
ad oſſa vngularēt. et itinere longinquo ductū citi
us fatigarēt. vt vel ſic vulneribꝰ aggrauatꝰ in iti
nere exalaret. Qui cū traheret. oꝛatōe cōpleta emi
ſit ſpūm. hic eſt felix ſociꝰ cucufatiſ de quo ſupra
dictū eſt. Celebrať aūt eiꝰ paſſio. kl'. auguſti.

CXXXVI. De ſcō quintino martire.

Tempibꝰ diocleciani & maximiani rictio
uarus gallie p̄fecturā. ac ſeuiēdi in xp̄ia
nos p̄ceptum accepit. Eo tp̄e ſcī viri
quintinꝰ. fuſcianꝰ. et victoꝛicꝰ. criſpinꝰ. criſpini
anus. ab vrbe roma ſimul ꝓgrediētes. ꝑiſius duce
chꝛiſto puenerūt. Ibiqꝫ diuina illuſtrante gratia.
nominatim loca ī quibꝰ diuiſi p̄dicarēt elegerunt
Fuſcianus & victoꝛicus toꝛnacēſeꝫ vrbē petierūt
Quintinus ambianis p̄dicauit. Iā em̄ ſanctus luci
anus beluaci p̄edicauerat. Per hos ſanctos dn̄s
tanta opabať miracula. vt eoꝝ p̄dicatio ſequenti
bus ſignis ꝓbaret eſſe ſequēda. Rictiouarus autē
chꝛiſtianoꝝ ſanguinē ſitiēs. ingreſſus treueris ciui
tatē que eſt ꝓpe flumē moſelle. tantā ex eis ī ea ce
dem exercuit. vt ſanguis riuuli decurrētes in flu
men aque pmixti. in coloꝛē ſuū eū ꝯuerterēt. Pre
cepta quoqꝫ eius ad alia loca curſoꝛes deferebant.
vt quiſqꝫ chꝛiſtianū alicubi rppiſſet. palā eū ad in
teritōeꝫ ꝓtraheret. Ex geſtis ſcī quintini. cū
aūt ambianis veniēs. ſcī q̄tini famā audiret ꝙ
p̄edicatōibus et ſignis et virtutibus maximis cla
rus haberet. ſtatim eū iuſſit deprehēdi. et cathena
tum ī carcerē retrudi. et ſequenti die ſibi p̄eſētari.
dixitqꝫ ei. Qd̄ nomē tibi eſt. Qui reſpōdit. chꝛiſti
ano noīe cenſeoꝛ. qꝛ chꝛiſtianus ſū. et chꝛiſtū coꝛ
de & oꝛe ꝯfiteoꝛ. ꝓprie tn̄ q̄tinus vocoꝛ. Interro
gatus genus. reſpōdit. Ciuis romanus ſū. filiꝰ zo
zenonis ſenatoꝛis. Et p̄eſes. Quid nā eſt ait. ꝙ p
ſona nobilis. et tanti viri filiꝰ. colit hoiem q̄ ab ho
minibus eſt crucifixꝰ. recede ab hac ſtulticia q̄ tene
ris. et ſacrifica dijs. at ille reſpōdit. Dijs tuis nūq̄
ſacrificabo quos ꝯſtat eſſe demonia. celeriꝰ fac qd̄

vis patus ſum ſuſtinere quid deo ꝑmittēte inſule
ris· Tūc ille furore cōmotꝰ· iuſſit eū a quaternioni
bus extenſū cedi· et cū diutiꝰ grauiter cederetᷣ· ele
uatis oculis gratias agebat· et ꝓtinus de celo vox
facta eſt ꝯfortās eū· Qua dilapſa· appitores q̄ eū
cedebāt in terrā ruētes· ſtandi facultatē amiſerūt.
ſeqꝫ acerrime torq̄ri ſentiētes dixerūt· Dn̄e ricti
ouare adiuua nos· qꝛ immēſis cruciatibꝰ torq̄mur
ita vt ꝯſiſtendi ac pene loquēdi officia amiſerimꝰ
Tūc ait rictiouarus. ꝑ deos deaſqꝫ iuro· quintinꝰ
iſte maleficꝰ eſt· et maleficia eiꝰ ꝓualent· moxqꝫ eū
ſibi exhiberi ꝑcipiēs· blandis eū ſermonibꝰ appella
bat: dignitates ac diuitias ei ꝓmittēs· At ille con
ſtanter reſpōdit· Lupe rapax diſce· qꝛ paup̄ n̄ eſt
qui in dn̄o diues eſt· diuitie xp̄i eterne ſūt q̄s deſi
dero· & ꝓ eis ſi iuſſerit ipſe mori patꝰ ſum·

CXXXVII· De ꝯſtantia eiꝰ in paſſione.

TVnc rictiouarꝰ magis furēs iuſſit eum
trocleis intm̄ torq̄ri· vt membra eiꝰ a iū
cturis ſuis ſoluerentᷣ· Reſticulis inſuper
ferreis iuſſit eū cedi· et oleū candēs· & picē & adi
pem feruentiſſimū dorſo eiꝰ infundi. Ad ſatiandū
quoqꝫ ſuā rabiē· faces inſup̄ ardētes applicari. At
ſanctꝰ martir· qui nec blandimētis. nec terroribus
ceſſit· cunctis etiā ignibus inſup̄abilis extitit· Ar
dens em̄ interiꝰ flama diuini ſp̄us· corporeos con
tempſit cruciatꝰ· et ait ad ꝑſidem· furcifer & frau
dis diabolice filius· et ab omni humana pietate
remotꝰ. cognoſce qꝛ hec oīa michi ꝑſtant nō dolo
ris tediū· ſꝫ tolerātie refrigeriū· Tūc ille in furore
ſeuiciā augēs ait· affer adhuc calcē & acetum ac ſi
napi. et infundatᷣ in os eiꝰ· vt vel ſic tacēdo n̄ am
pliꝰ plebē hanc ſuaſorijs verbis ſuis valeat illude
re· Cernēs quoqꝫ ſanctū q̄tinū pſallēdo validius
roborari· cruciatꝰ eiꝰ adhuc ſitiebat augeri· iuſſit
qꝫ ferrariū vocari· ꝑcipiēs ei vt faceret duas ferre
as q̄ lingua gallica caringe vocanᷣ· quibꝰ ſanctus
a ceruice vſqꝫ ad crura trāſfigeretᷣ· alios quoqꝫ ſi
mili modo· x· clauos q̄ intra vngulas & carnē di
gitis oībus mitterentᷣ· Quibꝰ ita patis. cōſpiciens
ſanctū taliter verubꝰ ꝯfoſſū inſultās ait· en vide
ant ceteri xp̄iani hunc taliter ſupplicijs meis adie
ctū. et ab huiꝰ penis ſumāt exemplū· Deniqꝫ ac
cepto ꝯſilio iuſſit eū decapitari· qui cū ad locū im
molatōis a carnificibꝰ ductus fuiſſet· poſtulato ſi
bi paululū orādi ſpacio· ꝓſternēs ſe rogauit dn̄m
vt aīaꝫ ipſiꝰ ſibi toto corde ac deſiderio oblatā ſu
ſcipet· Deinde ceruicē ſuā ſpiculatoribꝰ obtulit. et
illi gladio caput eiꝰ amputauerūt· Cūqꝫ corpꝰ vn
dis roſeis ꝓprij ſanguinis ꝓfunderetᷣ· ſtatim felice
eiꝰ aīa carnea mole ſoluta. viſa eſt velut columba
niuea de collo eiꝰ exiſſe· ac liberrimo volatu celuꝫ
penetraſſe· et vox de celo audita eſt dicēs. q̄tine
famule meꝰ· veni & accipe coronā quā tibi ꝑparaui
Ecce angelorꝫ chori vndiqꝫ aſſūt· qui te victorē
in celeſtē hieruſalē ꝑducant· cōpleuit aūt martiriū
ſuū pridie kl'· octob· apud vermādenſim opidum
Cuiꝰ corpꝰ rictiouarꝰ iuſſit ſomene fluētis īmer
gi· & adiectōe terre plūbi ceniqꝫ ſupplūbari. cauēſ
ne forte a criſticolis honore debito venerarentᷣ· aut
ſepulture traderetᷣ· Quod ꝑ annos fere· lv· in aque
fundo· & in ꝓfundiſſimo limo tumulatū· ꝑ tantū
ſpaciū cuſtodiēte xp̄o māſit incorruptū· ſꝫ poſtea
mirabiliter reuelatū eſt· CXXXVIII·

De reuelatōe corporis eius.

ERat em̄ rome matrona quedam euſebia
noīe nobilis & ditiſſima· ſꝫ ab annis· ix
oculorꝫ luce ꝑuata· Huic ex more oratōibꝰ incum
benti· quadā nocte dū ꝓ infirmitate q̄ ſibi accide
rat deū exorarꝫ· angelꝰ dn̄i ꝑ viſū ei apparuit & ait.
euſebia exaudita eſt oratō tua· Surge & i gallias
ꝑge· locūqꝫ q̄ auguſta vermandorꝫ dicitᷣ ꝑquire· il
lic inuenies corpꝰ ſācti quintini martiris xp̄i. diu
iā paludibꝰ & aq̄s tumulatū· Quod cū fuerit ꝑ te po
pulis manifeſtatū. oculorꝫ recipies viſū· Cunqꝫ ſe
mel bis ter hec viſio eadē rem ꝓbabilē aſtrueret.
inſinuatū ab angelo iter arripuit· cū multo veriuſ
qꝫ ſexꝰ comitatu & angelico ductu ad locū ſignifi
catū ꝑuenit· Cūqꝫ inq̄rens ab hoīe vbi corpꝰ ſan
cti q̄tini a paganis interfecti repoſitū fuiſſet ſcire
nō poſſet· q̄ſiuit vbi eſſet via publica· veniens am
bianis & laudunū ꝑgens ſicut angelꝰ ei ſignifica
uerat· illuc a quodā ſene ꝑducta· ſup̄ ſomene flu
uiuꝫ e vehiculo deſcendēs humilitᷣ ſe ꝓſtrauit· do
minū exorās vt ſicut helene ſācte reuelauerat ve
xillū crucis abſconditū. ſic etiā ſibi oſtēderet mar
tiris ſui corpꝰ in aq̄s tumulatū· Tūc locꝰ ille vbi
ſanctū corpꝰ ſub aqua iacebat moueri cepit· et cri
ſpantibꝰ vndis inditia dare· Sicqꝫ magna dei vir
tute corpꝰ eleuatū eſt· et mira natatōe vſqꝫ ad ma
nus femine deportatū· Caput quoqꝫ ꝑ aliū meatū
exiliēs vnda portante mirabilitᷣ ꝑductū. quod pariter
illa cū gaudio ſuſcipiēs de aq̄s eleuauit· ac ꝑcandi
diſſimis lintheaminibꝰ q̄ ſecū ad hoc deuexerat in
uoluit· Corpꝰ vero ipſū nulla macula corruptū· nul
lus liuor fuſcatū· nullꝰ tumor ſordidatū reddide
rat· ſꝫ niueo candore & ineſtimabili odore fragrās
circumſtātes ſuauitatis odore repleuit· vt cetera
obliuiſcerentᷣ mūdi delectamēta· CXXXIX·

De trāſlatōne eiuſdem.

IGitᷣ matrona corpꝰ ſanctuꝫ ad vermandēſium caſtꝝ
quod ab eo loco· v· ferme miliarībꝰ diſtat reuerenter
tumulanduꝫ aduehere diſpoſuit· Sꝫ deꝰ locū mar
tiris ſuo ſanguine ꝯſecratum· tāto theſauro ꝑuare
noluit· vnde mox vt ab aq̄ ſummuꝫ montis qui eū
deuectabāt ꝯſcēdere ceperūt· nimij ponderis gra
uedine ꝑgrauati longiꝰ ire nullatenꝰ valētes. ſub
ſtiterūt· Sicqꝫ beata euſebia voluntatē dei intelli
gens· illic eū fecit deponi· ac reuerēter ſepeliri· cel
lamqꝫ quibꝰ potuit tunc niſibꝰ edificauit· et ꝓ ſe
pulture beneficio· mox ab oculis eiꝰ tanq̄ ſquame
albugo exiuit ſicqꝫ viſum recepit· Siliꝫ etiā infirmi
quotquot eadē hora ꝯtigit veniſſe· ad cōmendan
dam martiris xp̄i ꝑcioſā mortē· et ipſi ſanitatē rece
pere· Ipſa quoqꝫ euſebia ſudes ferreas. id eſt carin
gas quibꝰ martir ꝯfixus fuerat· adhuc ī eiꝰ corꝑe
manentes· inueniens extraxit· et ꝓ veneratōe reli
quiarꝫ ſibi aſſūpſit· Sepultū eſt aūt corpꝰ ſanctū
viij· kl'· iulij· fuit ergo in aq̄ fundo ꝑ annos· l· a tꝑe
ſcilicet diocl'· vſqꝫ ad tꝑa ꝯſtantij· Sꝫ iterꝫ interue
niente ꝑſecutōne ſub iuliano auguſto diuini noīs
cultꝰ turbari cepit· Quapropter vt creditᷣ defeciſſe
circa ſacri martiris excubias ꝯdignos cultꝰ· ꝯtigit
vt locꝰ corporis penitꝰ ignorarentᷣ a poſteris· ſiue
etiā alta dei ꝓuidentia· vt meritorꝫ eiꝰ renouaren
tur inſignia· Iacuit ergo theſaurus ille telluri tu
mulatꝰ· & ignorātia denſa cooꝑtus· nō minꝰ· ccc·
xx· annis· quouſqꝫ talia excitarentᷣ merita· que ab
huius reuelatōe indicarentᷣ ꝯdigna· CXL·

Paſſio ſancti gentiani martiris & victorici·

Ex geſtis eorum·

SAncti autē dei fuſcianus & victoricus
cū fraterna caritate ſuccenſi. ſanctū q̄
tinū compeꝫ ſuū vidē cupent· vt affatu

mutuo de ꝯuerſa gentilitate gauderēt · a p̄fata ciui
tate franciā adierūt · Gentianꝰ aūt quidā grādeua
etate ꝓcuruꝰ adhuc gentilis ambianēſi ciuitate oti
guus · cū per p̄dictos viros immēſa miracula fieri
cognouiſſet · die quadā eis verſus pariſiꝰ iter car-
pentibꝰ obuiꝰ extitit & ait · dn̄i q̄ eſtis · et qd que
ritis · et quo itis: Qui reſponderunt · rome nati ſu
mus · ibiqꝫ xp̄ianis regulis fidei eruditi · a q̄ ꝓgreſ-
ſi fines veſtros penetrauimꝰ · ut vobis eterne ſalu
tis vias demonſtremꝰ · qui diabolica fraude ſedu
cti ydola colitis · et deū creatorē negligitis · q̄rimꝰ
etiā comitē noſtrū ſanctū quintinū · eiuſdē rei gra
tia a paterna vrbe degreſſū · Tūc ſenex ſuſpirans
imoqꝫ a pectore vocē trahēs ait · Ante tres dies
admonitōe diuina ꝑmotus ſū · ut deū quē creditis
credā · et ad eū tota deuotōe me ꝯuertā · ſed is dei
famulꝰ quē queritis quintinꝰ dū vrbis noſtre po
pulo veritatis oracula diuulgaret · a p̄fecto tentꝰ
eſt · et diūſis ſupplicijs maceratꝰ · ab vrbe ꝑductus
in quodā municipio vermandoꝝ ſententiā decol-
lationis accepit · De vobis etiā iā eiꝰ editio militi
bus indicta eſt · vt vbicūqꝫ vos inuenerint · arcta
mancipatōe comp̄hendāt vt dijs cōtrarios & rei
publice inimicos · Sed q̄ſo declinate in thugurium
ſerui veſtri vt reficiamini & paululū q̄eſcatis · Cū
qꝫ eis in domo ſua p̄beret obſequiū · rictionarꝰ re
pente ſupuenit · et famulos dei comp̄hendi p̄cepit
Tūc gentianꝰ zelo cōmotꝰ · euaginato gladio exili
ens niſus eſt rictionarū ꝑcutere · nō quidē id cupi
ens · ſed vt occaſionē nāciſcerer̄ · qua citiꝰ ꝓ xp̄i no
mine poſſet occūbere. Ad quē ille ait · vnde tibi o
gentiane tā dira cupido · vel q̄ te temeritas impulit
vt me gladio ꝑcutere conareris: At ille · digne mq̄e
ꝓ meritis · q̄ te xp̄i famulos iniuſte ꝑſequi video ·
ꝓ quibꝰ corpꝰ meū tradere nō dubito · q̄ me ſer-
uum illiꝰ eſſe ſalubriter recognoſco · qua felici cō
feſſione cōmotꝰ p̄ſes · caput p̄cepit ei corā ſanctiſ
auferri ·

CXLI ·

Paſſio ſanctoruꝫ fuſciani & victorici ·

Ex geſtis eoꝝ ·

TUnc in cathedra peſtilētie reſidēs ſan
ctos allocutꝰ eſt vt a chriſto receden
tes dijs ſacrificarēt · Qd̄ cū illi penitꝰ ab
diantes reſpuerunt · euqꝫ tandē ad inferēda suppli
cia qualia vellet abſqꝫ mora inuitarent · Ille ſudes
ferreas in nares & aures cudendo iuſſit immitti ·
& clauis candētibꝰ eorum capita trāſfigi · oculos
quoqꝫ eoꝝ a foraminibꝰ ſuis pelli · iſqꝫ manu lato
criſpās haſtilia ferro ad ſanctoꝝ corꝑa trāſforan
da ea direxit · eiſqꝫ adhuc palpitātibus capita am
putari p̄cepit · optatoqꝫ potiꝰ ſolito letitior · et q̄ſi
de quadā plaudens victoria · celeriter ambianis re
greſſꝰ eſt · Moxqꝫ vltione diuina ꝑcuſſus · inteſti
noꝝ dolore repletꝰ eſt · et ꝑ totā ciuitatē clamare
cepit ac dicere · Heu heu heu qd agā · vt qd michi
miſero deniqꝫ reſtat · qui ꝓpter dei ſanctos fuſcia
num & victoricū · quibꝰ dira intuli ſupplicia · into
lerabili crucior pena · Eadem v̓o die qua decollati
ſūt · ingens fulgor ſuꝑ eoꝝ corꝑa apparuit · Extin
cta quoqꝫ cū iacerēt truncata capitibꝰ · ipſi ſuper
pedes erecti ſūt · & manibꝰ ꝓpria recipientes capi
ta · firmo rectoqꝫ gradu ad hoſpitiū beati gentia
ni de quo educti fuerāt redierūt · vtqꝫ eū exhortā
do comitem habuerāt · cū eodē ſimul in requie dor
mirent · Paſſi ſūt aūt · iij · idꝰ decembris ·

CXLII · Paſſio ſācte ma
rie v̓ginis · Ex geſtis eius ·

RIctionarꝰ aūt veniens ī ciuitatem augu
ſtanā · comꝑit macrā v̓ginem xp̄m incre
dulis p̄dicantē · quā ſibi exhiberi iubenſ
ait · Cōſule tibi ne florē iuuentutis tue amittas · ſi
aūt ꝯſilijs meis acq̄eueris · & dijs inuictiſſimis im
molaueris · multis p̄mijs ab imꝑatoribꝰ ditaberis ·
Que reſpōdit · pecunia mea xp̄s eſt · pecunia autē
tua tecū ſit in ꝑditōeꝫ · Tūc furore accenſus iuſſit
eā torq̄ri · eiuſqꝫ mamillas amputari · & poſt hoc eā
in carcere om̄i luce excluſa mancipari · panē quoqꝫ
& aquā ei denegari · Circa noctis v̓o mediū ſbito
etiā lux magna carcerē totum repleuit · Et ecce vir
canicie aſpſꝰ attulit ei vngētū · miro mō ꝯfectū
dicens · Ego miſſꝰ a dn̄o ih̄u xp̄o hoc vnguētum
attuli · vt pectori tuo mām̄ille reintegrenē · que re
ſpondit · abſit a me · vt ꝑ mām̄illaꝝ reſtitutōnem co
ronā michi a deo preꝑatam admittere negligam ·
Creator tn̄ oīs carnis · & r̄ſtitutor ſanitatis ſi vult
michi incolumitatē gem̄inā exhibere exhibeat · Po
tens eſt em̄ vtraqꝫ ſalute ſperantes in ſe ſaluare ·
Tūc oratōi incūbens · cū diu lacrimis terrā made
faciēs oraſſet · reſtitute ſūt mām̄ille eiꝰ vt priꝰ · In
craſtino v̓o p̄ſes eā p̄ſentatā · vidit eā ſanitati red
ditā dixit ei Quis te incolumitati reddidit: Que re
ſpondit. Dominꝰ meꝰ oīpotens xp̄s ih̄us · At ille
adhuc inſanis: q̄ nō times xp̄m noīare · Tūc iuſſit
acutiſſimas teſtas expādi · & prunas immitti · cor
puſqꝫ virgis deſuꝑ volutari · Qd̄ cū fieret · ignis
ſue virtutis oblitꝰ eſt · & cū illa gratias ageret &
oraret · aīa celū perijt · vnj · idus ianuar · in territo
rio remēſi & haud ꝓcul a loco illo corpꝰ eiꝰ ſepul
tum eſt · Poſt multos annos appuit eadē virgo ꝑ
viſionē cuidā bubulco noīe leudulpho · et oſtēdit ei
locū vbi ꝯdita erat iuxta quandā eccleſiam beati
martini · & corpꝰ eiꝰ honorifice leuauerūt qd ille
narrauit incolis · Poſtea vero vir q̄dam venerabil̄
daugulphꝰ noīe tp̄e karoli eccleſiā dei miro deco
re ꝯſtruxit · et corpꝰ eiꝰ ī ea collocauit iij · kl · iunij

CXLIII · De ſancto puero
iuſto & eiꝰ ꝑegrinatōe · Ex geſtis eius ·

PAſſus eſt etiā ſub rictionaro ſanctus iu
ſtus adhuc puerulꝰ · qui apud vrbē anti
ſiodoꝝ · clara ſatis ꝓſapia ī tenera etate
virtutū maturitate floruit · Inter alia etiā plerūqꝫ
futuroꝝ p̄ſcientiā obtinere meruit · huiꝰ pater iu
ſtinꝰ · mater felicia dicebāt̄ · digni q̄ talē generaſſēt
vt iuſtꝰ nuncupari mererer̄ · huiꝰ iuſtini frater iu
ſtinianꝰ · furtim de ciuitate illa puer iā dudū fue
rat ſublatꝰ & ambianis deductꝰ · ibi cuidā negoci
atori noīe lupꝰ · in ſuum venundatꝰ · cū ergo puer
iuſtꝰ · ix · annoꝝ eſſet · hoc ei de patruo ſuo diuitꝰ
ꝑ viſionē reuelatū eſt · q̄ ambianis homo bonꝰ no
mine lupꝰ · eū ad ſeruitiū ſuū detineret · Qd̄ cum
patre ſuo retuliſſet · et ille volēs illuc ꝑgere · ſociū
itineris q̄reret · iuſtꝰ ait · ego tecū vadā · cūqꝫ pat̄
ſimul cū matre obſiſteret · et puer apud patrē inſi
ſteret · pater aīaduertēs rem diuitus agi · tandem fi
lio ſuo nō inuitꝰ ꝯſenſit · Perrexerūt ergo ſimul · &
cū ad militonēſe caſtꝝ ꝑueniſſent · ceci & claudi in
introitu porte ab eis alimoniā vociferādo petebāt
Quibꝰ eſca refocillatis benignꝰ puer ſibi tunicam
detraxit · et vnū eoꝝ quē veſte carēte aſpexit · eius
inopie cōpatiens induit · quāobrem cū argueret̄ a
patre q̄ alterā nō habēs veſtē ſuā tribuiſſet · eius
indignatōem ꝓphetico teſtimonio mitigauit dicēs
Beatꝰ qui intelligit ſuꝑ egenū & pau · rē · cū autē
ābianis ꝑueniſſēt · acceſſerūt ad lupū negociatorē

chriſtianū quidē·ſ; ꝓpter rictionari metū occultuꝫ
Cui cū pecuniā obtuliſſet vt fratrē ſuū captiuū re
cipent·lupꝰ cognito ꝙ xpiani eſſet·ꝑcepit vt ad
eiꝰ hoſpitiū illa nocte declinarēt·pollicitus ſe eis
totā domꝰ ſue familiā oſtenſuꝝ·vt ſi inteſſet queꝫ
querebāt·adnumerato ꝑcio reducēdi eū copiā ha
berēt·Introgreſſis ergo domū oīs famulos ſuos
exhibuit·et quis eoꝝ ꝓpinquꝰ eſſet intueri ɔceſſit
Cūq; puer ſanctꝰ oculos circūferret·vidit aſſiſtē
tē cū accenſa lāpade quendā pueꝝ·et hūc eē quē
q̄rebat recognouit germanū·Vnde vehemēs ſtu
por oīs q̄ aderāt inuaſit q̄liter illi reuelatū fuiſſet.
cū etiā pater eiꝰ q̄ ꝑfecte eſſet etatis hoc ignoraret

CXLIIII· De paſſione eiuſdē·

Interea q̄ forte aderāt exploratores·nūciauerunt
ꝑfecto veniſſe in domū lupi ꝑegrinos viuentes ri
tu xpiano·Quo audito.tirannus ille cuiꝰ crudeli
tas nichil magis ꝙ xpianoꝝ ſanguinē ſitiebat.obſ
uate inq̄t ne ab vrbe diſcedāt·donec obtutibꝰ meiſ
puniendi offerant·At lupꝰ.de ſalute hoſpitū ſoli
citus·nocte excitatos ſecreto vt fugā maturarēt
admonuit·& ꝓpinquū quē poſcebāt abſq; redem
ptione cū eis repatriare ɔceſſit·Mane aūt milites
obſuatores lupi domū irrūpentes·eos iā nō inue
nerunt & ɔſuli hoc ꝑſuli retulerūt·Tūc miſſi ſūt
pueri q̄ttuor in equis velocibꝰ vt fugiētes redire
facerēt·aut nolentes occiderēt·Illi vō dum iuxta
quendā fontē prāderēt & quieſcerent·puer ſan
ctus ſacro ſpiramine afflatꝰ q̄d ſibi immineret pre
ſenſit·nec eū inſectatio carnificū latere poterat·q̄
cūcta videntē corde gerebat·totuſq; iā in celeſti
bus mēbra mox interitura corpali voluit reficere
eſca·dixitq; ꝑentibꝰ vt cito comederēt·eo ꝙ tor
tores eos ſeq̄rent·& ipſe interim ī emīnētiori loco
quaſi ī ſpecula ſtās aſpiceret ɔtra eos qui veniebāt·
Cunq; iuuenes ꝓpinquarēt·& ꝑentes ad nutum
pueri in nemore ſe celarēt.pueꝝ interrogatū·& re
ſpondentē ſe eſſe xpianum occiderūt·Amputato
aūt eiꝰ capite·truncū corpꝰ ſumēs illud manibus
immobile ꝑdurabat.et lingua palpitās ac ſi ītegro
vigeret in corpe deo ſupplicans·vt ſe reſpiceret elo
quebat·Qd miraculū ꝑſecutores vt viderūt cū ti
more magno reūſi ꝑfecto retulerūt· CXLV·

De tranſlatōne capitis eius·

Comites etiā abſconditos & vltra ꝙ di
ci poſſit admirātes·lingua pueri ſic pal
pitans·poſtq̄ꝫ horrore miraculi ꝑſecuto
res abegerat vbi eū ſepelirēt edocuit·& vt caput
matri ꝓ ɔſolatione deferrēt monuit·eiq; dicerent
vt ſi filiū cernere cupet·eū ſequi ad ſupnā hieruſa
lem ſtuderēt·Cōfeſtim aūt lux eū circūfulſit.et cū
ea ꝑiter ad celos migrauit·Sepulto igit corpe in
territorio beluacēſi in quodā ſpelunce edificio ede
ra coopto ſicut eos docuerat·antiſiodoꝝ reūſi ſūt
quibꝰ et mater pueri felicia gaudēs obuia ꝓcedit.
& filiū quē nō vidit reqrit·Cūq; rem ei geſtā enā
raſſent·vix ſe ꝑ gaudio ferēs.ſumpto reuerēter ca
pite lacrimaꝝ īmundatōne ꝑfuſa·xp̄o gratias age
bat·& filiū ſuū vt ſui memor eſſet exorabat·Tūc
ſacꝝ pignus ſindone obuolutū & teca repoſitum
a laq̄aribus domꝰ interioris ſuſpenderūt·& accē
ſis nocte luminaribꝰ·ſacris inſiſtebāt vigilijs·tūc
repēte fulgor nimiꝰ de celo lapſus domū illā plu
ſtrauit·et inſuꝑ totiꝰ ambitū vrbis·Vnde ſanctꝰ
amator ep̄s tres ꝑſbiteros illuc mittēs·audita paſ
ſione ſancti iuſti cū ꝓceſſione caput eiꝰ in eccleſiā
detulit·& in ſecretario ubi ipſe ſepeliri decreuerat
collocauit·Ipſa aūt hora puella·xvi·annoꝝ ceca
nata ad tumbā eiꝰ acceſſit & orās lumē oculoruꝫ
accepit·In loco aūt ſepulture eiꝰ in territorio bel
uacēſi·baſilica noīs eiꝰ extructa eſt.et longo poſt
tp̄e.vt maiore populi frequētia celebraretur·oſſa
eiꝰ beluacū deportata ſūt et ī ſacrario beati petri
honorifice repoſita·Huiꝰ paſſio celebrat·xv·kl·no
uembris. CXLVI·

Paſſio ſanctoꝝ criſpini & criſpiniani martiꝝ·

Sanctꝰ aūt criſpinꝰ & criſpinianꝰ qui
cū beato q̄ntino & ceteris de roma ī gal
lias venerāt·ſueſſionēſi ciuitate ꝑegrina
tionis hoſpitium elegerūt·vbi ſequētes doctoris
gentiū magiſteriū ut neceſſaria vite labore manuū
ſibi ꝓuiderēt·artē ſutoriā q̄ quiete exerceri poteſt
didicerūt·et cū oībus pene artificibꝰ oparent ele
gantiꝰ·a nullo mercedē opis coactice exigebant·
Vnde etiā ꝑ hoc gentiles eoꝝ amore deuicti nō tā
neceſſitate artificij·ꝙ amore verbi dei ad eos fre
quenter veniebāt·et reiecto errore·deū veꝝ crede
bant. Deniq; hi ſancti viri a rictionaro exquiſiti.
calciamēta paupeꝝ ſartiētes repti ſunt·quos poſt
multas interrogatōnes extenſos ad trocleā iuſſit
fuſtibꝰ cedi·Deinde ſudes vngulis eoꝝ immitti·
& corrigias ſingulas d̄ dorſo tolli·Quibꝰ inē acer
rimos dolores orantibꝰ·ſudes de vngulis eoꝝ exi
lierunt·& miniſtros ꝑcutiētes quoſdā interfecerūt.
quoſdā vulneratos cruciauerunt·Deinde iuſſit ri
ctionarus molas ad ſinguloꝝ colla ſuſpēdi·& hie
mis tp̄e in fluuio axona velut ſub glacie demergi·
S; eos nec aqua mergē.nec petra ꝑmere.nec frigꝰ
ſtringē potuit·quinimo q̄ſi eſtiuis lauacris dele
ctati·ꝓiecto molari onere ad alterā flumīs ripaꝫ
deuenerūt·Poſtea iuſſi ſunt in plūbo liq̄facto de
mergi·Quibꝰ in plumbo orantibus·exiliēs gutta
plumbi feruētis in oculū rictionari·graui illū do
lore crucians excecauit·Poſtea picē·& oleū.& adi
pē ſimul bullire iuſſit·et ſanctos martires ibi ꝑci
pitari·S; mox eos orātes·angelus ab igne illeſos
eduxit·Tūc vidēs rictionarus ſe aduſus martires
chriſti nichil illatis ꝑualuiſſe ſupplicijs ſeſe cōcite
furēs in ignē ꝑcipitauit·ſicq; morte peſſima ɔſum
ptus eſt·iuſto dei iudicio agēte·vt qui ml'tos mar
tires igne intemerat·ipſe ad ignē etnum deſcēderet
igne ɔſumptus· CXLVII·

De morte eoꝝ & ſepultura eorum·

Hec vidētes ſancti dn̄m ꝑcabant vt eos
a certamine ereptos·ad ſe venire iuberet
ꝓpicius·Quibꝰ eadē nocte reuelatū eſt
ꝙ illuſcēte die ꝑmij ſui mercedē recipent·& ſic fa
ctum eſt·Nā maximianꝰ mox audita ſatellitis ſui
ꝑditōne·criſpinū et criſpinianū gladio puniri iuſ
ſit·Actum eſt hoc·viij·kl·nouembris·Corpa aūt
eoꝝ a carnificibꝰ beſtijs et auibꝰ vorāda ſūt dere
licta·S; chriſto cuſtodiēte ab eoꝝ morſu manſe
runt intacta.Ferē aūt ab angelo ſenē quendā eſſe
cōmonitū·cui germana erat cohabitatrix cellule
vetula·vt ſanctoꝝ corpa colligeret diligenter hu
manda·Qui mox aſſūpta germana·ad locū ꝓperat
vbi decollati iacebāt.Et q2 ꝓpe axone fluuiū erāt
ad cellulā paupum duci nauigio facillime poterāt.
ſed nec nauis in ꝓmptu erat·nec nauigandi inge
nium.nec viꝝ ɔtra flumīnis impetū paupibꝰ et in
firmis fiducia ſuppetebat·ꝑuenientes tandem ad
locū ſibi ab angelo oſtenſū corpa reperūt a beſtijs
et auibꝰ intacta·et in amne nauem diuina ꝓuiden
tia·Tūc cū fiducia tollentes ſinguli corpa ſingloꝝ

martiꝝ · q̄ſi liberi ab oneribꝰ gradiebantur · ita in
offēſo veſtigio · vt putares eos nō onera ferre · ſed
ab hoībus ferri · Ingreſſiqꝫ reptam nauiculā veloci
ter ꝑgebant abſqꝫ remigio & gubernatore nō vi=
ſo · ꝯtra fluminis vndā · Et hoc exultātes miraculo
ad vicinā cellule ſue ripā ꝑuenerūt · Deportataqꝫ
ſanctoꝝ corꝑa · clā in tugurio ſuo cū gaudio ſepe
lierūt · At vbi ꝑſecutio ceſſauit. honor eoꝝ deuo=
tis plebibus ſenū indicio patuit. ac miraculis cho
ruſcauit · ¶ · CXLVIII ·

¶ · Paſſio ſāctorum rufini & valerij ·

¶ · Ex geſtis eorum ·

EAdem tempeſtate paſſi ſūt ī territorio
ſueſſionēſi · rufinꝰ & valeriꝰ ſub rictio
uaro galliaꝝ p̄fecto · viij · kl' · iulij · Hic enī
p̄fectꝰ remorū ciuitatē ingreſſus. dū ibi reſidens
xp̄ianos vrgeret · vt ydolis ſacrificarēt · Aliquādo
cū ꝑ aggerē publicū iter carperet · erat ei in quodā
loco ꝯtigua reſpublica gubernanda · iuxta indole
decurſū. vbi rufinꝰ & valeriꝰ rectā viā in dn̄o cō
ſeruabāt · Cūqꝫ audiſſet ſanctoꝝ religionē · in illo
loco nimis pollere · ſtatim frendēs dentibꝰ vt canis
Precepit vbiqꝫ famulos inq̄ri · quos inuētos mini
ſtros tenuerūt & cathenis ꝯſtrictos ei obtulerūt
Qui dixit eis · Quos deos colitis' aut cuiꝰ ſacre re
ligioni intenditis · iouis aut diane · Qui reſpōderūt ·
iouē in adulterio generatū ſororꝝ ſuoꝝ violatorē
cognoſcimꝰ · et dianā meretricē ſiluaꝝ cōpita tenē
tem nō colimꝰ · Sꝫ deū viuū & dn̄m ihm chriſtū
cū ſancto ſpiritu adoramꝰ · Tunc ille vociferando
dixit eis · Infeliciſſimi oīm hoīem interfectū vos
deū affirmatis · ꝑ iouis virtutē q̄ in poteſtate ſua
tonitrua deuētilat. multis cruciatibꝰ interimā vos ·
& videbo ſi deꝰ veſter d̄ manibꝰ meis eripiet vos
Tūc cathenaꝝ ligamīe ſācti conſtringunē · ita ut
aſtātes increduli mirarenē · qualiter tā vaſta pōde
ra portare poſſēt · ſꝫ illi in xp̄i noīe ꝯfortati tanq̄
leuiſſimas plumas oīa portabāt · et bn̄dicētes deū
orabāt · Cūqꝫ nec ꝓmiſſis. nec minis flecterentur ·
iuſſit eos p̄fectꝰ eculeis extēdi. & plumbatis cedi ·
Qui cū torq̄renē dicebāt · Multe tribulatōes iuſto
rum ⁊c̄ · Iāqꝫ multis flagellis oīni ꝯpage diſrupta
vix oſſa habebāt · ſolo tū ſpū palpitabāt · Ieiunioꝝ
quoqꝫ abſtinētia macerati erāt · Sed mente robuſti
in dn̄o ꝑmanebāt · Tūc ait p̄fectꝰ miſtris · Tollite
eos hinc · et in ergaſtulo recludite donec excogita
re poſſim qua morte crudelit̄ eos debeā ꝯſūmare ·
Recluſi itaqꝫ in carcere pſallebāt · et in ipſa nocte
ꝓpinquāte iā luce cū ſe ſopori dediſſēt · angelꝰ dn̄i
clauſtra carceris fortiſſimꝰ p̄liator irrupit. & cū
magna claritate loco illi refulſit. ac ſup̄ ſanctorum
capita coronas illapſas micāti colore. et q̄ſi ſmara
gdini lapides reſplendentes depoſuit & ait · Rufi
ne & valeri viriliter agite · Dn̄s vos int̄ electos
ſibi martires celeriꝰ iubebit adeſſe · ibiqꝫ ꝑcipietis
coronas a dn̄o vobis p̄paratas · Mane aūt facto
p̄ſes iuſſit eos ſibi p̄ſentari · viditqꝫ facies eoꝝ ro
ſeo ꝑfuſas rubore. & reliquā corꝑis ꝑtem ut lilioꝝ
candorē fulgere · Tūc dicēs eos in arte magica cō
fidere · iuſſit eos decollari · ſup litꝰ fluminis indole
Nec multo poſt dū ad remotū opidū ducerentur
cū ſacerdotum choris & populoꝝ turmis feretris
impoſiti · in loco vbi nūc oſſa quieſcūt aggrauati ·
ne moueanē ꝑcipiunt · ibiqꝫ nutu dei quieſcere vo
luerūt · vbi pauꝑibꝰ elemoſinas larga manu porre
xerunt · ¶ · CXLIX · ¶ · De paſſione
ſācti demetrij theſſalonicēſis ¶ · Anaſtaſiꝰ ·

CVm aūt impator maximianꝰ in theſſalo
nicenſiū degerē ciuitate pie religionis au
ditores ꝑſeq̄banē & inficiebantur ab eo ·
inter quos erat beatꝰ demetriꝰ manifeſtū faciēs
ſe ſinē timore · q2 a iuuētute eiꝰ bona egerat opa · &
alios docuerat · Docebat enī q̄liter diuina ſapiētia
deſcēderat ad terrā de celo. ut hominē q̄ mortuus
fuerat peccato. viuificarē ſanguine ꝓprio · Cū hec
& alia multa p̄dicaret · quidā miſtri impatoris · q̄
ad capiēdos xp̄ianos fuerāt deputati tenētes ſan
ctum demetriū · impatori maximiano obtulerunt ·
Cōtigerat enī eū ire ad ſtadiū ciuitatis · ꝓpter eos
qui ad ſingulare certamē fuerāt ꝯgreſſuri · Hic enī
ꝑabaē ꝑ quaſdā tabulas circulꝰ circūſeptꝰ · Vnde
ſuſcepturꝰ erat eos qui ex adūſo inuicē theatrice
ſe impugnarēt · q2 delectatō erat ei aſpicere huma
ni ſāguinis effuſionē · Cūqꝫ facta fuiſſet ꝯgreſſio ·
lieus quidā gladiator qui ob immenſitatē viriū &
frequentiū triumphorum impatori carꝰ habebaē ·
mortalē ſuſcepit ictū · et extremā fecit ei ꝯfuſionē
Cū aūt triſtis ad palatiū reūſus eēt · et ei quidā de
demetrio ſuggeſſiſſent · ſtatim impator in ipſo lo=
co in quo fuerat retentꝰ iuſſit eum lanceis ꝑforari ·
ita beatꝰ demetriꝰ bone ꝯfeſſionis martiriū ꝯſum
mauit · corpuſqꝫ eiꝰ religioſi noctu ſumētes ne le
ſionem aut iniuriā ſuſtinerē · abſcōdere curauerūt
Cū aūt iā fuiſſē meritū martiris diuulgatū. multa
enī virtutū ac ſanitatū inſignia facta ſūt his qui fi
de eū inuocabāt · Leunciꝰ quidā deo amabilis. do=
mū q̄ ꝯtinebat ſāctiſſimi martiris corpꝰ predijs
amplioribꝰ dilatauit. & erexit ibi oratoriū ī hono
re ſācti martiris demetrij · ¶ · CL ·

¶ · De quodam eius miraculo ·

MArlani aūt cuiuſdā p̄fecti theſſalonicen
ſis cū eēt deo & hominibꝰ acceptꝰ · dya
bolus bonis inuidēs opibus eū vt tēpta
ret expetijt · Primū igiē de · vij · vicijs temptauit · ſꝫ
dei gratia ſuffultū reppit inſuꝑabilē · Poſtmodum
v̄o mundi diuitias ei auferēs · ad ultimū etiā graui
eū ꝑcuſſit infirmitate · vſum ſoliꝰ lingue q̄ aſſidue
deū laudabat ei relinquens · cūqꝫ dyabolꝰ in ſpecie
hoīs cuidā ſeruo eiꝰ mēbranā oſtenderet dicens ·
Si dn̄s tuꝰ ſuꝑ ſe hāc tulerit ſanabiē · et ingreſ
ſus ſeruus hec eadem dn̄o ſuo replicaret dicens q̄
in ea ſicut audierat · noīa deoꝝ & angeloꝝ cōtine
renē · Reſpōdit marianꝰ · deꝰ abſqꝫ cuiꝰ nutu nihil
fit · poteſt me ſanū reddere ſine cartha. habeat qd̄
ſuū eſt · de me fiat volūtas dei · Qui ꝯfeſtim ſomno
correptꝰ · audiuit beatū demetriū iubentē vt ī ec
cleſiā ſuā deferreē · ibi enī ſanareē · Quo cū delatus
eſſet · iterū obdormienti dixit in viſu beatꝰ martir ·
xp̄s te ſanat qui erigit eliſos · Euigilās ergo cepit
narrare viſionem. & cū ad id deuentū fuiſſet vbi
martir dixit · xp̄s te ſanat qui erigit eliſos · ſanꝰ ſur
rexit gratias agens deo · ¶ · Actor · Huiꝰ martiris
ſolemnitas qui multis p̄ter hec claruit miraculis ·
celebraē · viij · idus octobris · cuiꝰ vitā anaſtaſiꝰ de
greco in latinū trāſtulit · et impatori karolo tranſ
miſit · ¶ · CLI · ¶ · De ꝯūſione affre ꝑ ſan=
ctum narciſcū · ¶ · Ex geſtis eius ·

EA quoqꝫ tempeſtate q̄ diocleciani ferue
bat inſania · apud cretā in ciuitate augu=
ſta · ſuꝑueniens narciſcꝰ ep̄s neſciēs quo
introiret ꝓfugꝰ · ad meretricē eſt ingreſſus · affrā
noīe · cum diacono ſuo felice · Illa aūt honeſtos vi
ros aduentatores eſtimans impudicos · ꝑ it cenam ·
et omīa que ſolito more cū tribꝰ puellis ſuis pare

ꝯſueuerat · Eps aūt veniēs cibū cape · orare cepit
& pſallere · Affra aūt vidēs & audiens que nunꝗ̄
audierat nec viderat · ſtupore ducta cepit inq̄rere
quis eſſet · et didicit hūc eſſe epm xpianoꝝ · Mox
ad pedes eiꝰ cecidit & ait · Dn̄e īdigna ſū · & ī iſta
ciuitate nulla me turpior inueniri poteſt · Cui nar
ciſcus eps ait · ſaluator noſter a turpiſſima tactuſ
inq̄nari nō potuit · ſed ſāctitas illiꝰ oēs ſordes di
luit & mundauit · Nā & ſol lucē ſuā ꝯtra cloacas
& lutulētas aquas ſine ſua inquinatōe fūdit · Vnde
& tu filia ſuſcipe in te lumē fidei · vt purificata ab
oīm peccato poſſis demonio fugato · introitu ꝑpe
tue claritatis gaudere · Que cum verba eiꝰ puellis
ſuis retuliſſet · Reſpōderunt · digna, eumenia & eu
ꝓpia · Tu noſtra dn̄a es · et ſi ſecuti ſumꝰ te ad inq̄
namēta facinoꝝ · quomō nō ſequemur ad indulgē
tiam peccatoꝝ · Deniqꝫ eps cū diacono ſuo totam
orādo & pſallēdo ꝑtranſiēs noctē · ſimul affrā cuȝ
ſuis puellis habuit ꝯſortē · Mane aūt orto · cuȝ ab
ea inquirerēt vbi eſſēt q̄ introirent ad eā · Reſpon
dit eos abijſſe ad ſacrificandū · Tūc abijt ad matrē
ſuā & dixit · Eps xpianoꝝ venit ad me neſciēs quo
intraret · et ꝑ totā noctē expandit manus ſuas ad
dn̄m ſuū · noſqꝫ ſimul fecit orare ſecū · Circa vero
galloꝝ cantꝰ · extincto lumine cum illud accēdere
vellē · et nō poſſē dicēte epo · Veni lux vera de ce
lo oſtēde faciē tuā & ſalui erimꝰ · Venit fulgor de
celo ſicut ſol · venit vt tonitruū & nō receſſit · ſed
tandiu ſtetit · ꝙdiu aurora incipet · et dū ille finiſſȝ
oratōeȝ iuſſit nos reſpōdere amē · lux aūt illiꝰ ful
goris paulatim receſſit ab oculis noſtris · In craſti
no aūt ſe oſtenderūt michi q̄ inſidiabanē ei · vt exe
untem teneret & occiderēt · Ego aūt eos abſcōdi
vbi faſcinas habeo de lino · timēſqꝫ ne ſcrutetē locꝰ.
ſi iubes mater huc eos trāſire facio · qꝛ ꝓmiſit mihi
me chriſtianā fieri · & peccata mea deleri · Ad hoc
mater eiꝰ gaudēs ait · ꝑſtet deꝰ vt & hoc michi cō
tingat · Veſpe aūt facto · ſanctꝰ narciſcus ab affra
rogatꝰ · ad matrē eiꝰ migrauit · et illa gaudēs per
tres horas plantas illiꝰ tenuit · obſecrās vt & eaȝ
faceret a peccatis mūdari · Qui indicto eis · vij · di
eruȝ ieiunio · ꝑcepit etiā vt id qđ coluerāt ei euidē
ter exponerēt · Hilaria reſpōdit · ꝑentes mei genere
ciprij fuerūt · et venerūt inde cū ſacris veneris. &
coli venꝰ nō poteſt niſi ab his femīs q̄ meretrices
fuerint · Deniqꝫ ego filiā meā ſacris veneris conſe
crās q̄ſi dee veneri ſuiturā · et de meretricio placi
turā · in ꝓſtibulo manere ꝑmiſi · et credens hoc ꝙ
michi eſſet ꝓpiciatura venꝰ ſi filiā meā diuinis eiꝰ
imitatōibꝰ occupaſſē · Nā quāto plures amatores
poterit habere mulier q̄ veneri ſuit · tanto plus ve
neri placere poſſe a ſacerdotibꝰ veneris affirmatē ·

¶ CLII · ¶ De manifeſta
tione demonis. & morte ſancti narciſci ·

AVdiens hoc vir dei narciſcus eps inge
muit · et lacrimas fudit · dixitqꝫ ad felicē
diaconū ſuū · Surge frater et demꝰ lamē
tū ſuꝑ iſtā talē culturā · et rogemꝰ dominū vt vbi
abundauit iniq̄tas ſuꝑabundet & gratia · Factuȝ ē
aūt cū oraſſēt apparuit egiptiꝰ quidā nigrior coruo
nudꝰ & vulneribꝰ elephātinis toto corꝑe plenus
& cepit dare mugitū & dicere · O ſancte narciſce
quid tibi cuȝ caſa mea · qđ tibi cū ancillis meis q̄s
ego ſemꝑ de familia mea habui · deꝰ tuꝰ & mūdas
aīas & mūda corꝑa diligit · iſte iā mee ſūt alterius
eſſe nō poſſūt · Tūc ſanctꝰ narciſcꝰ dixit ei · Dic
michi damnate ſcis ihm xpm dn̄m meū nazarenuȝ
tentū · flagellatū · affixū cruci · et mortuū et ſepultū
die tercia reſurrexiſſe · ſcis hoc factū · Reſpondit
demō · vtinā michi hoc neſcire licuiſſet · Nā hora q̄
crucifixꝰ eſt · princeps noſter fugiēs a facie eiꝰ · in
templū dei ſe miſit · ideo veluȝ templi ſciſſū eſt · qꝛ
virtutē ꝑſequētis ferre nō potuit · qui et cathenis
igneis eſt religatꝰ · Sāctus ait · Quid peccauit do
minꝰ meꝰ ihs vt tāta pateretē · Cui demō · Non ꝓ
ſuis peccatis paſſꝰ eſt · ſed ꝓ alienis · At ſanctus ·
Diſcede ab his mulieribꝰ im munde ſpūs · qꝛ dn̄s
meꝰ paſſꝰ eſt et ꝓ iſtis que ad eiꝰ fidē et gratiā cō
currerūt · Cui demon · Iube me manere iſta nocte ·
Cui eps · Si potes inq̄t manere mane · Tūc demon
dire vocis vlulatū teterrimū emittēs nuſq̄ꝫ ꝯparuit
Rogauerat aūt antea ſanctū epm dicēs · fac pieta
tem ſuꝑ me · et da michi vel vnā aīaȝ in poteſtate ·
Cui eps · Et tu iura michi in noīe dei mei · qꝛ ſtatiȝ
interficias quē dedero · Demon dixit ei · ꝑ ipſū qui
nos cuȝ principe noſtro vicit iuro · Dixit eis eps ·
vade et iuxta fontem alpiū iuliaꝝ vnde nemo pōt
aquā bibere · nō homo · nō pecꝰ · nō fera aliq̄ · qꝛ dra
co ibi habitat · et flatu eiꝰ oīes q̄ ad fontē acceſſe
rint moriunē · hūc interfice · et aīaȝ eiꝰ in tuā redige
poteſtatē · Tūc exclamauit demon dicens · O epm
mendoſū · Inſuꝑ etiā ligauit me iuramēto · vt amicū
meū occidā · quē ſi nō occidero cōpellar ire in abiſ
ſū · tunc demon abſceſſit et occidit draconē · et libe
ratꝰ eſt fons ad vſus hoīm · Per dies aūt plīmos
eps docuit eas verbū dei · et baptizata eſt hilaria
cū filia ſua affra · et cū puellis ſuis · et cū oībus cariſ
ſuis · Fecit aūt hilarie domū eccleſiā · et ordinauit
zozimū auunculū affre ꝑſbiteꝝ · Ipſe aūt ſanctus
narciſcus ꝑfectis in ordine rebꝰ · poſt mēſes · ix · ad
hiſpaniā eſt ꝓfectꝰ · ad ciuitatē quandā in q̄ mltū
populū deo ꝑ tres annos acquiſiuit · palmā cū ſan
cto diacono ſuo felice attigit · ¶ · CLIII ·

¶ Paſſio ſancte affre ſupra noīate ·

APud cretā vō ꝑſecutōe cōmota ꝯtra xpi
anos · ſancta affra cōprehēſa · et a iudice
cōmonita vt ſacrificaret · ne inē tormēta
deficeret · Rn̄dit · ſufficiūt michi peccata mea que
ignorans ꝯtra deū geſſi · qđ aūt iubes nunꝗ̄ faciā ·
chriſtū ante oculos meos habeo · ipſi crimina et pec
cata ꝯfiteor · et qꝛ nō ſū digna ei ſacrificiū offerre ·
ego ipſa ꝓ noīe eꝰ cupio ſacrificari · vt corpꝰ ī quo
peccaui · dū penas fuerit paſſū abluatē · Iudex dixit
Siq̄dē vt audio meretrix es · Sacrifica qꝛ aliena es
deo tuo · Affra reſpōdit · Dn̄s noſter ihs chriſtus
dixit ſe ꝓ peccatoribꝰ deſcēdiſſe de celo · Nā euan
geliū eiꝰ loq̄tur · ꝙ meretrix rigauerit pedes eiꝰ la
crimis · et indulgentiā accepit · et meretrices et pu
blicanos nuſq̄ꝫ deſpexit · quinimo etiā ſecū eos mā
ducare ꝑmiſit · Iudex dixit · Magis ſacrifica · vt dili
garis ab amatoribꝰ tuis · et ſicut es dilecta ab eis
ameris et ꝯferanē tibi multe delicie · affra reſpōdit
Pecunias execrabiles iā nunꝗ̄ accipio · nam et q̄s
habui expēdi · qꝛ nō fuerant de bona ꝯſciētia · tamē
pauꝑes fratres meos exoraui · vt a me dignarētur
accipe et ꝓ peccatis meis orare · tunc iudex neq̄ſſi
mus dictauit ſentētiaȝ dicēs · affraȝ publicaȝ mere
tricē · que chriſtianaȝ ꝓfeſſa eſt religionem · et no
luit ſacrificijs ꝑticipari · viuaȝ incēdi precipimus ·
Statimqꝫ rapta a miniſtris ducta eſt ad inſulaȝ flu
uij que dicitē lecce · ibiqꝫ eā expoliantes · ſtipiti col
ligauerūt · at illa eleuans oculos ſuos ad celū · cuȝ
lacrimis orabat dicēs · dn̄e deꝰ oīpotens ihu xpe
qui non iuſtos veniſti vocare ſed peccatores ad

·B·

penitentiā·Accipe ī hac hora paſſionis penitētiā
meā·et ꝑ hūc ignē corꝑaleꝫ q̄ corꝑi meo ꝑatus eſt
ab igne eterno me liberes·qui & aīā ſimul et cor
pus exurit·Et his dictis expletis circūdata ſarmē
tis igne ſuppoſito·vox eiꝰ audiebat̄ dicētis·Grati
as ago tibi dn̄e ih̄u xp̄e·qui me dignatꝰ es hoſtiā
habere ꝓ noīe tuo·qui ꝓ toto mūdo ſolus hoſtia
oblatus es in cruce·iuſtꝰ ꝓ iniuſtis·bonꝰ ꝓ malis.
benedictꝰ ꝓ maledictis·dulcis ꝓ amaris·mundꝰ
a peccato ꝓ peccatoribꝰ vniūſis·tibi offero ſacri-
ficiū·Qui cū patre & ſpūſancto regnas in ſecula
ſeculoꝝ amē·Et hoc dicēs emiſit ſpūm ¶·CLIIII·

¶ Paſſio ſācte hilarie matris eiꝰ cū tribꝰ puellis·

STabāt aūt iuxta ripā fluminis digna·eu
menia·euppia·q̄ fuerant ancille eiꝰ & ſi
mul in peccato·& ſimul a ſācto narciſco
ep̄o baptizate.Et rogauerūt milites de barcha ut
eas ibi trāſmitterēt·Cūqꝫ ibi trāſtuliſſēt eas·inue
nerūt corpꝰ integꝝ.Puer aūt q̄ cū ipſis erat·trāſ
natauit & nūciauit hilarie matri eius·Que venit
nocte cū ſacerdotibꝰ dei·et tulit corpus eiꝰ·& po
ſuit miliario·ij·a ciuitate auguſta·in monumento
qd̄ ſibi ſuiſqꝫ cōſtruxerat·Qd̄ factū nunciatū ē iu
dici·et miſit ad ipſū monumētū dicēs·ite & com=
ꝑhēdite eas·et ſi nō cōſenſerint vobis ad ſacrificā=
duꝫ·cū honore eas ad me adducite·Euntes aūt mi
lites blando quidē ſermone eas ꝓuocabant·Poſt
hoc terroribꝰ cōpellebāt·At vbi viderūt ſimul cō
temnere ſacrificia.repleuerūt monumentū ſarmēto
& feno ſiccis & ſpinis·et clauſerūt ſup eas.et ſup
poſito igne abierūt·et ita factum eſt vt eodē die
quo ſepulta eſt affra·ſimul etiā & mater eiꝰ hilaria
& puelle eiꝰ ſecundū carnē·imo iā in chriſto ſoro
res martirio dedicate ſūt·Eadē v̄o die apud ꝑfatā
vrbē alij·xxv·paſſi ſūt·i·quiriacꝰ·largio·creſcenti
anus·mēmia.beonide.iuliana·entícianꝰ·diomoda
carito·philadelphꝰ·agape·petrꝰ & alij·xiij·qui ꝓ
noīe dn̄i noſtri ih̄u xp̄i decollati ſūt· ¶·CLV·

¶ Paſſio ſanctoꝝ fauſte virginis & eiulaſij·

¶ Ex geſtis eorum·

CVm aūt ad aures imꝑatoris maximiani
ꝑueniſſet·ꝙ virgo quedā fauſta noīe que
erat infātula·xiiij·circiter annoꝝ·filia ge
melli ꝓtectoris·orbata ꝑentibꝰ·nutriret̄ xp̄i iuſti
ficatōibꝰ·mittēs primū palatij noīe eiulaſiū iuſſit
eā requiri & ad imolandū ydolis ſuaderi·Veniēs
igit̄ eiulaſiꝰ apud ſizicū·ab hora prima vſqꝫ ad vi·
eā ſerra ferrea ſerrari fecit.& ei nocere nō potuit·
Cui dixit eiulaſiꝰ·Induxiſti me faciēs oꝑa magica.
& conuertit eū fauſta ꝑ gratiā dei·poſt quē miſit
maximianꝰ ꝑfectū & fecit eū iurare ꝙ nō crederꝫ
chriſtū·A quo dū ſuſpēſus iuberet̄ eiulaſiꝰ torq̄ri
ait.Fauſta colūba xp̄i inuoca ſponſū tuū xp̄ē me·
qui te multū nocui·Accipe & erige me ī tuis hu=
meris.& da michi vbera ſicut filio·Et euſebiꝰ car
nifex quidā dixit ꝑfecto·Da michi poteſtatē in eā·
& accepta poteſtate·adduxit clauariū cum mille
clauis·et fecit eā clauari caput.& frontē et faciem.
et pectꝰ·et tibias.et clauata eſt ſicut crepido mili
tū·Illa v̄o orabat iteꝝ ꝓ aīa ꝑfecti·vt cōuerteret
eū dn̄s·Poſt hoc iuſſit euſebiꝰ ſarthaginē incendi
et impleri pice bulliēti.et mitti in eā fauſtā et eiula
ſiū·Quibꝰ intrātibꝰ et pſallentibꝰ·refrigerata eſt
ſarthago·Qd̄ videns ꝑfectus ait·Deꝰ q̄ enumera
ſti eiulaſiū cū colūba tua fauſta·et me cōputa cuꝫ
duobꝰ vt ego trinitatē cōpleā·Et hoc eo dicente.
ſtatiꝫ apti ſūt celi·et viſus eſt filiꝰ dei et oīs exerci

tus angeloꝝ·et iuſti ſplendētes ſicut lumē·Et vi=
dens ꝑfectꝰ clamauit·accipe me ſicut eiulaſiū in ſi
nu ſpōſe tue dn̄e·Et currēs venit iuxta ſartaginē.
et eleuans oculos in celū ait.In noīe patris.et filij.
et ſpūſſancti et ego vobiſcū ſū·Fauſta v̄o exten=
dens manū aſtringebat eū ſicut eiulaſiū·et nō teti
git eū dolor·Et illa etiā clamabat·Ecce ego in me
dio ſū ſicut vitis fructifera·Sic dn̄s ait·vbi duo
vel tres cōgregati ſunt in noīe meo·ibi ſū in medio
eoꝝ·Triplex funis nō diſrūpitur·et hoc ea dicēte.
venit vox d̄ celo dicēs·venite opus vos habet pa
ter.Et hoc audiētes cū gaudio reddiderūt ſpiritū
xij·kl̄·octobris·Tunc maximianꝰ maledixit deos
ſuos·qui nō poterāt liberare hoīes ſuos a xp̄ianis
Eiulaſiꝰ·lxxx·annoꝝ erat qn̄ cōuerſus eſt.

¶·CLVI· ¶·De ſancta bene
dicta virgine·¶·Ex geſtis eius·

FUit etiā rome quedā virgo venerabilis
noīe et merito benedicta·romani ſena
tus vt dicit̄ ſinu exorta·religione xp̄ia=
na Hec fideliū circa ſe animos inſtruebat·deo quo
tidie oratōnuꝫ vota et laudū ꝑconia ꝑſoluebat·ha
bebat et ſecū in ſancte cōuerſatōis habitu·xij·vir
gines generoſas·quas multis virtutū generibus
erudiebat·et ſcripturaꝝ ſacraꝝ documētis·Cūqꝫ
de paterna ſb̄a nichil cōcupiſceret.ſꝫ ſoli chriſto mi
litare q̄reret·Audito certamine ſanctoꝝ martirū
quintini et alioꝝ q̄ a roma ꝓgreſſi in locis diūſis
galliaꝝ populis viā veritatis predicādo palmā mā
tirij ſūt adepti·vna cū ſupdictis v̄ginibꝰ nullo ꝑ
ſecutōis cōuicta timore·ꝑ longa terraꝝ ſpacia deo
duce dicit̄ aduenisse·Ceteris aūt diuino inſtinctu
a ſe inuicē ſeꝑatis·quo vnaq̄qꝫ paſſim multiplicē
fructū deo acquirerꝫ·ſancta bn̄dicta cū quadam
collactanea ſua noīe leobecia·laudunū venit·ibiqꝫ
aliquātiſꝑ cōmorata toto affectu dn̄o ſuiuit·tan
dē angelico ductu ꝑuenit aurmiacū locū ſuꝑ iſaꝫ
fluuiū ſitū arboribꝰ nemoroſū·ſꝫ adhuc ydolorū
ſpurcicijs repletū·vbi cū multa ſāctitare ꝓficerꝫ.
fama increbreſcēte ꝑ loca cōtigua cōuolabat ad eā
plebs inualida·cui ꝑ eiꝰ meritū aīe et corꝑis mede
lam·diuina cōceſſit gratia·Audiēs hoc matroculꝰ
iudex·ad locū acceſſit·eamqꝫ ſibi preſētari iuſſit·
Que nomē interrogata·chriſtianā ſe eē reſpondit·
Matroculꝰ dixit·Expedit tibi meis ꝑere cōſilijs ut
tormēta poſſis euadere·et in noſtra amicicia ꝑma
nere·Nā et tecū loquar ſecretiꝰ·cōfiteor ꝙ ſū gn̄e
iudeꝰ·nec crucifixi nomē cuiꝰ te ſuulaꝫ aſſeris vn
ꝙ amaui·nec eiꝰ dicta meis auribus inferri ꝑmiſi·
at illa.audi inq̄t matrocule oīm īfeliciſſime·Nemo
poteſt in vna eademqꝫ re deo et hoſtibꝰ eiꝰ gratꝰ
exiſtere·Negat eñ ſe amicū deo·qui eiꝰ placet ini
mico·Itaqꝫ ꝑata ſū ꝓ noīe dn̄i mori·ꝙ tue placē
volūtati· ¶·CLVII·

¶·De paſſione eiuſdem·

TUnc ille furens iuſſit eā expoliari.et v̄ga
rum plagis admodū cedi·Que cū in cō
feſſione chriſti ꝑſeueraret·et tiranni ꝑce
pta cōtemneret·iuſſit eā acerrimis cedi palmaꝝ ala
pis·Deinde eculeo extēdi·et plūbatis cedi·poſtea
vero carcere recludi donec inueniret quibꝰ eā tor
mentis crudeliꝰ laniaret·illa vero in obſcuro car
ceris orante·angelus dn̄i ingreſſus appuit·totūqꝫ
cellule ſpacium luce ꝑfudit et ait·Benedicā virgo
cōſtans eſto·xp̄e eſt dies quo te dn̄s cum martirij
palma ad ſe ſuſcipiet·et ſupnoꝝ ciuium ꝑticipem
faciet·his et alijs eiꝰ ſmōibꝰ cōfortata·ſupueniēti

ad eā vndiqꝫ populo verbū dei p̄dicauit·ſicqꝫ eo
p hortatōeꝫ ſuā ferme·clv·ꝯuertit·hoc cū audiſſꝫ
impiꝰ carnifex·maiori furore exardeſcēs·iuſſit eaꝫ
iteꝝ ſibi exhiberi·& ait ei·eſto pata meis obedire p̄
ceptis ne te turpiter illuſā hanc vitā amittere per
tormēta faciā. Que reſpōdit·Notum tibi ſit o ini
quoꝝ ꝑcaciſſime·qꝛ ꝓ fideliū cruciatibꝰ patus eſt
tibi infernalis interitꝰ. Nō ergo acqeſcas tuoꝝ mē
dacijs iudeoꝝ qui ꝓ xp̄o p̄ſtolanē antixp̄m·Nam
de vobis & nobis legiē·Melior eſt canis viuꝰ leo
ne mortuo·Canis em̄ viuꝰ ſumꝰ nos xp̄iani ex na
tionibꝰ qui deū cognoſcimꝰ·leo vero mortuꝰ iude
orum tuoꝝ populꝰ eſt. qui nichil boni ſciūt·qꝛ fili
um dei veniſſe nō credūt·Tūc vidēs matroculus
eiꝰ ꝯſtantiā irreuocabilē·fecit eā atrociter neruis
cedi·iteꝝ iubēs eā ligatis a tergo manibꝰ carceri
mancipari·vbi cū illa multis doloribꝰ afflicta deū
ſuppliciter exoraſſet·angelꝰ dn̄i deſcendēs de celo
oīa vincula quibꝰ erat ꝯnexa diſrupit·et illa corā
oībus ſine macula exiuit·Quo viſo crediderūt in
deū multi de populo·Tandē iudex iniquitatis da
ta ſentētia ꝯtra eā vt gladio interiret·ipſemet ma
nu leua virginis ceſariē accepit·et in eius timpora
ſecurim dextra introꝛſit·Cuiꝰ aīa glorioſa angeli-
cis manibꝰ ſuſcepta ad celū trāſlata eſt·Paſſa eſt
auruniaco ſancta virgo·vnj·idꝰ octobris·

¶·CLVIII· ¶·Paſſio ſancti ma
turini martiris·¶ Ex geſtis eius·

FVit etiā ſāctus maturinꝰ dioceſis ſeno-
nenſis accola·cuiꝰ pater marinꝰ ex p̄ce-
pto maximiani xp̄ianos pſequebaē·Sꝫ fi
lius a puericia occultꝰ chriſti diſcipulꝰ·de parentuꝫ
pditōe dolens·ꝓ eoꝝ ꝯuerſione deū exorabat·Au
diuit in ſomnis vocē dicentē ſibi·Maturine fama
le meꝰ·ecce q̄ petiſti fideliter efficaciter impetraſti
Qui ꝯſurgēs gratias egit·et mater eius diuino in
ſtinctu admonita ſupuenit dicēs·O fili qd nobis
erit cōmodi·ſi vt frequēter poſtulas credā in chri
ſtū·Magnū inqt cū & corpꝰ innouatū fuerit glo
ria reſurrectōis & aīa p gratiā baptiſmatis agni
tione veritatis·Cūqꝫ illa piā ſuggeſtionē filij viro
retuliſſet·ille ait. Vidi & ego hac nocte in viſiōe
ꝙ h filiꝰ noſter ouile qdda3 ingreſſus eſſet·& mul
titudīs ouiū grex ei traditꝰ fuiſſet. Ambo itaqꝫ a
quodā ſācto policarpo ep̄o ſuſceperūt baptiſmū.
a quo & ipſe maturinꝰ·xx. agēs annū ordinatꝰ eſt
in p̄ſbiteꝝ·Hic vt ferē cū poſt beati mauricij ſoci
orūqꝫ eiꝰ martiriū romanꝰ populus diuerſis cladi
bus afficereē·filia quoqꝫ maximiani immūdo ſpiri
tu agereē·et pater magicis artibꝰ ageret vt eā libe
raret clamāte demone p os puelle·o imparor defi
cient maleficia tua·donec ex ptibꝰ gallie maturinꝰ
ſeruꝰ chriſti veniat·qui p̄cibꝰ ſuis populū & filiā
tuā ſaluti reſtituat·acceſſitꝰ ab impatore cū militi
bus romā ꝑrexit·priꝰ tn̄ ab eis ſacramēto recepto
ꝙ ſi in regionibꝰ illis eū migrare ꝯtingeret corpꝰ
eiꝰ terre humandū ad locū ſuū referreē·Romā igi
tur pueniēs obuia turba cū gloria ſuſceptus impa
toris filiā a demonio liberauit·alios aūt oms̄ infir
mos ſibi oblatos curauit·et tandeꝫ ipſo die·kl̄·no
uembris letꝰ dn̄o ſpūm reddidit·Cuiꝰ corpꝰ aro
matibꝰ ꝯditū cū ſepeliſſēt & humatū relinquiſſent
mane reuertētes inuenerūt illud ſup terrā reiectū
& ſtupefacti neſciebāt quid agereē·Tūc vnꝰ mili
tuꝫ q̄ eū de gallia adduxerūt·pacti ſui reminiſcēs
cauſā retulit·et ad locū ſuū corpꝰ cū honore rela
tum eſt iuſſu impatoris·vbi ad eius ſepulcꝝ deus
multa miracula declarauit. ¶·CLIX·

De ceteris q̄ ſb eiſdē impatoribꝰ paſſi ſt·¶ Actor·

DE ſācto piatone qui & piatꝰ diciē legiē
ꝙ a roma egreſſꝰ·a beato dioniſio offici
um p̄ſbiteri aſſūpſit·et ad tornacenſē vr
bem p̄dicaturꝰ intrepido curſu ꝑperauit·vbi ſub
diocleciano paſſus legiē·Eodē ordine quo & bea
tus lucianus apud beluacū·Preter hos etiā paſſi
ſūt et alij plures·quoꝝ geſta ad plenū nō reppi·ſꝫ
ex martirilogio breuiter collegi in hūc modū·xijᵒ·
kl̄·marcij celebraē natale ſanctoꝝ martiꝝ maximi.
claudij·& vxoris eiꝰ p̄pedigne cum duobꝰ filijs·
Qui cū eſſent p̄clariſſimi generis·iubēte dioclecia
no ſūt tenti atqꝫ in exiliū deportati·Deinde incen
dio ꝯcremati. Itē tercio idus iunij in aqleia paſſio
ſanctoꝝ felicis & fortunati·ſub pſecutōe diocl̄·et
maximiani·q̄ cū eſſēt duo germani fratres·in ecu
leo ſūt ſuſpenſi·atqꝫ ardentes lampades circa late
ra eoꝝ appoſite·Quibꝰ mox dei v̄tute extinctis·p
ventrē feruenti oleo ſūt pfuſi·atqꝫ ad vltimū i cō
feſſione xp̄i capite trūcati·Itē·vij·idus ſeptēbris
apud nicomediā natale beati iohānis martiris·hic
nimio calore fidei ignitꝰ·libro in quo ꝯtinebantur
crudelia edicta aduerſus xp̄ianos iniecta manu de
traxit ac diſcerpſit·Cūqꝫ hoc relatū eſſꝫ dioclecia
no & maximiano auguſtis in eadem vrbe ꝯſtitutis.
nimia crudelitate ſeuientes·oīa ſupplicioꝝ genera
iuſſerunt expendi in eū·que vir nobiliſſimꝰ cū tā
ta alacritate vultus ac ſpūs ꝑtulit·vt nec triſtis q̄
dem ꝓ his videri potuiſſꝫ·& gladio necatꝰ ꝑrexit
ad xp̄m·Itē·vnj·nonas octobris·Apud nichome
diā natale ſancti eleutherij martiris cū alijs innu
meris·Quoꝝ iubente diocleciano alij gladijs ob
trūcabanē·alij ignibꝰ cremabanē·alij i mari p̄cipi
tabanē·Sed hoꝝ p̄mus eleutheriꝰ cū diu cruciatꝰ
p ſingula tormenta validior redderetē·martiriū vi
ctorie ſue ignibꝰ velut auꝝ examinatꝰ compleuit
Itē quarto kl̄·eiuſdē rome via ſalaria·natale ſācti
ſaturnini martiris & ſiſinnij dyaconi ſub maxiano
p̄ncipe·Quos in carcere diu maceratos iuſſit p̄fe
ctus vrbis in eculeo leuari & attrahi·neruis fuſti
bus ac ſcorpioībus cedi·Deinde iuſſit eis flamas
ad latera apponi·& depoſitos d̄ eculeo capite trū
cari·Itē·iij·idꝰ decēbris·apud ciuitatē hiſpolita
nam ſanctoꝝ martiꝝ carpofori p̄ſbiteri·et habun
dij dyaconi·q̄ pſecutōne diocleciani p̄mo fuſtibus
crudeliſſime ceſi·Deinde in carcerē negato cibo et
potu retruſi·rurſū eculeo extendi·nouiſſime gla
dio pcuſſi ſūt·Itē tercio kl̄·iauuarij rome via laui
cana inter duos lauros natale·xxx·martiriū q̄ oēs
vno die pſecutōe diocleciani coronati ſunt·Itē·x·
kl̄·eiuſdē apud nichomediam ſanctoꝝ martiꝝ·xx·
quos diocleciana perſecutō grauiſſimis cruciatos
tormētis martires xp̄o fecit·hec de martiribꝰ huiꝰ
temporis ex diuerſis locis. vſquequaqꝫ ꝓ poſſibi
litate noſtra collegimus· ¶·CLX·

De nimia ſeuicia eoꝝ & depoſitōne impii·
Euſebiꝰ in hiſtoria eccleſiaſtica octauo libro·

QVnqꝫ aliquādo iā nō ratōe aut humani
tate ſed crudlitatis tm̄ nimietate ſatiati
reſpicē ad īmanitatē ſceleris ſui cepiſſēt
deſolatas vrbes ciuibuſqꝫ optis rura nudata cul
toribus·orbatos filiis patres·et pentes liberis ad
clementiā ſe humanitatēqꝫ ꝯuertūt·edictum p̄nci
pale ꝓponunt·qm̄ phas nō eſſet tot ciues in quibꝰ
fidei ſue eſſet obſtinata pſuaſio morti tradere pla
cere de reliquo vt hoc genꝰ hoīm nequaq̄ quidē

ſubiret interitũ · oĩs tamẽ q̃ hanc ſpeciẽ ꝯfeſſiõis tenerent · dexteris oculis ferro effoſſis · eis deniqȝ cauterio aduſtis · etiã ſiniſtro poplice nichilominꝰ cauterio ꝺbilitato per ſingulas quaſqȝ ꝓuĩcias in eris ferriqȝ metalla vel opis vel pene gratia depoꝛtandos · hec fuit clemẽtia pñcipalis qua optimis ciuibꝰ ꝯſultũ eſt · Et q̃m dñs tradiderat q̃dem familiã ſuã caſtigari paucis · cruẽti vo ĩmanitatis miniſtri deſeuierũt in multis · Adeſt ꝯtinuo vltrix dei dextera · et illos q̃ p̄mo dũ pacẽ ſuarẽt eccleſie cũ oĩ ꝓſperitate impium gubernauerãt · in tantã rerum pmutatõeȝ deduxit · vt auguſtꝰ ille in id vanitatis atqȝ amẽtie pueniret · quo depoſitis cũ collega pͥter auguſto regni inſignibꝰ priuati & plebei poſt impium viuerẽt · ¶ · Hugo vbi ſupꝛa · Igiẽ diocleciãꝰ ab inuito exegit maximiano · vt ſimꝉ purpurã iperiũqȝ deponerẽt · & iunioꝛibꝰ ĩ republica ꝯſtitutis · ipſi in p̄uato habitu conſeneſcerẽt ·

¶ CLXI · ¶ · De diuiſione imperij inter conſtantinũ & galeriũ ·

Itaqȝ ſub vna die dioclecianꝰ apud nichomediaȝ · maxianꝰ vo apꝺ mediolanũ ꝺpoſuerũt impiũ · Tũc galeriꝰ maximinꝰ & ꝯſtantinꝰ auguſti · in duas ꝓcuratões oꝛiẽtis · ſ · & occidẽtis p̄mi romanũ imperiũ diuiſerũt · Et galerius maximinꝰ iliricũ · aſiã · & oꝛientẽ tenuit · Conſtantinꝰ vo vir ſũme manſuetudinis & ciuilitatis · gallia tm̃ hiſpaniaqȝ ꝯtentus galerio ceteris ptibꝰ ceſſit · Demũ tñ galeriꝰ duos poſt ſe ceſares legit · maximinũ quẽ ĩ oꝛiẽte poſuit · & ſeueꝝ quẽ in ytalia ꝯſtituit · ipſe in ilirico conſtitutus · ¶ · Euſebiꝰ in cronicis · Galeriꝰ aũt cepit imperare ãno dñi · ccc · mundi · ſ · quartimilleſimo · cc · lxx · Solꝰ qȝ biẽnio tenuit impium · ¶ · Idẽ in hiſtoꝛia eccleſiaſtica · Ille igiẽ q̃ auguſto · ijꝰ · in honoꝛe · poſtmõm etiã in p̄mis ſucceſſoꝛ fuit · qui & intentoꝛ & ſignifer noſtre pſecutõis extiterat · tam multis varijſqȝ moꝛbis et coꝛpis tabe atqȝ inſania mentis affectꝰ eſt · vt poſt longos atqȝ inextricabiles languoꝛes ſceleꝝ ſuoꝝ furijs agitatꝰ · ſponte vitã nephariam pderet · Sȝ hoc poſtmodũ · Tũc vo in occiduis ptibꝰ (qꝺ maximianꝰ q̃ & herculiꝰ depoſuerat) ꝯſtãtinus regebat impium · In duas nãqȝ ꝓcurationes romanũ regnũ fuerat diuiſũ · Sed is multa clemẽtia erga hoĩes · erga deũ vero maxima r̃ligione vtebetur · ¶ · Sozomenꝰ in hiſtoꝛia triptita · Hꝰ quoſdã in ſuo palatio ꝓbare volẽs · an boni an ſolidi eẽnt viri · p̃cepit vt ſiqͥdeȝ ad ſacrificandum venirẽt · et deos eiꝰ colerẽt q̃ circa eũ eſſẽt · et ĩ ſuo angulo manerent · Si vero refugerent · egrederenẽ de palatio · gratias agentes quo mĩme punirenẽ · Cũ igitur in vtroqȝ apperent · Alij quidẽ religionis deſertoꝛes Alij vero diuina p̄ſentibꝰ p̄ponentes · deliberauit illis amicis & ꝯſiliarijs vti · q̃ fideles in melioꝛibꝰ ꝯſtanteſqȝ pmãſerãt · Alios aũt velut effeminatos aduerſatꝰ expulit a ſuo colloq̃o · credẽs eos nunq̃ꝫ circa pñcipẽ foꝛe deuotos · q̃ ſic dei ſui eſſent patiſſimi ꝓditoꝛes · ¶ · Euſebiꝰ vbi ſupꝛa · Itaqȝ neqȝ ex ꝯſoꝛtij rabie regnũ ſuum pioꝝ ſanguine maculauerat · neqȝ oꝛationũ domos & ꝯuenticula noſtroꝛum imitatꝰ · maxiani veſaniã hoſtili vaſtatõe deſtruxerat · q̃npotiꝰ cultoꝛes dei veneratõi habuit & honoꝛi · Vnde & religioſus pater · religioſioꝛeȝ filiũ ꝯſtantinũ regni bene parti reliquit heredem · ¶ · Hugo · hic dei nutu ꝯſtitutꝰ eſt impatoꝛ in britania adhuc regnante maximiano galerio in ptibꝰ oꝛientis ·

¶ · De continentia · xiiij · libri ·

QVartuſdecimꝰ liber ꝯtinet hiſtoꝛiam · xxxi · annoꝝ quibꝰ ꝯſtantinus magnꝰ tenuit impiuȝ · Et anno · vij · impij paceȝ eccleſijs reddidit · Cõtinet ergo finẽ pſecutõis · & initium trãquillitatis Et inter hec etiã quoꝛundam agones martiꝝ · quoꝛũ reppͥre nõ potui certitudinẽ tempoꝝ · Continet & baptiſma cõſtantini · & hiſtoꝛiam concilij niceni & alia multa · habet autẽ capitula · cii ·

DE imperio conſtatini & licinii & moꝛte diocleciani & maximiani · · i ·
De ſancta lucia virgine · · ii
De paſſione eiuſdem · · iii ·
De impio & flagiciis maxencii · · iiii ·
De cõflictu ſancte katherine cũ eodẽ tiranno · v ·
De · l · oꝛatoꝛibꝰ quoſ illa ſupatos ad celũ p̄miſit · vi
De toꝛmentis eius & carcere · vii ·
De martirio regine & ipſiꝰ katherine · · viii ·
De crudelitate & libidie maximi & galerij · ix ·
De ſancta doꝛothea qualiter eũ deluſit · · x ·
De flagello diuino qꝺ eũ ad modicum miteſcere coegit · xi ·
De pſecutõe quã poſtmodũ ĩ xp̄ianos iterauit · xii
De ſanctis martiribus ſiluano & petro & luciano anthiocheno · xiii ·
De opuſculis eiuſdẽ luciani & philee · · xiiii ·
De ſancto petro alexandrino · xv ·
De viſione ſua ſup arrio et de eiꝰ martirio · xvi ·
De ſancto romano martire · xvii
De fine agonis eius et barale pueri · xviii ·
De ſanctis quirino et panphilo martiribus · xix ·
De impiis edictis galerii contra xp̄ianos · · xx ·
De vltione diuina in galeriũ et in ſuos · xxi ·
De pietate chriſtianoꝛum in paganos · xxii ·
De euſebio papa et diſſonantia hiſtoꝛie · xxiii ·
De martiribus quoꝛum tẽpoꝛa ignoꝛanẽ et p̄mo de ſancto chriſtofero · xxiiii ·
Paſſio ſanctaruȝ nicete et aquiline · xxv ·
Paſſio ſancti chriſtoferi martiris · · xxvi ·
Paſſio ſancte margarethe virginis · · xxvii ·
Finis agonis eiuſdem · · xxviii ·
Paſſio ſancte regine virginis · xxix ·
Conſummatõ agonis eius · xxx ·
Paſſio ſanctoꝛum iuliani et ferreoli · xxxi
Miracula eiuſdem ſancti iuliani · · xxxii ·
Paſſio ſancti geneſii martiris · · xxxiii ·
Paſſio ſancte virginũ iuſte et rufine · xxxiiii ·
Paſſio ſancti anthonini martiris · xxxv ·
Paſſio ſancte marciane virginis · xxxvi ·
Conſummatio agonis eius · xxxvii ·
Paſſio ſancti marini pueri · xxxviii ·
De agone ipſius multiplici · xxxix
De moꝛte eius et ſupplicõ tiranni · · xl ·
De ceteris qui in martirilogio ſcripti ſũt · xli ·
Item de eodem · xlii ·
De victoꝛia conſtantini p ſignũ crucis · xliii ·
Qualiter idẽ impatoꝛ honoꝛauit illꝺ ſignũ · xliiii ·
De miſerabili fine galerii · xlv ·
De ſancto papa ſilueſtro · xlvi ·
De pietate conſtantini in pueros · xlvii ·
De baptiſmo eiꝰ et penitentia · xlviii ·
De conuerſione ſenatoꝛuȝ et populi et pio edicto conſtantini · lxix ·
De mutuis epiſtolis helene et conſtantini ſuper legibus moyſi et xp̄i · l ·